

Eurasian
Bank

жылдық есеп
болашаққа нық қадаммен
2023

жеке жауапкершілік

парасатты пайымдар

сенім

шығармашылық және жасампаздық

ризашылық күші

1

БАНК ПОРТРЕТИ 10

Санмен берілген Банк	10
3 жылдағы негізгі көрсеткіштері	11
2023 жылғы маңызды оқиғалар	12
Есептік кезеңнен кейінгі оқиғалар	15
Көріну, міндет, құндылықтар	16
Қаржылық шешімдер	17
Рейтингтері	17
Марапаттаулары	18
Қызмет географиясы	19
Банк тарихы	20

2

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЕСЕП 28

Директорлар Кеңесі Төрағасының үндеуі	28
Басқарма Төрағасының үндеуі	31
Банктің 2024 жылға дейінгі даму стратегиясы	34
2023 жылғы Стратегияның қорытындылары	35
2024 жылға арналған жоспарлар	36
Экономикаға қысқаша шолу	38
Халықаралық ұйымдардың рейтингтері мен позициялары	41
Банк секторы	43
Экономика дамуының перспективалары	44

3

ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІНЕ ШОЛУ ЖАСАУ 48

Бизнес сегменті	49
Бөлшек бизнес	51
Корпоративтік бизнес	56

4

ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ 62

Кірістер мен шығыстар туралы есепке шолу жасау	62
Бухгалтерлік балансқа шолу жасау	66

5

#EUFAMILY. БІЗ ӨЗІМІЗДІҢ ЕҢ ЖАҚСЫ НҰСҚАМЫЗДЫ ЖАСАЙМЫЗ 74

Кадр саясаты	74
Персонал құрылымы	75
Қызметкерлерге сыйақы беру жүйесі	76
Қызметкерлерді ынталандыру	78
Персоналды оқыту және дамыту	78

6

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 82

Корпоративтік басқару жүйесі	82
Ұйымдастырушылық құрылым	84
Корпоративтік басқару құрылымы	84
Акционерлер туралы мәліметтер	85
Директорлар кеңесі	86
Директорлар кеңесінің 2023 жылғы қызметі	87
Директорлар кеңесі мүшелерінің қысқаша өмірбаяны	89
Директорлар кеңесі жанындағы Комитеттер	94
Аудиторлық комитет	96
Тәуекелдер мен ішкі бақылау комитеті	96
Сыйақылар жөніндегі комитет	97
Стратегиялық жоспарлау және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет	98
Банк басқармасы	98
Басқарманың 2023 жылғы қызметі	99
Басқарма мүшелерінің қысқаша өмірбаяны	100
Сыйақылар туралы ақпарат	105
Еншілес және тәуелді компаниялар	105
Ішкі бақылау және аудит	107
Дивиденттер туралы ақпарат	109
Ақпараттық саясат және мүдделі тұлғалармен өзара әрекеттесу	110

7

ӘЛЕУМЕТТІК ЕСЕП 114

EESG өнімдері мен қызметтері	115
Экологиялық жобалар	116
Энергия тиімділігі және ресурстарды тұтыну	117
Қалдықтарды басқару	119
Қайырымдылық, әлеуметтік және мәдени жобалар	119
Өнім жауапкершілігі	121

8

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ 124

Тәуекелдерді басқару шаралары мен саясат	124
Нарықтық тәуекелдерді басқару	125
Кредиттік тәуекелдерді басқару	126
Өтімділік тәуекелін басқару	128
Операциялық тәуекелдерді басқару	130
Комплаенс-тәуекелдерін басқару	131
Заң тәуекелдерін басқару	132
Банктің үздіксіз қызметін басқару	133
Ақпараттық қауіпсіздік және ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару	135

9 / 10

**АҚПАРАТТЫ
АШУ ТУРАЛЫ
ӨТІНІШТЕР 138**

**БОЛЖАМДЫ
СИПАТТАҒЫ
ӨТІНІШТЕР 139**

11

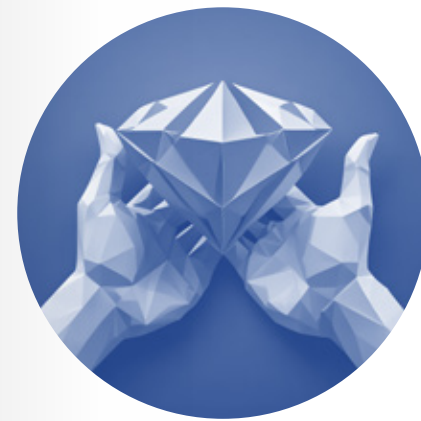
ГЛОССАРИЙ 142

12

**ИНВЕСТИТОРЛАРҒА
АРНАЛҒАН АҚПАРАТ 146**

13

**ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕП БЕРУ 149**

1

**банк
портреті**

МИССИЯ

Біз тұрақтылықты қамтамасыз етеміз, адамдардың сеніміне, бақытына және әлауқатына оң өзгерістер жасаймыз

«Еуразиялық банк» АҚ — 29 жылдық даму тарихы бар Қазақстанның әлеуметтік маңызды коммерциялық банкі. Активтер көлемі бойынша еліміздің ірі он банкілерінің қатарына кіреді. бөлшек банкинг нарығында жетекші позициясы бар, корпоративтік клиенттер мен ШОБ субъектілеріне кең спектрлі қызмет ұсынады.

САНМЕН БЕРІЛГЕН БАНК

1

Жаңа автокөліктерді кредиттеу бойынша бәсекелестік едәуір артқан кезде көшбасшылықтан таймаған №1 банк

4

ҚР банкілері арасында заңды тұлғалардың салымы бойынша — 4-орын

5

ҚР банкілері арасында халық салымдары бойынша 5-орын (1 трлн теңгеден астам)

7

ҚР банкілері арасында активтердің көлемі бойынша — 7-орын

ҚР банкілері арасында кредиттік портфель көлемі бойынша — 7-орын

ҚР банкілері арасында капитал көлемі бойынша — 7-орын

80%

50%

80% кредит пен 50% депозиттерді онлайн нысанда ресімдеу

19

Қазақстан бойынша 19 филиалы бар

5 350

5 350 астам қызметкерлері бар

3 ЖЫЛДАҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ, млрд теңге ¹	2021	2022	2023
Жиынтық активтер	1 413,3	2 356,2	2 696,8
Клиент қарыздары	635,3	1 059,3	1 359,2
Клеинт депозиттері	1 136,4	1 931	2 143,7
Жеке капитал	119,3	197,3	304,1
Операциялық кірістер	86,9	193,9	258,5
Таза табыс	13	83,3	95,4
Бірінші деңгей капиталының жеткілікті коэффициенті	12,2%	13,2%	14,3%
Капиталдың жеткілікті коэффициенті	28,7%	24,1%	21,7%

¹ Шоғарыландырылған банк деректері бойынша

НАРЫҚТАҒЫ ҮЛЕСІ ²	2021	2022	2023
Активтер	3,8%	5,3%	5,4%
Клиент қарыздары / нетто	3,6%	4,8%	4,9%
Корпоративтік клиент депозиттері	5%	7%	6,9%
Бөлшек клиент депозиттері	3,6%	5,1%	5,2%

² ҚР Ұлттық Банк деректері

2023 ЖЫЛҒЫ МАҢЫЗДЫ ОҚИҒАЛАР

ҚАҢТАР

Ибрагим Алтамиров Басқарма Төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі болып тағайындалды, оған банктің тәуекел-менеджментіне жетекшілік ету тапсырылды.

НАУРЫЗ

- Қазпошта мен Еуразиялық банк банкоматтардан қолма-қол ақша алу бойынша Ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды.
- Банк клиенттердің салымдары бойынша Теңгелік депозиттерді қорғау бағдарламасы шеңберінде мемлекеттен 10,5 млрд теңге сомасына өтемақы төледі.
- Smart Business заңды тұлғаларға арналған мобильді қолданбасы жаңартылды. Бизнесмендерге арналған сервиске шоттар, қалдықтар мен операциялар жөніндегі комиссиялар туралы ақпарат, FX-алаңы, қосымша шот ашу және басқа да қызметтер сияқты функциялары кіреді.
- Банк Forbes.ru нұсқасы бойынша «көрші елдердің 50 сенімді банкі – 2023» рейтингіне енді. Басылым авторлары банктерді халықаралық рейтингтік агенттіктердің бағалауына, сондай-ақ Армения, Грузия, Әзірбайжан, Өзбекстан және Қазақстан сияқты елдердің қатысушы активтерінің мөлшеріне қарай саралады.

СӘУІР

- Еуразиялық банк «#ЧистоГоры» эко қозғалысын қолдап, Қазақстан креаторларын табиғаттағы саналы мінез-құлықты бірлесіп ілгерілетуге шақырды.
- Халықаралық Жер күні қарсаңында банк қызметкерлері Alma-Qala қоғамдық қозғалысымен бірлесіп Алматыдағы Панфилов қаласының тарихи жаяу жүргіншілер көшесіне 15 Сиверс алма ағашын, сондай-ақ №125 мектепте сенбілікке қолдау көрсетіп, 50 ағаш пен 57 бұта отырғызды.
- Қазпошта мен Еуразиялық банк клиенттері, оның ішінде зейнеткерлер мен әлеуметтік жәрдемақы алушылар екі ұйымның банкоматтарынан айына 300 000 теңгеге дейін тегін алуға мүмкіндік алды.
- Банктің жалғыз акционері Банктің 2022 жылғы таза пайдасын өткен жылдардағы бөлінбеген пайдаға капиталдандыру туралы шешім қабылдады.

МАУСЫМ

- Global Finance журналы Broker 2.0 жобасы үшін Еуразиялық банкке тауарлық несиені мақұлдау уақыты 4 секундта қабылданатын шешімі үшін «тұтынушылық кредиттеудің инноваторы» (Top Innovator in Consumer Finance) атағын берді.
- Еуразиялық банк Абай облысында қаза тапқандардың отбасыларына қолдау көрсетіп, өрт кезінде қаза тапқандар мен олардың отбасы мүшелерінің қолданыстағы кредиттерін есептен шығарды.
- Директорлар кеңесінің мүшесі – Еуразиялық банктің тәуелсіз директоры Ким Инесса Чер-Хвановнаның өкілеттігі тоқтатылды. Сондай-ақ Директорлар кеңесінің сандық құрамы төрт адамға дейін қысқарды.
- Moody's Еуразиялық банк депозиттері бойынша ұзақ мерзімді рейтингісін b2-ден b1 дейін, сондай-ақ оның базалық кредиттік рейтингісін b3-тен b2 дейін арттырғаны активтердің сапасының едәуір жақсарған прогресін көрсетеді. Жағымды болжам.

ШІЛДЕ

Еуразиялық банк 2023 жылы жыл сайынғы рейтингтері аясында Global Finance world's best Banks Awards және Global Brands екі халықаралық басылым арқылы Қазақстанда кастодиандық және субкастодиандық қызметтер көрсетуде үздік деп танылды.

ТАМЫЗ

Еуразиялық банк Broker 2.0. онлайн-шешімін әзірлегені үшін Asian Banking & Finance нұсқасы бойынша цифрлық трансформациядағы жыл банкі болды.

ҚЫРКҮЙЕК

- Еуразиялық банк eubank.kz сайты көру қабілеті бұзылған адамдар үшін бейімдеді: аудио функционалдығы мен экрандағы қаріп өлшемін басқарумен қоса, әртүрлі функцияларды енгізді.
- Банктің автокредиттеу процесін International Business Magazine Халықаралық бизнес-басылымының сарапшылары Қазақстандағы ең үздік деп таныды. Сондай-ақ басылым банкті «ең жылдам тауарлық кредит 2023» номинациясымен марапаттады.
- Еуразиялық банк пен Mastercard отандық «Байдың қызын аламын» фильмінің шығуын қолдады.
- Smartbank қолданбасы жыл сайын интервале Kazakhstan компаниясы өткізетін Forbes ТОП-30 рейтингінде Қазақстанның мобильді қолданбалары арасында 17-ші орынға ие болды.

ҚАЗАН

- Еуразиялық банк қайтадан тәуелсіз сыртқы аудиттен сәтті өтіп, PCI DSS төлем карталарының ақпараттық қауіпсіздігі және ақпараттар мен SWIFT CSP төлемдерін беру жүйесі стандарт талаптарына сәйкес екендігін растады.
- Банк Қазақстандық тұрғын үй компаниясымен бірлесіп Digital Bridge 2023 халықаралық форумында үлестік құрылыс саласындағы жаңа цифрлық жобаны ұсынды. Банк үлескерлердің қаражатын мақсатсыз пайдаланудан қорғауды қамтамасыз ету үшін әзірлеушілерге онлайн мамандандырылған шоттарды ашуды ұсынады.
- Intebix крипто биржасы, Technodom экожүйесі және AIRBA бар Mastercard Қазақстандағы алғашқы цифрлық активтерді токенизациялау жобасын ұсынды, ол Қазақстанның барлық крипто Қоғамдастығына өз криптовалютасын кейіннен Technodom сауда желісінде тауарлар мен қызметтерді сатып ала отырып, intebix биржасында Technodom Plus бонустарына заңды және ыңғайлы айырбастауға мүмкіндік береді.

ҚАРАША

- Moody 's Еуразиялық банк депозиттерінің ұзақ мерзімді рейтингтерін B1-ден Ba3-ке, сондай-ақ оның негізгі кредиттік рейтингін b 2-ден b1-ге дейін көтеріп, ұзақ мерзімді депозиттік рейтингтер бойынша оң болжамды сақтап қалды.
- Қазақстан қаржыгерлерінің XI Конгресінде Еуразиялық банк Mastercard платформасында шығарған цифрлық теңгедегі жаңа дебеттік картаны ұсынды. Ол карта ұстаушылар үшін де, сауда кәсіпорындарының иелері үшін де бірқатар артықшылықтарды ұсынады.

ЖЕЛТОҚСАН

Басқарма Төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесінің берген өтінішіне байланысты Наталья Дружининаның өкілеттігі тоқтатылды.

**ЕСЕПТІК КЕЗЕҢНЕН
КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР****2024 ЖЫЛҒЫ ҚАҢТАР**

- Өзбекстанның орталық банкі «Еуразиялық банк» АҚ еншілес банкін тіркеу және елде банк қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия беру туралы шешім қабылдады.
- Басқарма Төрағасының орынбасары, Банк Басқармасының мүшесі болып Асқар Хамидуллин сайланды, ол банктің қаржы блогына жетекшілік етеді.

2024 ЖЫЛҒЫ НАУРЫЗ

Астанада «Бүкіл әлем аузындағы Әйелдер», Қазақстанның көрнекті әйелдері туралы әңгімелейтін «Super қыз. кітабының тұсаукесері өтті. Кітаптың авторы-үш қыздың анасы, коуч, кәсіпкер, «Болашақ» қорының Қамқоршылық кеңесінің төрағасы Динара Гаплан. Кітап Еуразиялық банктің, меценат Гаухар Каппарова мен Arizar дүкені, Weproject.media медиа-басылымы, «Алга Қазақстан» жоба жетекшісі Иван Червинскийдің қолдауымен шықты.

2024 ЖЫЛҒЫ СӘУІР

- Еуразиялық банк су тасқыны салдарын жою және апаттан зардап шеккен қазақстандықтарды қолдау мақсатында 450 млн теңге бөлді.
- Банк су тасқынынан зардап шеккен өңірлердің тұрғындары мен бизнесмендеріне 2024 жылдың 1 сәуірі мен 30 маусымы аралығында кредиттердің төлемін 3 айға кейінге қалдыруды ұсынды.
- Еуразиялық банк климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимылды ілгерілету үшін Mastercard-тың «Баға жетпес планета» жаһандық бастамасына қосылған Қазақстаннан шыққан алғашқы компания болды. Осы оқиғаға орай Алматыда 30 ағаш отырғызылды.
- Global Finance басылымы Еуразиялық банкті «World's Best Trade Finance Providers 2024» тұрақты рейтингінің қорытындысы бойынша 2024 жылы Қазақстандағы сауда қаржыландыру саласындағы үздік деп таныды.

2024 ЖЫЛҒЫ ШІЛДЕ

- Акционерлердің шешімі бойынша банктің 2023 жылғы шоғырландырылмаған пайдасы өткен жылдардағы бөлінбеген пайдаға капиталдандырылды.
- Еуразиялық банк Алматы қаласы Бостандық ауданы әкімінің аппаратына 90 бірлік компьютерлік техниканы тапсырды, олар ерекше балалары бар Қоғамдық бірлестіктерді техникалық қамтамасыз етуге бағытталатын болады.

КӨРІНУ, МІНДЕТ, ҚҰНДЫЛЫҚТАР

КӨРІНУ

Елдің технологиялық бөлшек жеке банктері арасында көшбасшылардың бірі болу.

МІНДЕТІ

Тұрақтылықты қамтамасыз етеміз, адамдардың сенімділігі, бақыты мен әл-ауқаты үшін позитивті өзгерістер жасаймыз.

ҚҰНДЫЛЫҚТАР

- **САЛАУАТТЫ АМБИЦИЯ.** Біз мақсаттарды қоямыз әрі оларға қол жеткізуде керемет нәтижелерге ұмтыламыз.
- **ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖӘНЕ ЖАСАМПАЗДЫҚ.** Біз шындықты үздіксіз жақсартып, жаңасын жасауға тырысамыз. Біз өзіміздің ең жақсы нұсқамызды жасауға тырысамыз.
- **РИЗАШЫЛЫҚ КҮШІ.** Біз айналамыздағы әлемді жақсартып, адамдарды бақытты ету үшін ризашылық энергиясын пайдаланамыз.
- **СЕНІМ.** Сенім-қарым-қатынастың негізі және банктік бизнестің негізі. Бұл біздің барымыз!
- **ЖЕКЕ ЖАУАПКЕРШІЛІК (БІЛЕМІН. ҚОЛЫМНАН КЕЛЕДІ. ІСТЕЙМІН).** Біз қабылданатын шешімдер мен іс-әрекеттеріміздің нәтижесі үшін жауаптымыз.

ҚАРЖЫЛЫҚ ШЕШІМДЕР

Еуразиялық банк жеке тұлғаларға, шағын және орта бизнеске, сондай-ақ корпоративтік клиенттерге қызметтер мен өнімдердің толық тізбесін ұсынады.

- Жеке клиенттер үшін кредиттік шешімдер (автокредиттер, кепілсіз, жа-лақылық, тауарлық және т.б.), депозиттер, төлем карталары, ақша ауда-рымдары, тазартылған алтын құймалары мен бағалы және бағалы емес металдардан жасалған монеталарды сату-сатып алу, Smartbank арқылы қашықтан қызмет көрсету және басқа да қызметтер қарастырылған.
- Заңды тұлғаларға депозиттер, қызмет көрсету (банктік шотты ашу және жүр-гізу, Инкассация қызметтері, сауда эквайрингі), банктік және экспресс-кепіл-діктер, қашықтан қызмет көрсету (Client's Bank), кредиттер, сауданы қаржы-ландыру, кастодиандық қызмет және т. б. қолжетімді.
- «Қазақстанның Даму Банкі» және «Даму» ҚДҚ қаржыландырудың мемле-кеттік бағдарламаларына қатысушы Банк: «Үміт» әйелдер кәсіпкерлігін қол-дау, «Даму-Өндіріс» өңдеу өнеркәсібіндегі ШОБ-ты қолдау, сондай-ақ сый-ақы мөлшерлемелерін субсидиялау және кредиттер бойынша кепілдік беру жолымен кәсіпкерлікті қолдаудың мемлекеттік бағдарламаларының қаты-сушысы.

РЕЙТИНГТЕРІ

MOODY'S

- Шетел валютасындағы ұзақ мерзімді депозиттер бойынша Ba3. • Болжам - «Позитивті»
- Контрагент тәуекелінің Ba2 (cr) ұзақ мерзімді рейтингісі
- Кредит қабілеттілігін b1 базалық бағалау (Baseline credit assessment)

МАРАПАТТАУЛАРЫ

2021

- 2021 жылы Global Finance халықаралық журналы Еуразиялық банкті Қазақстандағы ең үздік кастодиан-банк атады.
- 2021 жылы Еуразиялық банк International Finance журналының шағын және орта бизнесіне арналған үздік автокредит марапатына ие болды.

2022

- 2022 жылы Global Finance басылымы Еуразиялық банкті Қазақстандағы ең үздік субкастодиан банк атады.
- 2022 жылы International Business Magazine басылымы жыл сайынғы International Business Magazine Awards рейтингі шеңберінде Еуразиялық банкті Қазақстандағы «Ең жылдам тауарлық кредит» және «Автокредиттеудегі Үздік банк» екі номинациясы бойынша үздік деп таныды.

2023

- 2023 жылы Global Finance басылымы Еуразиялық банкті «Қазақстандағы ең үздік кастодиан-банк және субкастодиан банк атады.
- 2023 жылы Asian Banking & Finance басылымынан «Цифрлық трансформациядағы жыл банкі» марапатына ие болды.
- 2023 жылы Innovators Awards Global Finance сыйлықақы шеңберінде банк «Тұтынушылық кредиттеудің инноваторы» атанды.

ҚЫЗМЕТ ГЕОГРАФИЯСЫ

19

19 ФИЛИАЛЫ БАР

118

118 БӨЛІМШЕСІ БАР

833

833 POS-ТЕРМИНАЛ

393

393 АВТОКРЕДИТТЕРДІ САТУ НҮКТЕСІ

510

510 БАНКОМАТ

490

490 ТӨЛЕМ ТЕРМИНАЛДАРЫ

БАНК ТАРИХЫ

1994

Еуразиялық банк акционерлік қоғам ретінде құрылды.

1996

- Банк бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметтерді жүзеге асырудың мемлекеттік лицензиясын алды.
- Банк Қазақстандық қор биржасының мүшесі болды.

1997

Банк Дүниежүзілік банкаралық қаржылық телекоммуникациялар (SWIFT) қоғамының қатысушысы болды.

1998

Кастодиандық қызметпен айналысуға арналған лицензияны алды.

1999

Банк Қазақстанның Қаржыгерлер қауымдастығына кірді.

2000

- Банк жеке тұлға салымдарына (депозиттеріне) міндетті ұжымдық кепілдік беру (сақтандыру) жүйесінің қатысушысы болды.
- VISA International халықаралық төлем жүйесіне қабылданды.

2003

Moody's банкке алғашқы кредиттік рейтинг берді.

2004

- Банк Қазақстанның ипотекалық қарыздарға кепілдік беру қорының мүшесі болды.
- Банк \$15,5 млн сомасында алғашқы синдикатталған қарызды тартты.

2006

- Банк «Бірінші кредиттік бюро» ЖШС мүшесі болды.
- Standard & Poor's банкке кредит рейтингтерін берді.

2007

30 млрд теңге сомасына алғашқы облигациялық бағдарлама мен банктің бірінші облигациялық бағдарламасы аясында 10 млрд теңге сомасына облигациялардың бірінші шығарылымы тіркелді.

2010

«Банк Тройка Диалог» ААҚ (Мәскеу) коммерциялық банкінің 99,99% акцияларын сатып алу жөніндегі мәміленің аяқталып, кейіннен ол «Еуразиялық банк» ААҚ болып өзгертілді.

2012

- Тұтынушылық кредиттерді өтеуге арналған терминалдар іске қосылды.
- Private Banking клиенттерге дербес қызмет көрсету орталығы ашылды.

2013

Банк Mastercard және Maestro, Mastercard PayPass карточкаларын шығару және қызмет көрсету лицензиясын алды.

2014

iOS (iPhone және iPad), Android және Windows Phone операциялық жүйелерінде қолжетімді мобильді банкінгтің жеке әмбебап қолданбасы іске қосылды.

2015

- Еуразиялық банк автокөлік сатып алуға арналған жеңілдікті қарыздарды бере бастады.
- Қазақстандықтар Еуразиялық банктің интернет-банкінгі арқылы миллион төлемдер мен аударымдарды жасады.
- Еуразиялық банк «Банк Позитив Казахстан» АҚ 100% акциясын иеленді.

2016

- Банк «Банк Позитив Казахстан» АҚ сатып алу бойынша мәмілені аяқтауға арналған ҚР ҰБ рұқсатын алды. Біріккеннен кейін банк «Еуразиялық банк» брендімен жұмысын жалғастырды.
- Банктің жеке капиталы 15 млрд. теңгеге артты. Нәтижесінде банктің жарғылық капиталы 42%-ға өсті, ал реттеушілік капиталы 100 млрд теңгеден артты.

2017

- Банк ҚР ҰБ іске қосқан бағдарлама аясында тазартылған алтынның өлшеуіш құймаларын халыққа сата бастады.
- Банк 150 млрд теңге сомаға реттелген облигациялар шығарып, ҚР банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасының алғашқы қатысушысы болды.

2018

- Банк «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-тан 1,9 млрд теңге көлемінде отандық автоөнеркәсіпті қолдау бағдарламасы аясында үшінші транш алды.
- Mastercard-пен бірге банк iPhone (Apple Pay) және Android иелеріне арналған смартфондардың көмегімен төлемді іске қосты.
- Банк азаматтардан «7-20-25: әрбір отбасы үшін тұрғын үй сатып алудың жаңа мүмкіндіктері» тұрғын үй бағдарламасы бойынша өтінімдерді қабылдай бастады.

2019

- ҚДКҚ Еуразиялық банкті таратылатын «Банк Астаны» АҚ-та орналасқан жеке тұлғалар мен жеке кәсіпкерлердің депозиттері, ағымдағы және карточкалық шоттары бойынша кепілді өтемді төлеу жөніндегі агент ретінде таңдады.
- Банк Suñqar деп аталатын ҚР Ұлттық Банкінің жобасына қатысып, Smartbank қосымшасындағы Suñqar жүйесі бойынша аударымдарды іске асырды.
- Еуразиялық банк «Қарапайым заттардың экономикасы» отандық кәсіпкерлерге арналған кредиттерді субсидиялаудың мемлекеттік бағдарламасына қосылды.
- Банк Android және iOS пайдаланушылары үшін Smartbank қосымшасында карта нөмірі бойынша жедел аударымдарды іске қосты.
- Банк Қазақстанда алғаш рет жасанды интеллектті клиенттермен өзара іс-қимыл процестерінде қолдана бастады, Soft collection бөлімінде кредиттер бойынша кешіктіруге жол берген қарыз алушыларға қоңырау шалатын роботтарды іске қосты.

2020

- Ақпан айында ҚНРДА Еуразиялық банкке банктік және өзге де операциялар мен бағалы қағаздар нарығындағы қызметті жүргізуге арналған лицензияны берді. 03.02.2020 ж. жаңа лицензияның нөмірі 1.2.68/242/40.
- ҚР Ұлттық банкі тәуелсіз халықаралық кеңесшілері мен аудиторлардың қатысуымен жүргізген активтердің сапасын бағалау (AQR) қорытындысын шығарды. AQR қорытындылары Еуразиялық банк басшылары мен акционерлердің болжамы мен күтулеріне толық сәйкес келеді.

- Наурыз айында банк айыппұлдар мен өсімпұлдарды, сондай-ақ Қазақстанда төтенше жағдайларды енгізуге байланысты экономикалық ахуалдары нашарлаған қарыз алушы жеке және заңды тұлғаларға кейінге қалдыруды ұсыну бойынша ҚНРДА бастамашылығына қосылған өз клиенттеріне COVID-19 пандемиясы кезінде кейінге қалдыру мүмкіндігін ұсынды.
- Банктің жалғыз акционері («Еуразиялық Қаржы Компаниясы») сәуір айында өз міндеттемелерін Қаржылық тұрақтылықты арттыру және ҚР банктік секторындағы тәуекелдерді азайту бағдарламасы аясында орындай отырып, банк капиталына 4 млрд теңге қосты.
- Тамыз айында Еуразиялық банк пандемия кезінде ауруханаларды қолдап, Директорлар кеңесінің мүшесі Шухрат Ибрагимов Қазақстан облыстарындағы 16 емханалар үшін 100 дана оттегі концентраты партиясын сатып алды. Банк концентраттарға арналған бірнеше бір реттік бетперделерді, обаға қарсы костюмдер мен қорғаныс маскаларын, көзілдіріктер мен бахилдардың, қолғаптарды, сондай-ақ пульсоксиметрлердің жеткізілуін ұйымдастырды.
- Қыркүйек айында ҚДКҚ Еуразиялық банкті лицензиясынан айырылған Tengri Bank-те орналасқан ЖК мен жеке тұлғалардың ағымдағы және карточкалық шоттары, депозиттері бойынша кепілдендірілген өтеу төлемдері бойынша агент-банк ретінде таңдады.
- Желтоқсан айында Еуразиялық банк Ресейдегі еншілес банктің 100% акциясын «Совкомбанк» ЖАҚ сатып алушыға сату жөніндегі мәмілені жапты.

2021

- Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры мен Еуразиялық банк Астана банк салымшыларына арналған өтем төлеу мерзімін 2021 жылғы 29 шілдеге дейін ұзартты.
- Ақпан айында Банк орны толмас шығынға ұшырады: Еуразиялық банктің бенефициарлық меншік иелерінің бірі Ибрагимов Алиджан Рахманович дүниеден өтті.
- Банк Name Group-пен бірлесіп Қазақстанда алғаш рет автомобильдерден кепілді алу бойынша онлайн-сервисті іске қосты.
- Еуразиялық банк AsiaCredit Bank салымшыларына кепілдік берілген өтемді төлеу жөніндегі агент банк ретінде таңдалды.
- Наурызда Банктің Директорлар кеңесінің мүшесі, Алиджан Ибрагимовтың ұлдарының бірі Шухрат Алиджанович Ибрагимов ERG компания тобының Менеджерлер кеңесіне сайланып, Алиджан Ибрагимов отбасының Қазақстанның барлық актив тобы мүдделерінің өкілі болды.
- Еуразиялық банк пен Қазақстандағы ірі көлік өндірушісі – «СарыаркаАвтоПром» ЖШС-мен бірлесіп Қостанай қ. зауытында KIA үлгісін жинауды іске қосты. 2020 жылы ашылған 30 млрд теңге көлемінде үш жылдық кредиттік желі аясында Банк «СарыаркаАвтоПром» ЖШС-ны Chevrolet және KIA үлгілері бойынша машина жинағын сатып алуды қаржыландырады.

- Шілде айында Банктік жалғыз акционері 2020 жылғы дивиденттерден бас тартып, банктің 4,2 млрд теңге көлеміндегі барлық пайдасын банкті капиталдандыруға бағыттады.
- Еуразиялық банк Қазақстанда бірінші болып өңделген пластиктен Эко-карта шығара бастады.
- Шілде айында Allur Auto (Allur компаниялар тобына кіреді) және Еуразиялық банк қазақстандық нарық үшін Chevrolet, KIA, Jac және Mitsubishi модельдік қатарынан автомобильдерді кредитке алғашқы қашықтықтан сатып алуды іске қосты.
- Еуразиялық банк автокарта автоиелеріне арналып құрылған карталарды шығара бастады.
- Банк 2021 жылғы тамызда Жамбыл облысында болған жарылыстар кезінде зардап шеккендерге қолдау көрсетіп, банк клиенттеріне қолданыстағы кредиттерді есептен шығару туралы шешім қабылдады.
- Moody's агенттігі ұлттық және шетел валютасындағы депозиттердің ұзақ мерзімді рейтингісі бойынша банктің болжамын «тұрақты» деңгейге дейін жақсартты. Рейтингтер расталды.
- Қазан айында банк car.eubank.kz сайтында автомобиль маркасын таңдаудан бастап, қарыз сомасын анықтауға дейін соңғы шешімді алуға дейін бірнеше рет басу арқылы жүрілген автомобильдерге цифрлық кредит беруді бастады.
- Қараша айында Еуразиялық банктің сұратуы бойынша Moody 's банктің ұлттық шкала бойынша рейтингтерін кері қайтарып алды. Агенттіктің халықаралық рейтингісі ұлттық шкала бойынша рейтингтен банктің позициясын барлық халықаралық ұйымдармен жаһандық салыстыруға мүмкіндік берумен ерекшеленеді, мұны ұлттық рейтинг бермейді.
- Желтоқсан айында Еуразиялық банк Mastercard және Visa төлем жүйелері үшін Google Pay көмегімен төлем жасауды іске қосты.

2022

- Қазақстанда болған қаңтар оқиғаларына байланысты Еуразиялық банк 2022 жылғы 1-31 қаңтар аралығында кредит бойынша мерзімін өткізіп алған жеке тұлғаларға өсімақылар мен айыппұлдарды есептемеу туралы шешім қабылдады. Заңды тұлғалар үшін өсімпұлдар мен айыппұлдарды Қазақстандағы төтенше жағдай кезеңі аяқталғанға дейін 2022 жылғы 19 қаңтарға дейін жүргізілген жоқ. Банк филиалы мен Алматыдағы үш бөлімше вандалдардың әрекетінен зардап шеккеніне қарамастан, банк басқа ұй-жайларда клиенттерге қызмет көрсетуді жедел ұйымдастырды. Банктің eubank.kz ресми сайты қазақстандықтарға қаржы институтының қызметі туралы шынайы ақпарат беру үшін интернетке қолжетімділік болмаған жағдайда да жұмыс істеп тұрды.

- Сәуір айында Moody's рейтингтік агенттігі ұзақ мерзімді B2 деңгейдегі банк рейтингісін тұрақты болжады, бұл агенттіктің қаржы институтының тұрақты дамуына қатысты үміттерін көрсетеді.
- Мамыр айында Банк тауарлық кредитті мақұлдау 4 секундта мақұлдау туралы шешім қабылдайтын Broker 2.0. жобасын іске қосты (нарықта орташа есеппен 30-40 секунд кетеді).
- Smartbank қолданбасында төлемдер мен аударымдарды телефон нөмірлері арқылы кез келген банк пен төлем ұйымдарының электрондық әмияндары мен шоттары арасында аударуға мүмкіндік беретін «Лездік төлем жүйелері» қолжетімді болды.
- Банктің жалғыз акционері ел экономикасын қаржыландыру және банк технологиялары мен клиенттік сервистерді дамытуға инвестицияларды одан әрі арттыру мақсатында банк капиталын ұлғайтуға 12,7 млрд теңге мөлшерінде таза пайда жіберу туралы шешім қабылдады.
- Шілде айында IT блогының басқарушы директоры Газиз Ермеков жаңа Басқарма мүшесі, Банк Басқармасы Төрағасының орынбасары болып сайланды.
- Еуразиялық банк Қостанай облысындағы өрт салдарынан тұрғын үйінен айырылған клиенттердің кредиттерін есептен шығарды. Банк сондай-ақ «Қайырымдық KZ» бірыңғай қорына қаржылық көмек аударды.
- Еуразиялық әлемдегі ең төменгі комиссиялардың бірін ұсына отырып, теңгеге криптовалюта заңды сатып алу үшін өзінің әзірлемесін таныстырды. Тұсаукесер Digital Bridge 2022 форумында өтті, онда Президент Қасым-Жомарт Тоқаев пен қатысушыларға Interix пен Еуразиялық банктің бірлескен стенді ұсынылды.
- Қазан айында ҚНРДА Ляззат Сативаны банк Басқармасының Төрағасы лауазымына тағайындауды келісті.
- Қараша айында банк банк серіктестерінде орналастырылған QR коды арқылы бірнеше өрістерді толтырып, бірден шешім алуға болатын кредиттеуді іске қосты.
- Желтоқсан айында Moody 's рейтингтік агенттігі Еуразиялық банктің болжамын жергілікті және шетел валюталарында B2 деңгейінде ұзақ мерзімді рейтингті растай отырып, «тұрақтыдан» «позитивтіге» дейін жақсартты.
- Банктің Директорлар кеңесінің шешімі бойынша басқарма мүшесі — Басқарма Төрағасының орынбасары Иван Белохвостиковтың өкілеттігі тоқтатылды.

2

стратегиялық
есеп

ЗДОРОВЫЕ
АМБИЦИИ

ТВОРЧЕСТВО
И СОЗИДАНИЕ

СИЛА
БЛАГОДАРНОСТИ

ДОВЕРИЕ

Доверие – фундамент
отношений и основа
банковского бизнеса.
Это наше всё!

ЛИЧНАЯ
ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАФАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

Александр МАШКЕВИЧ,

«ЕУРАЗИЯЛЫҚ БАНК» АҚ Директорлар
кеңесінің Төрағасы

ҚҰРМЕТТІ АКЦИОНЕРЛЕР, КЛИЕНТТЕР, СЕРІКТЕСТЕР!

2024 жылы біздің банк Қазақстан нарығындағы өзінің 30 жылдық мерейтойын атап өтеді. Осы жылдар ішінде Еуразиялық банк елдің ең ірі банктердің ондығына еніп қана қоймай, ел экономикасы мен қоғамының дамуына үлес қоса отырып, маңызды әлеуметтік қаржы институты атағын сақтап қалды. 2023 жылы Еуразиялық банк үшін тағы бір табысты жылдың бірі болды.

Геосаяси шиеленістен туындаған 2022 жылғы дүрбелеңнен кейін, өткен жылы Қазақстан экономикасы жағымсыз салдардан қалпына келе бастады. Елдің ЖІӨ 2023 жылдың қорытындысы бойынша бюджеттік кеңею, мұнай мен газ өндіру және өндіру көлемдерінің ұлғаюы, сондай-ақ ішкі сұраныс пен инвестициялардың өсуі салдарынан 2022 жылғы 3,2%-дан 5,1%-ға дейін өсті.

Мұндай жағдайда қазақстандық банктер өздерінің қаржылық көрсеткіштерін жақсартты: 2023 жылдың қорытындысы бойынша сектордың жиынтық активтері бір жыл ішінде 15,4%-ға ұлғайып, 51 трлн теңгеден асты, ал міндеттемелер 13,3%-ға 44,6 трлн теңгеге дейін артты.

Банк нарығының несиелік портфелі 30 трлн теңгеге жақындады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 23%-ға артық. ШОБ бөлшек кредиттеу және қаржыландыру озық қарқынмен өсіп, тиісінше 26,7% және 19,9%-ға артты. Заңды тұлғаларға берілетін қарыздар пайызы 10,7%-ға өсті. Сонымен қатар несиелік портфелінің сапасы жоғары деңгейде қалып отыр: 2023 жылдың қорытындысы бойынша кредит портфелінің жалпы көлемінде мерзімі өткен берешегі 90 күннен асатын кредиттердің үлесі 2022 жылдың соңындағы 3,4%-бен салыстырғанда 2,9%-ды құрады.

Барлық банктер жылды оң қаржылық нәтижемен аяқтады, ол жиынтығында 2,2 трлн теңгені құрады.

Еуразиялық банк 2023 жылы өзінің цифрлық сервистерін күшейте отырып, жаңа өнімдерді ұсынып, ескілерін жетілдіре отырып, қарқынды дамуын жалғастырды. Жыл қорытындысы бойынша банк тамаша нәтижелер көрсетті: активтер 14%-ға, 2,7 трлн теңгеге дейін, несиелік портфелі-28%-ға, 1,36 трлн теңгеге дейін өсті. Осылайша банк активтер көлемі бойынша да, кредиттік портфель көлемі бойынша да нарықта жетінші болды.

Банк командасы соңғы жылдары проблемалық қарыздарды төмендету бойынша үлкен жұмыс жүргізді. 2023 жылдың қорытындысы бойынша NPL 90+ үлесі тәуекелдерді тиімді басқару және мерзімі өткен кредиттерді қайтару бойынша жұмыс есебінен бір жыл бұрынғы 5,7%*-дан 4,2%-ға дейін төмендеді.

Moody's Investors Service халықаралық рейтингтік агенттігі проблемалық активтерді төмендету және оның іргелі қаржылық көрсеткіштерін жақсарту жөніндегі Банктің нәтижелі жұмысын атап өтіп, өткен жылы Еуразиялық банк депозиттерінің ұзақ мерзімді рейтингтерін Baa3 с B2 дейін екі рет, сондай-ақ оның оң болжамды негізгі кредиттік рейтингін b1-ден b3-ке дейін көтерді. Бұл сала үшін өте сирек кездесетін оқиға болғанымен, ол банктің өзгермелі нарықтық жағдайларға бейімделу қабілетін көрсетеді.

Операциялық орта мен бөлінбеген пайданы банкке инвестициялау соңғы жылдары Еуразиялық банктің меншікті капитал деңгейі бойынша позицияны күшейтуге мүмкіндік берді. 2023 жылы бұл көрсеткіш 54%-ға, 304,1 млрд теңгеге дейін артты. Меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенті 10% нормативпен 21,7%-ды құрады. Бұл нарықтағы ең жақсы көрсеткіштердің бірі. Капиталдың едәуір ағыны банкке клиенттерді, экономиканы қаржыландыруды ұлғайтуға, активтерді ұлғайтып, жаңа өнімдерді әзірлеуге инвестициялауға мүмкіндік береді.

Тиімді қызмет пен қаржылық нәтижелерді жақсарту банкке әлеуметтік жобаларды қолдауға және қоғамның өзекті мәселелерін шешуге өз үлесін қосуға мүмкіндік береді. Банк тұрақты даму жолындағы прогреске үлкен көңіл бөледі. Біз осы жылы жариялайтын алғашқы тұрақтылық туралы есеп барлық жұмсаған күш-жігеріміздің нәтижесі болады. Бұл құжатта экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік жауапкершілік қандамдары, жауапты қаржыландыру тәсілдері, экологияға әсері және ESG принциптерін банк қызметіне енгізу жоспарлары туралы ақпарат бар.

* Есептеулер НҚА талаптарына сәйкес жүргізілді.

Өткен жылы біз әлеуметтік, қайырымдылық және мәдени жобаларды қолдадық. Абай облысындағы өрттен кейін банк өрт кезінде қаза тапқандардың отбасыларына қолданыстағы кредиттерін есептен шығарды. Банк дәстүрлі түрде «Мектепке апарар жол» жобасын қолдап, мектептерге, сондай-ақ аз қамтылған отбасылардың балаларына оқу жылына дайындалуға көмек көрсетті.

2023 жылы Eurasian Diamond Club приват-клубының клиенттері 19 баланың өмірін сақтап қалуға үлес қосты. Visa премиум металл картасы арқылы әрбір сатып алған соманың 1%-ы «балаларға өмір сыйла» жобасы үшін «Мейірімділік» ерікті қоғамы» қорына аударылды, бұл 43 млн теңгеден астам қайырымдылық жинауға мүмкіндік берді.

2023 жылы біз қолдаған басқа да әлеуметтік жобалардың қатарында: Almaty Management University-дағы «Өзің сен!» TechnoWomen Central Asia екінші Алматы форумы, «Жүрек орталығы» қоры елімізде орган донорлығы мен трансплантологияны дамытуды қолдау мақсатында ұйымдастырған «Сен менің жүрегімнің чемпионысың» қайырымдылық жарысы мен музыкалық фестивалін атап өткен жөн. Банк сонымен қатар өз сайтын көру қабілеті нашар адамдар үшін бейімдеді.

Еуразиялық банк креативті экономиканы дамытуға жәрдемдеседі: 2023 жылдың қыркүйегінде Tiger Films — «Байдың қызын аламын» продюсерлік компаниясы түсірген романтикалық комедияның премьерасы өтті, оның шығуы банк пен Mastercard қатысуымен мүмкін болды. Бұл өткен жылғы жобалардың бір бөлігі ғана, олармен Жылдық есепте толығырақ танысуға болады.

Еуразиялық банк өзінің 30 жылдығына клиенттік базасы шамамен 4,8 млн адамнан тұратын, ең ірі 10 банктің қатарына кіретін тұрақты қаржы институтына кіреді. Біз тәуекелдер мен кірістіліктің ақылға қонымды балансына, сондай-ақ клиенттермен ұзақ мерзімді қарым-қатынасқа бағытталған стратегиямызды жалғастырамыз.

Банк цифрлық шешімдерді кеңейту, клиент тәжірибесін жақсарту және мықты әрі талантты команданы дамыту арқылы нарықтағы өз позициясын нығайтуға ниетті. Акционерлер тарапынан біз банк пен оның командасына әлі де қажетті қолдау көрсетуге дайынбыз.

Директорлар кеңесі атынан клиенттеріміз бен серіктестерімізге – біздің Банкке сеніп, таңдағандары үшін Басқарма мен ұжымға тиімді жұмысы мен жоғары жетістіктері үшін ризашылығымды білдіріп, алғыс айтқым келеді.

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

Ляzzат САТИЕВА,

Еуразиялық банк Басқармасының
Төрағасы

ҚҰРМЕТТІ АКЦИОНЕРЛЕР, КЛИЕНТТЕР, СЕРІКТЕСТЕР!

Сіздермен 2023 жылғы жұмысымыздың нәтижелерімен бөлісуге, сондай-ақ ХҚЕС бойынша аудиттелген шоғырландырылған есептілікті ұсынуға қуаныштымын.

2023 жылы біз барлық күш-жігерімізді цифрландыруды дамытуға және клиент тәжірибесін жақсартуға жұмсадық. Бұл жұмыстың нәтижесі барлық қаржылық көрсеткіштердің-активтер, таза пайда, кредиттік және депозиттік портфельдердің өсуі болды.

2023 жылдың қорытындысы бойынша қазақстандықтар мен бизнесмендер Еуразиялық банкте 2 трлн теңгеден астам ақша сақтаған. Өткен жылы жеке тұлғалардың салымдарының көлемі 23,8%-ға өсіп, 1 трлн теңгеден асты, бұл Еуразиялық банкті осы көрсеткіш бойынша елдегі ең ірі 5 банктің қатарына қосты. Заңды тұлғалар өз депозиттерін тағы бір триллион теңгеде ұстап, бұл банкті нарықта 4 орынмен қамтамасыз етеді. Депозиттік базаның әсіресе бөлшек саудадағы әсерлі өсімі халық пен компаниялардың банкке тұрақты қаржы институты ретінде берілгендігін растайды.

Банктің несие портфелі 23%-ға өсті (резервтер шегерілгенге дейін). Корпоративтік клиенттерге берілетін қарыз көлемі бір жылда 11%-ға, шағын және орта бизнеске берілетін кредиттер-54,6%-ға өсті. Бөлшек сауда бағытында автокредиттер ең көп өсім көрсетті – 55,7%. Нарықтағы бәсекелестіктің артуына қарамастан, банк жаңа автомобильдерді автокредиттеуде 45% және жаңа әрі пайдаланылған автомобильдерді кредиттеуде нарықтың 27,3% үлесімен 1-ші орынды иеленеді.

Жалпы алғанда бөлшек портфель (ЖК қарыздарын ескере отырып) үштен біріне жуық өсіп, 1 трлн теңгеден асты.

Қаржылық көрсеткіштердің өсімі біз 2023 жылы жүзеге асырған жобалармен тікелей байланысты. Автокредиттеуде біз қазақстандық автомобиль компанияларымен бірлесіп Broker флагмандық өнімін, сондай-ақ кредиттеу мен бөліп төлеудің акциялық бағдарламаларын іске қостық.

Біз сондай-ақ банктің серіктестік желісіне арналған QR жобамызды масштабдық, ҚР мен ТМД-ның ең ірі Samsung, Beeline, Ozon, Airba және т. б. маркетплейстері мен агрегаторларын біріктірдік.

Цифрландыру-бұл банктің дамуына одан да үлкен серпін беретін тірек. Бүгінгі таңда Банк клиенттерінің 49%-ы қызметтерді мобильді қосымша арқылы алуды жөн көреді. Бұл ретте кредиттердің 80%-ға жуығы онлайн ресімделеді, депозиттердің 50%-дан астамы қашықтан ашылады.

Сондықтан өткен жылы біз Smartbank және Smart Business мобильді қолданбаларын жаңартып, бұл NPS-тің өсуіне тікелей әсер етті.

Smartbank-жеке тұлғаларға қызмет көрсетуге арналған қосымша, ол арқылы ай сайын 600 мыңға жуық пайдаланушы өз операцияларын жүргізеді.

Өткен жылы біз Smartbank-ті мемлекеттік органдармен біріктіргеннің арқасында клиенттер салықтар мен айыппұлдарды тікелей қолданбада төлей алады. Техникалық жаңартулардың арқасында жаңа пайдаланушыларды тіркеу процесі 11-ден 3 қадамға дейін қысқарды. Қосымшаны іске қосқаннан кейін бірден Forex платформасы хит болды, оның көмегімен клиенттер валютаны ағымдағы биржалық бағамдар бойынша сатып алады және сата алады.

Бұл өткен жылы біз енгізген мүмкіндіктердің аз бөлігі ғана, оларды тұтынушыларымыз бағалады. Мобильді қосымшаны жаңартқаннан кейін NPS Smartbank 11% - дан 26%-ға дейін өсті. Қосымша жыл сайын Intervale Kazakhstan компаниясы өткізетін Forbes TOP-30 рейтингінде Қазақстанның мобильді қолданбалары арасында 17-ші орынға ие болды. Сондықтан біз қай бағытта қызмет көрсетуді білеміз.

Біздің Smart Business кәсіпкерлеріне арналған қосымшамызда да маңызды трансформация орын алды. Нәтижесінде мобильді сервистің, оның ішінде мемлекеттік қызметтердің функционалдығы кеңейді. Біз мұндай жақсартулар заңды тұлғаларға арналған мобильді қосымшаны нарықтағы ең жақсы қосымшалардың біріне айналдырады деп күтеміз.

Артып келе жатқан цифрландыру қырағылықты қажет етеді, сондықтан біз сенімді аутентификация және деректерді қорғау әдістерін енгізу арқылы барлық цифрлық шешімдеріміздің қауіпсіздігіне назар аударамыз. Smartbank мобильді қосымшасында уақтылы антифрод-шаралардың арқасында қарточкалық операциялар мен кредиттер бойынша фродтық кейстер саны 5 есе азайды.

2023 жылы Банктің Директорлар кеңесі киберқауіпсіздік стратегиясын 2025 жылға дейін бекітті, оның шеңберінде барлық киберқауіпсіздік процестерінің жетілу деңгейін арттыру міндеті қойылып, жол картасы мен бюджет қалыптастырылды.

Өткен жылы банк орталық банктің цифрлық валютасында (CBDC) төлем картасын іске қосу бойынша жобаның көшбасшысы болды және цифрлық теңгені пайдалана отырып, алғашқы транзакцияны жүзеге асырды. Бұл Қазақстан үшін ғана емес, Еуразия үшін де маңызды оқиға. Біз сондай-ақ қазақстандықтарға теңгеге криптовалюталарды заңды сатып алуға қолжетімділікті аша отырып, биржа мен клиент-банк арасында криптофиаттық операция жүргіздік.

Атқарылған жұмыстардың арқасында біз жоғары табыстылықты көрсете отырып, нарықтағы позициямызды бекіте алдық. Банктің таза пайдасы 14,5%-ға өсіп, 95,4 млрд теңгеге жетті. Биыл акционерлер Қазақстан экономикасын қаржыландыру, банк пен клиенттік сервистерді дамыту ниетін растай отырып, банк пайдасын оны капиталдандыруға бағыттау туралы шешім қабылдады.

Бөлшек және автокредиттеу нарығында сараптама жасай отырып, бәсекеге қабілетті өнімдербен Өзбекстан нарығына сеніммен шығамыз. 2024 жылдың басында біз Өзбекстанның Орталық банкінен сол елде еншілес банк ашуға рұқсат алдық. Біз Өзбекстан азаматтарына флагмандық шешімдерімізді ұсына аламыз деп күтеміз.

2024 жылы банк клиенттер мен іскер серіктестіктерге жоғары сенімділік, сенім әрі ыңғайлылық деңгейлі қызмет көрсетуді және цифрландыруды белсенді түрде жалғастырады. Алдағы жылдары акционерлер үшін тұрақты өсім мен пайданы қамтамасыз ете отырып, өз нарықтық позицияларымызды күшейтуді жоспарлап отырмыз.

Біздің клиенттеріміз бен серіктестерімізге өзара тиімді ынтымақтастығымыз үшін, командаға – алға қойылған мақсаттарға қол жеткізгені үшін алғыс айтамын!

БАНКТИҢ 2024 ЖЫЛҒА ДЕЙІНГІ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

Банк 2020 жылғы желтоқсанда бекітілген 2021-2024 жылдарға арналған даму стратегиясын белсенді іске асыруды жалғастыруда, оның негізгі мақсаты Қазақстанның технологиялық бөлшек жеке банктерінің сегментінде көшбасшылық позицияларға қол жеткізу болып табылады.

Банк максималды қаржылық тиімділікке қол жеткізу үшін корпоративтік сегментті органикалық дамыту және бизнестің басқа да аналогтық бағыттарын жетілдіру кезінде бөлшек клиенттерге және олар үшін ең жақсы цифрлық өнімдерді ұсынуға назар аударып отырып, әмбебап банктік модельді дамытады.

СТРАТЕГИЯНЫҢ НЕГІЗГІ БАСЫМДЫҚТАРЫ:

- Біздің бөлшек клиенттеріміз үшін ең жақсы сандық тәжірибені қамтамасыз ету, оларға бірегей және дербестендірілген өнімдерді ұсыну және құнды ұсыныстарды барынша арттыру.
- Корпоративтік клиенттерге арналған өз бизнесінің алдында тұрған міндеттерді шешетін неғұрлым лайықты өнімдерді жасау; дербес қызмет көрсетуді сақтау және қашықтан басқару каналдарына қатысуды кеңейту.
- Клиенттік тәжірибені жақсарту үшін қызметкерлердің қанағаттанушылығын арттыру мақсатында бүкіл банктің бизнес-процестерінің тиімділігін арттыру

Цифрлық трансформация – банктің Орта мерзімді Стратегиясының басты тренді. Оның іске асырылуы банкті, оның өнімдері мен бизнес-процестерін жаңғыртуға, клиенттердің заманауи сұраныстарына сәйкес келетін ыңғайлы технологиялық сервис құруға бағытталған. Сонымен қатар банктің алдында толық банк-диджитал болу мақсаты тұрған жоқ. Банк үшін ең бастысы – біздің клиенттеріміз қажетті әрі өздері қалаған цифрлық және офлайн қызметтерді алуы.

Бекітілген Стратегия шеңберінде бизнестің жеке цифрлық блогына бөлшек сауда бағытын бөлу орын алды, өйткені Басқару модельдері, корпоративтік мәдениет, дәстүрлі және цифрлық банкте шешім қабылдау логикасы әртүрлі. Бизнестің осы екі бағыты оларға даму үшін көбірек дербестік беріп қолдау процестерін синхронды басқарудан максималды синергетикалық әсер алу үшін бөлінді. Цифрландыру шеңберінде банк agile-командалар форматына және кросс-функционалдық өзара іс-қимылға көшу арқылы жұмысын түбегейлі өзгертіп, ішкі процестерді айтарлықтай жақсартты.

2023 ЖЫЛҒЫ СТРАТЕГИЯНЫҢ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

ҚҰРЫЛҒАН СТРАТЕГИЯНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІН БАСШЫЛЫҚҚА АЛА ОТЫРЫП, 2023 ЖЫЛЫ БАНК БИЗНЕСТІ ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ ЦИФРЛАНДЫРУ БАСТАМАЛАРЫНА, ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ӨНІМДЕРГЕ, СЕРВИСТЕР МЕН ШЕШІМДЕРГЕ НАЗАР АУДАРА ОТЫРЫП, ӨЗІНІҢ ДАМУ БАҒЫТЫН ЖАЛҒАСТЫРДЫ. БАНК ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕДБ ТОП-10-ДАҒЫ НАРЫҚТЫҚ ПОЗИЦИЯЛАРЫН, СОНДАЙ-АҚ НЕГІЗГІ БИЗНЕС СЕГМЕНТТЕРІНДЕГІ ӨЗІНІҢ КӨШБАСШЫЛЫҚ ПОЗИЦИЯЛАРЫН САҚТАП ӘРІ НЫҒАЙТТЫ. 2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША БАНКТИҢ НАРЫҚТЫҚ ПОЗИЦИЯЛАРЫ:

- Банк елдегі ең ірі банктердің бірі болып табылады – нарық үлесі 5,4%-ды құрайтын актив мөлшері бойынша-7 орын.
- Банк – бөлшек портфель көлемі бойынша ҚР-дағы ең ірі банктердің бірі.
- Пайдаланылған автомобильдерді кредиттеу нарығындағы банк үлесі 2023 жылдың қорытындысы бойынша 24%-ды құрады. Жаңа автомобиль нарығындағы банктің үлесі 45%-ды құрады.
- Банк POS-кредиттеу нарығындағы негізгі ойыншы болып табылады (беру сегментінде 5-ші орын).
- Банк клиенттердің салымдары бойынша жиынтық 2 трлн теңгені (ЕДБ арасында 6-шы орын) еңсерді.
- Moody's агенттігі 2023 жылы банк рейтингін екі рет көтерді, нәтижесінде депозиттердің ұзақ мерзімді рейтингтері В1-ден Вa3-ке дейін, сондай-ақ ұзақ мерзімді депозиттік рейтингтердің оң болжамын сақтай отырып, оның негізгі кредиттік рейтингі b2-ден b1 дейін көтерілді.

Бизнестің бөлшек сауда бағыты 2023 жылдың қорытындысы бойынша ашылған нарықтық мүмкіндіктерге дайындық есебінен кредиттік және депозиттік қоржындардың рекордтық өсімін көрсетті.

Банк КАСКО-на кредитке ресімдеп, Aster Auto, Mycar, Orbis-пен Broker-ді іске қосты, сондай-ақ Astana Motors КМК-мен акциялық өнімдер бойынша ынтымақтастық туралы шарт жасасты, сондай-ақ клиенттік жолды жақсартып, цифрлық құжаттарды интеграциялау және мақұлдағаннан кейін биометрияны ауыстырды. Сонымен қатар банк SmartBank-ті Beeline, Samsung, Ozon, Fortemarket ірі серіктестерімен біріктірді.

Бөлшек кредиттердің көлемі (ЖК қарыздарын ескере отырып) 27,9%-ға ұлғайып, автокредиттердің қарқынды өсуінен 1,1 трлн теңгені құрады. Жеке тұлғалардың салымдары 23,8%-ға өсіп, 1,08 трлн теңгені құрады.

Бизнестің корпоративтік бағыты 2023 жылы жаңа клиенттерді тарту және ірі мәмілелерді жүзеге асыру есебінен белсенді даму мен өсімін жалғастырды.

Бір жыл ішінде корпоративтік клиенттердің кредиттік портфелі (ШОБ қоса алғанда) 14,4%-ға өсіп, 467,4 млрд теңгені құрады, депозиттер 0,4%-ға ұлғайып, 1,06 трлн теңгеге жетті. Корпоративтік сегмент көрсеткіштерінің өсімі жаңа тұтынушыларды тартуға мүмкіндік беретін жаңа өнімдер мен цифрлық шешімдерді енгізумен байланысты.

Өткен жылы банк Smart Business мобильді банкингінің функционалдығын едәуір кеңейтті, сондай-ақ ЖК тіркеу сервисін, ЖК/ЖШС онлайн шот, цифрлық тендерлік кепілдіктерді ашуды іске қосты. Сондай-ақ 2023 жылдың қорытындысы бойынша «ДАМУ «ҚДҚ» АҚ отандық өңдеу өнеркәсібін қолдау бағдарламасы мен жеңілдікті шарттармен әйелдер кәсіпкерлігін қолдау бағдарламасы шеңберінде банкті қаржыландыру лимитін 30 млрд теңгеге дейін ұлғайтты.

2023 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР:

- Таза пайда 95,4 млрд теңгені құрады (14,5% - ға өсті);
- Капитал кірістілігі (ROE) 38,1%-ды құрады;
- NIM пайыздық маржа 9,8%-ды құрады (ҚР Ұлттық Банкінің әдістемесі бойынша);
- Cost-to-Income ratio (CIR) 24,8%-ды құрады.

2024 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ЖОСПАРЛАР

БИЗНЕСТІҢ ТҰРАҚТЫ ӨСІМІ

2024 жылы Еуразиялық банк бөлшек және корпоративтік клиенттер үшін қызметтер мен шешімдердің өсу есебінен бизнестің тұрақты дамуын жалғастырады. Бұл бағыттардың балансы банкке бөлшек сауда нарығында көшбасшы болып қала отырып, ірі клиенттер мен ШОБ арасында позициясын нығайтуға мүмкіндік береді.

ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ

Банктің онлайн-операциялардың үлесін, оның ішінде ШОБ клиенттері үшін 100%-ға дейін ұлғайту жоспарлары бар. Сондықтан 2024 жылы Еуразиялық банк клиент саны Банк өнімдері мен қызметтерін үйден шықпай-ақ пайдалана алу үшін Smartbank және Smart Business мобильді қосымшаларын жақсартуды жалғастырады. Smartbank қолданбасындағы транзакциялық белсенділікті арттыру және Банк бөлімшелері мен байланыс орталығына жүгінетін барлық жаппай операцияларды қолданбада іске асыру жоспарлануда.

ЕНШІЛЕС БАНКТИҢ ӨЗБЕКСТАНДА АШЫЛУЫ

2024 жылы банк Өзбекстанның Орталық банкінен елде еншілес банк ашуға рұқсат алды. Өзбекстанда жаңа банкті құру арқылы банкке мұндағы цифрлық бөлшек банк өнімдерін дамытуға мүмкіндік береді. Еуразиялық банк Қазақстанда осы бағытпен жұмыс тәжірибесін арттырып, оны көрші елдің нарығына сәтті тарата алады.

КЛИЕНТТЕРГЕ АРНАЛҒАН ЕҢ ҮЗДІК ЦИФРЛЫҚ ТӘЖІРИБЕНІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

2024 жылға клиенттердің тәжірибесін жақсарту бойынша көптеген бастамалар жоспарланған. Біздің бөлшек клиенттеріміз үшін ең жақсы цифрлық тәжірибені қамтамасыз ету, оларға бірегей әрі дербестендірілген өнімдерді ұсыну және құнды ұсыныстарды барынша арттыруды жалғастырады.

БӨЛШЕК БАҒЫТТЫ ДАМУ

2024 жылы Банк серіктестік базаның экстенсивті өсімі мен клиенттерге арналған цифрлық шешімдер желісінің едәуір жақсаруын күтеді. Еуразиялық банк жаңа серіктестермен онлайн автокредиттеу үшін бірігуді, жаңа бірегей өнімдерді іске қосуды және тиімді әрі ыңғайлы кредит беру процесін жасау үшін клиенттік жолдан өту жүйесін жетілдіруді жоспарлап отыр.

КОРПОРАТИВТІК СЕКТОРМЕН ЖҰМЫС ЖҮРГІЗУ

Банк үшін корпоративтік клиенттерге, шағын және орта бизнеске қолайлы әрі ыңғайлы өнімдер мен қызметтерді, соның ішінде қашықтан қызмет көрсету арналары арқылы ұсыну маңызды міндет болып қала береді. Атап айтқанда барлық онлайн сервистерді қашықтан банктік қызмет көрсету арнасына қосу, оның ішінде транзакциялық өнімдердің 100% қолжетімділігі, сондай-ақ бизнес-клиенттерді кредиттеу процестерін цифрландыру жоспарлануда. 2024 жылы банк ШОБ сегменттерін кредиттеудің цифрлық процесін дамытуға ниетті.

КРЕДИТ ПОРТФЕЛІНІҢ САПАСЫН ЖАҚСARTU

2023 жылдың қорытындысы бойынша банктің кредиттік портфелінің сапасы жоғары деңгейде. 2024 жылы бұл деңгейді сақтау басты міндет болады. Ол үшін банкте заманауи өндіріп алу технологиялары мен банктің кепілді және баланстық мүлкін сату кезінде отандық және шетелдік инвесторлармен жұмыс барысында икемді тәсілдің көмегі арқылы проблемалық берешекпен жұмыс жүргізу табысты ұйымдастырылған.

ҚАРАЖАТТЫҢ ЖҰМСАЛУЫН БАҚЫЛАУ

Банк бекітілген стратегияға сәйкес келетін әкімшілік-шаруашылық шығыстар мен персоналға жұмсалатын шығыстарды бақылайды. Банктің стратегиялық даму басында клиент пен оның қажеттіліктері және күтулері тұрғанын түсінген маңызды. Бұл бүкіл банктің клиент үшін және клиенттік блокты қолдау үшін жұмыс істейтінін білдіреді. Бұл ретте банктің барлық қызметі, жекелеген жобалар, бағыттар, сату нүктелері, клиенттер, клиенттермен жұмыс істейтін менеджерлер капиталға тиімді қайтару өлшемі (ROE) арқылы қаржылық үлгілер бойынша бағаланатын болады.

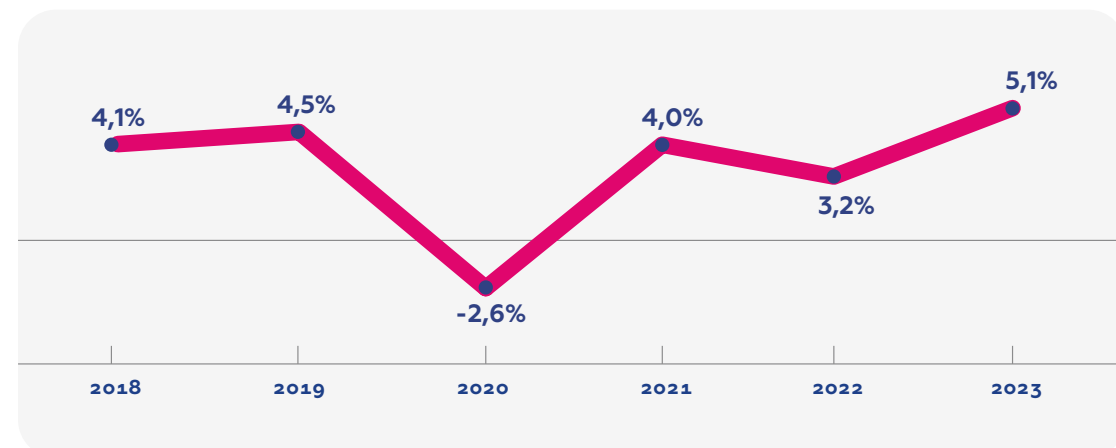

ESG-КҮН ТӘРТІБІ

Тұрақты даму күн тәртібі банкті дамытудың маңызды бағыты болып табылады. ESG қағидаттарына негізделген жұмыстың тиімді моделін құру – банктің басым міндеттерінің қатарында болмақ. Бұл жұмыстың көрсеткіші ретінде ESG саласындағы алғашқы қадамдарымызды сипаттайтын және банктің жауапты қаржыландыру саласындағы ұмтылыстарын көрсететін тұрақты даму туралы есептің жариялануы болады. Бұдан басқа банк ресурстарды жауапты тұтыну, ESG қағидаттарын өз қызметіне енгізу, сондай-ақ әлеуметтік және қайырымдылық жобаларын жүргізуде жергілікті қоғамдастықтармен ынтымақтастықты дамыту жұмысын жалғастырады.

**ЭКОНОМИКАҒА
ҚЫСҚАША ШОЛУ**

2023 жылы Қазақстан экономикасы сыртқы геосаяси шиеленістен туындаған жағымсыз салдарлардан қалпына келе бастады. Нақты мәндегі экономикалық өсім қарқыны бюджеттің кеңеюі, мұнай мен газды өндіру және өндіру көлемдерінің ұлғаюы, сондай-ақ оның ішінде сыртқы геосаяси процестерден туындаған көші-қон процестері есебінен ішкі сұраныс пен инвестициялардың өсімі 2022 жылғы 3,2%-дан 2023 жылы 5,1%-ға дейін өсті. Елдің экономикалық өсімінің неғұрлым белсенді жеделдеуіне әлемдік экономиканың баяу қалпына келуі және экспорт көлемінің төмендеуі салдарынан 2023 жылы мұнай бағасының төмендеуі сияқты факторлар кедергі келтірді.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ НАҚТЫ ІЖӨ ӨСІМІНІҢ ДИНАМИКАСЫ, %

2023 жылы тауарлар мен қызметтерді өндіру саласындағы нақты өсім тиісінше 3,8% және 5,8 құрады. ЖІӨ-дегі тауар өндірісінің үлесі 36,3% – 5, қызмет өндірісінің үлесі 56,4%-ды құрады. Қазақстанның ЖІӨ өндірісіндегі негізгі үлесті 26,5% өнеркәсіп саласы құрайды.

Құрылыс (+13,3% г/г), көтерме және бөлшек сауда сияқты экономика салаларында қарқынды өсім байқалды; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу (11,3% г/г), ақпарат және байланыс (+7,5% г/г), көлік және қоймалау (+7,1% г/г), тұру және тамақтану қызметтерін ұсыну (+5,4% г/г), тау-кен өнеркәсібі (+4,6% г/г).

Ауыл шаруашылығы теріс динамиканы көрсетті: қолайсыз ауа-райы мен табиғи жағдайларға байланысты астық өнімінің нашарлығы аясында өнімнің жалпы шығарылымы 7,9%-ға төмендеді.

Негізгі капиталға салынған инвестициялар көлемі 18 трлн теңгеден асып, 2022 жылғы көрсеткіштердің нақты мәнінде 13,7%-ға ұлғайды. Ең белсенді өсім телекоммуникация (+130,2% г/г), денсаулық сақтау (+51,1% г/г), кәсіптік, ғылыми және техникалық қызмет (+51%), көлік (+40,3% г/г), сауда (+32,7%) сияқты секторларда байқалды. Инвестициялардың негізгі көздері кәсіпорындардың меншікті қаражаты болып қала береді (жалпы көлемнің 73,6%), бұл ретте 2023 жылы мемлекеттік бюджет үлесінің 15,6%-дан 15,8%-ға дейін ұлғайғаны байқалды. Негізгі капитал инвестицияларының жалпы көлемінде экономиканың нақты секторын қаржыландырудағы банк саласының үлесі 2,5%-ды құрайды.

2023 жылы инвестициялық жобалардың бірыңғай пулын іске асыру жалғасты, нәтижесінде 1,8 трлн теңгеге 298 жоба іске қосылды. ҚР Үкіметінің деректері бойынша 2024 жылы 3,8 трлн теңгеге тағы 326 жобаны, оның ішінде өңдеу өнеркәсібінде – 15 мың жаңа жұмыс орнын құра отырып, 1,2 трлн теңгеге 180 жобаны іске асыру жоспарлануда.

2023 ЖЫЛЫ ЕЛ ҮКІМЕТІ ҚЫЗМЕТІНІҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ:

- инфляцияны тежеу жұмыстары;
- кәсіпкерлік саланы дамыту және инвестициялық ахуалды жақсарту шаралары, инвесторлар үшін жеке жағдайларды пысықтау және қарсы міндеттемелерді белгілеу;
- «Қарапайым заттар экономикасы» кәсіпкерлікті қолдау бағдарламасын кеңейту және бизнес тәуекелдерін басқару жүйесін автоматтандыру;
- энергетика және құрылыс салаларында реформалар жүргізу;
- агроөнеркәсіптік кешеннің жаңа тәсілдерін енгізу;
- тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымды жаңғырту;
- «Ұлттық қор-балаларға» жобасын іске асыруды бастау;
- «Келешек» бірыңғай жинақтау жүйесін енгізу;
- денсаулық сақтау және туризм салаларын дамыту.

АҒЫМДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР ШОТЫ

ҚР Ұлттық Банкінің деректері бойынша ағымдағы шот тапшылықпен қалыптасып, 8,7 млрд долларды құрады, 2022 жылы ағымдағы шоттың профициті 7,1 млрд долларды құрады, ағымдағы шот сальдосының теріс аймаққа ауысуының негізгі факторы сауда балансының қысқарғаны болды.

Сауда балансының профициті 20,2 миллиард долларды құрады-бұл 2022 жылғы 35 миллиард доллардан бір жарым есе азайды. Профициттің төмендеуі экспорттың қысқарғанынан тауар импортының ұлғайғанымен байланысты.

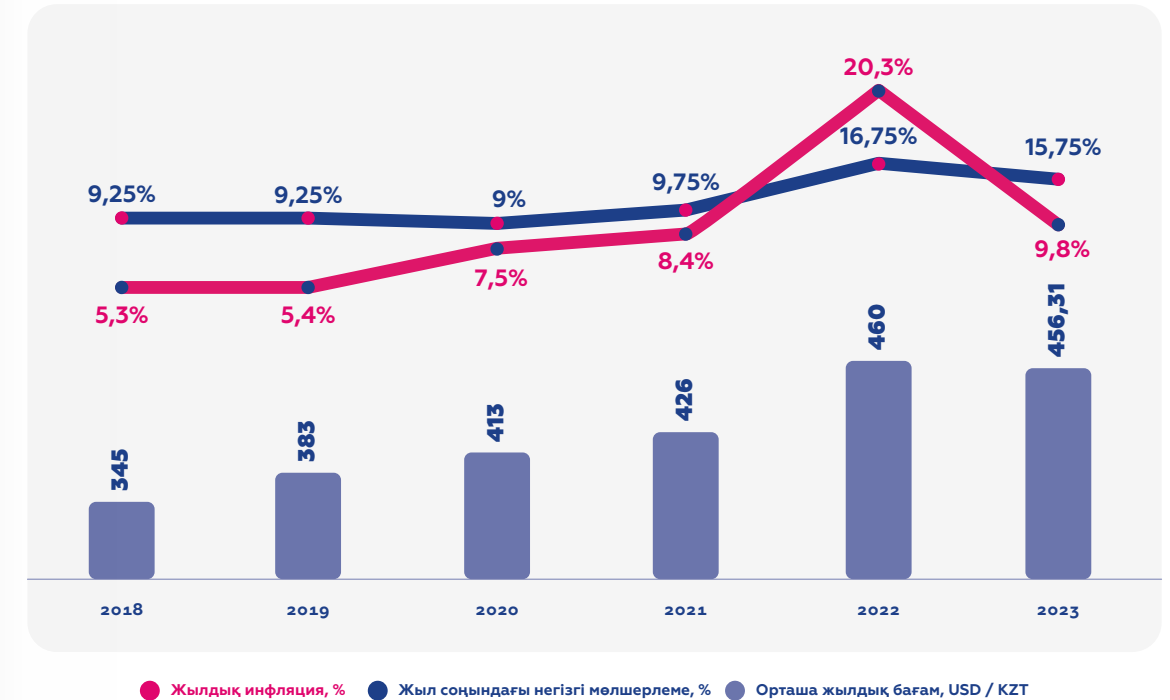
Тауар экспорты 6,7%-ға 79,9 миллиард долларға дейін төмендеді, бұл мұнай мен газ конденсаты экспортының төмендеуімен байланысты болды. Төлем балансы бойынша тауар импорты 2022 жылғы 50,6 миллиард доллардан 2023 жылы 59,7 миллиард долларға дейін, 17,9%-ға өсті. Тауар импортының ұлғаюуы тұтыну тауарларының өскенімен байланысты болды.

БАЗАЛЫҚ МӨЛШЕРЛЕМЕ, ИНФЛЯЦИЯ, ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА БАҒАМЫ

2023 жылдың басындағы базалық мөлшерлеме жоғары инфляцияны сақтау тәуекелдері мен инфляциялық күтулердің өсімінен 16,75% деңгейінде белгіленді. Ол 2023 жылдың тамызынан бастап дәйекті түрде төмендеп, жыл соңындағы көрсеткіш 15,75% деңгейінде қалыптасты. Ақша-кредит жағдайларын жеңілдеуіне сыртқы баға қысымының біртіндеп әлсіреуі және елдердің қатаң монетарлық саясаты, сондай-ақ тұрақты ішкі сұраныс, инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру және мұнай секторын қалпына келтіру есебінен ҚР-дағы іскерлік белсенділіктің кеңеюі ықпал етті. Сонымен қатар фискалдық ынталандырудың күшеюімен, тұрақсыз инфляциялық күтулермен және азық-түлік бағасының ықтимал өсуімен байланысты кейбір проинфляциялық тәуекелдердің сақталғаны байқалды, бұл монетарлық саясатты жеңілдетудің динамикалық циклі үшін кеңістікті шектеді.

Жылдық инфляция 2023 жылдың желтоқсанында 9,8%-ға дейін төмендеп, жыл басымен салыстырғанда екі есеге төмендеді. Бағаның баяу өсіміне жоспарлы және жеткілікті консервативті ақша-кредит саясаты, азық-түлік пен өндіріс шығындарының әлемдік бағасының төмендеуі, биліктің инфляцияға қарсы шаралары, сондай-ақ өткен жылғы жоғары база әсерінің әсері ықпал етті. Ақылы қызмет бағасы инфляцияның ең маңызды құрамдас бөлігіне айналды және тұрғын үй-коммуналдық қызметтердің реттелетін тарифтерінің өскендігінен бір жыл ішінде 12,4%-ға өсті. Азық – түлік тауарларының бағасы бір жылда 8,5%-ға, азық-түлік емес тауарлардың бағасы 9,1%-ға өсті.

Теңгенің АҚШ долларына шаққандағы орташа жылдық бағамы 456,31 теңгені құрады (2022 жылы көрсеткіш 460,48 теңгені құрады). Ұлттық валюта бағамының нығаюына Ұлттық қордан шетел валютасын сатудың ұлғайғаны, қатаң монетарлық саясат, инфляцияның тұрақты баяулауы және доллар индексінің жаһандық әлсіреуі ықпал етті (мәселен 2023 жылғы 4 тоқсан ішінде бірнеше траншпен Ұлттық қордан «ҚазМұнайГаз» ҰК акцияларын төлеу есебіне валюталық трансферттер жүзеге асырылды).

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ РЕЙТИНГТЕРІ МЕН ПОЗИЦИЯЛАРЫ

РЕЙТИНГТЕРІ

2023 жылғы 17 қарашада, содан кейін 2024 жылғы 17 мамырда Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі «тұрақты» болжаммен «BBB» деңгейінде Қазақстанның шетел валютасындағы эмитент дефолтының («РДЭ») ұзақ мерзімді рейтингін растады. Кредиттік ұпайларды сақтаудың негізгі факторлары әлі де күшті фискалдық позиция мен мұнай кірістерінің жинақталған жинақтарымен қамтамасыз етілетін сыртқы күйзелістерге деген төзімділік пен қаржыландыру тұрғысынан икемділікті қамтамасыз ететін маңызды сыртқы резервтер болып табылады. Бұл ретте агенттік шикізат тауарларының жоғары тәуелділігінің сақталуын, экспорттың шоғырлану тәуекелі мен жоғары инфляцияны атап өтеді.

2023 жылғы 27 қазанда Moody's халықаралық рейтингтік агенттігі «Baa2» деңгейінде тәуелсіз кредиттік рейтингті растай отырып, Қазақстанның болжамын «тұрақтыдан» «позитивтіге» жақсартты. Экономиканы әртарапандыруға, инвестицияларды тартуға және кәсіпкерлікті қолдауға бағытталып жүргізіліп жатқан реформалар болжамды жақсарудың негізі болды. Сарапшылардың бағалауы

бойынша, экономикалық күйзелістерге деген төзімділіктің артуы экономикалық дамудың тұрақтануын және Қазақстан болашағының жақсарғанын көрсетеді. Рейтингтің расталуын анықтайтын оң факторлардың ішінде агенттікте тұрақты мемлекеттік баланс, төмен борыштық жүктеме мен шетел валютасындағы елеулі резервтер атап өтіледі. Сонымен қатар мұнай секторына байланысты емес бағыттарға инвестициялардың айтарлықтай өсімі ағымдағы сыртқы жағдайларда неғұрлым серпінді экономикалық әртараптандыру серпінінің жанданғанын айғақтайды.

2023 жылғы 3 наурызда Standard&Poor 's Global Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі «BBB–» деңгейіндегі тәуелсіз рейтингті сақтай отырып, Қазақстанның рейтингтік болжамын «негативтен» «тұрақтыға» көтерді. Бұл шешім 2024 жылдың 1 наурызында расталды. Бұл шешім сыртқы резервтердің едәуір көлеміне және сарапшылардың пікірінше, ықтимал сыртқы күйзелістерді жеңілдетуге ықпал ететін айтарлықтай қаржылық тұрақтылыққа байланысты болған. Сонымен қатар Агенттік мемлекеттік басқару саласындағы жоспарланған реформалар, экономикалық реформалар мен мемлекеттік шығыстардың өсімін қысқартуға бағытталған фискалдық ережелер де егеменді рейтинг бойынша оң болжамды көрсететінін атап өтті.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ ҰСТАНЫМЫ

Дүниежүзілік Банк (ДБ) 2024 жылға арналған экономикалық болжам шеңберінде мұнай өндіру күтулерінің төмендеуі және Қазақстанның өндіруді қысқарту бойынша ОПЕК+ шарттарын сақтауы аясында Қазақстан экономикасының өсімін 3,4%-ға дейін баяулатуды көздейді. 2025 жылы экономикалық өсім 4,7%-ға дейін қалпына келеді. ДБ бағалауы бойынша инфляция төмендегенімен, бюджеттік қағидаларға сәйкес шығыстардың дағдарысқа дейінгі деңгейге дейін жоспарланып отырған қысқаруына байланысты коммуналдық қызмет тарифтерінің өсуі мен әлеуетті бюджет тапшылығына әсер ететін 5%-дық таргеттен жоғары сақталады.

Халықаралық валюта қоры (ХВҚ) 2024 жылғы сәуірде «Әлемдік экономиканы дамыту перспективалары» баяндамасы шеңберінде Қазақстанның ЖІӨ-нің өсімі бойынша пессимистік болжамды 2024 жылы 3,1% деңгейінде сақтап қалды, бұл Тенгиз кен орнын болашақта кеңейту жобасын кешіктіріп іске қосуына байланысты. Бұл ретте сарапшылардың пайымдауынша, жоба белсенді іске асырылып, Тенгиз кен орны кеңейген сайын 2025 жылы экономиканың 5,6%-ға дейін өсуі мүмкін. ХВҚ бағалауы бойынша инфляция баяу қарқынмен төмендеп, тек 2026-2027 жылдарға қарай 5% мақсатты мәнге жетеді.

Азия даму банкі (АДБ) мұнай өндірудегі тоқыраудан 2024 жылы Қазақстанның ЖІӨ-нің 3,8% деңгейде өсуін, кейіннен өндіру мен инвестициялардың өскендігінен 2025 жылы 5,3%-ға дейін жеделдетуді болжайды. АДБ сарапшылары инфляция салыстырмалы түрде қатаң ақша-кредит саясаты мен валюта бағамының тұрақтылығын сақтау аясында 2024 жылы 8,7%-ға және 2025 жылы 6,3%-ға дейін біртіндеп баяулайды деп болжайды.

БАНК СЕКТОРЫ

2023 жыл банк секторы үшін серпінді әрі табысты жыл болды: жыл басынан бері активтер мен меншікті капиталмен қоса, барлық негізгі көрсеткіштердің айтарлықтай жақсарғаны байқалады. Бұл факт банктердің пруденциалдық нормативтерді орындауына оң әсер етті, олар банк секторындағы ықтимал тәуекелдерді жабуды қамтамасыз ете отырып, заңнамада белгіленген деңгейден едәуір асып түсті.

2024 жылғы 1 қаңтарда Қазақстанның банк секторы 21 ЕДБ, оның ішінде 11 шетелдік банк қатысуымен, оның ішінде 8 екінші деңгейдегі еншілес банк, 100% мемлекеттік қатысқан 2 банк

Банк секторының жиынтық активтері 2023 жылы 15,4%-ға өсіп, негізінен несие портфелінің өскендігінен 51,4 трлн теңгені құрады. Екінші деңгейдегі банктердің 15 трлн теңге сомасына өтімділігі жоғары активтері бар (жиынтық активтердің 29,3%). Жеткілікті өтімділік қоры банктерге өз міндеттемелерін толық көлемде орындауға мүмкіндік береді.

БАНК СЕКТОРЫ АКТИВТЕРІНІҢ ҚҰРЫЛЫМЫНДА ЕҢ КӨП ҮЛЕС (ЖИЫНТЫҚ АКТИВТЕРДІҢ 58%) 29,9 ТРЛН ТЕҢГЕ СОМАСЫНДА КРЕДИТ ҚОРЖЫНЫНА ТИЕСІЛІ БОЛДЫ, ОЛ ЖЫЛ БАСЫНАН БЕРІ 23,1%-ҒА ҰЛҒАЙДЫ:

- заңды тұлғаларға берілген кредиттер — 4,8 трлн теңге (жыл басынан +10,7%);
- жеке тұлғаларға берілген кредиттер — 16,7 трлн теңге (жыл басынан +26,7%);
- шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне берілген кредиттер — 7,7 трлн теңге (жыл басынан бері +19,9%).

Бөлшек сектор 2023 жылы банктердің кредиттік портфелінде басым болды. Бөліп төлеудің танымалдылығының артуы аясында тұтынушылық қарыздар бөлшек кредиттердің өсуінің негізгі драйвері болды. 2023 жылы жеке тұлғалардың банкроттық тетігі алғаш рет енгізілгенін айта кету керек.

Корпоративтік кредиттеу нарығында біршама тоқырау байқалды: жылдың басы бөлігінде экономиканың қалпына келуі мен жеделдеуіне және елдегі іскерлік белсенділіктің жанданғанына қарамастан сектор теріс динамиканы көрсетті.

2024 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша кредиттік портфельдің жалпы көлемінде мерзімі өткен берешегі 90 күннен асатын кредиттердің үлесі 2,9% немесе 863 млрд теңгені құрады (2023 жылдың басына – 3,4% немесе 815 млрд теңге). Несие портфелі бойынша провизиялар 1,7 трлн теңге немесе несие қоржынының 5,7% мөлшерінде қалыптасты (жыл басынан бері -1,1 п.т.). Мерзімі өткен берешегі 90 күннен асатын қарыздарды провизиялармен жабу коэффициенті 75,9%-ды құрады (2022 жылы 76,9%).

2024 жылғы 1 қаңтардағы ҚР Екінші деңгейдегі банктерінің міндеттемелері -44,6 трлн теңгені (2023 жыл басына – 39,3 трлн теңге) құрады, 2023 жыл басынан 13,3% -ға артты. Екінші деңгейдегі банктердің жиынтық міндеттемелерінде ең көп үлесті клиент салымдары (78,7%) алады, олар жыл басынан бері 11,1%-ға ұлғайып, 35,1 трлн теңгені құрады. Заңды тұлғалардың жыл басынан бергі салымдары тек 0,1%-ға 14,7 трлн теңгеге дейін өсті. Жеке тұлғалардың салымдары бір жыл ішінде 20,6% -ды құрап, 20,4 трлн теңгеге дейін ұлғайды. Осылайша бөлшек сауда секторының басым тенденциялары депозиттік портфель аясында да байқалды.

Банк секторы 2023 жылы табыстың тұрақты өсімін көрсетті. Барлық ЕДБ жылды оң қаржылық нәтижемен аяқтады, ол жиынтығында 2,2 трлн теңге (+48,8% г/г) деңгейінде қалыптасты. 2023 жылдағы банк секторының таза пайыздық кірісі 2,7 трлн теңгені (+31,2% г/г) құрады. Таза комиссиялық кірістер 0,7 трлн теңге (+20,5% г/г) деңгейінде қалыптасты.

2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ҚР БАНК СЕКТОРЫНЫҢ КІРІСТІЛІК КӨРСЕТКІШТЕРІ:

- ROA — 4,7% (былтырғы жылдың сәйкес күні 3,7%);
- ROE — 36,7% (былтырғы жылдың сәйкес күні 30,4%);
- таза пайыздық маржа — 6,3% (өткен жылдың сәйкес күні 5,8%).

ЭКОНОМИКА ДАМУЫНЫҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

ҚР экономика министрлігі дайындаған Қазақстан Республикасының 2025-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамына сәйкес орта мерзімді перспективада Қазақстан экономикасын үш дамының бір сценарийі күтілуде:

Базалық сценарий әлемдік экономиканың өсу қарқынын біртіндеп ұлғайтуды, инфляциялық қорды төмендетуді, қаржы және тауар нарықтарында тұрақтандыруды көздейді. Бұл сценарий барреліне 75 доллар деңгейіндегі мұнай бағасына негізделген.

* 22.05.2024 ж. Қазақстан Республикасының 2025-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы

Нәтижесінде экономиканың орташа жылдық өсімі 6,1%-ды құрады, оның ішінде тауарлар мен қызметтер өндірісінің өсімі тиісінше орта есеппен 5,6% және 6,4% деңгейінде болады. 2025 жылы тауар экспорты 82,0 миллиард долларды құрап, 2029 жылы 86,1 миллиард долларға дейін өсімі күтілуде. Импорт 63,8 миллиард АҚШ долларын құрап, 2029 жылы 69,2 миллиард долларға дейін өседі. Экономиканың өсімі бюджет кірістерінің ұлғаюына оң әсер етеді (трансферттерді есептегенде). 2025 жылы кірістер 15 154,3 млрд теңге көлемінде және 2027 жылы 18216,2 млрд теңгеге дейін ұлғаяды деп күтіледі.

Оптимистік сценарий әлемдік экономиканың даму көрсеткіштерінің жақсаруын білдіреді. Әлемдік нарықтардағы қолайлы жағдай және жаһандық жеткізу тізбегінің бұзылуын азайту жаһандандудың жаңа шындықтарына қалыпқа келуге және жылдам көшуге әкеледі. Бұл сценарий мұнай бағасы – барреліне 100 доллар деген болжамнан есептелген. ЖІӨ-нің орташа жылдық өсімі 6,6%-ды құрайды, оның ішінде тауарлар өндірісінің өсімі орта есеппен 6,0%, қызмет өндірісінің өсімі-6,9 %-ды құрайды. Биржалық тауарлар нарығында оң жағдайларды сақтау және азық-түлік өнімдеріне бағаның өсуі қазақстандық экспортты кеңейтуге оң әсер етеді. Оптимистік сценарий бойынша тауар экспортының көлемі 2025 жылғы 99,1 миллиард доллардан 2029 жылы 104,2 миллиард долларға дейін артады. Импорт көлемі 2025 жылы 65 млрд доллар деңгейінде күтілуде және 2029 жылы 70,3 млрд долларға дейін ұлғаяды. Экономика салаларында шығарылымның ұлғаюы республикалық бюджет кірістерінің ұлғаюына ықпал ететін болады. 2025 жылы бюджет кірістері 2027 жылы 19 241,1 млрд теңгеге дейін ұлғайып, 15 963,4 млрд теңге мөлшерінде күтілуде.

Пессимистік сценарий дамушы елдердің құбылмалылыққа баяу бейімделу процесі мен саудасанкциялықтың иеленісуімен сипатталады. Тауарлардың тапшылығы, қызметтердің шектеулілігі және белгісіздіктің жоғары деңгейі төмен тәуекелді инвестициялау стратегиясына итермелейді, бұл экономикалық белсенділік пен қалпына келтіру процестерінің өсімін айтарлықтай тежейді. Пессимистік сценарий бойынша мұнай бағасы барреліне 60 долларды құрайды. Экономиканың орташа жылдық өсімі тиісінше 5,1%-ға, тауарлар мен қызметтер өндірісі тиісінше 4,5%-ға және 5,3%-ға дейін баяулайды. Әлемдік сұраныстың төмендеуі және тауар нарықтарындағы бағаның төмендеуі қазақстандық экспортқа кері әсерін тигізеді.

Тауар экспорты 2025 жылы 71,9 миллиард долларды құрайды, ал 2029 жылы 74,8 миллиард долларға дейін өседі. Импорт көлемі 2025 жылы 61,2 млрд доллар, 2029 жылы 66,3 млрд доллар деңгейінде болатыны күтілуде. Экономикалық дамудың баяулауы бюджет кірістерінің өсімін тежейтін болады. 2025 жылы кірістер 14 552,5 млрд теңгені, 2027 жылы 17 282,9 млрд теңгеге дейін ұлғаяды.

3

ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІНЕ
ШОЛУ ЖАСАУ

ПАРАСАТТЫ
ПАЙЫМДАР

**ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ
ЖАСАМПАЗДЫҚ**

Біз шындықты үнемі жақсартуға тырысамыз және жаңа нәрсе жасаңыз. Біз өзіміздің ең жақсы нұсқаны жасауға тырысамыз.

РИЗАШЫЛЫҚ
КҮШІ

СЕНИМ

ЖЕКЕ
ЖАУАПКЕРШІЛІК

БӨЛШЕК БИЗНЕС

56%

Автокредит көлемі 56%-ға артқан

28%

2023 жылы бөлшек бизнестің несиелік портфелі 28%-ға артты

450

2023 жылы банк 450 мың шамасында төлем картасын шығарды

КОРПОРАТИВТІК БИЗНЕС ЖӘНЕ ШОБ

17,5

белсенді клиент саны – 17,5 мың

14%

ШОБ-пен қоса, корпоративтік кредит көлемі 14%-ға ұлғайды

55%

ШОБ қарыздары 55%-ға артты

ЦИФРЛАНДЫРУ

15%

Smartbank (MAU) ай сайын белсенді пайдаланушыларының саны бір жылда 15%-ға өсті

96%

2023 жылдың соңына қарай кредиттердің онлайн-өтінімдерінің үлесі 96%-ды құрады

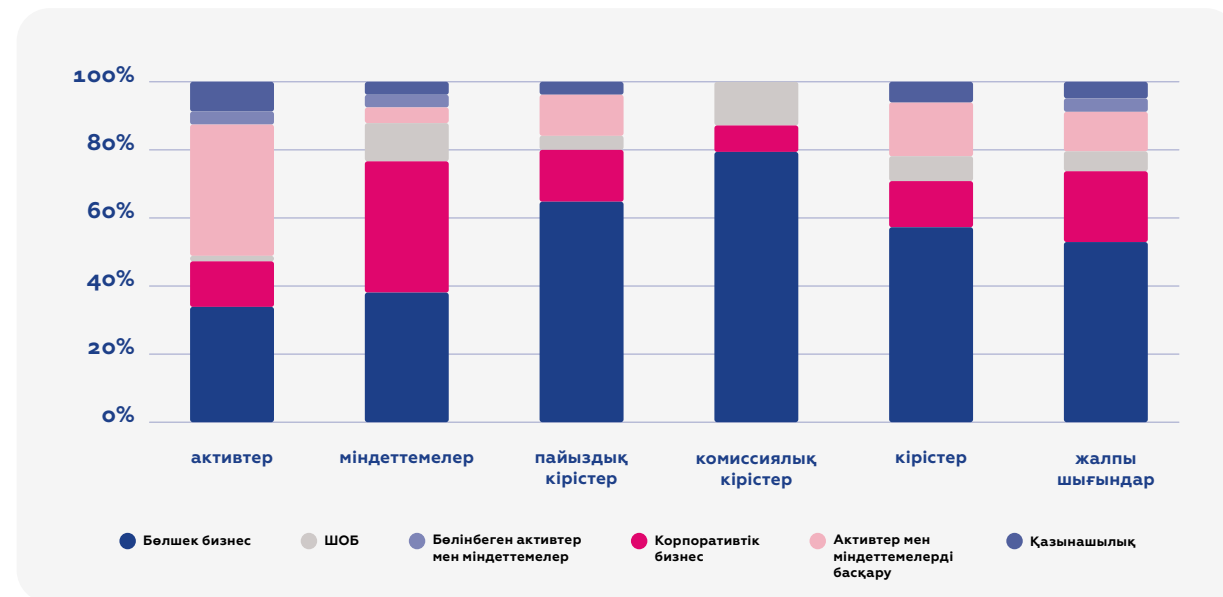
SB

Банк Smart Business қашықтан банктік қызмет көрсету жүйесін жаңартты

БИЗНЕС СЕГМЕНТІ

Топ бес түрлі сегмент бойынша қызмет нәтижелерін талдайды. Төрт сегмент клиентке бағытталған бағыттарды білдіреді: корпоративтік бизнес, ШОБ, бөлшек бизнес және қазынашылық, олардың әрқайсысы активтерді орналастыру және өтімділікті тарту бойынша қызметті жүзеге асырады, сондай-ақ есеп айырысу-кассалық қызмет көрсету, конверсиялық операциялар және т. б. сияқты басқа банктік операцияларды жүзеге асырудан кіріс алады. Бесінші сегмент активтер мен міндеттемелерді басқару арқылы қолдау функциясын орындайды.

Өткен жылдың қорытындысы бойынша бөлшек бизнестің активтердегі үлесі 33,2% (2022 жылы – 30%) және міндеттеме үлесі 44,7%-ды (бір жыл бұрын – 42,2%) құрады.

2023 жылы бұл сегмент пайыздық кірістің 63,5% (2022 жылы – 67,7%) және комиссиялық кірістің 80%-ын (2022 жылы – 87,4%) құрады. Бөлшек блоктың пайыздық кірістері 64,2% -ға, 222,7 млрд теңгеге дейін, комиссиялық кірістер 12,8%-ды құрап, 36,2 млрд теңгеге дейін төмендеді.

Бөлшек бизнестің кірісі есепті кезеңде 48,4% – ды құрап, 351,6 млрд теңгеге дейін ұлғайды, табыстың жалпы көрсеткішіндегі сегмент 50,4% үлесті алады (бір жыл бұрын – 54,6%).

Сегмент шығыстары 70%-ға өсіп, 328 млрд теңгені құрады. Бөлшек банктік шығындар құрылымындағы қызмет көрсету – 54,6%, 2022 жылы бұл көрсеткіш 54,9%-ды құрады.

Жыл қорытындысы бойынша бөлшек сауда бағытының қаржылық нәтижесі 23,3 млрд теңгені құрап, бір жылда 46,9%-ға төмендеді.

Корпоративтік бизнеске активтердің 14,1%-ы және міндеттемелердің 32,1%-ы тиесілі. Бір жыл бұрын бұл көрсеткіштер тиісінше 13,3% тиісінше 27,9%-ды құраған.

Жыл қорытындысы бойынша сегмент кірісі 114,1 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 64%-ға артық. Корпоративтік бизнес түсіміндегі үлесі 16,3% (2022 жылы – 16%) деңгейінде болды.

Есепті кезеңдегі сегменттің пайыздық кірісі 54,7% –ды құрап, 50,9 млрд теңгеге дейін өсті. Комиссиялық кірістер 17% – ды құрап, 2,7 млрд теңгеге дейін ұлғайды. Пайыздық кірістер құрылымындағы сегмент 14,5% (2022 жылы – 16,4%), комиссиялық кірістер – 5,9%-ды (2022 жылы – 4,8%) құрайды.

Корпоративтік бизнес шығыстары 14,9% (бір жыл бұрын-15,2%) немесе 89,5 млрд теңгені құрайды, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 68%-ға артық.

2023 жылы сегмент пайдасы 50,8%-ға ұлғайып, 24,5 млрд теңге деңгейінде қалыптасты.

Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша шағын және орта бизнес активтердің үлесі 2,5% және міндеттемелердің үлесі 13,4%-ды иеленді. 2022 жылы көрсеткіштер 2% және 21,6%-ды құрады.

ШОБ жалпы түсімі 9%-ды құрайды (бір жыл бұрын – 8,9%). 2023 жылдың қорытындысы бойынша сегмент пайдасы 42,2%-ға өсіп, 25,3 млрд теңгеге жетті.

2023 жылғы қазынашылық пайдасы 17,7 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда төрттен біріне төмен. Қазынашылықтың негізгі қызметі банк пен оның клиенттері атынан валюта нарығындағы сауда болып табылады. Қазынашылық сонымен қатар хеджирлеу және тіркелген кірістілігі бар бағалы қағаздар саудасына қатысады.

2023 жылы **активтер мен міндеттемелерді басқару** сегментінің қаржылық нәтижесі бір жыл бұрынғы 1,1 млрд теңге мөлшеріндегі шығынға қарсы 30,6 млрд теңгені құрады. Активтер мен міндеттемелерді басқару өтімді активтер портфелін (ақша қаражатын, ҚР ҰБ және басқа банктердегі «Ностро» шоттарын) жүргізуді, банкаралық қаржыландыруды (1 айға дейінгі мерзімге), өтімді активтердің инвестициялары мен облигациялар эмиссиясын басқаруды қамтиды.

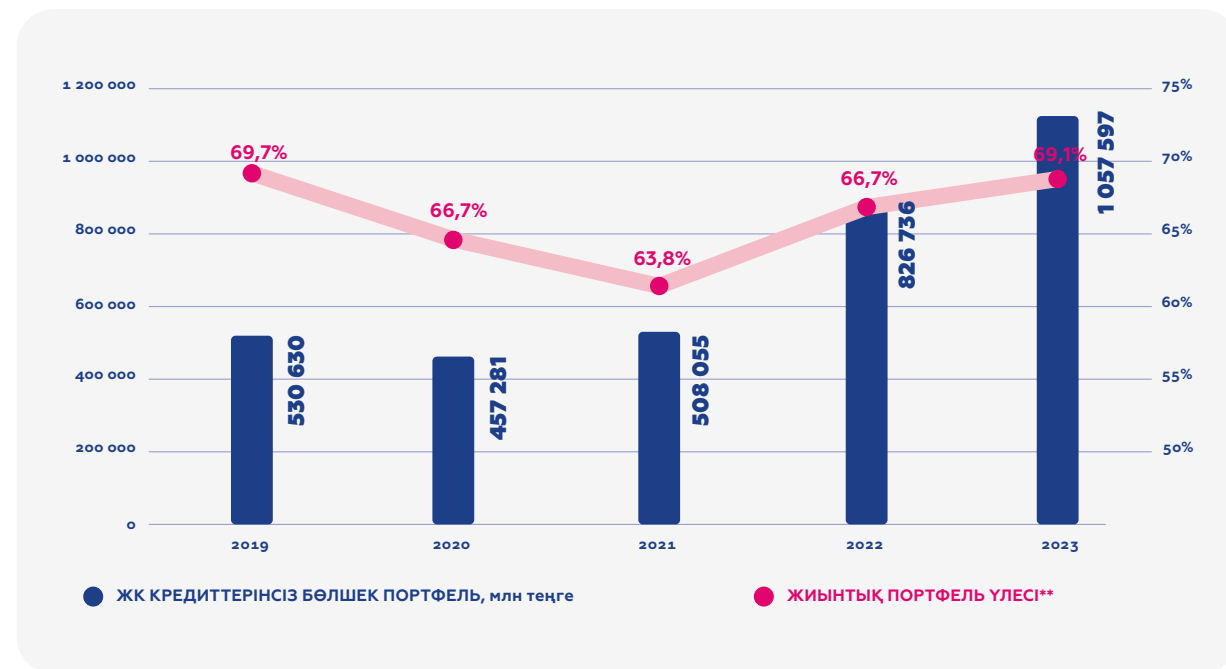
БӨЛШЕК БИЗНЕС

2023 жылы банктің несие портфеліндегі бөлшек бизнес үлесі (ЖК кредиттерін есептегенде) 2022 жылғы 66,7%-дан 69,1%-ға дейін өсті.

Бөлшек кредиттердің көлемі (ЖК қарыздарын ескергенде) 27,9%-ға ұлғайып, 1,06 трлн теңгеден асты. Портфель өсімі (ЖК қарыздарын есептегенде) 27,9% – ды құрап, 1,058 трлн теңгеге дейін өсім көрсетті.

СОҒҒЫ 5 ЖЫЛДАҒЫ БӨЛШЕК* КРЕДИТ ПОРТФЕЛЬ, МЛН ТЕҢГЕ

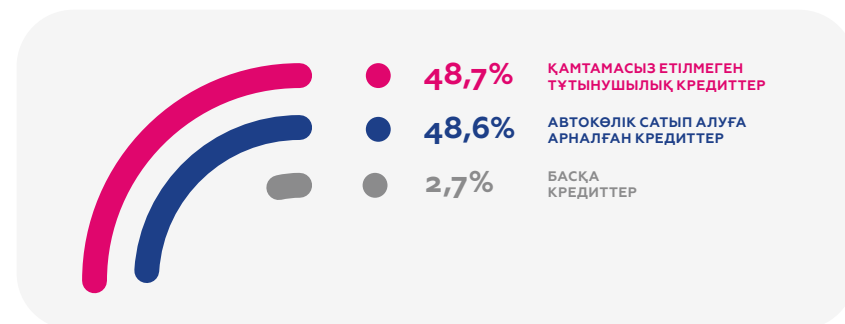

* Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттерді есептемегенде

** Жиынтық қоржынға күтілетін кредиттік шығындар резервін шегергенге дейін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер жатады.

Бөлшек клиенттерге берілген кредит құрылымында тұтынушылық қарыздар мен автокредиттер ең көп үлесті алады.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚОРЫТЫНДЫ БОЙЫНША БӨЛШЕК КРЕДИТ ҚҰРЫЛЫМЫ

2023 жылдың қорытындысы бойынша қамтамасыз етілмеген тұтынушылық қарыздар Банктің бөлшек портфеліндегі 48,7% (2022 жылы — 57%) мөлшеріндегі үлесті алады. Олардың көлемі есепті кезеңде 9,2%-ды құрап, 517,1 млрд теңгеге дейін өсті.

Банктің бөлшек бизнестегі екінші ірі бағыты 48,6% үлесімен автокредиттеу болып табылады. Автокредиттер портфелінің көлемі өткен жылмен салыстырғанда 55,7%-ға өсіп, 516,7 млрд теңгені құрады.

АВТОКРЕДИТТЕУ

Пайдаланылған автомобильдерді кредиттеу нарығындағы банк үлесі 2023 жылдың қорытындысы бойынша 24%-ды құрады.

Жаңа автомобильдер нарығындағы банк үлесі 45% -ды құрап, бір жылда 58%-ға өсті.

2023 ЖЫЛҒЫ МАҢЫЗДЫ КӨРСЕТКІШТЕР:

- Allur auto серіктесімен бірлесіп Broker 2.0 жобасы іске асырылды.
- Aster auto серіктесімен бірлесіп Broker жобасы жүзеге асырылды.
- My car (Astana Motors) серіктесімен бірге Broker және Online жобасы іске асырылды.
- Orbis auto серіктесімен бірлесіп Broker жобасы жүзеге асырылды.
- QR Auto жобасы іске асырылды.
- КАСКО және «Жолдағы көмек» қосымша қызметтерін сату жүзеге асырылды.
- 0%-дан басталатын бастапқы жарнасы бар кредиттеудің акция бағдарламалары іске қосылды.
- Жаңа және пайдаланылған автомобильдер сегментінде бір жылдан үш жылға дейінгі мерзімге бөліп төлеу опциясы бар кредиттер енгізілді.
- Luxury сегменті үшін қарыз сомасы 45 млн теңгеге дейін ұлғайтылды.
- Серіктестердің субсидиялары есебінен клиент мөлшерлемелері 4%-дан бастап төмендетілді.

POS-КРЕДИТТЕУ

Банк тұтынушылық тауарлық кредиттеуде 5-ші орын алады және ұсыныстарды таңдау бойынша Key-серіктестердің брокерлік платформасында топ-3-ке кіреді (брокерде ұсынылған 7 ЕДБ-нің ішінен). 2023 жылғы серіктестер саны 2651-ге, сауда нүктелерінің саны 2952-ге өсті. Желілік емес серіктестер бойынша сату үлесі 34%-ды құрады. Есепті кезеңде 60 415 бірегей клиент тартылды.

2023 ЖЫЛҒЫ МАҢЫЗДЫ КӨРСЕТКІШТЕР:

- Клиенттерге арналған Soft grace өнімін кредиттеу шарттары жақсарды (сый-ақы мөлшерлемелерін жеңілдікті кезеңде 0%-ға дейін төмендету).
- Тауарлық кредиттеу бағытын дамыту үшін банктің серіктестік желісіне QR жобасы масштабталды. Бұл жоба қаржы кеңесшісінің қатысуынсыз тауарлық кредиттерді қысқа мерзімде сатуға мүмкіндік береді. 30 айға дейінгі ұзақ мерзімді жеңілдікті кезеңі бар кредиттеудің акциялық бағдарламалары енгізілді. ҚР мен ТМД-ның кейбір ірі Samsung, Beeline, Ozon, Airbag және т. б. маркетплейстері мен агрегаторлары біріктірілген.
- Онлайн өтінімдердің үлесі серіктестік желіні кеңейту және онлайн кредиттеу процестерін оңтайландыру есебінен 2022 жылғы 79%-бен салыстырғанда 2023 жылы 96%-ға дейін өсті. Өтінім саны 25%-дан астамға-4,6 млн өтінімнен 6,3 млн өтінімге дейін ұлғайды.
- POS кредиттеу бағытының бағыты кросс-сатуды одан әрі жүргізу үшін жаңа клиенттерді тартуға бағытталған. Нәтижесінде бірегей өтінім саны 3,47 млн құрады, оның 1,17 млн-ы жаңа клиенттер болып табылады.

ОНЛАЙН-КРЕДИТТЕУ ЖОБАЛАРЫ БОЙЫНША НЕГІЗГІ ПЫСЫҚТАУЛАР:

- Мемлекеттік сервистермен бірігу (цифрлық құжаттар және т.б.).
- Барлық онлайн-кредиттеу жобаларын бірыңғай FIS кредиттік платформасына көшіру.
- Ағымдағы кредиттеу процестерін оңтайландыру (өтінімдерді қарау уақытын қысқарту, клиент жолының уақытын қысқарту, процестерді оңайлату).
- Брокер жобасында цифрлық карталарды шығару процесін іске асыру.
- QR жобасындағы құжаттарды парсингілеу сервисін енгізу.
- Алдын алу шаралары мен тәуекелді азайту үшін қосымша антифрод-тексерулерін енгізу.

КАРТОЧКАЛЫҚ БИЗНЕС

Клиенттер үшін Банктің төлем карталарының ыңғайлылығы мен тартымдылығы осы сегмент бойынша өсіп келе жатқан көрсеткіштерді растайды:

- 2023 жылдың қорытындысы бойынша карталардың жалпы портфелі 12%-ға өсіп, 1,975 млн дананы құрады.
- Белсенді карталар портфелі өткен жылмен салыстырғанда 17%-ға ұлғайып, 1,165 млн дананы құрады.
- Бір жыл ішінде 450 мың жаңа карта шығарылды.
- Қолма-қол ақшасыз операциялар көлемі 25%-ға өсті.

DIGITAL БАҒЫТЫ

Өткен жылы банк бөлшек бизнесті цифрлық трансформациялауды жалғастырды. Smartbank мобильді қолданбасы-клиенттермен өзара әрекеттесудің негізгі цифрлық арнасы. 2023 жылғы қорытындылар бойынша:

- Бір айда Smartbank қолданбасын бірегей пайдаланушы саны (MAU) 15% – ға өсті-593 000 пайдаланушыға дейін, ал белсенділік 30%-ға өсті.
- Қолданбаға тіркелу және кіру процесі жаңартылып, оның қауіпсіздігі мен тұрақтылығын арттырды.
- Кейінгі қызмет көрсету қызметтері қосылды: кредитті толық және ішінара мерзімінен бұрын өтеу, аударым үшін басқа банктің картасын сақтау, жасалған төлемдер мен аударымдардың тарихы, аударым мен төлем түбіртегі, аударымды қайтару, аударым туралы push — хабарлама және т. б.
- Жаңа сервистер мемлекеттік қызметтер мен Forex-платформасы іске қосылды.

БАСҚА КРЕДИТТЕР

2023 жылғы ипотекалық қарыз портфелі 9,3%-ға төмендеп, 6,8 млрд теңгені құрады. **2023 жылы жеке кәсіпкерлік** қызметке берілген кредиттер 31%-ға өсіп, 5,2 млрд теңгені құрады.

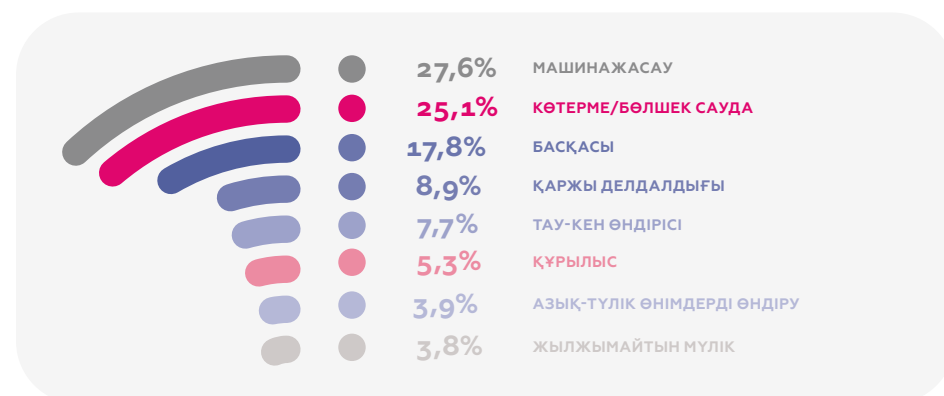
Цифрлық экожүйені құру, кеңсе желілері мен кең сату арналарының желісі мен адал қарыз алушылардың базасы, сондай-ақ маңызды нарықтық позициялар мен сандық арналарға назар аудару арқылы оларды ұлғайту перспективалары Банктің одан әрі дамуы аясында бөлшек бағытты тартымды етеді.

КОРПОРАТИВТІК БИЗНЕС

2023 жылдың қорытындылары бойынша ШОБ кредиттерін ескергенде, корпоративтік сегменттің брутто – негіздегі жиынтық кредит қоржыны 30,5%-ды (бір жыл бұрын-33%) құрады.

2023 жылы корпоративтік клиенттерге берілген (ШОБ қоса алғанда) кредиттер көлемі 14,4%-ға өсіп, 467,4 млрд теңгені құрады. ШОБ кредиттерін есептемегенде корпоративтік кредит портфелі 10,7% – ды құрап, 413,7 млрд теңгеге дейін өсті. Шағын және орта бизнес қарыздары 54,6%-ға өсіп, 53,7 млрд теңгені құрады, бұл олардың корпоративтік қарыз портфеліндегі үлесін 11,5%-ға (2022 жылы-8,5%) дейін ұлғайтуға мүмкіндік берді.

2023 ЖЫЛҒЫ ҚОРЫТЫНДЫ БОЙЫНША КОРПОРАТИВТІК ПОРТФЕЛЬ ҚҰРЫЛЫМЫ

Банктің корпоративтік несие портфеліндегі ірі сектор машина жасау болды, ол 2023 жылдың қорытындысы бойынша 27,6% (2022 жылы – 19%) мөлшеріндегі үлесті иеленді. Машина жасау кәсіпорындарына берілген қарыздар 65,8% – ды құрап, 128,8 млрд теңгеге дейін өсті.

Сауда саласындағы компанияларды кредиттеу көлемі 8,6% – ды құрап, 117,2 млрд теңгеге дейін төмендеді. Бұл қарыздардың 25,1%-ын портфель құрайды.

Қаржы компанияларына берілген қарыздар 45,4%-ды құрап, 41,4 млрд теңгеге дейін өсті. Бұл сектордың үлесі 7,0%-дан 8,9%-ға дейін өсті.

Тау-кен өндіру өнеркәсібі мен металлургия секторы айтарлықтай өсім көрсетіп, 8,3 есеге ұлғайды, берілген қарыз портфелі 35,9 млрд теңгені құрады.

Секторлардың алғашқы бестігіне қызмет көрсету саласында жұмыс істейтін компаниялар да кіреді. Олардың көлемі 2023 жылы 39,8%-ды құрап, 24,7 млрд теңгеге дейін төмендеді.

Азық-түлік өндірісі мен жылжымайтын мүлік саласын қаржыландыру көлемі тиісінше 32,8%-ды құрап, 18,2 млрд теңгеге дейін және 32,0%-ды құрап, 17,8 млрд теңгеге дейін азайды.

Еуразиялық банк осы сегментте ірі қатысушы болуды, сондай-ақ ШОБ-қа кредит беру көлемін ұлғайту мен Бизнесінің транзакциялық моделін дамытуды жоспарлай отырып, корпоративтік кредиттеуді дамытады.

Бұл сегментте банк бизнес-модельдері, қаржылық жағдайы мен іскерлік беделі банктің жоғары талаптарына сәйкес келетін клиенттермен қарым-қатынасты тереңдетуге бағытталған. Банк нарықта жетекші сараптамасы бар экономика салаларының клиенттерін нақты тартуды жүргізеді. Бұл стратегия клиенттердің қажеттіліктеріне икемді әрі тез жауап беруге және тәуекел деңгейін қолайлы деңгейде ұстауға мүмкіндік береді.

2023 жылы банк автоөндірушілермен белсенді өзара іс-қимыл жасады, өйткені бұл сектор бизнес-сегментті кредиттеу көлемі мен пайыздық емес кірістер көлемі бойынша да, банктің бөлшек бизнесімен ымыра бөлігінде де негізгі болып табылады. Банктің автоөндірісін ұлғайтуды қолдауы Банктің бөлшек автонекедиртеуді дамытудағы негізгі факторлардың бірі болып табылады, онда банк ЕДБ нарығында тарихи жетекші позицияны ұстап тұруды жалғастыруда. 2023 жылы банктің несие портфелі автоөндірушілерге лимиттердің ұлғаюы есебінен де, жаңа жобаларды қаржыландыру есебінен де өсті, оның ішінде өнеркәсіптік және тамақ өнімдерінің негізгі өндірушілері де бар. Портфельді әртарапандыру салалар бойынша тәуекелдер мен шоғырлануды азайтуға ықпал етеді.

Банк клиенттерге қызмет көрсету сапасы мен тез әрекет ету қабілетіне ерекше назар аудара отырып, қорландыру құны есебінен бәсекелес болу міндетін көздемейді. Клиент қажеттіліктерін түсіну, сондай-ақ тез бағалау және шешім қабылдау мүмкіндігі көбінесе баяу шешім қабылдау төмен пайыздық мөлшерлемелерге қарағанда маңызды.

ШОБ

ШОБ-пен жұмыста банк өз шешімдерін, сондай-ақ «ДАМУ» мемлекеттік қорының бағдарламалары шеңберінде қарыздарды ұсына отырып, консервативті тәуекелге бағдарланған кредиттік саясатты ұстанады. Есепті кезеңде банк кредиттеу құралдары арқылы бизнес субъектілерін мемлекеттік қолдау мақсатында жалпы сомасы 5,1 млрд теңгеге «ДАМУ» Қоры тарапынан өтімділіктің қосымша көлемін тартты.

ШОБ жобаларын классикалық қаржыландырумен қатар, банк жеңілдетілген талдауы бар өнімдерді дамытуға баса назар аударады. Өткен жылы «Бизнес Авто ШОБ», «Бизнес кредит» өнімдері жаңғыртылды, сондай-ақ «Бизнес Light» кредиттік өнімін цифрландыру процесі іске қосылды.

Банк стандартты бағдарламалар шеңберінде де, сондай-ақ тендерлік экспресс-кепілдіктер, мемлекеттік сатып алу шеңберінде міндеттемелерді орындау кепілдіктері, болашақта түсетін аванстық авансты өтеу кепілдіктері сияқты арнайы әзірленген бағдарламалар шеңберінде де банктік кепілдіктердің барлық түрлерін ұсына отырып, құжаттамалық бизнестің мықты позицияларды сақтайды. Банк электрондық банктік кепілдіктерді барлық электрондық сатып алу порталдарында шығарады. 2023 жылы банкте шығарылатын тендерлік кепілдіктер саны 16%-ға өсті.

Банк жаңа клиенттерді тарту және мәмілелер санын көбейту үшін сауданы қаржыландыру саласында белсенді жұмыс жүргізеді. 2023 жылы экспорттық сауданы қаржыландыру жөніндегі мәміле санының өскені байқалды, мәмілелер «KazakhExport» ЭСК АҚ-пен бірлесіп іске асырылды. ҚР ЕДБ арасында банк сауда-саттықты табысты қаржыландыру операцияларын бойынша төртінші орынды иеленді.

2023 жылы Еуразиялық банк заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер үшін – Smart Business мобильді қолданбасының функционалдығын едәуір кеңейтті. Жаңа нұсқада одан да көп қызметтер қамтылған. Smart Business App Store және Play Market дүкендерінде қол жетімді.

ШОБ үшін өткен жылы жаңа қызметтер мен сервистер іске қосылды: банк серіктесінің қатысуымен онлайн-бухгалтерия сервисін қосуды интеграциялау, клиент шоттары бойынша қозғалыс және шектеу туралы СМС-ақпараттандыру, валюталық түсімнің түскені туралы СМС-хабарлау, банк сайты арқылы ЖК тіркеу, банк сайты арқылы онлайн ЖК/ЖШС шотын ашу, мобильді сервис (Govtech) шеңберіндегі мемлекеттік қызметтер, контрагенттерді тексеру сервисі, мемлекеттік сатып алу порталында 5 минут ішінде тендерлік кепілдіктер шығару жөніндегі цифрлық сервис – нарықтағы ең үздік шешім.

4

қаржылық
шолу

ПАРАСАТТЫ ПАЙЫМДАР

Біз мақсаттар қоямыз және оларға қол жеткізуде тамаша нәтижелерге ұмтыламыз

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ ЖАСАМПАЗДЫҚ

РИЗАШЫЛЫҚ
КҮШІ

СЕНІМ

ЖЕКЕ
ЖАУАПКЕРШІЛІК

КІРІСТЕР МЕН ШЫҒЫСТАР ТУРАЛЫ ЕСЕПКЕ ШОЛУ ЖАСАУ

2023 жылдың қорытындысы бойынша банктің шоғырландырылған таза пайдасы 2022 жылмен салыстырғанда 14,5%-ға ұлғайып, 95,4 млрд теңгені құрады. Кредиттеуден басқа негізгі кіріс көздері қаржы құралдары мен шетел валютасымен жалған операциялардан түскен табыс болды.

Операциялық кіріс 33,3%-ды құрап, 258,5 млрд теңгеге дейін өсті. Салық салуға дейінгі пайда 120,4 млрд теңгені құрап, 2023 жылы 12%-ға ұлғайды.

Кірістер мен шығындар туралы есептің млн теңгедегі негізгі көрсеткіштері*	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	326 417	190 303	119 366	71,5%	59,4%
Пайыздық шығындар	-153 667	-84 528	-63 683	81,8%	32,7%
Таза пайыздық кірістер	172 751	105 775	55 828	63,3%	89,5%
Таза комиссиялық кірістер	29 633	33 427	21 938	-11,4%	52,4%
Құнсызданудан, өзге де әкімшілік шығыстар мен табыс салығынан болған залалдар шегерілгенге дейінгі операциялық кіріс	258 537	193 891	86 882	33,3%	123,2%
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалдар	-71 893	-36 305	-29 364	98,0%	23,6%
Кредит беру жөніндегі міндеттемелер мен қаржылық кепілдік шарттарына қатысты құнсызданудан болған залалдар	-2 093	-11	-172	18 927,3%	-93,6%
Персоналға жұмсалған шығындар	-43 373	-33 088	-23 901	31,1%	38,4%
Басқа жалпы және әкімшілік шығындар	-20 741	-16 967	-14 744	22,2%	15,1%
Салық салынғанға дейінгі пайда	120 437	107 519	18 699	12,0%	475,0%
Табыс салығының шығыны	-24 997	-24 199	-5 650	3,3%	328,3%
Бір жылғы пайда	95 440	83 320	13 048	14,5%	538,6%

* Осы және одан кейінгі кестеде жиынтық пен терминдердің қосындысы арасындағы шамалы айырмашылық деректердің дөңгелектенуімен түсіндіріледі.

Ескерту: барлық деректер шоғырландырылған есептілікке негізделген.

Кредиттік **портфельдің арту есебінен** банктің таза пайыздық кірісі 2023 жылдың қорытындысы бойынша 172,8 млрд теңгеге жетті, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 63,3%-ға жоғары.

2023 жылы пайыздық кірістер 326,4 млрд теңгені құрап, 71,5%-ға өсті. Пайыздық кірістер құрылымындағы негізгі үлесті (79,9%) клиенттерге амортизацияланған құн бойынша есептелген кредиттер алады. Бұл көрсеткіш жыл қорытындысы бойынша 60,3%-ды құрап, 260,9 млрд теңгеге дейін өсті. Өсімді басқа жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерінен түсетін кірістер де көрсетті, олар 3,8 есеге артып, 31 млрд теңгеге дейін ұлғайды.

МЛН ТЕҢГЕДЕГІ ПАЙЫЗДЫҚ КІРІСТЕР	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Клиенттерге амортизацияланған құны бойынша ескеріліп берілген кредиттер	260 938	162 733	98 259	60,3%	65,6%
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	31 064	8 105	10 248	283,3%	-20,9%
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	10 868	11 195	9 350	-2,9%	19,7%
«Кері репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	115	345	543	-66,7%	-36,5%
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	22 159	7 498	718	195,5%	944,3%
Банктердегі шоттар мен депозиттер	927	86	37	977,9%	132,4%
Басқа қаржылық активтер	346	340	212	1,8%	60,4%
Басқа пайыздық кірістер	-	-	146	-	-100%
Пайыздық кірістер	326 417	190 303	119 511	71,5%	59,2%

Банктің 2023 жылғы пайыздық шығыстары 153,7 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 81,8%-ға жоғары. Негізгі үлесті (77,6%) клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша шығыстар алады, олар 75,6%-ға өсіп, 119,2 млрд теңгені құрады, бұл депозиттік портфельдің өсуіне байланысты.

Реттелген борыштық бағалы қағаздарға қызмет көрсету шығыстары 5,4%-ды құрап, 12,7 млрд теңгеге дейін ұлғайды, борыштық бағалы қағаздар 8,1%-ды құрап, 1,7 млрд теңгеге дейін төмендеді.

МЛН ТЕҢГЕДЕГІ ПАЙЫЗДЫҚ ШЫҒЫСТАР	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-119 238	-67 900	-50 079	75,6%	35,6%
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	-18 611	-1 656	-475	1023,9%	248,6%
Шығарылып субординацияланған борыштық бағалы қағаздар	-12 655	-12 008	-11 117	5,4%	8,0%
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-1 651	-1 797	-1 023	-8,1%	75,7%
Өзге де тартылған қаражаттар	-934	-841	-731	11,1%	15,0%
Жалға алу міндеттемелері	-376	-315	-259	19,7%	21,6%
Банк шоттары мен депозиттері	-201	-11	-	1727,3%	-
Пайыздық шығындар	-153 667	-84 528	-63 683	81,8%	32,7%
Таза пайыздық кірістер	172 751	105 775	55 828	63,3%	89,5%

2023 жылы таза комиссиялық кіріс 29,6 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылғы көрсеткіштен 11,4%-ға төмен.

Есепті жылдың комиссиялық кірістері 5,2%-ға өсіп, 44,9 млрд теңгені құрады. Бір жыл бұрын бұл көрсеткіш 47,4 млрд теңгені құраған.

Агенттік қызметтерден түскен табыс 24,6 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 8,4%-ға төмен. Банк өзінің бөлшек кредиттерді сату нүктелерінде әртүрлі сақтандыру компанияларының өмірді сақтандыру полистерін ұсына отырып, сақтандыру агентінің қызметтерін көрсетіп, агенттік комиссияны ресімделген сақтандыру сыйлықақыларына барабар алады. Өмірді сақтандыру полисін сатып алу ерікті болып табылады және шартты кредит алу болып табылмайды, сондықтан кредиттің пайыздық мөлшерлемесіне әсер етпейді және тиімді пайыздық мөлшерлеменің бөлігі болып саналмайды.

Өткен жылы есептік операциялардан түсетін комиссиялық кірістердің – 27,1% және кепілдіктер мен аккредитивтер шығарудан тиісінше 85,5%-ға өскені байқалды.

МЛН ТЕҢГЕДЕГІ КОМИССИЯЛЫҚ КІРІСТЕР	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Агенттік қызметтер	24 627	26 880	18 052	-8,4%	48,9%
Төлем карталарына қызмет көрсету	10 302	12 194	5 958	-15,5%	104,7%
Есептеу операциялары	4 813	3 788	2 333	27,1%	62,4%
Ақша қаражаттарын алу	1 946	1 836	1 304	6%	40,8%
Кепілдіктер мен аккредитивтерді шығару	1 065	574	468	85,5%	22,6%
Кастодиандық қызметтер	241	170	64	41,8%	165,6%
Инкассация қызметтері	28	27	26	3,7%	3,8%
Басқасы	1 880	1 909	829	-1,5%	130,3%
Барлығы	44 902	47 378	29 034	-5,2%	63,2%

2023 жылдың қорытындысы бойынша комиссиялық шығыстар төлем карталарына қызмет көрсету шығыстарының 5,3%-ға артып, 11,4 млрд теңгеге дейін ұлғаюына байланысты 9,4%-ды құрап, 15,3 млрд теңгеге дейін өсті, ал есеп айырысу операцияларын жүргізу-25,8%-ға артып, 1,4 млрд теңгеге дейін және мемлекеттік зейнетақы төлеу орталығы мен кредиттік бюролардың қызметтері-29,8%-ға артып, 1,4 млрд теңгені құрады.

Банк сегменттерінің белсенді өсуіне байланысты операциялық шығыстар да ұлғайды: 2023 жылы персонал шығыстары 31,1%-ға артып, 43,4 млрд теңгеге дейін, өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар 22,2%-ға артып, 20,7 млрд теңгеге дейін өсті.

МЛН ТЕҢГЕДЕГІ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Жалақы, сыйлықақылар және тиісті салықтар	42 314	32 070	22 909	31,9%	40,0%
Персоналға жұмсалатын басқа да шығындар	1 059	1 017	993	4,1%	2,4%
Персоналға жұмсалған шығындар	43 373	33 088	23 901	31,1%	38,4%

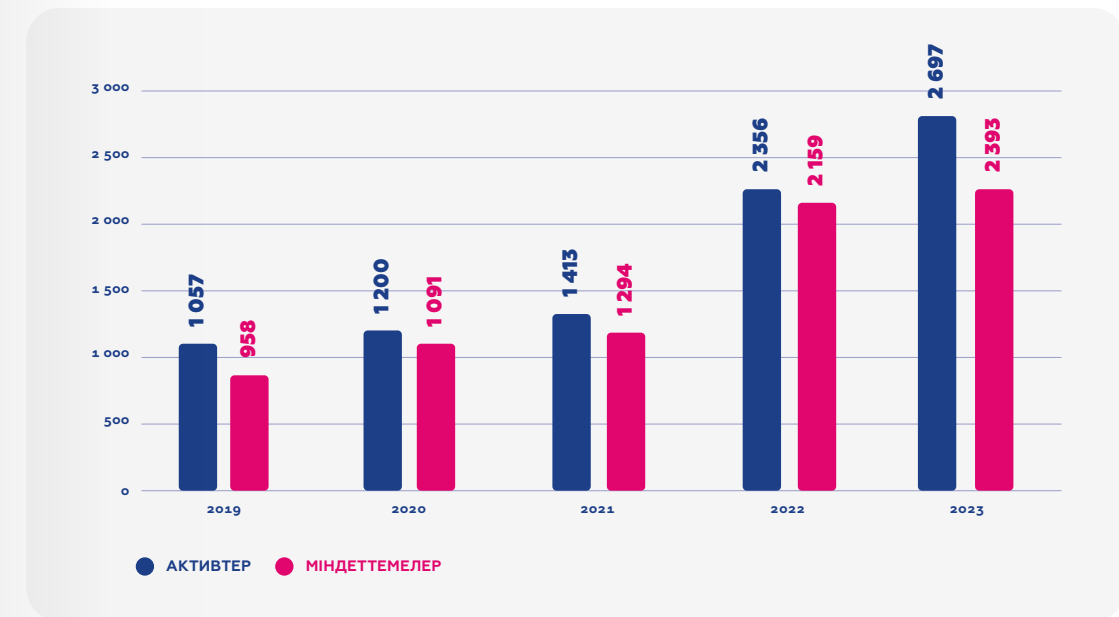
ТӨЛЕНГЕН ӨЗГЕ ДЕ ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Байланыс және ақпарат қызметтері	4 547	4 189	3 200	8,5%	30,9%
Тозу және амортизация	3 265	2 916	2 794	12,0%	4,4%
Табыс салығынан басқа салықтар	2 259	1 593	1 223	41,8%	30,3%
Жөндеу жұмыстары мен қызмет көрсету	1 695	898	670	88,8%	34,0%
Активтердің құқық пайдалану нысанындағы тозуы мен амортизациясы	1 412	1 304	1 320	8,3%	-1,2%
Күзет	1 405	1 255	857	12,0%	46,4%
Жарнама және маркетинг	1 175	776	964	51,4%	-19,5%
Кәсіби қызметтер*	662	751	1 013	-11,9%	-25,9%
Басқасы	4 323	3 284	2 703	31,6%	21,5%
Барлығы	20 741	16 967	14 744	22,2%	15,1%

* Аудит шығындарымен қоса

БУХГАЛТЕРЛІК БАЛАНСҚА ШОЛУ ЖАСАУ

2023 жылы банк активтері 2,7 трлн теңге көрсеткішіне жақындады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 14,5%-ға артық. Өсім кредит портфелі мен өтімді активтердің ұлғаюына байланысты болды.

БАНК АКТИВТЕРІ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРІНІҢ 5 ЖЫЛДАҒЫ ДИНАМИКАСЫ, МЛРД ТЕҢГЕ

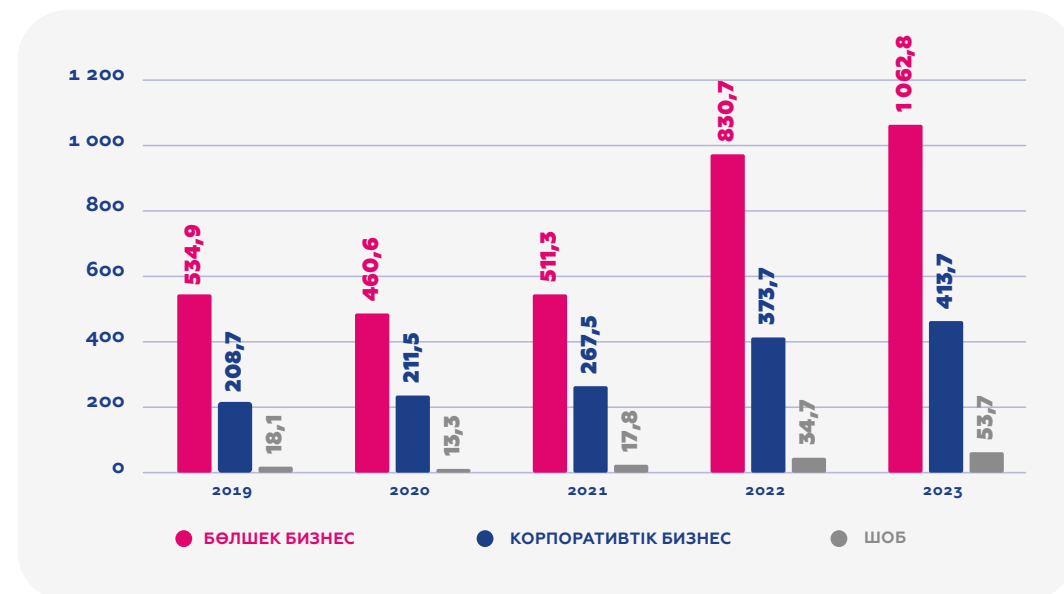
МЛРД ТЕҢГЕДЕГІ БАЛАНС ҚҰРЫЛЫМЫ	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Активтер	2 696,8	2 356,2	1 413,3	14,5%	66,7%
Клиенттерге берілген кредиттер	1 359,2	1 059,3	635,3	28,3%	66,7%
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	519,7	906,9	419,6	-42,7%	116,1%
Басқа активтер	818	390,0	358,4	109,7%	8,8%
Міндеттемелер	2 392,7	2 158,8	1 294,0	10,8%	66,8%
Ағымдағы шоттар мен депозиттер	2 143,7	1 931,0	1 136,4	11,0%	69,9%
Шығарылып субординацияланған борыштық бағалы қағаздар	64,6	74,7	70,3	-13,5%	6,3%
Басқа да міндеттемелер	184,4	153,2	87,3	20,4%	75,5%
Жеке капитал	304,1	197,3	119,3	54,1%	65,4%

Нетто-ның **кредиттік портфелі** есепті кезең қорытындысы бойынша банк балансының 50,4%-ын құрады. Есепті кезеңдегі бұл көрсеткіш шамамен 1,4 трлн теңгеге жетіп, бір жылда 28,3%-ға өсті.

Резервтер шегерілгенге дейінгі кредиттік портфель 1,5 трлн теңгені құрады. Резервтер шегерілгенге дейінгі амортизациялық құн бойынша бағаланатын бөлшек қарыз портфелінің құрылымында 69,5%, корпоративтік кредиттер – 27%, ШОБ-3,5%.

БАНКТИҢ ЖАЛПЫ НЕСИЕ ПОРТФЕЛІНІҢ СЕГМЕНТТЕРІ БОЙЫНША СОҒҒЫ 5 ЖЫЛДАҒЫ ДИНАМИКАСЫ, МЛРД ТЕҢГЕ*

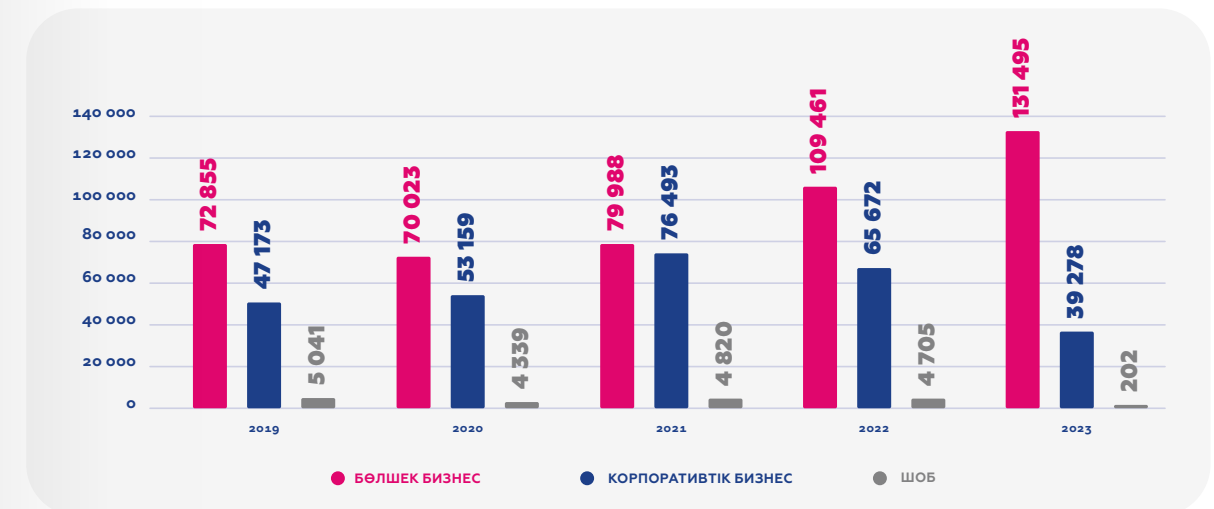

*Күтілетін кредиттік шығындардың резервтері шегерілгенге дейін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер

Банк кредитпортфелінің сапасын мұқият бағалайды және қажетті провизияларды уақтылы жасайды. 2023 жылы берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтер 4,9%-ға өсіп, 171 млрд теңгені құрады.

КРЕДИТТІК ПОРТФЕЛЬ, МЛН ТЕҢГЕ	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Күтілетін кредиттік шығындардың резервтері шегерілгенге дейін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	1 530 139	1 239 094	796 639	23,5%	55,5%
Күтілетін кредиттік залал резервтері	-170 975	-179 837	-161 301	-4,9%	11,5%
Күтілетін кредиттік шығындар резервін шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген барлық кредит	1 359 164	1 059 257	635 338	28,3%	66,7%

РЕЗЕРВТЕРДІ СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША ҚҰНСЫЗДАНУҒА БӨЛУ, МЛН ТЕҢГЕ

2023 жылғы банк міндеттемелері клиенттердің салымдарының өсу есебінен 10,8%-ға артып, 2,4 трлн теңгеге дейін өсті. Бұл бап міндеттемелерде 89,6%-ды (бір жыл бұрын 89,4%) алады.

Есепті **кезеңдегі клиенттердің банктегі шоттары мен депозиттерінің көлемі 2023 жылы 11%-ға ұлғайып, 2,1 трлн теңгеден асты. Депозиттердің өсіміне жеке тұлғалардың теңгелік депозиттерін қорғау** жөніндегі бағдарламаның аяқталуы мен Еуразиялық банк салымдарына деген сұраныстың артуы әсер етті.

Депозиттік портфельдің негізгі бөлігін мерзімді депозиттер құрайды – 65,5%, ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер 34,5%-ды құрайды.

Бөлшек клиент салымдары 23,8%-ға ұлғайып, 1,08 трлн теңгені (жалпы көлемде 50,5%), корпоративтік клиент депозиттері-0,4%-ға және 1,06 трлн теңгеге (жалпы көлемде 49,5%) жетті.

КЛИЕНТТЕРДІҢ АҒЫМДАҒЫ ШОТТАРЫ МЕН ДЕПОЗИТТЕРІ, МЛН ТЕҢГЕ	2023	2022	2021	2023 / 2022 ӨЗГЕРІС	2022 / 2021 ӨЗГЕРІС
Талап етілгенге дейінгі ағымдағы шоттар мен депозиттер					
Бөлшек клиенттер	337 389	269 356	94 533	25,3%	184,9%
Корпоративтік клиенттер	402 579	540 424	139 020	-25,5%	288,7%
Мерзімдік депозит					
Бөлшек клиенттер	745 556	605 084	397 590	23,2%	52,2%
Корпоративтік клиенттер	658 209	516 115	505 238	27,5%	2,2%
Барлығы	2 143 733	1 930 979	1 136 381	11,0%	69,9%

2023 жылдың қорытындысы бойынша Банктің меншікті капиталы 304 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 54%-ға жоғары.

Реттеушілік нормативтерді есептеген кезде ескерілетін меншікті капитал мөлшері 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 31,8%-ға өсіп, 440,9 млрд теңгені құрады. Көрсетілген күндегі бірінші деңгейдегі капитал мөлшері 290,4 млрд теңгені құрап, бір жыл ішінде 58,1%-ға ұлғайды.

Еуразиялық банк өз жұмысында инвесторлар мен кредиторлардың және нарық сенімін сақтау үшін, сондай-ақ бизнестің болашақ дамуын қамтамасыз ету үшін тұрақты капитал базасының саясатын ұстанады.

2023 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ЖЕТКІЛІКТІ КАПИТАЛ КОЭФФИЦИЕНТТЕРІ ЖОҒАРЫ ДЕҢГЕЙДЕ:

- k1 коэффициенті – 0,143 (2022 жылы – 0,132);
- k1-2 коэффициенті – 0,143 (2022 жылы – 0,132);
- k2 коэффициенті – 0,217 (2022 жылы – 0,241).

5

#euFamily.
біз өзіміздің
ең жақсы
нұсқамызды
жасаймыз

ПАРАСАТТЫ
ПАЙЫМДАР

**ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ
ЖАСАМПАЗДЫҚ**

Біз шындықты үнемі жақсартуға
тырысамыз және жаңа нәрсе
жасаңыз. Біз өзіміздің ең жақсы
нұсқаны жасауға тырысамыз.

РИЗАШЫЛЫҚ
КҮШІ

СЕНІМ

ЖЕКЕ
ЖАУАПКЕРШІЛІК

КАДР САЯСАТЫ

Банк қызметкерлері — клиенттерге арналған инновациялық және ыңғайлы шешімдерді жасауға бағытталған команда

2020 жылғы 31 желтоқсанда Директорлар кеңесі Еуразиялық банктің 2024 жылға дейінгі даму стратегиясын бекітті, оған сәйкес банк үздік жұмыс беруші болуға ниеттенеді. Сондықтан банк басшылығы мансаптық өсу, кәсіби оқыту және қызметкерлердің жеке әлеуетін ашу үшін жағдай жасай отырып, корпоративтік мәдениетті дамытуға үлкен көңіл бөледі.

Топтың персонал саласындағы қызметі Директорлар кеңесі бекіткен кадр саясатымен айқындалған. Банкте кәсіптік оқытуды, әлеуметтік кепілдіктер мен жеңілдіктер беруді, сондай-ақ қызметкерлерге еңбекақы төлеу және сыйлықақы беру, бағалау қағидаларын ұйымдастыру мен жүргізуді реттейтін бірқатар ішкі нормативтік құжаттар мен нұсқаулықтар бар.

Кадр саясаты Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 12.11.2019 ж. №188 қаулысымен «Екінші деңгейдегі банктерге арналған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы», Еуразиялық банк «АҚ Жарғысымен, ішкі нормативтік реттеу саясатымен, ішкі нормативтік құжаттарды басқару жөніндегі нұсқаулықпен айқындалған басымдықтарға сәйкес әзірленді.

Кадр саясаты - персоналды ұзақ мерзімді тұтас басқару стратегиясы, оның негізгі мақсаты банктің еңбек ресурстарындағы қажетті сапа мен мөлшерінің қажеттілігін толық және уақтылы қанағаттандыру болып табылады.

КАДР САЯСАТЫНЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫ:

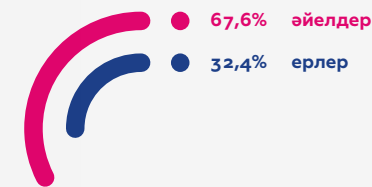
- банктің стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге бағдарлау;
- банк қызметкерлерінің тиімді жұмыс істеуіне жағдай жасау;
- банк қызметкерлеріне әділ және бәсекеге қабілетті еңбекақы төлеу;
- банктің қызметіне құзыретті басшы қызметкерлерді тарту;
- банктің басшы және өзге де қызметкерлерінің өз міндеттерін орындауы барысында мүдде қақтығыстарын болдырмау;
- негізгі қызметкерді жоғалту қаупін азайту.

ПЕРСОНАЛ ҚҰРЫЛЫМЫ

2023 жылғы 31 желтоқсанда банк қызметкерлерінің саны 5 352 адамды құрады, бұл 2022 жылдың қорытындысы бойынша 8,5%-ға төмен. 2023 жылы декреттік демалыста және бала күтімі бойынша демалыста жүрген қызметкерлер саны 935 адамды құрады.

- Әйелдердің үлесі команданың жалпы санының 67,6%-ын құрайды, бұл бала тууға байланысты демалыстағы қызметкерлердің көптігімен түсіндіріледі.
- Жұмыскерлердің 41,8%-ы 30 жасқа дейінгі жастар;
- Білім деңгейі жоғары қызметкерлері бар: қызметкерлердің 73,6%-ы жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім алды.
- Банк қызметкерлерінің құрамы көп ұлтты және тек Қазақстан азаматтары ғана емес, сонымен қатар басқа елдердің Ресей, Қырғызстан, Франция, Литва, Өзбекстан, Армения, Әзірбайжан, Түркіменстанның қызметкерлерін қамтиды.

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛУ

ЖАС ЕРЕКШЕЛІГІ БОЙЫНША БӨЛУ

Топ қызметкерлерді банктен кетуге итермелейтін себептерді анықтауға көп көңіл бөледі, бұл қызметкерлерді ұстап қалу бағытында жұмыс істеуге әрі нарықта бәсекелес ойыншы болып қалуға мүмкіндік береді.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ БЕРУ ЖҮЙЕСІ

Топ өз қызметкерлеріне бәсекеге қабілетті жалақы белгілеу және әлеуметтік пакет ұсыну, сондай-ақ ұжымда қолайлы әрі шығармашылық атмосфера құру және қызметкерлердің біліктілігін арттыруға ықпал ете отырып, қолайлы еңбек жағдайларын жасайды.

Еңбекті материалдық ынталандыру жүйесі-бұл қызметкерлер мен жалпы банк қызметінің тиімділігіне әсер етуге мүмкіндік беретін басқарудың ең пәрменді құралдарының бірі. Банктің стратегиялық және тактикалық бағдарларына сәйкес құрылған материалдық ынталандыру жүйесі банк басшылығына қызметкерлердің уәждерін мақсатты басқарып, қызметкерлердің өнімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Жиынтық сыйақы жүйесі жоғары білікті мамандарды тарту және ұстап қалу үшін сыртқы бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз ететіндей болып айқындалады.

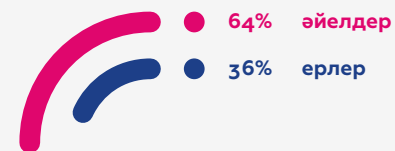
43,4

2023 жылғы персонал
шығыны 43,4 млрд
теңгені құрайды

88,5%

88,5% қызметкерлер 2023 жылы
жоғары нәтиже көрсетіп,
сыйлықақы алды

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТ
НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ
ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫНА
ЕСЕПТЕЛГЕН БОНУС ҮЛЕСІ

Еуразиялық банктегі еңбекақы төлеу жүйесі тұрақты базалық жалақы мен сыйлықақылық сыйақыға негізделген. Қызметкерлерге сыйақы төлеу Банктің құқығы болып табылады. Банк қызметкерлеріне сыйлықақы төлеу мерзімділігі олардың жұмысының ерекшелігіне байланысты жыл сайын, тоқсан сайын немесе ай сайын өзгеріп отыруы мүмкін. Бөлшек сауда, корпоративтік, приват-банкинг, берешекті өндіріп алу жөніндегі бөлімшелерде, кассалық сегменттер мен клиенттік тәжірибе бойынша қызмет көрсету, инкассациялауда жұмыс істейтін қызметкерлерге ай сайынғы және тоқсан сайынғы негізде сыйақы беріледі. Қызметкерлерге берілетін сыйақы төлемдерінің мөлшері, ең алдымен, бизнес-бөлімшенің тиімділігіне, сондай-ақ олардың алдына қойылған негізгі мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуіне байланысты. Сонымен қатар ең табысты жұмыскерлердің жұмыс нәтижелері бойынша бағалы сыйлықтармен марапаттайтын көтермелеу бағдарламалары іске асырылуда.

Еңбек қатынастары Банкке жұмысқа қабылданатын үміткерлерді қабылдау, сондай-ақ оны ауыстыру немесе Еңбек шартын бұзу ҚР Еңбек кодексіне сәйкес жүзеге асырылады. Банкте келісім комиссиясы жұмыс істейді, ол жеке еңбек дауларын банк қызметкерлерінен келіп түскен өтініштер негізінде қарайды. Келісу комиссиясы банк пен қызметкерлердің өкілдерінің тең санынан тең (тең) негізде банкте құрылған тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган болып табылады. Топтың барлық қызметкерлері шағым жасай алады. Есепті жылы еңбек қатынастары тәжірибесінің бұзылғаны туралы банкке шағымдар түскен жоқ.

Тең мүмкіндіктер. Еуразиялық банк Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының барлық нормалары мен Еңбек шарттарының талаптарын қатаң сақтайды, сондай-ақ жеке бас бостандықтары мен адам құқықтарын мойындайды әрі қорғайды. Сонымен қатар Банк кемсітушіліктің кез келген түріне жол бермейді, 2023 жылы мұндай жағдайлар орын алған жоқ.

Банкте персоналды іріктеу шарасы келесі қағидаттардың негізінде жүзеге асырылады:

- ең мүмкіндіктер: персоналды іріктеген кезде тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүлкілік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, діни көзқарасына, нанымына немесе кез келген өзге мән-жайларға байланысты кемсітуге жол берілмейді;
- тәуелсіздік және объективтілік: персоналды іріктеу кезінде банк үміткердің кәсіби құзыреттері мен жеке қасиеттерінің талаптарға сәйкестігін ғана басшылыққа алады.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ЫНТАЛАНДЫРУ

Банк секторындағы ынталандыру жүйесі өнімділікті ынталандыруға, таланттарды тартуға әрі сақтап қалуға, сондай-ақ клиенттерге қызмет көрсету деңгейін арттыру және банктердің адалдығы мен беделін жақсартуға ықпал ететін айналымды азайтуға бағытталған маңызды рөл атқарады.

Банк салауатты өмір салтын қолдайды. Алматыда қаласында банктің барлық қызметкерлері жұмыс уақытынан тыс уақытта тегін бара алатын тренажер залы жұмыс істейді. Сондай-ақ залдарда үстел теннисін ойнауға арналған үстелдер орнатылған. Бұл ретте қызметкерлер қаржы институтының спорттық іс-шаралары мен жалпы қалалық марафондарға ерекше ынтамен қатысады.

Банк өз қызметкерлеріне қамқорлық жасайды. Топ өз қызметкерлерінің денсаулығына қамқорлық жасап, бүкіл Қазақстан бойынша клиникалардың бірінде қызмет көрсете отырып, ауырған жағдайда ерікті медициналық сақтандыруды қамтитын әлеуметтік пакетті ұсынады. Бұл сақтандыру амбулаториялық-емханалық көмекті, стационарда емделу, стоматологиялық көмек пен медициналық үйлестіру және өзге де медициналық қызметтерді көздейді. Сақтандыру құнының 95%-ын банк төлейді, қалған 5%-ы қызметкерлердің жалақысынан шегеріледі. Осы қызмет шеңберінде 65 жасқа дейінгі жұбайын, 1 жастан 23 жасқа дейінгі балалары мен 65 жасқа дейінгі ата-аналарын тіркеу мүмкіндігі де бар.

Банк қызметкерлерді қолдайды. Біздің қызметкерлеріміздің серіктес банк желісінде жеңілдікті тартымды қызмет көрсету шарттарын алуға және өмірдің қиын жағдайларында материалдық көмек алуға қолжетімділік бар.

ПЕРСОНАЛДЫ ОҚЫТУ ЖӘНЕ ДАМУ

Персоналды сапалы оқыту және даму – қызметкерлердің құзыреттілігін арттырудың және Банктің бәсекеге қабілеттілігін арттырудың негізгі факторы.

Ішкі оқыту 2021 жылдан бастап банкте «Оқу орталығы» құрылымдық бөлімшесі жұмыс істейді. Оның негізгі міндеті-теорияны (офлайн тренингтер мен қашықтықтан оқыту курстары) және тренингтен кейінгі сүйемелдеуді (жұмыс орнында) біріктіретін қызметкерлерді кешенді оқыту болып табылады.

2023 жылы Ішкі оқыту орталығында 25 оқыту бағдарламасы бойынша 3 433 қызметкер өтті, оның ішінде «Белсенді сату», «Шынайы сервис», «Қарсылықтармен жұмыс», «Менеджмент», «Эмоционалды интеллект» және т. б.

Құрылымдық бөлімшелердің сұранысы бойынша 41 электрондық курс әзірленді, оның ішінде «Smartbank қолданбасындағы клиенттік жол» циклінің 5 курсы, бөлшек бизнесті кредиттік басқаруға арналған 21 курс және басқалары бар.

Оқу процесін геймификациялау мақсатында «Мен-кәсіпқоймын», «Жұлдызды миссия», «SalesMania» бизнес – ойындары әзірленді, оған банктің 349 қызметкері қатысты.

Банк миссиясы мен құндылықтарын ілгерілету мақсатында шағын-тренинг, бой қыздыру және және «Жұлдызды миссия» бизнес-ойыны әзірленді. Барлық тренингтерге Банк миссиясы мен құндылықтары туралы блоктар да кіреді.

2023 жылы орта буын басшыларында үздіксіз оқыту мен дамыту құндылықтарын қалыптастыру, олардың кәсіби деңгейін арттыру міндеттерін шешуге бағытталған «Еуразиялық банктің атланттары» мотивациялық-дамытушылық бағдарламасы іске асырылды. Жоба қатысушылары: бизнесті дамыту жөніндегі менеджерлер, бөлімшелер мен бөлім басшылары. Бағдарламаны іске асыру шеңберінде желілік басшылар өз қарамағындағылар үшін 162 семинар мен мастер-класс, далалық оқыту бойынша 283 іс-шара, 259 команда құрушы іс-шара өткізді. Сонымен қатар бағдарламаға қатысушылардың ішінен 124 басшы сыртқы оқытудан өз бетінше өтті.

2023 жылы «Еуразиялық банк кәсіпқойының үстел үсті кітабы» клиенттерге қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулық әзірленді.

Қызметкерлерді өз бетінше оқытуға арналған «Бірыңғай білім базасы» электрондық кітапхананы жүргізу жалғасуда. Барлық материалдар банктің құрылымдық бөлімшелерінен берілген мәліметтердің негізінде үнемі жаңартылып отырады.

Қашықтан оқыту. 2023 жылы 14 332 қызметкер қашықтан оқытудан өтті.

Сыртқы оқыту. 2023 жылы Банктің 800-ден астам қызметкері сыртқы оқыту іс-шараларына қатысты, соның ішінде компьютерлік бағдарламалар, ақпараттық қауіпсіздік және ақпараттық технологиялар, қаржы, бухгалтерлік есеп және аудит, кайдзен, персоналды басқару тренингтері, жеке өсу тренингтері және т. б.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ҚАУІПСІЗДІГІ

Банк қызметкерлер мен клиенттердің қауіпсіздігі үшін бар күшін салады. Банкте Еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, жұмылдыру жұмысы, азаматтық қорғаныс істері және төтенше жағдайлар бөлімі жұмыс істейді. Бас кеңсе мен филиалдық желі қажетті көлемде өрт сөндіру құралдарымен жабдықталған, сондай-ақ өрт сөндіргіштерді қайта қуаттау және өрт жеңдерін аунату жұмыстары жүйелі түрде жүргізіледі. Жазатайым оқиғаларды тіркеу туралы есеп өрт қауіпсіздігі туралы мәліметтермен қоса, ҚР Еңбек кодексіне сәйкес мемлекеттік органдарға Н-1 нысаны бойынша ұсынылады. 2023 жылы банк қызметкерлері міндеттерін орындау барысында алған жарақаттары мен кәсіби аурулары тіркелген жоқ.

6

корпоративтік
басқару

ПАРАСАТТЫ
ПАЙЫМДАР
ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ ЖАСАМПАЗДЫҚ

РИЗАШЫЛЫҚ
КҮШІ
СЕНІМ

**ЖЕКЕ
ЖАУАПКЕРШІЛІК**

Біз қабылдаған шешімдеріміз бен
әрекеттеріміздің нәтижелері үшін
жауаптымыз

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

Еуразиялық банктің корпоративтік басқару жүйесі-бұл акционерлер, Директорлар кеңесі, Басқарма мен өзге де мүдделі тұлғалар арасындағы өзара қарым-қатынастар жүйесі.

Банктегі корпоративтік басқару Банк акционерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерін құрметтеуге, қаржы институтының өзінің іскерлік беделін арттыруға негізделіп, оның тиімді қызметіне қол жеткізу, оның ішінде банк активтерінің өсуін қамтамасыз етуге, жұмыс орындарын құру және банктің қаржылық тұрақтылығы мен табыстылығын қолдауға бағытталған.

Еуразиялық банктегі корпоративтік басқару стандарттары «Акционерлік қоғамдар туралы» Заң талаптарына негізделіп, банктік нормативтік құжаттармен айқындалады. Банк корпоративтік басқару саласындағы халықаралық жетістіктерді қадағалайды және қолданылатын жерде корпоративтік басқарудың халықаралық озық тәжірибесін тұрақты түрде енгізеді.

Корпоративтік басқару қағидаттарын сақтау мақсатында банкте корпоративтік басқарудың негізгі қағидаттары мен жүйесін сақтауға арналған «Директорлар кеңесі туралы ереже», «Басқарма туралы ереже», Кадр саясаты, «Банктегі мүдде қақтығыстарын реттеу қағидалары», «Корпоративтік басқару қызметі туралы ереже» сияқты ішкі нормативтік құжаттар әзірленіп, қолданылады.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІН САҚТАУ

Корпоративтік басқару кодексі Банктің акционері/ қызметкерлері, оның органдары мен лауазымды тұлғалары арасындағы қарым-қатынастарда, сондай-ақ акционерлердің мүдделерін қорғау мақсатында банктің (оның органдарының, лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің) үшінші тұлғалармен қатынастарында іскерлік этиканың жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін әзірленген.

Кодекс 2020 жылғы маусымда банк акционері, Банктің Директорлар кеңесі, Банк Басқармасы, басшы қызметкерлер мен аудиторлар арасындағы, сондай-ақ банктің уәкілетті алқалы органдары мен банктің өзге де лауазымды адамдары, оның құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлері арасындағы қатынастармен қоса, басқару процесінде қолданылатын қағидаттарды белгілейтін «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ-тың жалғыз акционерімен бекітілді.

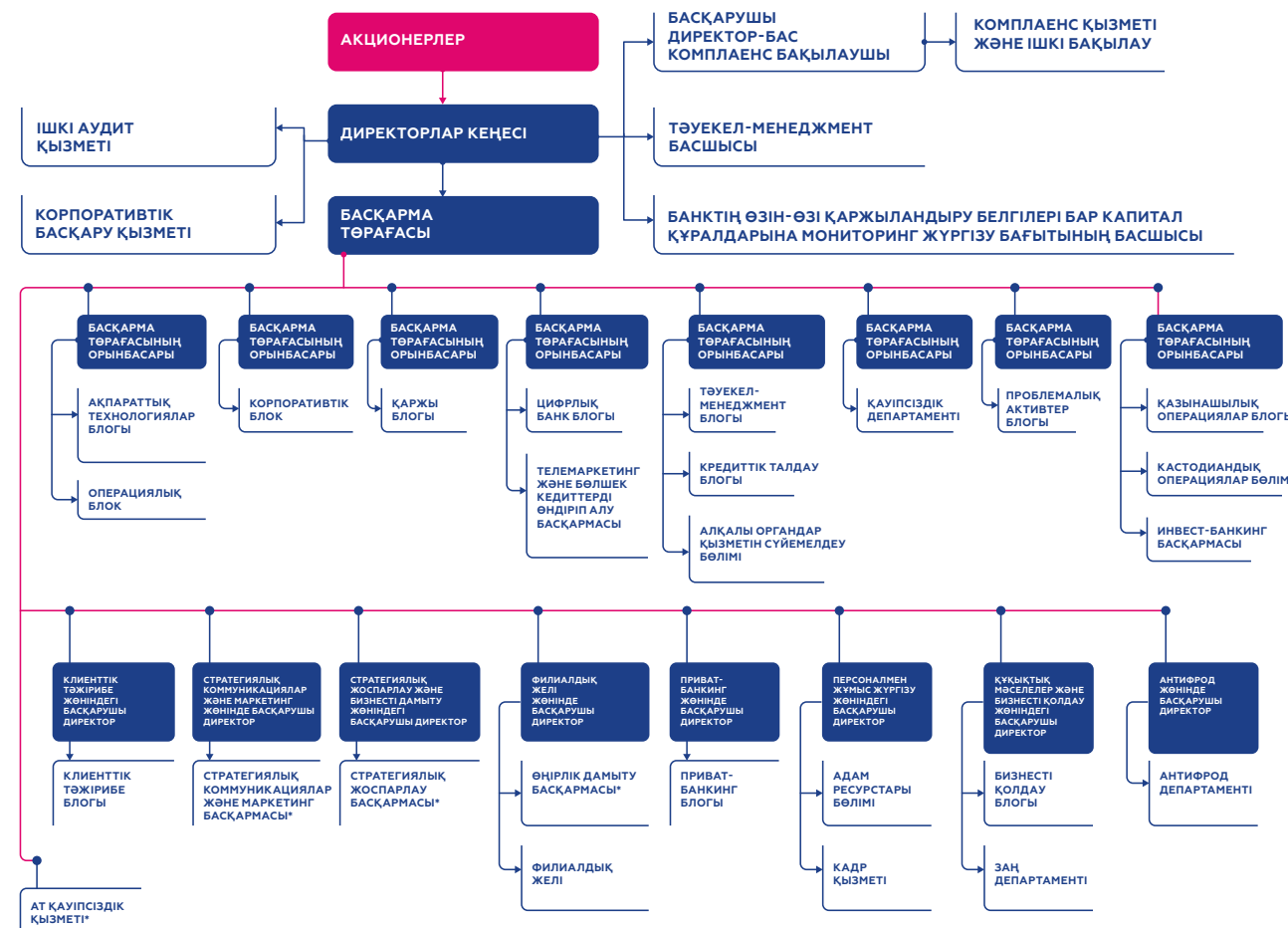
КОДЕКСТЕ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ КЕЛЕСІ ҚАҒИДАТТАРЫ БЕКІТІЛГЕН:

- акционердің (-лердің) құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты;
- банкті Директорлар кеңесі мен Басқарманың тиімді басқару қағидаты;
- банк қызметі туралы ақпаратты ашудың ашықтығы мен объективтілігі қағидаттары;
- заңдылық пен этика қағидаттары;
- тиімді дивидендтік саясат қағидаттары;
- тиімді кадр саясатының қағидаттары;
- мүдде қақтығыстарын реттеу қағидаттары;
- банктің бизнес-моделінің қызмет ауқымы мен сипатына, оның құрылымына, тәуекелдер профиліне сәйкес қағидаты.

Банктің Директорлар кеңесі мен Басқармасы қаржы институты қызметінің Корпоративтік басқару кодексінде белгіленген корпоративтік басқару қағидаттарына, ережелері мен рәсімдеріне сәйкес жүргізілетінін растайды. Сондай-ақ банк әлемдік деңгейдегі озық тәжірибелерді негізге ала отырып, корпоративтік басқаруды дамытып, жетілдіруге ниетті.

ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМ

*Бөлім монофункция болып табылады

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ҚҰРЫЛЫМЫ

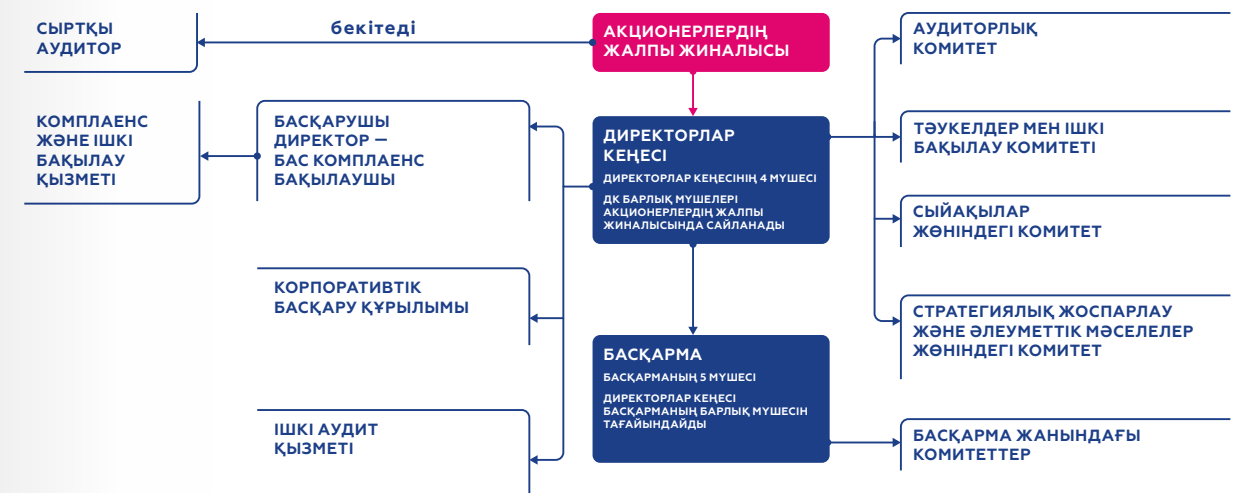
БАНК ОРГАНДАРЫ:

- жоғары орган — акционерлердің Жалпы жиналысы;
- басқару органы — Директорлар кеңесі;
- атқарушы орган — Басқарма.

Директорлар кеңесінің жанында қадағалау, басқару мен белгілі бір бағыттар бойынша шешімдерді қабылдайтын төрт комитет жұмыс істейді: Стратегиялық жоспарлау және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет, Аудиторлық комитет, Тәуекелдер және ішкі бақылау комитеті және Сыйақылар жөніндегі комитет.

Корпоративтік басқарудың озық тәжірибелерін енгізу үшін Директорлар кеңесіне ішкі аудит қызметі, корпоративтік басқару қызметі және капитал құралдарының мониторингі жөніндегі жолдама басшысы жәрдем көрсетеді.

Басқарма жанынан қызметтің әрбір бағыты бойынша ірі мәселелерді бөлек қарайтын Комитеттер мен жұмыс топтары құрылды.

АКЦИОНЕРЛЕР ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

100% қатысу үлесі бар «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Еуразиялық банктің жалғыз акционері болып табылады. 2021 жылғы 15 шілдеден бастап тең үлестермен соңғы бенефициарлар Мукадасхан Ибрагимов, Патох Шодиев, Александр Машкевич болып табылады, олардың әрқайсысы 33,3% акцияларға ие.

31.12.2023 жылғы жағдай бойынша банктің жарияланған жай акцияларының саны 2 096 038 900 құрады (202 жылы – 2 096 038 900 дана) және сатып алынбайтын 3 000 000 кумулятивтік артықшылықты акция (2022 жылы – 3 000 000 артықшылықты акция).

2023 жылы акция шығарылмады.

ШЫҒАРЫЛҒАН ЖӘНЕ АЙНАЛЫСТАҒЫ АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ТОЛЫҚ ТӨЛЕНГЕН КЕЛЕСІ ҚАРАПАЙЫМ АКЦИЯЛАРДАН ТҰРДЫ:

АКЦИЯЛАР	2023 АКЦИЯ САНЫ	2022 АКЦИЯ САНЫ
955,98 теңгеден шығарылғаны	8 368 300	8 368 300
1 523,9 теңгеден шығарылғаны	2 631 500	2 631 500
1 092 теңгеден шығарылғаны	2 930 452	2 930 452
6 532,6 теңгеден шығарылғаны	7 030 137	7 030 137
Барлық шығарылған және айналыстағы акциялар	20 960 389	20 960 389

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

Директорлар кеңесі банк қызметіне жалпы басшылық етіп, акционерлердің жалпы жиналысында есеп береді

Директорлар кеңесі Қазақстан Республикасының заңнамасымен және/немесе Банк Жарғысымен акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді шешуді қоспағанда, банктің қызметіне жалпы басшылық етеді. Директорлар кеңесі қадағалау функцияларын орындап, банк қызметінің ба-сым бағыттары мен оның даму стратегияларын айқындайды. Сондай-ақ Дирек-торлар кеңесінің құзыретіне Банк акционерлерінің жалпы жиналысы қабылдана-тын шешімдер туралы ірі мәмілелерді қоспағанда, акционерлердің жылдық және кезектен тыс жалпы жиналысын шақыру туралы, ірі мәмілелерді және жасалуына мүдделі мәмілелерді жасасу туралы шешімдерді қабылдау кіреді. Сондай-ақ Ди-ректорлар кеңесі Банк Басқармасының сандық құрамын, өкілеттік мерзімін, оның басшысы мен мүшелерін сайлап, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуды және ҚР заңнамасында және (немесе) Банктің Жарғысында көз-делген, акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыретіне жатпайтын өзге де мәселелерді айқындайды.

Ең маңызды мәселелерді қарап, Директорлар кеңесіне ұсыныстар дайындау үшін банкте банктік қызметтің әртүрлі аспектілері мен басқаруды ұйымдастыруға жауап беретін төрт комитет құрылды. Мәселелерді қарау Директорлар кеңесінің жеке коми-теті қарайтын ішкі аудит мәселелерін қоспағанда, Директорлар кеңесінің бір немесе бірнеше комитеттерінің құзыретіне жатқызылуы мүмкін.

Банктің Директорлар кеңесінің Төрағасы ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес Ди-ректорлар кеңесінің жұмысын ұйымдастырып, оның отырыстарын жүргізеді, сон-дай-ақ Банктің Жарғысында, Директорлар кеңесі туралы ережеде айқындалған өзге де функцияларды жүзеге асырады. Директорлар Кеңесінің барлық мүшелері өз функцияларын ҚР қолданыстағы заңнамасына, Банк Жарғысына, Директорлар кеңесі туралы ережеге, Банктің Директорлар Кеңесі жанындағы комитеттері туралы ере-желерге сәйкес жүзеге асырады. ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес банкте Ди-ректорлар кеңесі мен оның мүшелерінің қызметін мерзімді (жылына кемінде бір рет) бағалау көзделген.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТІ

2023 жылы Директорлар кеңесінің 121 отырысы өткізілді, оның барысында банк клиенттеріне кредиттік желілерді белгілеуге байланысты мәселелер; жасалуы-на мүдделі мәмілелер; банкті цифрландыруға байланысты келісімдер қаралып, мақұлданды.

2023 ЖЫЛЫ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚАРАП, МАҚҰЛДАҒАН НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРДІҢ ҚАТАРЫНДА:

- «Еуразиялық банк» АҚ миссиясы мен құндылықтары;
- 2023-2025 жылдарға арналған киберқауіпсіздік стратегиясы;
- «ДАМУ» Кәсіпкерлікті дамыту қоры «АҚ іске асыратын Қазақстан Республи-касы Ұлттық қорының қаражаты есебінен өңдеу өнеркәсібі саласындағы шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін қолдау бағдарламасы (1, 2, 3 транш) бойынша «Еуразиялық банк» АҚ-қа ақша қаражатын тарту, кредиттік келісімдерге қол қою және қаржыландыру шарттарын бекіту;

- «Чат-бот және чат-платформа» жобасын авторландыру және «natural Logic (НейчуралЛоджик)» ЖШС және «ЭДНА Қазақстан» ЖШС жеткізушілерін чат-бот пен чат-платформасына арналған сервистерді әзірлеу және одан әрі техникалық қолдауды жүзеге асыру жөніндегі қызметтерді сатып алуға бекіту;
- «Электрондық мұрағат» және «Деректер орталығын жаңғырту» жобаларын авторизациялау.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША ҚҰРАМЫ:

- **Александр Машкевич** — Директорлар кеңесінің Төрағасы;
- **Шухрат Алиджанович Ибрагимов** — Директорлар кеңесінің мүшесі;
- **Жанбота Темиргалиевич Бекенов** — Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор;
- **Виталий Репей** — Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор.

БАРЛЫҒЫ: Директорлар кеңесінің 4 мүшесі

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ

Александр МАШКЕВИЧ

Директорлар кеңесінің Төрағасы

- «Еуразиялық Қаржы компаниясы» АҚ орналастырған акцияларының жалпы санының 33,33% үлесін иеленетін «Еуразиялық банк» АҚ соңғы бенефициары
- Туған жылы: 1954

БІЛІМІ:

- 1976 ж. — КСРО-ның 50 жылдығы атындағы Қырғыз мемлекеттік университеті (Бішкек қ.). «Педагогика және психология теориясы мен тарихы» тақырыбында кандидаттық диссертация қорғады;
- 1981 ж. — Кеңес Одағында өз мамандығы бойынша ең жас ғылым кандидаты болып танылды;
- 1981-1986 жылдары — Қырғыз педагогикалық институтының доценті, деканы.

ЖҰМЫС ТӘЖІРИБЕСІ:

- 2021 жылғы қарашадан қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық өндірістік компания» ЖШС Бақылау кеңесінің Төрағасы;
- 2013 ж. — Eurasian Resources Group S. a.r. l менеджерлер (Директорлар) кеңесінің Төрағасы.;
- 2009 жылдан қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық өнеркәсіптік компания» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі;
- 2008 жылдан қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің Төрағасы;
- 2002 ж. — қазіргі уақытқа дейін — Еуразиялық өнеркәсіп қауымдастығының Президенті, «Eurasian Natural Resources Corporation Limited» (ENRC ltd) компаниясы Директорлар кеңесінің Төрағасы;
- 1998 ж. — қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық банк» АҚ Директорлар кеңесінің Төрағасы.

ҚОСЫМША АҚПАРАТ:

- 2022 ж. — «Қазақстанның қаржы ұйымдары қауымдастығы» ЗТҚ «Мерей» қоғамдық орденімен марапатталды;
- 2021 ж. — I дәрежелі «Барыс» орденімен марапатталды;
- 2016 ж. — Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетелдік инвесторлар кеңесінің мүшесі;
- 2011 ж. — III дәрежелі «Барыс» орденімен марапатталды;
- 2001 жылы «Құрмет» орденімен марапатталды.

БАНК КОМИТЕТТЕРІНЕ МҮШЕЛІЛІГІ:

- Комитет мүшесі емес.

Шухрат Алиджанович ИБРАГИМОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі

- «Еуразиялық банк» АҚ-тың, еншілес және тәуелді компаниялардың капиталында қатысу үлесі жоқ.
- Туған жылы: 1986

БІЛІМІ:

- 2004 — Брюссельдегі Британ мектебі;
- 2007 ж. — EBS (Ұлыбритания, Лондон);
- 2007 ж. — Beijing Language and Culture University (Қытай, Пекин).

ЖҰМЫС ТӘЖІРИБЕСІ:

- 2023 жылдан қазіргі уақытқа дейін — «Еуразия» қаржы компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің Төрағасы;
- 2022 жылдан қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық Топ» ЖШС Бақылау кеңесінің Төрағасы;
- 2021 ж. — қазіргі уақытқа дейін — Eurasian Resources Group S. a.r. l. менеджерлер (Директорлар) кеңесінің мүшесі, Eurasian Resources Group S. a.r.l менеджерлер (Директорлар) кеңесі жанындағы Аудит жөніндегі комитеттің, сыйақылар жөніндегі комитет пен Орнықты даму, бірігу және қосып алу жөніндегі комитет мүшесі, «Еуразиялық өндірістік компания» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі;
- 2019 ж. — қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, Халықаралық Азия кинофестивалінің (АҚШ) Төрағасы;
- 2017 ж. — қазіргі уақытқа дейін — «Еуразиялық банк» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі;

ҚОСЫМША АҚПАРАТ:

- 2022 ж. — «Қазақстанның қаржы ұйымдары қауымдастығы» ЗТҚ «Мерей» қоғамдық орденімен марапатталды;

КОМИТЕТТЕРДЕГІ МҮШЕЛІЛІГІ:

- Аудиторлық комитет, Сыйақылар жөніндегі комитеті мен Тәуекелдер және ішкі бақылау комитетінің мүшесі.

Жанбота Темиргалиевич БЕКЕНОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор

- «Еуразиялық банк» АҚ-тың, еншілес және тәуелді компаниялардың капиталында қатысу үлесі жоқ.
- Туған жылы: 1957

БІЛІМІ:

- 1985 ж. — Алматы халық шаруашылығы институты (қаржы және кредит факультеті);
- 2001 ж. — Лондон бизнес мектебі (London Business School), Accelerated Development Program бағдарламасы (басшы қызметкерлерге арналған жеделдетілген даму бағдарламасы).

ЖҰМЫС ТӘЖІРИБЕСІ:

- 2018 ж. — қазіргі уақытқа дейін — Директорлар кеңесінің мүшесі, «Еуразиялық банк» АҚ тәуелсіз директоры;
- 2022 ж. — қазіргі уақытқа дейін — Директорлар кеңесінің мүшесі, ТУРГАЙ-ПЕТРОЛЕУМ» АҚ тәуелсіз директоры;
- 2020-2022 жылдары — Директорлар кеңесінің мүшесі, «KEGOK» АҚ тәуелсіз директоры;
- 2022-2023 жылдары — Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі жанындағы «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директоры.

БАНК КОМИТЕТТЕРІНЕ МҮШЕЛІГІ:

- Аудиторлық комитет пен Сыйақы комитетінің Төрағасы, Тәуекелдер және ішкі бақылау комитетінің мүшесі.

Виталий РЕПЕЙ

Директорлар кеңесінің мүшесі, тәуелсіз директор

- «Еуразиялық банк» АҚ-тың, еншілес және тәуелді компаниялардың капиталында қатысу үлесі жоқ.
- Туған жылы: 1976

БІЛІМІ:

- 1998 ж. — «Киев-Могилян академиясы» Ұлттық университеті (бакалавр дипломы);
- 2000 ж. — «Киев-Могилян академиясы» Ұлттық университеті (магистр дипломы).

ЖҰМЫС ТӘЖІРИБЕСІ:

- 2023 ж. — қазіргі уақытқа дейін — «SR Investments» ЖШС директорының орынбасары;
- 2020-2023 ж.ж. — «ТРЕНЕТОЕ Б. В.» жауапкершілігі шектеулі жеке компания өкілдігінің басшысы;
- 2019 ж. — қазіргі уақытқа дейін — Директорлар кеңесінің мүшесі, «Еуразиялық банк» АҚ тәуелсіз директоры;
- 2007 — 2019 жылдары — «Зерттеулер, инвестициялар және даму» ЖШҚ экономика жөніндегі директоры;
- 2003-2006 жылдары — «Бринкфорд» ЖАҚ Корпоративтік қаржы жөніндегі директоры;
- 2000-2003 жылдары — Arthur Andersen, Ernst&Young халықаралық аудиторлық компаниялардың аудиторы.

БАН КОМИТЕТТЕРІНДЕГІ МҮШЕЛІЛІГІ:

- Стратегиялық жоспарлау және әлеуметтік мәселелер Комитетінің, Тәуекелдер және ішкі бақылау комитетінің Төрағасы.

2023 ЖЫЛЫ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР:

2023 жылғы 12 маусымда «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Жалғыз акционерінің шешімімен «Еуразиялық банк» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі – тәуелсіз директоры Ким Инесса Чер-Хвановнаның өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды.

ДАҒДЫЛАРЫ

ДАҒДЫЛАРЫ	ДИРЕКТОРЛАР САНЫ
БАНКТЕР МЕН ҚАРЖЫЛАР	4
МҰНАЙ-ГАЗ ЖӘНЕ ТАУ-КЕН ӨНДІРУ САЛАСЫ	2
ӨЗГЕ ЭКОНОМИКА САЛАЛАРЫ	4
СТРАТЕГИЯЛЫҚ КӨРІНУ	4
КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	4
АДАМ РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ	4
АУДИТ	2
БУХГАЛТЕРИЯ	2

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНЕ КАНДИДАТТАРДЫ ҰСЫНУ ЖӘНЕ ІРІКТЕУ ТӘРТІБІ

Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі жанындағы комитеттердің мүшелігіне үміткерді ұсыну және іріктеу кезінде банк мінсіз іскерлік беделдің болмау өлшем-шарттарын, келісімді алуға қажет құжаттарды, халықаралық сертификаттармен расталған кәсіби біліктілігі бар кандидаттар үшін еңбек өтілі бойынша ерекшеліктерді, Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2022 жылғы 28 қазандағы № 81 Қаулысымен қоса, ҚР заңнама талаптарын және реттеушінің «ҚР-дағы банктер және банк қызметі туралы» Заңы сияқты нормативтік-құқықтық актілерін, банктің, банк холдингінің, Қазақстан Республикасының резиденті емес банк филиалының басшы қызметкерін тағайындауға (сайлауға) келісім беру қағидаларын бекіту туралы талаптарын қатаң басшылыққа алады. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 2 қарашада № 30377 санымен тіркелді.

Үміткерлерге қойылатын негізгі талаптар: мінсіз іскерлік бедел, жоғары кәсібилік және қаржы нарығындағы қажетті жұмыс өтілі, қаржы ұйымында кәсіби қызметті жүзеге асырған кезде мүдде қақтығыстарының болмауы.

Барлық үміткерлер тағайындалғанға дейін банктің тиісті жауапты құрылымдық бөлімшелері тарапынан ҚР Заңнамасының және ішкі нормативтік құжаттардың қажетті талаптарына сәйкестігіне мұқият алдын ала зерделеуден және талдаудан өтеді.

ҚР заңнама талаптарына сәйкес Банктің жалғыз акционері «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің сандық құрамын, өкілеттік мерзімдерін айқындайды, оның мүшелерін сайлайды және олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатады, сыйақыларды төлеу және өз міндеттерін орындағаны үшін шығыстарды өтеу мөлшері мен шарттарын айқындайды.

БАНКТІҢ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН ОНЫҢ МҮШЕЛЕРІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН БІЛІКТІЛІК ТАЛАПТАРЫ КЕЛЕСІ ТАЛАПТАРҒА ЖАУАП БЕРЕДІ:

- Директорлар кеңесінің құрамы мен оның өкілеттіктері тиімді бақылауды жүзеге асыруға жеткілікті болу керек;
- Директорлар кеңесі таңдалған бизнес-модельге, қызмет ауқымына, операциялардың түрі мен күрделілігіне сәйкес жиынтығында банкті жалпы басқаруға жеткілікті қажетті біліктілігі, мінсіз іскерлік беделі мен тәжірибесі бар тұлғалардан тұрады;
- Директорлар кеңесінің мүшелері шешімдерді қабылдау процесінде өзара іс-әрекет етуге, ынтымақтастыққа және сыни талқылауға бағытталған;
- Директорлар кеңесінің мүшелері өз міндеттерін адал орындайды және шешімдерді қабылдап, мүдделер қақтығысын барынша азайтады.

МҮДДЕ ҚАҚТЫҒЫСТАРЫН АЛДЫН АЛУ

Банктің Директорлар кеңесі бекіткен мүдделер қақтығысын реттеу Қағидалары мүдделер қақтығысын бақылау мен реттеудің тиімді құралдарының тізбесін қамтиды.

Қазіргі уақытта Банктің Директорлар кеңесі мен уәкілетті алқалы органдарының (УАО) жұмысында Директорлар кеңесіне кейіннен мүдде қақтығыстарының туындауына әкеп соғуы мүмкін факторлардың ерте кезеңде туындауына мониторинг жүргізу, сондай-ақ алдын алу шараларын уақтылы қолдану, мүдде қақтығыстарын болдырмау, банк қызметінде пайда болған жағдайда оны тиімді басқаруға мүмкіндік беретін жүйе мен тиісті рәсімдер құрылған әрі тиімді жұмыс істейді. Мүдде қақтығыстарын алдын алу қызметтері Жарғы, Этика және іскерлік мінез-құлық кодексі, Корпоративтік басқару кодексі, сондай-ақ Мүдде қақтығыстарын реттеу қағидалары сияқты ішкі нормативтік құжаттарға негізделеді.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН УАО ҚЫЗМЕТІНДЕГІ МҮДДЕ ҚАҚТЫҒЫСТАРЫН БАСҚАРУДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ:

заңдылық — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері өз қызметін қа- таң түрде ҚР заңнамасына, Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырады;

кәсіпқойлық — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері өз қызметін кәсіби негізде жүзеге асырады, бұл жұмысқа біліктілігі жоғары мамандар тарты- лады;

тәуелсіздік — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері өздерінің кәсі- би қызметін жүзеге асырған кезде банктің заңды құқықтары мен мүдделеріне нұқ- сан келтіруі мүмкін үшінші тұлғалардың тәуелділігіне жол бермейді;

адалдық — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері банк қызметінің ерекшелігін және іскерлік айналым дәстүрлерін ескере отырып, олардан талап етілетін ұқыптылық пен қамқорлық дәрежесімен әрекет етеді, өз қызметтерін жау- апкершілікпен жүзеге асырады. Банктің басшылары мен қызметкерлері бір-біріне және клиенттерге жауапкершілікпен әрі әділ қарайды;

құпиялылық — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, өздерінің билігіндегі банктік, коммерциялық құпияға, инсайдерлік ақпарат пен қызметтік міндеттерін атқарған кезде өздеріне белгілі болған дербес деректерге қатысты ақпаратты жария етпейді;

әдептілік — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері кәсіби және іскерлік қатынастарда ашық әрі адал болуы керек. Қызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін орындаған кезде мүдде қақтығыстарын алдын алуға ұмтылуы Әдеп және іскерлік мінез-құлық кодексінде бекітілген банк қызметкерлеріне арналған корпоративтік қағидаттардың бірі болып табылады;

әділділік — Директорлар кеңесінің мүшелері, УАО қызметкерлері басқа тұлғалар- дың/басқа қызметкерлердің кәсіби немесе бизнес-пікірді/қорытындыны өзгерту мақсатында қысым көрсетуіне, мүдде қақтығыстарына, бұрмалаушылыққа немесе бейтараптылыққа жол бермеуі тиіс;

мүдде қақтығыстарын барынша азайтуды ескере отырып, банктің барлық құрылым- дық бөлімшелері мен қызметкерлері арасында тәуекелдерді басқару өкілеттіктері мен міндеттерін және олардың жауапкершілігін нақты бөлу.

УАО және банктің барлық қызметкерлерінің қызметіндегі мүдделер қақтығысының кез келген көріністеріне төзбеушілік.

Банктің Директорлар Кеңесінің, басқа да банктің УАО мүдде қақтығыстарын реттеу процесіне қатысты жүйелі қызметі, сондай-ақ осы процеске банктің барлық қызмет- керлерінің тартылуы банктің және оның қызметкерлерінің қызметінде 2023 жыл бойы кез келген мүдде қақтығыс жағдайларын болдырмауға мүмкіндік берді.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІН ХАБАРДАР ЕТУ

Комплаенс және ішкі бақылау қызметі, Тәуекел-менеджмент блогы, Заң қызметі, Кадр қызметі, Қауіпсіздік департаменті, Ақпараттық қауіпсіздік және банктің үздіксіз қыз- меті сияқты қызметтерінде бақылау шаралары бар екінші қорғаныс желісінің бөлім- шелерінің тиімді корпоративтік басқару және атқарушы органның өзара іс-қимылы шеңберінде жүзеге асыратын процестерінде банк қызметтеріндегі ҚР заңнама талап- тарының бұзылуына жол берілген туралы Директорлар кеңесін хабардар ету жүйесі енгізілді. Ішкі аудит қызметі Тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерінің тиімділігін тәуелсіз бағалайды. Банктің уәкілетті органдары ІАҚ бағалау нәтижелері түзету іс-қимылдарының жоспарларын қарайды/бекітеді.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНЕ АСА МАҢЫЗДЫ МӘСЕЛЕЛЕРДІҢ (ПРОБЛЕМАЛАРДЫҢ) ТУЫНДАУЫ МЕН ТӘУЕКЕЛДЕР ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТКЕН КЕЗДЕГІ НЕГІЗГІ МАҚСАТТАР:

- уақытылылық;
- белгіленген кезеңділік пен үздіксіздікке негізделген жүйелілік;
- әділдік, сенімділік пен өзектілік;
- іске асыру барысында банктің қаржылық орнықтылығын нашарлататын маңыздылық.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ЖАНЫНДАҒЫ КОМИТЕТТЕР**ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ЖАНЫНДА БЕЛГІЛІ БІР БАҒЫТТАР БОЙЫНША ҚАДАҒАЛАУ, БАСҚАРУ ЖӘНЕ ШЕШІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕТІН ТӨРТ КОМИТЕТ ЖҰМЫС ІСТЕЙДІ:**

- Аудиторлық комитет
- Тәуекелдер мен ішкі бақылау комитеті
- Стратегиялық жоспарлау және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет
- Сыйақылар жөніндегі комитет

Әрбір комитет өз қызметін оның өкілеттігін, құзыретін, сондай-ақ жұмыс қағидаттарын, Директорлар кеңесіне есеп берудің ішкі тәртібін, Комитет мүшелерінің алдында тұрған міндеттерді және Комитеттегі Директорлар кеңесі мүшелерінің жұмыс мерзімдері бойынша шектеулерді айқындайтын құжат аясында жүзеге асырады. Директорлар кеңесі өкілеттіктердің шоғырлануын болдырмау және жаңа көзқарастардың алға басуына ықпал ету мақсатында комитет мүшелерін (сарапшыларды қоспағанда) мерзімді алмастырылуын көздейді.

Директорлар кеңесінің жанындағы комитеттер Директорлар кеңесінің мүшелерінен және нақты комитетте жұмыс істеуге қажетті кәсіби білімі бар сарапшылардан тұрады. Директорлар кеңесінің комитеттерін тәуелсіз директорлар басқарады.

АУДИТОРЛЫҚ КОМИТЕТ

Құрамы: Бекенов Ж.Т. (Төраға), Ибрагимов Ш.А.

Құзыреті: комитеттің негізгі мақсаты Банктің Директорлар кеңесінің Ішкі аудит бөлімшесі жұмысының тиімділігін арттыру және Банк қызметі туралы ұсынылатын ақпараттың сапасы мәселелері бойынша сыртқы аудитормен өзара іс-қимыл жасау жөніндегі міндеттерді жүзеге асыруына жәрдемдесу болып табылады. Комитеттің негізгі міндеттері - Банктің Директорлар кеңесіне берілетін қаржылық есептілігінің толықтығы мен дұрыстығын қамтамасыз ету, ІАҚ қызметіне жетекшілік ету, қаржылық есептіліктің жыл сайынғы міндетті сыртқы аудиті процесін үйлестіру.

2023 жылы 39 мәселе қаралды.

ТӘУКЕЛДЕР МЕН ІШКІ БАҚЫЛАУ КОМИТЕТІ

Құрамы: Репей В. (Төраға), Бекенов Ж. Т., Ибрагимов Ш. А.

Құзыреті: комитеттің негізгі мақсаты Банктің Директорлар кеңесінің тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау бойынша тиімді жүйе құру жөніндегі міндеттерін жүзеге асыруына жәрдемдесу болып табылады. Комитеттің негізгі міндеттері:

- Директорлар Кеңесі белгілеген тәуекел дәрежесінің деңгейі шеңберінде тәуекелдерді басқару саясатын, капиталды және өтімділікті басқару саласындағы рәсімдерді әзірлеу және олардың орындалуын бақылау;
- банк қызметіне тән тәуекелдерді бағалау, сондай-ақ банктің тәуекел-бейінінің өзектілігін сақтау;

БАҚЫЛАУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ:

- Басқарманың тәуекел-тәбет деңгейлерін сақталуы;

- жүйенің жұмыс істеуі: ішкі бақылау, нарықтық тәуекелді басқару, өтімділік тәуекелін басқару, үздіксіз қызметті басқару, ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқару, ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару, комплаенс-тәуекелді басқару, кредиттік тәуекелдерді басқару, операциялық тәуекелдерді, сондай-ақ банк үшін басқа да елеулі тәуекелдердерді (заңды, стратегиялық, бедел тәуекелі) басқару;
- операциялық тәуекел деңгейінің тұрақты мониторингі процесін қамтамасыз ету;
- банктің тәуекелдерін басқару үшін, сондай-ақ толық, дұрыс және уақтылы қаржылық, реттеушілік және басқарушылық ақпаратты қамтамасыз ету мақсатында ішкі модельдер мен ақпараттық жүйелерді қамтамасыз ету;
- перспективада өтімділікті қамтамасыз ету барысында тиімді бағалау мақсатында қаражатты әрбір қорландыру көзінен жедел тарту қабілетін бағалау және бақылау.

2023 жылы 95 мәселе қаралды.

СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

Құрамы: Бекенов Ж.Т.(Төраға), Ибрагимов Ш.А., Газямова С.С.

Құзыреті: Комитеттің негізгі мақсаттары Директорлар кеңесінің мүдде қақтығыстарын барынша азайту, Банктің ұйымдық құрылымын қалыптастыру, банк қызметкерлерінің еңбекақыларын төлеуді тиімді басқаруды қамтамасыз ету жөніндегі қызметті жүзеге асыруға жәрдемдесу және Директорлар кеңесіне есеп беретін қызметкерлерге Банк Басқармасы мүшелеріне (Ішкі бақылау қызметінің басшысы мен қызметкерлерінен басқа) сыйақы беру мәселелері болып табылады.

КОМИТЕТТІҢ НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ:

- мүдде қақтығыстарын барынша азайта отырып, банктің ұйымдық құрылымының жобасын әзірлеу;
- мүдде қақтығыстарын басқару жөніндегі рәсімдер мен оны іске асыру механизмдері;
- банктің басшы қызметкерлеріне Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «еңбекақы төлеу жөніндегі ішкі саясатқа қойылатын талаптарды белгілеу туралы» 2012 жылғы 24 ақпандағы № 74 қаулысына сәйкес еңбекақы төлеу, ақшалай сыйақы есептеу, сондай-ақ банктердің басшы қызметкерлерін материалдық көтермелеудің басқа да түрлері мен материалдық көтермелеудің өзге де түрлері жөніндегі саясаты.

2023 жылы 22 мәселе қаралды.

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕЛЕР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

Құрамы: Репей В. (Төраға), Сатиева Л. А.

Құзыреті: Стратегиялық жоспарлау және әлеуметтік мәселелер жөніндегі комитет Банк стратегиясын әзірлеу, талдау және іске асырылуын бақылауды жүзеге асырады, Банктің стратегиялық жоспарларының ағымдағы нарықтық және экономикалық жағдайларға, тәуекел дәрежесіне, қаржылық беріктік қорына, сондай-ақ құқықтық және реттеушілік талаптарға сәйкестігін қамтамасыз етеді. Комитет сондай-ақ бюджеттің іске асырылуын қамтамасыз етіп, оның орындалуын, сондай-ақ банк пен оның қызметкерлерінің Банктің табыстылығын басқару саясатын сақтауын қадағалайды. Бұдан басқа Комитет банктің тиімді әлеуметтік саясатын құру және банк пен банктің өзге де ІНҚ саясаттарын олардың стратегияға, ағымдағы нарықтық және экономикалық жағдайға, Банктің тәуекел бейініне, оның ішінде бекітілген тәуекел дәрежесінің стратегиясына, сондай-ақ заңнама талаптарына сәйкестігі тұрғысынан бағалауға жауапты.

2023 жылы 18 мәселе қаралды.

БАНК БАСҚАРМАСЫ

Банк Басқармасы-Төраға басқаратын, банктің ағымдағы қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асыратын алқалы атқарушы басқару органы

Банк Басқармасы ҚР заңнамасымен және Банк Жарғысымен банктің басқа органдары мен лауазымды тұлғаларының құзыретіндегі мәселелерді шешуді қоспағанда, банктің ағымдағы қызметіне басшылықты жүзеге асыратын банктің алқалы атқарушы органы болып табылады. Басқарма банк қызметін жедел бақылауға жауап береді, оның ішінде ҚР заңнамасында және банк Жарғысында белгіленген тәртіппен банк атынан мәмілелер жасайды, банк қызметкерлерінің ҚР заңнамасын сақтауын қамтамасыз етеді, банк қызметін ұйымдастыру мақсатында құжаттарды қарап, бекітеді, банктің барлық қызметкерлері орындауға міндетті шешімдерді (қаулылар) шығарып, нұсқаулар береді, сондай-ақ ҚР заңнамасына, Банктің Жарғысы мен Банктің ішкі құжаттарына сәйкес Банктің өзге органдарының құзыретіне жатқызылмаған өзге де функцияларды жүзеге асырады.

БАСҚАРМАНЫҢ 2023 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТІ

2023 жылы Басқарманың 52 отырысы және Басқарма мүшелерінің 181 сырттай дауыс беруі өткізілді. Барлығы 1 091 мәселе қаралды.

2023 ЖЫЛЫ БАНК БАСҚАРМАСЫНДА КЕЛЕСІ ӨЗГЕРІСТЕР БОЛДЫ:

- 26 қаңтарда Басқарма мүшесі – Банк Басқармасы Төрағасының орынбасары болып И.А. Альтамиров сайланды.
- 1 желтоқсанда Н.М. Дружинина Басқарма құрамынан шығарылды.

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙДАҒЫ БАСҚАРМА ҚҰРАМЫ:

- **Ляззат Сатиева**, Басқарма Төрағасы;
- **Ибрагим Альтамиров**, Басқарма Төрағасының орынбасары-Басқарма мүшесі;
- **Сабыржан Бекбосунов**, Басқарма Төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі;
- **Ерланбек Қаппар**, Басқарма Төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі;
- **Газиз Ермеков**, Басқарма Төрағасының орынбасары-Басқарма мүшесі.

БАРЛЫҒЫ: Басқарманың 5 мүшесі

Басқарма мүшелерінің Еуразиялық банк, еншілес және тәуелді компанияларда капитал үлестері жоқ.

БАСҚАРМА МҮШЕЛЕРІНІҢ ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ

ЛЯЗЗАТ АДЫЛОВНА САТИЕВА

Басқарма Төрағасы

Туған жылы: 1978

БІЛІМІ:

- Павлодар мемлекеттік университеті (Қаржы және кредит)
- Халықаралық бизнес академиясы

ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ:

Банк саласында көп жылдық жұмыс тәжірибесі бар. Еуразиялық банкке келгенге дейін ForteBank басқарушы директоры қызметін атқарды. Бұған дейін 10 жыл бойы Қазкоммерцбанкте шағын және орта бизнесті қаржыландыру бағытын табысты басқарды. БТА Банкі Төрағасының орынбасары позициясында БТА Банкі мен Қазкоммерцбанктің интеграция жобасына қатысты.

«Теңгеге 20 жыл» үкіметтік медалімен және «Еңбек сіңірген қаржыгер» қоғамдық орденімен марапатталған.

Басқарма құрамына кірген жылы: 2020 ж.

САБЫРЖАН МАДИЕВИЧ БЕКБОСУНОВ

Басқарма Төрағасының орынбасары

Туған жылы: 1954

БІЛІМІ:

- С. Киров атынд., қазақ мемлекеттік университеті (Құқықтану).

ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ:

Еуразиялық банкте Сабыржан Бекбосунов Қауіпсіздік қызметіне жетекшілік етеді. Құқық қорғау органдарында 38 жылдық жұмыс тәжірибесі бар. 2003-2006 жылдары ҚР Әділет вице-министрі қызметін атқарған.

Бекбосунов мырза – 3 кластық мемлекеттік әділет кеңесшісі, «Құрмет» және II дәрежелі «Даңқ», «Астана», «Ерен еңбегі үшін» «ҚР тәуелсіздігіне 10 жыл», «Қазақстан Конституциясына 10 жыл», «Астанаға 10 жыл» медальдарының иегері.

Басқарма құрамына кірген жылы: 2018 ж.

ЕРЛАНБЕК ЖАНДАРБЕКҰЛЫ ҚАППАР**Басқарма Төрағасының орынбасары**

Туған жылы: 1984

БІЛІМІ:

Абай атынд. Алматы мемлекеттік университеті (Қаржы және кредит)

ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ:

Ерланбек Қаппар халықаралық қатынастарды, борыштық міндеттемелер мен акционерлік капитал шығару мәселелерімен қоса, Қазынашылық операциялар блогының қызметіне, сондай-ақ Кастодиандық операциялар бөліміне жетекшілік етеді.

Банк секторындағы мансабы 2005 жылы басталған. Осы уақыт ішінде бөлшек бизнес, ШОБ, кепілмен қамтамасыз етуді бағалаумен қоса, банк ісінің түрлі салаларында ауқымды жұмыс тәжірибесі бар. Соңғы 10 жылда бірқатар қазақстандық банктерде қазынашылық бөлімшені басқарды. 2019 жылдың басында Еуразиялық банктің командасына ALM және Қазынашылық операциялар блогы Қазынашылықтың басқарушы директоры ретінде қосылды.

Басқарма құрамына кірген жылы: 2021 ж.

ГАЗИЗ МАРАТОВИЧ ЕРМЕКОВ**Басқарма Төрағасының орынбасары**

Туған жылы: 1985

БІЛІМІ:

- К.И.Сатпаев атындағы Қазақ Ұлттық техникалық университеті (Басқару жүйелеріндегі автоматтандыру және ақпараттандыру)
- Халықаралық бизнес университеті (Қаржы)
- Innovative University of Eurasia (MBA дәрежесі)
- Management & Marketing Universal Business School (степень MBA General Management)

ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ:

Газиз Ермеков банктің Ақпараттық технологиялар мен операциялық қызметінің дамуына жетекшілік етеді.

Ол өзінің мансабын «Тенгизшевройл» ЖШС-де бастады. Әр жылдары БТА банкі, Kaspi Bank, «Электрондық қаржы орталығы», Қазақстандағы Қытай Банкі сияқты ірі қаржы ұйымдарында жұмыс істеді. Еуразиялық банк командасына 2022 жылдың ақпан айында қосылды.

Басқарма құрамына кірген жылы: 2022 ж.

ИБРАГИМ АЛИМБЕКОВИЧ АЛЬТАМИРОВ**Басқарма Төрағасының орынбасары***Туған жылы: 1985***БІЛІМІ:**

Т. Рысқұлов атынд. Қазақ ұлттық университеті (Қаржы)

ҚЫСҚАША ӨМІРБАЯНЫ:

Ибрагим Альтамиров банкте банктің тәуекел-менеджментіне жетекшілік етеді.

Банк саласында 2008 жылдан бастап жұмыс істейді, еңбек жолын Қазкоммерц-банктің Алматы қ. филиалында бастады. Жұмыс істеген жылдары Ибрагим Альтамиров корпоративтік бизнесте, ШОБ-та, бөлшек тәуекелдерді басқару, корпоративтік тәуекелдерді бағалау, сондай-ақ кредиттік талдау және қаржылық мониторинг саласында мол тәжірибе алды.

Еуразиялық банкте жұмыс істеген 12 жыл ішінде күмәнді қарыздардың қаржы мониторингі басқармасының аға менеджерінен тәуекел-менеджмент мәселелері жөніндегі басқарушы директорға дейінгі мансаптық жолдан өтті.

*Басқарма құрамына кірген жылы: 2023 ж.***ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІН БАСҚАРМА ҚҰРАМЫНДА ӨЗГЕРІСТЕР:**

29 қаңтарда Аскар Хамидуллин Директорлар Кеңесінің шешіміне сәйкес Басқарма мүшесі – Басқарма Төрағасының орынбасары болып сайланды.

**СЫЙАҚЫЛАР
ТУРАЛЫ АҚПАРАТ**

Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысын Акционерлердің жалпы жиналысы айқындап бекітеді. Басқарма мүшелерінің сыйақысын Сыйақылар жөніндегі комитеттің ұсынымдары негізінде Директорлар кеңесі белгілейді. Директорлар кеңесіне есеп беретін қызмет қызметкерлеріне арналған сыйақы мөлшерін Директорлар Кеңесі айқындайды. Барлық қалған қызметкерлерге берілетін сыйақы мөлшерін айқындау Басқарма Төрағасының міндеті болып табылады.

2023 жылдың қорытындысы бойынша Директорлар Кеңесінің мүшелеріне төленген сыйақы сомасы 541,4 млн теңге, Басқарма мүшелеріне – 1026,0 млн теңгені құрады.

** әлеуметтік салықты, әлеуметтік жарналар мен міндетті медициналық жарналарды төлеуге арналған шығыстарсыз*

**ЕНШІЛЕС ЖӘНЕ ТӘУЕЛДІ
КОМПАНИЯЛАР****2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША БАНК
ЕКІ КОМПАНИЯНЫҢ ҮЛЕСТЕРІНЕ ИЕ.****«ЕВРАЗИЙСКИЙ ПРОЕКТ 1» ЖАУАПКЕРШІЛІГІ
ШЕКТЕУЛІ СЕРІКТЕСТІГІ***Қатысу үлесі: 100%*

Қызмет түрі: Бас банктің күмәнді әрі үмітсіз активтерін, оның ішінде қарыз алушыларға қойылатын талап ету құқығын, жылжымалы және жылжымайтын мүлік құқығы мен (немесе) Бас банктің құрылысы аяқталмаған объектілерінің меншік құқығын сатып алу, сатып алынған активтерді басқару, оның ішінде жалға беру, қаржы лизингіне беру, сенімгерлік басқару және өткізу.

Заңды және нақты мекенжайлары: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Әлімжанов к-сі, 41

Бірінші басшы: Мукушев Тимур Тюлюбаевич / директор

2023 жылғы инвестициялар: жарғы капиталының инвестициялары жүзеге асырылмады.

«ЕВРАЗИЙСКИЙ ПРОЕКТ 2» ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ СЕРІКТЕСТІГІ

Қатысу үлесі: 100%

Қызмет түрі: Бас банктің күмәнді әрі үмітсіз активтерін, оның ішінде қарыз алушыларға қойылатын талап ету құқығын, жылжымалы және жылжымайтын мүлік құқығы мен (немесе) Бас банктің құрылысы аяқталмаған объектілерінің меншік құқығын сатып алу, сатып алынған активтерді басқару, оның ішінде жалға беру, қаржы лизингіне беру, сенімгерлік басқару және өткізу.

Заңды және нақты мекенжайлары: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Әлімжанов к-сі, 41

Бірінші басшы: Фурцев Иван Анатольевич / директор

2023 жылғы инвестициялар: жарғы капиталының инвестициялары жүзеге асырылмады.

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ АУДИТ

Тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару, ішкі бақылау жүйелерінің тиімділігіне жан-жақты тәуелсіз бағалау жүргізу үшін банкте Ішкі аудит қызметі құрылды

Ішкі аудит қызметі (ІАҚ) қызметінің негізгі бағыты Директорлар кеңесіне банктегі корпоративтік басқару мен ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару жүйелерін жетілдіруге бағытталған тәуелсізәрі объективті кепілдіктер мен кеңестер беру болып табылады.

ІАҚ:

- Директорлар кеңесіне тікелей бағынып, оның мүшелерімен тікелей өзара іс-қимыл жасайды;
- ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің маңызды бөлігі ретінде әрекет етеді;
- аудит жоспары мен бағдарламаларын әзірлеген кезде тәуекелге бағытталған тәсілді қолданады.

ІАҚ ӨЗ ҚЫЗМЕТІ БАРЫСЫНДА:

- Әшкә аудитор институты әзірлеген ішкі аудит кәсіби тәжірибесінің халықаралық негіздерін (The Institute of Internal Auditors Inc.);
- Әдеп және іскерлік мінез-құлық кодексімен;
- ҚР заңнамаларын, ҚР ҰБ нормативтік-құқықтық актілерін;
- Банк жарғысын, банктің алқалы органдарының шешімдерін, банк ІНҚ-ны;
- ІАҚ туралы ережені басшылыққа алады.

2021 жылы Ішкі аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес ІАҚ ішкі аудит қызметінің тиімділігін сыртқы тәуелсіз бағалаудан табысты өтті.

КОМПЛАЕНС БАҚЫЛАУ

Банкте Банктің комплаенс және ішкі бақылау қызметі құрылып жұмыс істейді.

Банктің комплаенс-тәуекелін басқару мақсатында комплаенс бөлімшесі халықаралық практикаларды ескере отырып, Банк қызметінде комплаенс-тәуекелді басқаруға бағытталған іс-шараларды өткізеді.

Банктің комплаенс-тәуекелін басқару процесі жүйелі негізде, оның ішінде банктің автоматтандырылған модульдері мен бағдарламаларын пайдалана отырып жүзеге асырылады.

Комплаенс және ішкі бақылау қызметі беделді тәуекелді жою үшін сыртқы қауіп факторларына, соның ішінде АҚШ OFAC SDN, EO және басқа елдердің Халықаралық экономикалық және бұғаттау санкцияларына жауап береді.

Санкциялар банк пен оның клиенттерін қайталама санкцияларды қолданудан және ақшаны бұғаттаудан қорғау мақсатында аумақтан тыс сипатта болатынын назарға ала отырып, банкте клиенттерді, олар жүргізетін мәмілелер мен операцияларды қолданыстағы санкциялық режимдерді сақтау тұрғысынан мұқият тексеруге мүмкіндік беретін қажетті рәсімдер енгізілді.

Банкке қатысты халықаралық санкциялар қолданылатын субъектілермен Банктің өзара іс-қимылын, сондай-ақ мақсаты осындай санкцияларды айналып өту болып табылатын схемаларға банкті тарту тәуекелін болдырмауды қамтамасыз ететін алдын алу сипатындағы қажетті шаралар қабылданды.

Банктің комплаенс тәуекелін басқару нәтижелері бойынша 2023 жылы тәуекелдің осы түріне банктің уәкілетті органы белгілеген рұқсат етілген тәуекел-тәбет мөлшерінің шекті мәндерінің сақталуын қамтамасыз ету қолжетімді болды.

Комплаенс және ішкі бақылау қызметі инсайдерлер мен Банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғалардың тізімін, Банктің үлестес тұлғаларының тізілімін жүргізу және осы тізілімдерді өзекті жағдайда ұстай отырып, 2023 жылы Банк тарапынан олармен байланысты тұлғалармен мәмілелер жасасқан кезде, сондай-ақ инсайдерлік ақпаратқа қатысты бөлігінде ҚР заңнама талаптарын бұзудың қандай да бір жағдайлары жойылды.

Комплаенс және ішкі бақылау қызметі тұрақты негізде банк қызметкерлерін, оның ішінде комплаенс-тәуекелді басқару мәселелері бойынша, сондай-ақ КЖ/ТҚҚ мәселелері бойынша персоналды даярлау және оқыту бағдарламасына сәйкес қашықтан оқыту тәсілімен оқыту шараларын жүргізеді.

Банкте клиенттердің ҚР заңнама талаптарының, банктік қызметтерді көрсету кезіндегі Банктің ішкі рәсімдерінің бұзылуы туралы өтініштер мен шағымдарды жіберуге арналған «Жедел желі» жұмыс істейді. Банк клиенттері шағымдарды бірнеше тәсілмен жіберуге мүмкіндігі бар: сайтта көрсетілген телефон арқылы, Call Center арқылы, банктің кеңсесі арқылы жазбаша түрде, сондай-ақ Банк сайтындағы «Комплаенс-бақылау» бөліміндегі автоматтандырылған хабарлама арқылы.

ДИВИДЕНТТЕР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

БАНК ТИІМДІ ДИВИДЕНДТІК САЯСАТ ҚАҒИДАТЫН ҰСТАНАДЫ

Еуразиялық банкте дивидендтердің төлемі банк бизнесінің нақты жай-күйі негізінде дивидендтерді есептеу және төлеуге арналған жағдайлар туралы нақты ақпаратқа құрылады. Банк дивидендтердің мөлшері мен оларды төлеу тәртібін айқындау тетігінің ашықтығын ұстанады.

Банк дивидендтерді төлеген кезде банк Жарғысын басшылыққа алады. Банк Жарғысы акционердің (-лердің) заңды мүдделерін қорғау, банкті капиталдандырудың өсімін қамтамасыз ету жөніндегі банктің жалпы міндеттерін және дивидендтік саясаттың жалпы шарттарын айқындайды.

Жалғыз акционердің шешімі бойынша 2021, 2022, 2023 жылдар ішінде Банктің меншікті акциялары бойынша дивидендтер жарияланып, төленген жоқ.

	2021	2022	2023
Бір жәй акцияның баланстық құны	5 301,3	9 014,59	14 072,09
Бір жәй акцияның шоғырландырылған баланстық құны	5 372,84	9 090,3	14 078,57

АҚПАРАТТЫҚ САЯСАТ ЖӘНЕ МҮДДЕЛІ ТҰЛҒАЛАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

АКЦИОНЕРЛЕРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТ ЕТУ

Банктегі акционерлермен және инвесторлармен өзара іс-әрекет ету жүйесі Банк қызметінің ақпараттық ашықтығын қолдауға арналған

Ақпараттық саясат шеңберінде банк ашықтық, жүйелілік, дәйектілік, жеделділік, қолжетімділік және есептілік қағидаттарын ұстанады, сондай-ақ акционерлер мен басқа да мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерін ескереді. Банк акционерлердің корпоративтік басқару аясында өз қызметінде түйінді шешімдерді қабылдауға тиімді қатысуын қамтамасыз етеді және акционерлерді оның қаржы-шаруашылық жай-күйінің нәтижелері туралы дұрыс ақпаратпен қамтамасыз етеді.

Банк акционерлеріне оның қызметі туралы ақпаратты банктің корпоративтік интернет-ресурсында орналастыру арқылы беріледі.

KASE ЖӘНЕ ҚНРДА-МЕН ӨЗАРА ІС-ӘРЕКЕТ ЕТУ

Банк Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігімен толық өзара түсіністікті қолдау үшін барлық күш-жігерін жұмсайды

Банк мәселелерді талқылау үшін ашық және Қазақстандағы нормативтік-құқықтық ортаны тұрақты жақсарту және реттеушінің мақсаттарына тиімді тәжірибелік қол жеткізу мақсатында Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі ұйымдастырған әртүрлі жұмыс топтары мен форумдарға әрқашан қатысады. Реттеуші банктердің заңнамалық және құқықтық нормалардың барлық тиісті талаптарын сақтауын қамтамасыз ету үшін оларға мерзімді түрде кешенді және тақырыптық тексеру жүргізіп отырады. Банк ұсынымдарды уақтылы әрі барынша тиімді орындау мақсатында реттеушімен тығыз ынтымақтастықта.

Банк ҚР заңнамалық актілерімен бекітілген мерзімді негізде реттеушіге кірістер мен шығындар туралы есепті, бухгалтерлік баланс пен кредиттік қоржын сапасының көрсеткіштерін ұсынады. Бұл деректерді ҚР Ұлттық Банкі (www.nationalbank.kz) сайтта жариялайды.

Бұдан басқа Қазақстан қор биржасының (KASE) листинг рәсімінен өткен облигацияларға ие бола отырып, банк KASE белгілеген талаптарға сәйкес есептілік пен ақпараттарды ұсынады (www.kase.kz).

ХАЛЫҚПЕН, КОММЕРЦИЯЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМДАРМЕН ЖӘНЕ БАҚ-ПЕН ӨЗАРА ІС-ӘРЕКЕТ ЕТЕДІ

Банк клиенттері мен серіктестері Банк қызметіндегі өзгерістермен, қызметтермен өнімдермен, қаржылық көрсеткіштер және рейтингтер және басқа да ақпаратпен таныса алатын Банк өзінің қызметіне қатысты ақпаратты тұрақты және жедел түрде www.eubank.kz өз сайтында жариялап отырады.

Банкте өтініштер мен шағымдарды жазып қалдыруға болатын мүдделі тұлғалардың мәселелерін шешуге көмектесуге арналған клиенттерді қолдау бөлімшесі жұмыс істейді. Өтініштер мен шағымдарды банкке түрлі арналар арқылы жіберуге болады: корпоративтік сайт, байланыс орталығы, әлеуметтік желілер, электрондық пошта немесе пошта мекенжайы.

Клиенттердің барлық өтініштері мен шағымдары өтініштер мониторингі жүйесінде тіркеліп, одан кейін орындаушыға (клиент мәселесі құзыретіне жататын жауапты бөлімше) жіберілгеннен кейін өтініш бойынша тексеру жұмыстары жүргізіледі. Тексеруден кейін клиентке жауап жіберіледі (егер жазбаша өтініш болса – жазбаша жауап, егер ауызша өтініш болса – жауап электрондық поштаға, ал пошта болмаған жағдайда – телефон арқылы беріледі).

Клиенттерге берілетін жауап күнтізбелік 15 күн ішінде беріледі, ал өзге субъектілерден, лауазымды тұлғалардан қосымша ақпарат алу немесе жергілікті жерге барып тексеру талап етілген жағдайда, қарау мерзімі ұзартылады да бұл туралы клиентке хабарланады.

Келіп түскен шағымдарды өңдеу кезінде банк «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» ҚР Заңын және ҚР ҰБ Басқармасының 2017 жылғы 28 шілдедегі № 136 «Банк қызметтерін ұсыну және банктердің, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың банк қызметтерін ұсыну процесінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау қағидаларын бекіту туралы» қаулысын және Банктің ішкі нормативтік құжаттарын, оның ішінде «операцияларды жүргізудің жалпы шарттары туралы қағидаларды» басшылыққа алады.

7

әлеуметтік
есеп

ПАРАСАТТЫ
ПАЙЫМДАР

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ ЖАСАМПАЗДЫҚ

**РИЗАШЫЛЫҚ
КҮШІ**

Біз алғыс энергиясын
айналамыздағы әлемді жақсарту
және адамдарды бақытты ету
үшін пайдаланамыз

СЕНІМ

ЖЕКЕ
ЖАУАПКЕРШІЛІК

Еуразиялық банк Қазақстандағы әлеуметтік маңызды қаржы институты бола отырып, ESG-қағидаттарын ілгерілету және акционерлерді, қызметкерлерді, клиенттер мен контрагенттерді, реттеуші мен жергілікті қоғамдастықтармен қоса, барлық мүдделі тараптардың мүдделерін қанағаттандыру үшін әлеует пен мүмкіндіктерді іске асыруға ұмтылады

Тұрақты даму күн тәртібі банкті дамытудың маңызды бағдары мен өсу стратегиясындағы негізгі бағыт болып табылады.

Банктің орнықты дамуды басқару контекстіндегі маңызды мақсаты-ағымдағы және болашақ ұрпақтың мүддесі үшін экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік жауапкершілік қағидаттарына негізделген, сондай-ақ БҰҰ-ның орнықты даму мақсаттарына қол жеткізу үшін бастамаларды іске асыруға негізделген жұмыстың тиімді моделін құру болып табылады.

ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ БАНКТИҢ НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ:

- Банктік қадағалау тарапынан жаңа талаптарға сәйкестігі.
- Экологиялық әсерді тиімді басқару.
- Персоналды дамыту үшін қолайлы орта құру.
- Клиент мүдделерін қорғау.
- Қоғамды қолдау және өзекті әлеуметтік мәселелерді шешу.
- Тұрақты қаржы өнімдері мен қызметтерін дамыту.
- Қоғамның қаржылық сауаттылығын арттыруға жәрдемдесу.

БАНК БҰҰ-НЫҢ ЖАҒАНДЫҚ ШАРТ ҚАҒИДАТТАРЫН ҰСТАНА ОТЫРЫП, ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ КЕЛЕСІ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРДЫ ҰСТАНАДЫ:

- Банк барлық мүдделі тараптар үшін әділеттілік пен теңдік қағидаттарын ұстанады. Банк мақсаттарына қол жеткізу үшін акционерлердің, клиенттердің, қызметкерлердің немесе серіктестердің мүдделеріне нұқсан келтіруге жол берілмейді.
- Банк экологиялық күн тәртібіне қатыса отырып, қоршаған ортаны қорғау және оған қамқорлық жасау бойынша барлық күш-жігерін жұмсайды.
- Банк қаржы нарығының жауапты қатысушысы ретінде қолданыстағы заңнаманың барлық нормаларын, соның ішінде адам құқықтарының сақталуын, сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті және мүдде қақтығыстарына жол бермеуді сақтауға бағытталған.

- Банк әрқашан этикалық мінез-құлық қағидаттары мен корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын ілгерілетуді ұстанады.
- Банк барлық мүдделі тараптарға қатысты ашықтық және айқындылық қағидаттарын ұстанады.

2023 жылы банк тұрақты дамуға деген ұмтылысты көрсететін бірқатар маңызды бастамалар мен жобаларды жүзеге асырды. 2024 жылы банк Орнықты даму туралы алғашқы есепті жариялайды, онда орнықты даму саясаты мен жоспарлары, экологияға тигізетін әсері, жауапты қаржыландыру тәсілдері, банк қызметінің әлеуметтік және экологиялық аспектілері егжей-тегжейлі баяндалады. Құжатпен банктің www.eubank.kz сайтында танысуға болады.

ESG ӨНІМДЕРІ МЕН ҚЫЗМЕТТЕРІ

БАНК ЖЕКЕ ЖӘНЕ ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАРҒА АРНАЛҒАН ЖАСЫЛ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ESG ӨНІМДЕРІН ӘЗІРЛЕП ҰСЫНАДЫ.

Бөлшек ESG өнімдері. Еуразиялық банк қайта өңделген пластиктен жасалған эко-картаны Қазақстанда бірінші болып шығарады. Жоба MasterCard халықаралық төлем жүйесімен бірлесіп жүзеге асырылады. Эко-карта әрбір қазақстандыққа өз сатып алулары үшін төлем жасай отырып, елдегі қоқыстарды көгалдандыру мен сұрыптауды қолдауға мүмкіндік береді. Еуразиялық банк экожобаларды іске асыру үшін Eurasian Environmental Fund (EEF) компаниясына Эко-картаны пайдаланғаны үшін қолма-қол ақшасыз транзакциялардан 0,5% бонус жібереді. Сонымен қатар банк клиентке байланыссыз төлемдер үшін 0,5% бонус есептейді. Бұл жоба үшін банк 2023 жылы «Қаржы саласындағы үздік ESG бастамасы» номинациясы бойынша PLUS Award сыйлығын алды.

Банк сондай-ақ бірегей NFC-постерін ұсынады, ол арқылы кез келген банктің төлем картасын ұстаушылар бір жанастыру арқылы ағаш отырғызуға 500 теңге көлемінде бір немесе бірнеше төлем жібере алады. Жиналған қаражат есебінен соңғы екі жылда Астана, Алматы, Өскемен, Қызылорда және еліміздің басқа да қалаларында 200-ге жуық ағаш отырғызылды.

Еуразиялық банктің портфеліне әлеуметтік және жасыл кредиттер кіреді. Жасыл өнімдердің ішінде экологиялық іздің азаюына ықпал ететін электромобильдерді сатып алуға арналған автокредиттер ерекше орын алады. Банктің кредиттік портфелінің әлеуметтік құрамына зейнеткерлерге арналған кредиттер кіреді. 2023 жылы берілген жасыл және әлеуметтік кредит көлемі 2022 жылғы көрсеткіштерге қатысты 25%-ға өсті. Есепті жылы айналыстағы осы кредиттердің жалпы сомасы 5,77 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 38%-ға артық.

Шағын және орта бизнеске арналған ESG өнімдері. Банк шағын бизнес пен жергілікті қауымдастықтарды дамытуға бағытталған кредиттік бағдарламаларды дамытады. 2023 жылы ШОБ-қа берілген әлеуметтік қарыз көлемі 9,6 млрд теңгені құрады. Айналыстағы әлеуметтік кредиттердің көлемі 2022 жылмен салыстырғанда 1,5%-ға өсіп, 13,6 млрд теңгеге жетті.

Цифрландыру және инновация. Банк экологиялық достық банктік қызметті құру үшін белсенді жұмыс істейді. Бұл дегеніміз қашықтан қызмет көрсету арналары мен онлайн-төлемдерді дамыта отырып, банк пластик пен қағазды пайдалануды біртіндеп азайтып, орны толмас ресурстарды оңтайлы жұмсайтын болады.

- Smartbank-көптеген банктік операцияларды онлайн режимде жүргізуге мүмкіндік беретін жеке тұлғаларға арналған қосымша. Банк клиенттерінің 49%-ы Smartbank мобильді қолданбасы арқылы қызмет алуды жөн көреді, ал кредиттердің онлайн-өтінімдерінің үлесі 2023 жылдың қорытындысы бойынша 96% -ды құрады. Осыған ұқсас сервис кәсіпкерлер үшін де бар – SmartBusiness, ол Банк бөлімшелеріне бармай-ақ көптеген қаржылық операцияларды жүзеге асыруға мүмкіндік береді.
- Банк пластикалық карталардың санын азайтуға мүмкіндік беретін цифрлық карталарды шығарады. 2023 жылы Еуразиялық 127 мыңнан астам цифрлық карта шығарды;
- Еуразиялық банк Орталық банктің цифрлық валютасында (CBDC) төлем картасын шығарып, цифрлық теңгені пайдалана отырып, алғашқы карточкалық транзакцияны жүзеге асырған Еуразиядағы алғашқы банк бола отырып, цифрлық теңге жобасын сәтті іске асырды.
- 2023 жылы банк қазақстандықтарға теңгеге криптовалюталарды заңды сатып алуға қолжетімділікті беріп, Еуразия құрлығындағы биржа мен клиент-банк арасында алғашқы криптофиаттық операцияны жүргізді.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖОБАЛАР

2023 ЖЫЛЫ БАНК ПЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР БІРҚАТАР ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖОБАЛАР ЖҮРГІЗІП, 2021 ЖЫЛЫ БАСТАЛҒАН «ЖАСЫЛ КЕҢСЕ» ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫ ЖАЛҒАСТЫРДЫ. ӨТКЕН ЖЫЛДЫҢ БАСТАМАЛАРЫНЫҢ ІШІНДЕ МЫНАЛАРДЫ АТАП ӨТУГЕ БОЛАДЫ:

- «Жасыл кеңсе» аясында Eco Network компаниясымен бірлесе отырып, банк кеңселерінде макулатура, шыны, пластик және алюминий қалдықтарын бөлек жинауға арналған бокстар орнатылды. Қызметкерлердің хабардарлығын арттыру үшін қалдықтарды бөлек жинау жөнінде оқыту семинарлары өткізіледі.

2023 жылы бұл бастамаға банктің тағы 4 филиалы қосылды. 2021 жылдан бастап 75 926 литр су, 12 445 кВт электр энергиясы үнемделді, CO2 шығарындылары 6,45 тоннаға қысқарды және 38 ағаш кесуден құтқарылды.*

- 2023 жылдың сәуір айында Алматы қаласында Халықаралық Жер күні қарсаңында Еуразиялық банк қызметкерлері Alma-Qala қоғамдық қозғалысымен бірлесе отырып, Панфилов қаласының тарихи жаяу жүргіншілер көшесіне 15 Сиверс алма ағашын отырғызды, сондай-ақ Алмагүл шағын ауданының №125 Алматы мектебінде сенбілікке қолдау көрсетіп, 50 ағаш пен 57 бұта отырғызды.
- 2023 жылдың қазан айында Еуразиялық банктің барлық филиалдары мен бас кеңсе ұжымдары еліміздің барлық өңірлерінде сенбіліктер өткізді. Акцияға 600-ден астам қызметкер қосылды. Бірлесіп 7,5 тоннаға жуық қалдық жиналып, 30 ағаш көшеті отырғызылды.

* Eco Network-пен ынтымақтастық нәтижелері

ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ ЖӘНЕ РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ

ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ

Банк энергия тиімділігі жөнінде іс-шараларды қолдану және қызметкерлер арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу арқылы энергия тұтынуды азайтуға тырысады.

Энергия тұтыну құрылымында банк кеңселері тұтынатын электр энергиясы басым.

Отын ресурстарын банктің мобильді (автокөлік) және стационарлық (дизельді генераторлар мен қазандық) көздері пайдаланады. 2022 жылдан бастап банк көміртегі ізін азайту мақсатында жылумен қамтамасыз ету үшін көмірді пайдалануды тоқтатты.

2023 жылы энергия ресурстарын жалпы тұтыну көлемі 71 782,8 ГДж құрады, бұл қыздыру шамдары мен құрамында сынап бар шамдарды LED технологиясына ауыстыру, сондай-ақ кондиционерлеу жүйесін инвертор жүйесіне ауыстыру есебінен 2022 жылы тұтынудан 3,9%-ға төмен.

ОТЫН-ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ, ГДЖ **

ЭНЕРГИЯ РЕСУРС ТҮРІ	2021	2022	2023	ӨЗГЕРІС, %
Сұйық отын, соның ішінде:	13 591,3	12 354,6	11 935,7	-3,4
Бензин	13 527,9	12 053,0	11 832,7	-1,8
Дизель отыны	63,4	301,6	103,0	-65,8
Көмір	267,0	-	-	-
Табиғи газ	5 208,9	4 643,8	3 823,8	-17,7
Электр энергиясы	38 576,3	35 660,7	35 550,9	-0,3
Жылыту энергиясы	23 705,7	22 020,4	20 472,4	-7,0
Барлығы	81 349,2	74 679,5	71 782,8	-3,9

** Энергия тұтынуды есептеу үшін Отын-энергетикалық балансты қалыптастыру және энергетика саласын сипаттайтын жекелеген статистикалық көрсеткіштерді есептеу әдістемесі қолданылды (Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті Төрағасының 2016 жылғы 11 тамыздағы № 160 бұйрығымен бекітілген).

Банктің энергия сыйымдылығы 0,169 ГДж/млн теңгені құрады және кірістің өсуіне және энергия тұтынудың төмендеуіне байланысты 2022 жылмен салыстырғанда 33,7%-ға төмендеді.

РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ

- Еуразиялық банк суды ақылға қонымды жолмен пайдаланып, үнемді тұтынуды ұстанады. Суды банк кеңселері тұрмыстық қажеттіліктер үшін тұтынады. 2023 жылы жалпы тұтынылған су көлемі 39,2 Мл (мың м3) құрады, бұл 2022 жылдан 2,5%-ға төмен.
- Сонымен қатар банк қағазсыз құжат айналымы бастамасы аясында қағазды пайдалануды барынша азайтуға тырысады. 2023 жылы пайдаланылған кеңсе қағазының көлемі 167 600 А4 пакетін құрады, бұл 2022 жылғы саннан 6,6%-ға аз.

ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

Банк кеңселерінің операциялық қызметінің нәтижесінде қалдықтардың аз мөлшері пайда болады, олардың басым бөлігі қағаз және қатты тұрмыстық қалдықтар болып табылады. Қауіпсіз қалдықтардың жалпы көлемі есепті жылы 531,3 тоннаны құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 0,6%-ға артық. Залалсыздандыру әрі орналастыру үшін барлық қалдықтарды мамандандырылған ұйымдар шығарады.

«Жасыл кеңсе» тұжырымдамасының нәтижесінде 3,47 тонна қалдық қайта пайдалануға берілді, оның 1,77 тоннасын макулатура құрады. Жобаға Көкшетау, Атырау, Ақтөбе және Өскемен қалаларындағы банк филиалдарының қосылуына, сондай-ақ банк қызметкерлерінің хабардарлығын арттыруға байланысты қайта өңделген қалдықтардың саны өткен жылмен салыстырғанда 2 еседен астам өсті.

2023 жылы Банктің қалдықтарды кәдеге жаратуға жұмсаған шығыстары өткен жылмен салыстырғанда 33,9%-ға ұлғайып, шамамен 13,9 млн теңгені құрады.

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ,
ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ МӘДЕНИ
ЖОБАЛАР

Банк қайырымдылық пен әлеуметтік жобаларға көп көңіл бөле отырып, өз қаражаты есебінен қайырымдылық жасайды, сонымен қатар қызметкерлер мен клиенттерді осы тәжірибені қолдауға ынталандырады

2023 ЖЫЛҒЫ МАҢЫЗДЫ КӨРСЕТКІШТЕР:

- Банк Абай облысында өрт кезінде қаза тапқандардың отбасыларына 10 млн теңгеден астам сомада қолданыстағы кредиттерін есептен шығарды. Банк қызметкерлері де отбасыларға көмек көрсетіп, өрттен зардап шеккендерге «Ұлттық еріктілер желісінің» шотына қаражат бөлді. Өскемен және Семей қалаларындағы филиал қызметкерлері Абай облысының тұрғындары үшін азық-түлік пен бірінші қажеттіліктегі тауар түрінде көмек жіберді.

- 2023 жылы Eurasian Diamond Club приват клубының клиенттері 19 баланың өмірін сақтап қалуға үлес қосты. Visa премиум металл картасы арқылы әрбір сатып алған соманың 1% - ы «Мейірімділік « ерікті қоғамы» қорына аударылды, бұл 43 млн теңгеден астам қайырымдылық жинауға мүмкіндік берді.
- 2020 жылдан бастап бас кеңсенің және барлық филиал қызметкерлері мектептерге, сондай-ақ аз қамтылған отбасылардан шыққан балаларға «Мектепке апарап жол» жобасы шеңберінде көмек көрсетті.
- Еуразиялық банк өз қызметкерлеріне – мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеп отырған көп балалы отбасыларға, сондай-ақ балаларды мектепке дайындауда көмекке мұқтаж балаларды жалғыз тәрбиелеп отырған ата-аналарға 8 млн теңге бөлді.
- Еуразиялық банк қолдауымен Астанада «Жүрек орталығы» Қоры ұйымдастырған «Сен менің жүрегімнің чемпионысың» атты қайырымдылық жарысы мен музыкалық фестиваль өтті.
- Банк өзінің eubank.kz корпоративтік сайтының көру қабілеті бұзылған адамдар үшін бейімдеді: аудио функционалдылықты және экрандағы қаріп өлшемінен басқарумен қоса, арнайы функциялар енгізілген, бұл нашар көретін клиенттерге өнімдер мен қызметтер туралы ақпаратты оңай көруге және сайтта банкпен өзара әрекеттесуге мүмкіндік береді.
- Банк Almaty Management University (AlmaU) «Өзіңе сен!» TechnoWomen Central Asia екінші Алматы форумын, сондай-ақ IT саласында өз стартаптарын ұсынған оқушылар арасындағы байқауға қолдау көрсетті.
- Еуразиялық банк отандық мәдениетті, атап айтқанда қазақстандық киноиндустрияны қолдау арқылы ілгерілетуге ықпал етеді. 2023 жылы Еуразиялық банк Mastercard-пен бірлесіп Tiger Films продюсерлік компаниясы түсірген «Байдың қызын аламын» романтикалық комедиясының шығуына демеуші болды.
- Ақтөбе филиалы бес аудан бойынша жедел жәрдем қосалқы станциясы үшін тұрмыстық техника мен жеке қорғаныс құралдарын сатып алып, жедел медициналық жәрдем қызметкерлеріне қолдау көрсетті.
- 2023 жылдың желтоқсан айында Көкшетау филиалы Саумалкөл ауданындағы балалар үйіне арналған сыйлықтарымен мереке өткізді.
- Қарағанды қаласының филиалы мүмкіндігі шектеулі балаларға (Қарағанды облысының № 2 ЖӨБ) Түркістанға саяхат-экскурсиясын ұйымдастырды.
- Қарағанды филиалы «Даму» Қорымен және Ұлытау облысы бойынша кәсіпкерлік басқармасымен бірлесіп Жезқазған қаласында Банктің қолданыстағы кредиттік өнімдері және облыс бизнесмендері үшін кәсіпкерлікті қолдау бағдарламалары бойынша конференция ұйымдастырды.
- Көкшетау филиалы Business Lady Aqmola кәсіпкер әйелдерге арналған республикалық форумның бас серіктесі болды.

- Қаржылық сауаттылық. Банк қаржылық сауаттылықты арттыру мәселесі бойынша жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-қимыл жасай отырып, алаяқтық мәселелерін шешуге тырысады.
- Ай сайын банк алаяқтықтың жаңа түрлері мен схемалары туралы ақпаратты жаңарту арқылы клиенттердің өзекті қауіптерден хабардар болып, ақшаларын қорғауға жағдай жасап отырады.
- <https://eubank.kz/financial-literacy-2> сайтындағы «Қаржылық сауаттылық» айдарында әр түрлі алаяқтықтың қаржылық схемалары туралы мақалалар, кеңестер мен ақпарат орналастырылған.
- Банк бөлімшелерінде қаржылық қауіпсіздікке қатысты жарнамалық баннерлер мен роликтер жұмыс істейді.
- Филиал басшылары әкімдіктер мен мәслихаттар деңгейінде «дөңгелек үстелдер» мен презентациялар форматында өңірлік іс-шараларға үнемі қатысады, сондай-ақ жергілікті БАҚ-та сөз сөйлейді.
- Банктің барлық филиалдары қаржылық алаяқтыққа қарсы іс-қимыл бойынша облыстардың ІІД іс-шараларына қатысады.

ӨНІМ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

2023 жылы «Еуразиялық банк» АҚ-тың денсаулық пен қауіпсіздікке қатысты өнімнің (өнімдердің, көрсетілген қызметтердің) қасиеттері туралы ақпарат пен таңбалауға қатысты, жарнама, ілгерілету және демеушілік көрсетумен қоса, маркетингтік коммуникацияларға қатысты көрсетілген қызметтердің заңнама мен кодекс талаптарына сәйкес келмеу жағдайлары тіркелген жоқ. «Еуразиялық банк» АҚ кейбір нарықтарда тыйым салынған және мүдделі тараптарда сұрақтар туғызатын немесе көпшілік алдында талқылау нысанасы болып табылатын тауарларды сатпайды. Әлеуметтік жауапты ұйым ретінде банк клиенттерге сапалы сервис пен лайықты қызмет көрсету деңгейін ұсынады. Өнімдер мен қызметтердің сапасын өлшеу үшін банк тұтынушылардың адалдық индексі (NPS) пайдаланады. Барлық мәселелер бойынша Топ әлеуметтік-тұрақты қоғамды қалыптастыру қағидатын басшылыққа алады. Топ экологиялық зиянды өндірістерді қаржыландыруға қатыспайды, ал кредиттік шешімдерді қабылдаған кезде жобалардың қоршаған ортаға тигізетін әсерін ескереді.

8

тәуекелдерді басқару

ПАРАСАТТЫ
ПАЙЫМДАР

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
ЖӘНЕ ЖАСАМПАЗДЫҚ

РИЗАШЫЛЫҚ
КҮШІ

СЕНІМ

Сенім қарым-қатынастың негізі және банктік бизнестің негізі болып табылады. Бұл біздің бәріміз!

ЖЕКЕ
ЖАУАПКЕРШІЛІК

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ШАРАЛАРЫ МЕН САЯСАТ

Тәуекелдерді басқару банк қызметінің негізі болып табылады және Банктің операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі мен операциялық тәуекел банк өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың негізгі міндеті тәуекелдерді анықтау, бағалау және мониторингтеу және белгіленген лимиттердің сақталуын одан әрі қамтамасыз ету болып табылады.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ БАРЫСЫНДА БАНК «ҮШ ҚОРҒАУ ЖОЛЫ» ТҰЖЫРЫМДАМАСЫН ПАЙДАЛАНАДЫ:

- бастамашы бөлімше тарапынан бастапқы талдау;
- бақылау бөлімшесі тарапынан талдау (тәуекел-менеджмент бөлімшесі, заң департаменті, комплаенс қызметі және т. б.);
- банктегі тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеу тиімділігін тексеру және тәуелсіз бағалау.

Банк жыл сайын негізгі тәуекелдерді анықтау және бағалау рәсімін жүргізеді, оның нәтижелері бойынша Директорлар кеңесі тәуекелдің тәбет нормативтерін белгілейді.

Банктің тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты банк ұшырайтын тәуекелдерді анықтау, талдау және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін белгілеу және тиісті бақылауға, сондай-ақ тәуекелдер деңгейі мен олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер ұсынылатын банк өнімдері мен қызметтердің, сондай-ақ пайда болатын үздік тәжірибелердің нарықтық жағдайларының өзгерістерін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің тиісінше жұмыс істеуін, негізгі тәуекелдерді басқару және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен рәсімдерді мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты болады. Тәуекелдер мен ішкі бақылау комитеті осы мәселелерді алдын ала қарайды да, Директорлар кеңесінің алдында осы мәселелерді қарау және/немесе бекіту туралы өтініш жасайды.

Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шаралардың мониторингі мен енгізілуіне жауапты, сондай-ақ банк қызметтерді тәуекелдердің белгіленген шегінде жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекел-менеджмент бөлімше басшылығының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылау, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдер бойынша есептерді анықтау, бағалау, басқару және жасау жөнінде жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылау жатады.

Тәуекел-менеджмент бөлімшелерінің басшылығы тікелей Басқарма Төрағасына және жанама түрде тәуекелдер және ішкі бақылау Комитеті, Директорлар кеңесі арқылы есеп береді.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдерді, сондай-ақ өтімділік тәуекелін алқалы органдар жүйесі (Кредиттік комитеттер, Цифрлық комитет, Нарықтық тәуекелдер мен өтімділікті басқару комитеті) тұтастай алғанда портфель деңгейінде де, кейіннен жеткілікті капитал мен өтімділігін бағалай отырып, жекелеген мәмілелер деңгейінде де басқарып бақылайды. Шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін банк тәуекелге ұшыраудың түрі мен мөлшеріне байланысты кредиттік комитеттердің сатылы құрылымын құрды.

Барлық тәуекел факторларының тізбесін анықтау мен тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін айқындауға ерекше назар аударылады. Кредиттік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекел-менеджмент бөлімшелері жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық бағалау алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

НАРЫҚТЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Нарықтық тәуекел — нарықтық жағдайдың қолайсыз өзгерістеріне негізделген және нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің, шетел валюта бағамдарының, қаржы құралдарының, тауарлардың нарықтық құнының өзгерістерінде көрінетін баланстық және баланстан тыс баптар бойынша қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Нарықтық тәуекелге валюталық, пайыздық және баға тәуекелдері кіреді.

Нарықтық тәуекел қоржындық деңгейде басқарылады. Осы тәуекелді басқару міндеті қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлер шеңберінен шықпауын басқару және бақылау болып табылады.

НТМӨБК нарықтық тәуекел мен өтімділікті басқаруға жауапты. НТМӨБК нарық тәуекел лимиттерін Тәуекел-менеджменті блогының ұсынымдарына сүйене отырып қарайды да, Басқарма мен Директорлар кеңесінің келісіп, бекітуіне ұсынады.

Банк нарықтық тәуекелді жекелеген қаржы құралдары бойынша қоржын шама-сына, сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру мерзімдеріне, валюталық позиция мен шығындар лимиттеріне қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді белгілеу арқылы басқарады. Банк Басқарма мен Директорлар кеңесі жаңартып, бекітетін осындай позицияларға үнемі мониторинг жүргізіп отырады.

Сонымен қатар банк жекелеген ерекше нарықтық сценарийлердің жеке сауда қоржындарына және жалпы позицияға ықтимал қаржылық әсерін үлгілеу үшін әртүрлі стресс-тестілерді қолданады. Стресс-тесттер төтенше жағдайларда туындауы мүмкін шығындардың ықтимал мөлшерін анықтауға мүмкіндік береді. Банк қолданатын стресс-тесттерге тәуекелдің әр санаты стресстік өзгерістерге ұшырайтын тәуекел факторларының стресс-тестілері, сондай-ақ ықтимал стресстік оқиғалардың жеке позицияларға қолдануды қамтитын арнайы стресс-тесттер кіреді.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару Банктің таза пайыздық маржасының пайыздық мөлшерлемелерді өзгертудің әр түрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын мониторингтеумен толықтырылады.

Сондай-ақ Банк өзінің сауда позициялары бойынша нарықтық тәуекелді басқару үшін тәуекел арқылы құнды бағалау әдіснамасын (VaR) пайдаланады.

КРЕДИТТІК ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Кредиттік тәуекел — қарыз алушының немесе контрагенттің банктік қарыз шартының талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындамау салдарынан туындайтын шығындардың туындау ықтималдығы.

Банк кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер мен танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы басқарады.

Сондай-ақ банкте кредиттік тәуекелмен және кредиттік тәуекелді басқарумен байланысты шешімдерді қабылдауды қамтитын өкілеттіктердің белгілі бір лимиті бар уәкілетті алқалы органдардың жүйесі құрылды.

Бұдан басқа банкте кредиттік тәуекел деңгейін бақылау үшін Банк Басқармасы мен/немесе Директорлар кеңесі бекіткен банктің кредиттік тәуекелді қабылдауына байланысты барлық процестерді регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттар қолданылады. Сондай-ақ банкте әрбір қызметкердің / бөлімшенің ІНҚ талаптарын орындауына мониторинг жүргізу процестері әзірленген.

БАНКТИҢ КРЕДИТТІК САЯСАТЫ:

- кредиттік өтінімдерді қарау және мақұлдау рәсімдерін;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және бөлшек) кредитті өтеу қабілеттілігін бағалау әдіснамасын;
- контрагент, эмитент пен сақтандыру компаниялардың кредитті өтеу қабілеттіліктерін бағалау әдіснамасын;
- ұсынылатын қамтамасыз етуді бағалау әдіснамасын;
- кредиттік құжаттамаға қойылатын талаптарды;
- кредит тәуекелі бар кредиттер мен өзге де өнімдерге тұрақты мониторинг жүргізу рәсімдерін анықтайды.

Кредиттік тәуекелді қабылдау жөніндегі шешім шығарылатын сәтке дейін банк клиенттерінің өтінімдері қарыз алушының (талдаушылардың қорытындылары қарыз алушының бизнесі мен қаржылық жағдайын құрылымдық талдауға негізделеді) қаржылық жағдайын, клиенттің құқықтық ауқаттылығын (құқық белгілейтін құжаттардың құқықтық сараптамасы жүргізіледі, қол қоюшылардың құқықтылығы, клиенттің корпоративтік шешімдерін ресімдеудің дұрыстығы және кредиттік тәуекелдің бір бөлігі ретінде құқықтық тәуекелдердің басқа да аспектілері) талдау процесіне, клиенттің сенімділігі мен оның іскерлік беделін бағалау, сондай-ақ кепілдік құнын сараптау процесіне тартылған банк қызметтерінің сараптамасынан өтеді.

Клиенттің өтінімі бойынша жоғарыда көрсетілген барлық аспектілерді тексергеннен кейін Тәуекел-менеджмент блогы тәуекелдерге тәуелсіз сараптама жүргізіп, оның нәтижелері бойынша қарыз алушы бизнесіне және ұсынылатын мәміле құрылымына тән тәуекелдер көрсетілетін қорытынды жасалып, Банк тәуекелдерін азайту жөнінде ұсынымдар беріледі. Бұдан басқа Тәуекел-менеджмент блогы банк клиенті өтінімінің банктің кредит саясатының талаптарына және ҚР заңнама талаптарына сәйкестігіне сараптама жүргізеді.

Уәкілетті алқалы орган банктің ішкі құрылымдық бөлімшелерінің қорытындылары негізінде шешімдерді қабылдайды.

Клиентті қаржыландырудың бүкіл мерзімі ішінде кредиттік тәуекелдерді барынша азайту үшін банк кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қарыз алушыларының төлем қабілеттілігін тұрақты негізде қайта бағалайды. Қайта бағалау рәсімдері соңғы есепті күні қарыз алушының қаржылық есептілігі мен/немесе қарыз алушының өзі ұсынған немесе банк басқа тәсілмен алған өзге де ақпаратты талдауға негізделеді. Тәуелсіз кәсіби бағалаушылар ағымдағы қамтамасыз етудің нарықтық құнын олардың есептері бойынша банк мамандары сараптама жүргізетін немесе бағалау саласындағы барлық заңнама талаптарын ескере отырып, банк мамандары дербес бағалайтын тұрақты негізде бағалайды. Қамтамасыз етудің нарықтық құны азайған жағдайда қарыз алушыға қосымша қамтамасыз етуді ұсыну туралы талап қойылады.

Жеке тұлғалардан кредит алуға арналған өтінімдерді қарау скорингтік модельді және банктің басқа ҚБ-мен бірлесіп тәуекел-менеджмент блогы әзірлеген кредит алуға арналған өтінімдегі деректерді тексерудің өзге де рәсімдерін қамтитын Банктің шешім қабылдау жүйесі (АБАЖ) арқылы жүргізіледі.

Жекелеген қарыз алушылардың кредиттік тәуекел бөлімшесі жүргізетін кредит өтеу қабілеттілігін талдаудан және кепілдіктерді бағалаудан басқа, тәуекел-менеджмент блогы тұтастай алғанда кредиттік тәуекелді қоржын бойынша бағалауды, оның ішінде кредиттік қоржын бойынша шоғырлануды бағалайды.

ең жоғары кредиттік тәуекел деңгейі әдетте, қаржылық жағдай туралы топтастырылмаған есептегі қаржы активтерінің баланстық құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі әлеуетті кредиттік тәуекелді төмендетуге арналған елеулі мәнге ие емес.

ӨТІМДІЛІК ТӘУЕКЕЛІН БАСҚАРУ

Өтімділік тәуекелі — бұл Банктің өз міндеттемелерін белгіленген мерзімде елеулі шығындарсыз орындамаған нәтижесіндегі қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және / немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негізгі сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ сонымен бірге шығындар қаупін де арттырады.

Банк жоғары өтімділік деңгейін өз міндеттемелерін орындау мерзімінің басталуына қарай төлеуге арналған ақша қаражатының болуын тұрақты қамтамасыз ету мақсатында қолдайды.

Банк шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақ және қысқа мерзімді кредиттерінен, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ Банктің өтімділікке қатысты күтпеген талаптарға жедел және кенеттен ауытқуларсыз ден қоюға қабілетті болуы үшін жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған қоржынын қолдауға ұмтылады.

ALM басқармасы өтімділік позициясына күн сайын мониторинг жүргізеді, ал Тәуекел-менеджмент блогы нарық жағдайының қалыпты және қолайсыз жағдайларда әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде стресс-тесттер жүргізеді. ALM басқармасы бизнес-бөлімшелерден олардың қаржылық активтері мен міндеттемелерінің өтімділік құрылымы, сондай-ақ болашақта күтілетін ақша қаражатының болжамды ағындары туралы ақпарат алады. Қысқа мерзімді және орта мерзімді деңгейде болжанып, қорландырудың әртүрлі көздерін, оның ішінде сыртқы тартуларды және уақытша бос қаражатты орналастырудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану мүмкіндігін ескере отырып, әрбір жоспарлау уақытының аралығында тактикалық қадамдар көзделеді. ALM басқармасы күтілетін қаражат ағындары мен жылыстау болжамы негізінде өтімділік тапшылығын/артықшылдығын бағалап, өтімділік нормативтерінің жедел болжамын жүзеге асырады.

Банк басшылығы өтімділіктің жай-күйі туралы ақпаратты тұрақты түрде алып тұрады. Ақпаратты ұсыну мерзімділігі әрбір нақты уақыт сәтіндегі банктің өтімділік жағдайына байланысты болады. Қалыпты нарықтық жағдайда өтімділіктің жай-күйі туралы есептер жоғары басшылыққа апта сайын беріледі. Ұсынылатын ақпарат тұтастай және жекелеген бағыттар (валюталар, клиенттер және т. б.) бойынша Банктің өтімді позициясын барабар бағалауға жеткілікті, бұл да банктің алқалы органдары мен құрылымдық бөлімшелеріне Банк қабілетіне қатысты негізделген шешім қабылдауға, өтімділікке деген өз қажеттіліктерін қанағаттандыру және өз міндеттемелерін толық көлемде уақтылы орындауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес-заңды және жеке тұлғалар өздерінің мерзімді депозиттерін кез келген уақытта банктен алып қоюға құқылы, бұл ретте көп жағдайда олар есептелген пайыздық кіріс алу құқығынан айырылады.

Дегенмен басшылық мерзімінен бұрын алу опциясы мен едәуір салым бөлігі талап етілетін шоттар болып табылатынына қарамастан, бұл шоттар ұзақ мерзімді және тұрақты қаржыландыру көзін білдіреді деп санайды.

Басшылық белгілі бір қаржы активтері мен міндеттемелерге қатысты ақша қаражаты ағындарының қозғалысы келісімшарттарда көрсетілгеннен өзгеше болуы мүмкін немесе басшылық ақша қаражаты ағындарының қозғалысын басқаруға уәкілеттік бергендіктен немесе өткен тәжірибе осы қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының қозғалыс мерзімдерінің шарттарда белгіленген мерзімдерден өзгеше болуы мүмкін екенін көрсететіндіктен өзгеше болуы мүмкін деп күтеді.

БАСШЫЛЫҚ КЕЛЕСІ ФАКТОРЛАР ӨТІМДІЛІКТІҢ АЛШАҚТЫҒЫН БІР ЖЫЛҒА ДЕЙІНГІ МЕРЗІММЕН АЗАЙТУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕДІ ДЕП ПАЙЫМДАЙДЫ:

- Салымшылардың соңғы үш жыл ішіндегі мерзімді депозиттері мінез-құлқының талдауы бәсекеге қабілетті сыйақы мөлшерлемелері мерзімді депозиттер шарттарын жаңартудың жоғары деңгейін қамтамасыз ететінін көрсетті.
- 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелерін өтеу мерзімі бір жыл ішінде басталатын байланысты тараптардың шоттары мен депозиттеріндегі қалдық сомалар 280,740,092 мың теңгені құрайды (2022 жылы: 309,400,468 мың теңге). Басшылық мерзімді депозит шарттары олар бойынша міндеттемелерді өтеу мерзімдері басталған кезде ұзартылатынын және клиенттердің өз шоттарынан қомақты сомаларды алуы өтімділікті қолдау жөніндегі топтың міндеттерін шешу шеңберінде үйлестірілетінін пайымдайды.

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Операциялық тәуекел — бұл сәйкессіз және жеткіліксіз ішкі процестер, адам және жүйе ресурстарының немесе стратегиялық тәуекел мен бедел тәуекелін қоспағанда, сыртқы оқиғалардың әсер ету нәтижесіндегі шығындардың туындау ықтималдығы.

Еуразиялық банктегі операциялық тәуекелдерді басқарудың мақсаты стратегиялық міндеттерге сәйкес қабылданатын тәуекелді қолайлы деңгейде ұстап тұруды қамтамасыз ету, сондай-ақ ықтимал шығындарды азайту (алып тастау) негізінде активтер мен капиталды барынша сақтау және операциялық тәуекелдерді сапалы және сандық бағалау жүйелерімен өлшенеді.

Операциялық тәуекелдерді басқару процесі бизнесті басқару процесінің ажырамас бөлігі болып табылады және банк әзірлеп, регламенттеген операциялық тәуекел деңгейін уақтылы анықтау, өлшеу, бағалау, мониторингтеу және бақылауды жүзеге асыру, сол арқылы банкке тәуекелдердің елеулі әсерін барынша азайтуға мүмкіндік беретін, сондай-ақ оның қаржылық тұрақтылығы мен жұмыс істеу тұрақтылығын қамтамасыз ететін банктің ішкі рәсімдері мен процестерінің, саясаттарының, құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимыл тетігін қамтамасыз ететін ҚР ҰБ № 188 қағидаларында белгіленген құралдар тобын білдіреді.

КОМПЛАЕНС-ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ

Комплаенс және ішкі бақылау қызметі банкте комплаенс-тәуекелді басқару жүйесін дамыту және жетілдіру, оның деңгейін және банк қызметіне ықпал ету дәрежесін төмендету мақсатында комплаенс-тәуекелді басқару, оның ішінде алдын алу сипатындағы қажетті шараларды әзірлеу жөніндегі барлық жұмыстардың үйлестірушісі болып табылады.

КОМПЛАЕНС - ТӘУЕКЕЛДІ БАСҚАРУ — БҰЛ КОМПЛАЕНС-ТӘУЕКЕЛДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНІҢ БАРЛЫҚ ҚАТЫСУШЫЛАРЫ ӨЗДЕРІНІҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ҚЫЗМЕТІ ШЕҢБЕРІНДЕ ЖҮЗЕГЕ АСЫРАТЫН ТҰРАҚТЫ, ҮЗДІКСІЗ ЖӘНЕ ЖҮЙЕЛІ ПРОЦЕСС.

- банктің барлық қызметкерлерін өзінің лауазымдық функцияларын іске асыру процесінде заңнаманы және Банктің ішкі нормативтік құжаттарын, реттеушінің талаптарын қатаң сақтауға бағдарлау;
- Банктің қызметіне, оның ішінде ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын келісу және ықтимал бұзушылықтардың ықтимал тәуекелдерін анықтау және болдырмау мақсатында комплаенс-тексерулер жүргізу арқылы тұрақты мониторинг пен талдау жүргізу;
- банкте құқықтық өріс шеңберінде бизнесті этикалық жүргізудің артықшылықтарын насихаттау арқылы ең жоғары деңгейдегі тиімді ұйымшылдық комплаенс-мәдениетті қалыптастыруға бағытталған банк қызметкерлерін комплаенс саласындағы заманауи талаптарға тұрақты оқытуды ұйымдастыру.

Осыған байланысты комплаенс бөлімшесі банк қызметкерлері арасында алған білім деңгейін тестілей отырып, комплаенс-тәуекелді басқару мәселелері жөнінде оқыту жұмыстарын жүргізуді, ұсынымдар мен түсініктемелер беруді ұйымдастырады.

Банк бөлімшелері, уәкілетті алқалы жұмыс органдары, өзге де қатысушылар арасында комплаенс Банк басшылығының, банк бөлімшелері мен қызметкерлерінің банк қызметінде анықталған комплаенс-тәуекел туралы хабардар болу деңгейін арттыру мақсатында Банктің ІНҚ-ға сәйкес бөлімшелердің есеп беру құрылымын нақты айқындай отырып, оны кейіннен банкте жұмыс істейтін барлық үш қорғау деңгейінде тиімді басқара отырып, тұрақты ақпарат алмасу әзірленіп, үздіксіз жүзеге асырылып келеді.

Банкте заманауи ақпараттық технологиялар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалана отырып, комплаенс-бақылау рәсімі әзірленіп енгізілді.

Комплаенс қызметі банктегі комплаенс-бақылаудың жұмыс істеу жай-күйі туралы, оның ішінде комплаенс-тәуекелді басқару процесінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы ақпаратты басқарушылық есептілік шеңберінде Басқармаға, Тәуекелдер және ішкі бақылау комитеті мен Банктің Директорлар кеңесіне мерзімді негізде ұсынады.

ЗАҢ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ

Заңды тәуекел-банк немесе контрагенттің Қазақстан Республикасының Азаматтық, Салық, банк заңнамасының, Қазақстан Республикасының Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы заңнамасын, ҚР валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы, Төлемдер және төлем жүйелері туралы, зейнетақымен қамсыздандыру туралы, Бағалы қағаздар нарығы туралы, Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасын, кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы, коллекторлық қызмет туралы, депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы, Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы, акционерлік қоғамдар туралы, ал Қазақстан Республикасының бейрезиденттерімен қатынастарда – ол шыққан елдің заңнамасын, сондай-ақ жасалған шарт талаптары туралы ереже талаптарын сақтамауынан болатын шығындардың туындау ықтималдығы.

ЗАҢДЫ ТӘУЕКЕЛДЕР КЕЛЕСІ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ НӘТИЖЕСІНДЕ ТУЫНДАУЫ МҮМКІН:

- Банктің ішкі құжаттарының Қазақстан Республикасы заңнамасының және құқық қолдану тәжірибесінің талаптарына сәйкес келмеуі;
- сот және құқық қолдану тәжірибесін назарға алмау (елемеу) ;
- құқықтық жүйенің жетілмегендігі;
- қызметті жүзеге асыру барысында жол берілген құқықтық қателер салдарынан туындауы мүмкін.

БАНКТИҢ ЗАҢ БӨЛІМШЕСІ ЗАҢДЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ КЕЛЕСІ ТӘСІЛДЕР АРҚЫЛЫ БАСҚАРАДЫ:

- банк қызметінің қолданыстағы заңнамаға сәйкестігін тұрақты мониторингілеу;
- заңды тәуекелдерді клиенттермен іскерлік қатынастарды орнату барысында анықтау және азайту;
- банктің мүдделерін заңды тәуекелді іске асыру барысында қорғау.

БАНКТИҢ ҮЗДІКСІЗ ҚЫЗМЕТІН БАСҚАРУ

Банктің үздіксіз қызметін басқару жүйесі ағымдағы нарықтық жағдайға, стратегияға, активтердің көлемі мен күрделі банк операцияларының деңгейіне сәйкес келеді.

ҮЗДІКСІЗ ҚЫЗМЕТТІ БАСҚАРУ ШЕҢБЕРІНДЕ БАНК ҚЫЗМЕТТІҢ КҮРДЕЛІ ТҮРЛЕРІН СӘЙКЕСТЕНДІРУ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ КҮРДЕЛІ ТҮРЛЕРІН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУДІҢ УАҚЫТША ШЕҢБЕРЛЕРІН АЙҚЫНДАУ ҮШІН, СОНДАЙ-АҚ ҚЫЗМЕТТІҢ КҮРДЕЛІ ТҮРЛЕРІН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ҮШІН СТАНДАРТТЫ ЕМЕС ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ ҚЫЗМЕТКЕ ӘСЕРІН ЖӘНЕ ТӨМЕНДЕГІ ЖАҒДАЙЛАРДЫ ТАЛДАУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРАДЫ:

- күтпеген жағдайлар болған кезде негізгі қызметті қайта бастап, жалғастыру үшін қажетті ресурстарды анықтау;
- қызмет қайта басталатын шектегі ең ұзақ уақыт кезеңін;
- қалыпты қызмет деңгейі қайта басталатын шеңберде уақыт мерзімін.

Сондай-ақ банк қызметтің күрделі түрлеріндегі және олар пайдаланатын ресурстардағы қауіптер мен осалдықтарды бағалауға мүмкіндік беретін күтпеген жағдайлардың тәуекелдеріне талдау жүргізеді.

Жыл сайын банк үздіксіз қызмет жоспарларын тестілеу және күтпеген жағдайлардан өтуге дайындық өткізеді.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ

Ақпараттық қауіпсіздік тәуекелі-құпиялылықты бұзу (өкілеттіктері жоқ тұлғалардың ақпаратқа қол жеткізуіне немесе ақпаратты рұқсатсыз жоғалтуына байланысты туындаған тәуекелдер), тұтастықты қасақана бұзу (ақпаратты рұқсатсыз түрлендірумен немесе ауыстыруға байланысты туындаған тәуекелдер) немесе банктің ақпараттық активтерінің қолжетімділігі (бұған рұқсаты бар тұлғалардың ақпаратты пайдалана алмауына байланысты туындаған бұғаттау немесе жою тәуекелдері) салдарынан залалдың ықтимал пайда болуы.

Ақпараттық технологиялардың тәуекелі-банк пайдаланатын ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың істен шығу (жұмыс істеуінің бұзылуы) салдарынан болған зиянның туындау ықтималдығы.

Ақпараттық қауіпсіздік және ақпараттық технологиялар тәуекелдерін басқарудың негізгі мақсаты сыртқы операциялық ортаға, банк стратегиясына, ұйымдық құрылымға, банктегі ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін азайтуға бағытталған жүйе-банк операциясының күрделі деңгейі мен сипатын, актив көлеміне сәйкес келетін ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыру және енгізу болып табылады.

9

ақпаратты
ашу туралы
өтініштер

10

болжамды
сипаттағы
өтініштер

АҚПАРАТТЫ АШУ ТУРАЛЫ ӨТІНІШТЕР

Осы жылдық есепте келтірілген қаржылық көрсеткіштер тиісті жылға аудиттеліп, шоғырландырылған қаржылық есептілік пен оның ескертпелеріне негізделген.

Басқарушылық түсініктемелердегі сандық көрсеткіштер жинақталуы мүмкін немесе кестелер мен диаграммалар түрінде берілуі мүмкін. Осы есепті ілеспе аудиттелген қаржылық есептілікпен және 2021-2022 жылдарға арналған ескертпелермен бірге оқу ұсынылады. Алдыңғы жылдардың аудиттелген қаржылық есептілігін www.eubank.kz веб-сайтынан көруге болады. Стратегиялық есепте берілген деректер ыңғайлы болу үшін триллион теңгемен ұсынылды, бірақ жекелеген жағдайларда — кестелер мен диаграммаларда, егер өзгеше көрсетілмесе, миллиард теңгемен ұсынылды. Аудиттелген қаржылық есептіліктегі барлық деректер мың теңгемен ұсынылған. Өлшем бірліктері әрбір жеке жағдайда көрсетілген.

Қазақстанның банк секторы бойынша кез келген салыстырмалы деректер (нарық үлесін, кредит қоржынының сапасымен қоса) ҚР ҰБ үшін дайындалған ресми есептерден алынған және www.nationalbank.kz веб-сайтында қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде қол жетімді. Реттеушіге ұсынылатын барлық деректер топтастырылмаған негізде, ал 2013 жылдан бастап ҚЕХС-ке сәйкес есептеледі.

Қазақстан экономикасы бойынша болжамдық және тарихи деректер Дүниежүзілік банк және Халықаралық валюта қоры сияқты халықаралық ұйымдарда қолжетімді. Тарихи деректерді ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің www.stat.gov.kz веб-сайтынан да алуға болады. Бірқатар ұлттық және халықаралық қаржы институттары, сондай-ақ зерттеу орталықтары өз клиенттерінің тапсырысы бойынша болжам жасайды. Өткен кезеңдегі кез келген экономикалық деректер ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің деректеріне немесе Қазақстан Республикасы Үкіметінің жарияланымдарына негізделген.

БОЛЖАМДЫ СИПАТТАҒЫ ӨТІНІШТЕР

Осы есептегі кейбір мәлімдемелер бірқатар тәуекелдермен және белгісіздіктермен ұштасатын болжамды сипатта болуы мүмкін. Мұндай мәлімдемелерді «сену», «күту», «мүмкін», «есептеу», «ниет», «болады», «жалғастырады», «керек», «мүмкін», «шамамен», «бағалайды», «болжайды» сияқты бірқатар тәуекелдер мен белгісіздік факторларына байланысты стратегияларды, жоспарларды немесе ниеттерді талқылаумен қоса, осыған басқа ұқсас сөздер, соның ішінде олардың теріс баламалары, әртүрлі нұсқалары немесе басқа ұқсас терминдермен, болжамды терминдер арқылы тануға болады. Мұндай болжамды мәлімдемелер жаңылыс немесе тиянақсыз болып орындалмайтын сөзсіз болжамдарға, мәліметтерге немесе әдістерге байланысты болады.

Банк осы жылдық есепте жасалған жаңа ақпаратқа, болашақ оқиғалардың басталуына немесе басқа себептерге байланысты кез келген болжамды сипаттағы мәлімдемелерді жаңартып немесе өзгертулер енгізуге міндетті әрі ниетті емес. Банктің немесе оның атынан әрекет ететін тұлғалардың болжамды сипаттағы барлық кейінгі жазбаша немесе ауызша мәлімдемелер осы жылдық есептегі алдын ала ескертетін мәлімдемелер ескеріле отырып, өзінің барлық толықтығы тиянақты қаралуы тиіс.

Жоғарыда аталған тәуекелдерге, белгісіздіктер мен болжамдарға сүйене отырып, осы жылдық есептің оқырманы болжамды сипаттағы мәлімдемелерге шамадан тыс сенбеуі керек. Жергілікті реттеуші талаптары банктің жылдық есепте үш жылдық кезеңге арналған болжамдарын жариялауын көздейді. Бұл болжамдар алдын-ала сипатта болады және реттеушінің талабына сәйкес олар сол кездегі банктік және экономикалық жағдайларды көрсете отырып, келесі жылдық есептердің келесі үш жылдық болжамдарымен алмастырылады.

11

гlossарий

Акционерлік қоғам	АҚ
Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі	ҚНРДА
Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері	ҚР ЕДБ
Дүниежүзілік банк	ДБ
Жалпы ішкі өнім	ЖІӨ
Ішкі нормативтік құжаттар	ІНҚ
Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры	МӘСҚ
Қашықтан банктік қызмет көрсету	ҚБК
Нарық тәуекелдері мен өтімділікті басқару комитеті	НТМӨБК
«Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры»	АҚ, ҚДКҚ
Миллион	млн
Миллиард	млрд
Шағын және орта бизнес	ШОБ
Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары	ҚЕХС
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі	ҚР ҰБ
Ашық акционерлік қоғамы	ААҚ
Кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл	КЗжТҚҚ (AML)
Проценттік пункт	п.п.

Бөлшек бизнес	ББ
Ішкі аудит қызметі	ІАҚ
Қазақстан Республикасы	ҚР
Тәуекелдерді басқару жүйесі	ТБЖ
Америка құрама штаттары	АҚШ
Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	ЖШС
Банктің уәкілетті алқалы органы	УАО
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры»	АҚ «Даму» қоры / ҚДҚ
Төтенше жағдайлар	ТЖ
Актив сапасын бағалау	AQR (Asset quality review)
Eurasian Natural Resources Corporation	ENRC
Қазақстан қор биржасы	KASE
Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері	KPI
«Өз клиентіңді біл»	KYC
Moody's Investors Service	Халықаралық рейтинг агенттігі
Жұмыс істемейтін кредиттер	NPL
Тұтынушылық адалдық индексі	NPS (Net Promoter Score)
Меншікті капитал тиімділігі	ROI (Return on equity)
Дүниежүзілік Банкаралық қаржылық телекоммуникациялар қоғамы	SWIFT
Тәуекелдің құндық өлшемі	VaR

12

**информация
для инвесторов**

«ЕУРАЗИЯЛЫҚ БАНК» АҚ

Заңды мекенжайы:	Қазақстан Республикасы А25У5К2, Қонаев к-сі, 56
Телефон:	+7 (727) 259-95-99
Сайты:	www.eubank.kz
Инвесторларға арналған сайты:	www.eubank.kz/about/for-investors

«Еуразиялық банк» АҚ-тың борыштық міндеттемелерін шығару мен Қазынашылық операциялар блогы Капиталмен операция жүргізу басқармасы Ішкі қаржы нарығына арналған Банктің бағалы қағаздарын шығару және меншікті бағалы қағаздармен операцияларды жүзеге асыру мәселелері бойынша жауапты бөлімше болып табылады.

АУДИТОРЛЫҚ КОМПАНИЯ

«КПМГ Аудит» ЖШС	
Заңды мекенжайы:	Қазақстан Республикасы, А25D6T5, Алматы қ., Достық даңғ., 180
Телефон:	+7 (727) 298 08 98
Сайты:	www.kpmg.kz

«БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАРДЫҢ ОРТАЛЫҚ ДЕПОЗИТАРИЙІ» АҚ БАНК ТІРКЕУШІСІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ

Заңды мекенжайы:	Қазақстан Республикасы, 050051, Алматы қ., көш. Сәтпаева, 30/8, тұрғын емес 163
Телефоны:	+7 (727) 262 08 46, 355 47 60

13

қаржылық
есеп беру

Eurasian Bank

«Еуразиялық банк» АҚ

2023 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жыл үшін
шоғырландырылған
қаржылық есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	3-8
Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	9
Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп	10
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	11-12
Меншік капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	13-14
Шоғырландырылған қаржылық есептілігінің ескертпелері	15-110

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной
ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Еуразиялық банк» акционерлік қоғамының акционеріне және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залал және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының елеулі тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Еуразиялық банк» Акционерлік қоғамы мен оның еншілес кәсіпорындарының (әрі қарай, «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексіне («БАХӘСК кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӘСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитінің мәнмәтіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар («ККЗ»)

Шоғырландырылған қаржылық есептілігіндегі 3 (ж) және 15 к Ескертулерді қараңыз.

<i>Аудиттің негізгі мәселесі</i>	<i>Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер</i>
Клиенттерге берілген кредиттер активтердің жалпы көлемінің 50%-ын құрайды және тұрақты түрде бағаланатын және пайдаланылатын жорамалдарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдар үшін резервті шегере отырып көрсетіледі. Топ күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделін қолданады, ол басшылықтан кәсіби пайымдауды қолдануды және мынадай негізгі аспектілерге қатысты жорамалдарды пайдалануды талап етеді: - клиенттерге берілген кредиттерге қатысты кредиттік тәуекелдің және дефолт оқиғаларының елеулі өсуін уақтылы анықтау (ҚЕХС (IFRS) 9) сәйкес 1, 2 және 3-кезеңдерге жатқызу;- дефолт ықтималдығын бағалау (PD), дефолт болған жағдайда шығын мөлшері (LGD);- 3-кезеңге жатқызылған несиелер және бастапқы тану кезінде несиелік құнсызданған активтер бойынша күтілетін ақша ағындарын бағалау. Клиенттерге берілген кредиттердің елеулі көлеміне, сондай-ақ ККЗ бойынша резервтің шамасын бағалауға тән белгісіздікке байланысты бұл	Біз Топтың ҚЕХС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестігі тұрғысынан ККЗ-ны бағалауға қатысты әдіснамасы мен саясатының негізгі аспектілерін, оның ішінде талдауға қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы мамандарды тарту арқылы талдадық. ККЗ резервін есептеу кезінде басшылық жасаған кәсіби пайымдаулар мен жорамалдардың барабарлығын талдау үшін біз келесі іс-шараларды жүргіздік: — Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер үшін біз қарыздарды тиісті кезеңдерге уақтылы жатқызуға қатысты бақылау ұйымын тексердік. Корпоративтік және бөлшек сауда клиенттерге берілген несиелерге қатысты біз тиісті жүйелердегі кешіктірулерді уақтылы көрсетуге қатысты ұйымның және бақылаулардың операциялық тиімділігін тексердік.— Шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін ККЗ бағалауының ықтимал өзгеруі корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің үлгісі бойынша біз қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Топтың болжамдары мен қолданған кәсіби пайымдауларын талдау жолымен кезеңдерді анықтаудың дұрыстығын тексердік.— Корпоративтік клиенттерге берілген несиелерді іріктеу бойынша біз PD және LGD есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректердің дұрыстығын бастапқы құжаттармен салыстыру арқылы, сондай-ақ ККЗ-ны есептеу және Топ пайдаланатын деректермен салыстыру үшін пайдаланылатын кепіл мүлкінің құнын бағалау арқылы тексердік.

мәселе аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.	— 3-Кезеңге, бастапқы таныған кезде кредиттік-құнсызданған активтеріне жатқызылған корпоративтік клиенттерге берілген кредиттерді іріктеу бойынша жеке бағаланатын ККЗ резервтері бойынша біз қолда бар нарықтық ақпаратқа сүйене отырып, өткізілетін кепіл құнын бағалауды, оның ішінде бағалау саласындағы мамандарымызды тарта отырып, және оларды іске асыру мерзімдерін қоса алғанда, болашақ ақша ағындарын есептеу кезінде Топ пайдаланатын жорамалдарды сыни тұрғыдан бағаладық.— Таңдамалы негізде біз бөлшек сауда клиенттеріне берілген несиелер бойынша ККЗ-ны бағалау үшін қолданылатын модельдің бастапқы деректерін бастапқы құжаттармен салыстырдық және осы несиелердің тиісті кезеңдерге дұрыс тағайындалуын тексердік.— Біз 2023 жылдың 1 қаңтарында жасалған бағалауды 2023 жылдың нақты нәтижелерімен салыстыру арқылы Топтың ККЗ-ны есептеу үшін пайдаланатын модельдердің жалпы болжау қабілетін бағаладық. Біз сондай-ақ Топтың болжамдарын модельденген болжамдарымызбен салыстыру арқылы экономикалық болжамдардың жалпы негізділігін бағаладық. Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпаратты ашудың Топтың несиелік тәуекелге ұшырауын тиісті түрде көрсететінін бағалауды тексердік.

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат Топтың 2023 жылғы жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылған қаржылық есептілік пен шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. Топтың 2023 жылғы жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның шоғырландырылған қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін Топ басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС қаржылық есептіліктің стандарттарына сәйкес көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;

«Еуразиялық банк» акционерлік қоғамы

Тәуелсіз аудиторлардың
аудиторлық есебі

Бет 5

- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты өнетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды әділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін мекемелердің қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі іскерлік әрекеттерге қатысты жеткілікті, тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз топтық аудитті бағыттау, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері өнетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа кезде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

«Еуразиялық банк» акционерлік қоғамы

Тәуелсіз аудиторлардың
аудиторлық есебі

Бет 6

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім
партнері:

Андрей Кузнецов
Аудит бойынша серіктес

Қосаев М. И.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитору
2003 жылдың 24 желтоқсанында берілген
№558 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2024 жылдың 12 сәуірі

«Еуразиялық банк» АҚ
2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

Ескертпе	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге	
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	4	326,417,247	190,302,753
Пайыздық шығындар	4	(153,666,623)	(84,527,864)
Таза пайыздық кірістер	4	172,750,624	105,774,889
Комиссиялық кірістер	5	44,902,040	47,378,444
Комиссиялық шығыстар	5	(15,268,953)	(13,951,129)
Таза комиссиялық кірістер		29,633,087	33,427,315
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан түсетін таза пайда	6	9,403,214	2,488,901
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда	7	45,200,841	52,512,126
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерімен жасалатын операциялардан түсетін таза пайда/(залал)		2,760,804	(1,027)
Басқа таза операциялық шығыстар		(1,211,599)	(311,407)
Құнсыздандудан болған залалдар, өзге де әкімшілік шығыстар мен табыс салығы шегерілгенге дейінгі операциялық кіріс		258,536,971	193,890,797
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздандуынан болған залалдар	8	(71,892,737)	(36,305,450)
Кредит беру жөніндегі міндеттемелер мен қаржылық кепілдік шарттарына қатысты құнсыздандудан болған залалдар		(2,092,778)	(11,181)
Персоналға жұмсалған шығындар	9	(43,373,006)	(33,087,856)
Басқа жалпы және әкімшілік шығындар	10	(20,741,311)	(16,967,457)
Салық салынғанға дейінгі пайда		120,437,139	107,518,853
Табыс салығының шығысы	11	(24,996,734)	(24,198,681)
Бір жылғы пайда		95,440,405	83,320,172
Басқа жиынтық кіріс/(шығын)			
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе болуы мүмкін баптар:</i>			
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі резерв:			
- әділ құнның таза өзгеруі		12,734,704	(6,354,080)
- пайда немесе залал құрамына ауыстырылған әділ құнның таза өзгеруі		(2,760,804)	1,027
Кейінге қалдырылған салықты өзгеруі		1,327,864	1,034,461
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе болуы мүмкін баптардың барлығы</i>		11,301,764	(5,318,592)
Жыл ішіндегі барлық басқа жиынтық кіріс/(залал)		11,301,764	(5,318,592)
Бір жылдағы жалпы жиынтық кіріс		106,742,169	78,001,580
Акцияға шаққандағы пайда			
Акцияға шаққандағы базалық және сұйытылған пайда (теңге)	26	4,553.37	3,975.13

9-дан 110-ға дейінгі беттерде ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2024 жылдың 12 сәуірінде мақұлдап, оған басшылық атынан қол қойылды:

Сатиева И.А. Еуразиялық Банк
Басқарма Төрағасы

Хамидуллин А.Е.
Басқарма Төрағасының
орынбасары

Рахметова С.К.
Бас бухгалтер

Пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қарау керек.

	Ескертпе	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	12	519,666,758	906,893,391
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары		285,199	500,923
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	13	462,928,893	111,821,826
Банктердегі шоттар мен депозиттер	14	134,264,929	11,991,072
Клиенттерге берілген кредиттер	15	1,359,163,796	1,059,257,085
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	16	162,975,687	224,912,211
Ағымдағы салық активтері		75,813	8,235
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтер	17	26,514,415	20,779,004
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	17	2,116,849	2,668,639
Басқа активтер	18	28,814,464	17,348,264
Барлық активтер		2,696,806,803	2,356,180,650
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары		134,362	89,853
Банктердің шоттары мен депозиттері	19	20,316,541	22,051,481
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	16	32,226,575	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	20	2,143,732,900	1,930,978,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	21	8,273,979	16,667,144
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	22	64,644,603	74,685,514
Өзге де тартылған қаражаттар	23	72,984,547	70,058,378
Жалға алу міндеттемелері	23	2,671,354	3,175,407
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	11	14,509,077	17,647,683
Басқа да міндеттемелер	24	33,240,020	23,495,769
Барлық міндеттемелер		2,392,733,958	2,158,849,974
МЕНШІК КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	25	61,135,197	61,135,197
Эмиссиялық кіріс		25,632	25,632
Жалпы банкілік тәуекелдер жөніндегі қор		8,234,923	8,234,923
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі қор		5,810,357	(5,491,407)
Бөлінбеген пайда		228,866,736	133,426,331
Барлық меншік капитал		304,072,845	197,330,676
Барлық міндеттемелер мен меншік капитал		2,696,806,803	2,356,180,650
Бір жай акцияның баланстық құны (теңге)	25(в)	14,078.57	9,090.30

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қараған жөн.

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Алынған пайыздық кірістер	298,596,250	188,076,110
Төленген пайыздық шығындар	(147,858,412)	(79,129,081)
Алынған комиссиялық кірістер	44,858,435	46,819,689
Төленген комиссиялық шығындар	(15,268,954)	(13,951,128)
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза түсімдер	9,663,447	2,094,860
Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза түсімдер	49,471,604	58,362,912
Басқа түсімдер	404,567	431,052
Персоналға жұмсалған шығындар	(38,524,491)	(31,167,484)
Төленген өзге де жалпы және әкімшілік шығыстар	(15,363,477)	(13,172,377)
Операциялық активтердің (ұлғаюуы)/азаюуы		
Банктердегі шоттар мен депозиттер	(123,358,212)	(4,226,258)
Клиенттерге берілген кредиттер	(372,794,542)	(432,035,977)
Басқа активтер	(774,654)	6,563,135
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюуы/(азаюуы)		
Банктердің шоттары мен депозиттері	(73,132)	23,648,622
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	31,968,083	316,591
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	226,066,515	760,429,491
Басқа да міндеттемелер	937,522	4,259,924
Табыс салығын төлеуге дейін операциялық қызметте (пайдаланылған)/алынған таза ақша ағындары	(52,049,451)	517,320,081
Табыс салығын төлеу	(26,511,881)	(17,257,562)
Операциялық қызметте (пайдаланылған)/алынған ақша қаражаттарының ағындары	(78,561,332)	500,062,519
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтерді сатып алу	(774,095,614)	(15,068,795)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін сату және өтеу	449,693,876	20,810,317
Бағалы металдарды сатып алу	(424,320)	(635,383)
Бағалы металдарды сату	307,781	638,209
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестицияларды сатып алу	(34,581,915)	(332,059,775)
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестицияларды өтеу	92,011,890	272,769,997
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(8,702,093)	(3,862,012)
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтерді сату	22,576	40,647
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақша ағындары	(275,767,819)	(57,366,795)

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы керек.

«Еуразиялық банк» АҚ
 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы туралы
 шоғырландырылған есеп (жалғасы)

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(8,118,890)	-
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздардан түсетін түсімдер	450,011	-
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(14,974,550)	-
Басқа да тартылған қаражаттың түсімі	5,102,864	35,000,000
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(2,197,036)	(2,611,181)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	(1,349,839)	(1,242,881)
Қаржылық қызметте (пайдаланылған)/алынған ақша қаражаттарының ағындары	(21,087,440)	31,145,938
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза (азаюы)/ұлғаюы	(375,416,591)	473,841,662
Валюта бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларына тигізетін әсері	(12,151,217)	13,798,777
Күтілетін кредиттік залалдардың өзгеруінің әсері	341,175	(386,272)
Жыл басындағы ақша қаражаттары мен олардың баламалары	906,893,391	419,639,224
Жыл соңындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен олардың баламалары (12-ескертпе)	519,666,758	906,893,391

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштері осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қаралуы керек.

мың теңге	Акционерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банкілік тәуекелдер жөніндегі қор	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі қор	Бөлінбеген пайда	Барлық меншік капитал
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	(172,815)	50,106,159	119,329,096
Жалпы жиынтық кіріс						
Бір жылғы пайда	-	-	-	-	83,320,172	83,320,172
Басқа жиынтық шығын						
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	(6,354,080)	-	(6,354,080)
Пайда немесе залал құрамына аударылған өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгерісі	-	-	-	1,027	-	1,027
Кейінге қалдырылған салықты өзгерісі (11-ескертпе)	-	-	-	1,034,461	-	1,034,461
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	(5,318,592)	-	(5,318,592)
Барлық басқа жиынтық шығындар	-	-	-	(5,318,592)	-	(5,318,592)
Бір жылдағы жалпы жиынтық кіріс	-	-	-	(5,318,592)	83,320,172	78,001,580
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	(5,491,407)	133,426,331	197,330,676

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қараған жөн.

мың теңге	Акционерлік капитал	Эмиссиялық кіріс	Жалпы банкілік тәуекелдер жөніндегі қор	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау жөніндегі қор	Бөлінбеген пайда	Барлық меншік капитал
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	(5,491,407)	133,426,331	197,330,676
Жалпы жиынтық кіріс						
Бір жылғы пайда	-	-	-	-	95,440,405	95,440,405
Басқа жиынтық кіріс						
<i>Пайда немесе залал құрамына қайта жіктелген немесе болуы мүмкін баптар:</i>						
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	12,734,704	-	12,734,704
Пайда немесе залал құрамына аударылған өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгерісі	-	-	-	(2,760,804)	-	(2,760,804)
Кейінге қалдырылған салықты өзгерісі (11-ескертпе)	-	-	-	1,327,864	-	1,327,864
<i>Пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелген немесе болуы мүмкін баптардың барлығы</i>	-	-	-	11,301,764	-	11,301,764
Барлық басқа жиынтық кіріс	-	-	-	11,301,764	-	11,301,764
Бір жылдағы жалпы жиынтық кіріс	-	-	-	11,301,764	95,440,405	106,742,169
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	61,135,197	25,632	8,234,923	5,810,357	228,866,736	304,072,845

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептің көрсеткіштерін осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертпелермен бірге қараған жөн.

1 Жалпы ережелер

(а) Негізгі қызмет

Ұсынылып отырған шоғырландырылған қаржылық есептілікке «Еуразиялық банк» АҚ («Банк») қаржылық есептілігі мен оның еншілес кәсіпорындарының «Евразийский проект 1» ЖШС және «Евразийский проект 2» ЖШС (2022 жылғы 31 желтоқсан: «Евразийский проект 1» ЖШС және «Евразийский проект 2» ЖШС) қаржылық есептілігі кіреді (бірілесіп аталған – «Топ»).

Банк 1994 жылы Қазақстан Республикасында Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. 2003 жылғы заңнамаға енгізілген өзгерістердің салдарынан Банк 2003 жылғы 2 қыркүйекте акционерлік қоғам ретінде қайта тіркелді. Банк өз қызметін 2020 жылғы 3 ақпанда берілген №1.2.68/242/40 банктік және өзге де операцияларды және бағалы қағаздар нарығындағы қызметті жүргізуге арналған банктік лицензия негізінде жүзеге асырады. Банк қызметінің негізгі түрлері депозиттерді тарту және клиент шоттарын жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, кастодиандық қызметтер көрсету және есеп айырысу-кассалық қызмет көрсету, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу болып табылады.

Банк Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өз қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын Топтың 19 өңірлік филиалы (2022 жылы: 17) және 118 есептік-кассалық бөлімшесі (2022 жылы: 119) бар.

Банктің бас кеңсесінің заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Қонаев к-сі, 56.

2017 жылғы 21 тамызда банктің еншілес кәсіпорындары – «Евразийский проект 1» ЖШС мен «Евразийский проект 2» ЖШС тіркелді. Аталған кәсіпорындардың негізгі қызметі банктің күмәнді және үмітсіз активтерін сатып алу және басқару болып табылады.

(б) Акционерлер

2023 жылғы 31 желтоқсан мен 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ («ЕҚК») Банктің бас компаниясы болып табылады және Банктің 100% акцияларына иелік етеді.

2021 жылы ЕҚК-да акционерлер құрамы өзгерді: 2021 жылғы шілдеден бастап әрқайсысы акциялардың 33.3%-ын иеленген Мукадасхан Ибрагимов, Патох Шодиев, Александр Машкевич ЕҚК акционерлері болып табылады.

(в) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топтың қызметі Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары Топтың бизнесіне әсер етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылық тәуекелімен ұштасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы мен әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырады.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағалардың инфляциялық әсері байқалды, сарапшылар сонымен қатар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылып отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік басшылықтың қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының Топ қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықтимал әсерінің бағасын көрсетеді. Болашақ шаруашылық жағдайларының нақты әсері олардың басшылығының бағасынан өзгеше болуы мүмкін.

2 Шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау қағидаттары

(а) Қолданылатын стандарттар

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес («ҚЕХС») шығарған ҚЕХС қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес дайындалды.

(б) Қаржылық көрсеткіштерді бағалау қағидаттары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік әділ құны бойынша бағаланатын белгілі бір қаржы құралдарынан басқа, нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

(в) Аталған шоғырландырылған қаржылық есептілік деректерін ұсынудың валютасы мен функционалдық валютасы

Топ кәсіпорындарының функционалдық валютасы кәсіпорындар өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық ортаның валютасы болып табылады. Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы және осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы теңге болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенді.

(г) Бағалау мен пайымдауды қолдану

ҚЕХС талаптарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау басшылықты есеп саясатын қолдану және шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың мөлшеріне әсер ететін пайымдаулар, есептік бағалаулар мен болжамдарды жасауға міндеттейді. Нақты нәтижелер көрсетілген бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалау және олардың негізінде жатқан болжамдар тұрақты негізде қайта қаралады. Бағалардағы түзетулер тиісті бағалаулар қайта қаралған есепті кезеңде және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Бұдан әрі аталған Ескертпелер есеп саясатының ережелерін қолдану кезінде елеулі белгісіз бағалаулар мен сыни дәлелді пайымдауларға қатысты ақпаратты ұсынады:

- қаржылық активтердің жіктелуі: қаржылық активтер ұсталатын бизнес-модельді бағалау және қаржылық активтің шарттық талаптары тек негізгі қарыз бен негізгі қарыздың өтелмеген қалдығына пайыздарды төлеуді көздейтінін бағалау-3(г)(i) ескертпе;
- бастапқы танылған сәттен бастап қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі өсімі орын алғанын бағалау критерийлерін белгілеу, болжамды ақпаратты күтілетін кредиттік залалдарды бағалауға енгізу жөніндегі әдіснаманы айқындау, сондай-ақ күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін пайдаланылатын модельдерді таңдау және бекіту – 3(ж)(iv)-ескертпе және 15(б)-ескертпе;
- қаржы құралдарының құнсыздануы: күтілетін кредиттік залалдарды бағалау моделі үшін бастапқы деректерді айқындау, оның ішінде болжамды ақпаратты қосу – 3(ж)(i)-ескертпе;
- агенттік қызметтерден түсетін комиссиялық табысты тану – 3(н)-ескертпе;
- өзге де тартылған қаражатты тану: жеке нарық тұжырымдамасын пайдалану – 23-ескертпе.

(д) Топ қызметінің үздіксіздігін бағалау

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Топ қызметінің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып дайындалды.

3 Есеп саясатының маңызды ережелері

Бұдан әрі сипатталған есеп саясатының ережелерін Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде дәйекті түрде қолданды.

(а) Шоғырландыру қағидаттары***Шоғырландыру процесінде алынып тасталатын операциялар***

Топ қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектің қалдықтары, сондай-ақ аталған операцияларды жасау процесінде туындайтын іске асырылмаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау процесінде алып тасталады. Іске асырылмаған залалдар да құнсыздану белгілерінің пайда болу жағдайларынан басқа, пайдамен бірдей шоғырландырылған қаржылық есептіліктен алынып тасталады.

(б) Шетел валютасы

Шетел валютасындағы операциялар Топтың құрамына кіретін кәсіпорындардың функционалдық валютасына операциялар жасалған күндерде қолданыста болған валюта бағамдары бойынша аударылады.

Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен жүргізілетін операциялардан түскен пайда немесе залал кезеңнің басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы амортизацияланған құн, кезең ішінде тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздар мен төлемдер мөлшеріне түзетілген және есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша валюталық бағам бойынша функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизацияланған құн арасындағы айырманы білдіреді.

Шетел валютасында көрсетілген және әділ құн бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құн айқындалған күні қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасында көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жасалған күні қолданыста болған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

Функционалдық валютаға аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмашылықтар Топтың басқа жиынтық табыстың құрамында әділ құнның кейінгі өзгерістерін ұсыну туралы шешім қабылдаған үлестік қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Мұндай үлестік құралдар бойынша бағамдық айырмашылықтар басқа жиынтық табыстың құрамында танылады.

Төменде Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасаған кезде пайдаланған жыл соңындағы валюталардың айырбастау бағамдары берілген:

	2023 жылғы 31	2022 жылғы 31
	желтоқсан	желтоқсан
Теңге/еуро	502.24	492.86
Теңге/АҚШ доллары	454.56	462.65

(в) Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына қолма-қол банкноттар мен монеталар, ҚРҰБ және басқа банктердегі бос қалдықтар («Ностро» типті шоттар), сондай-ақ әділ құнның өзгеру қаупіне ұшырамайтын және қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін Топ пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан аз жоғары өтімді қаржылық активтер жатады. Ақша қаражаттары мен олардың баламалары амортизацияланған құн бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

(г) Қаржы құралдары**(i) Қаржы құралдарын жіктеу**

ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес «қаржы құралдары» қаржылық активтер ақша ағындарын қалыптастыру мақсатында өздерінің қаржылық активтерін басқару үшін Топ пайдаланатын бизнес-модельге байланысты келесі санаттарға жіктеледі:

SPPI («solely payments of principal and interest») критерийіне сәйкес келетін «Шарттық ақша ағындарын алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» бизнес-моделі шеңберінде басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары. Бұл бизнес-модель мақсатқа шартта көзделген ақша ағындарын алу арқылы да, активті сату арқылы да қол жеткізіледі деп болжайды. Осы модель шеңберінде сату деңгейі «шарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделіне қарағанда әдетте жоғары (активтермен жасалатын мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша);

«Шарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі шеңберінде амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы құралдары SPPI критерийіне сәйкес келеді. Осы бизнес-модель шеңберінде көзделген мақсат:

- шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу мақсатында активтерді ұстап қалу;
- осы модельдің мақсатына қатысты сату қосалқы болып табылады;
- осы модельдегі сату деңгейі, әдетте, басқа бизнес-модельдермен салыстырғанда ең төмен (активтермен жасалған мәмілелердің жиілігі мен көлемі бойынша).

SPPI критерийіне сәйкес келмейтін «Әділ құн негізінде активтерді басқару және активтерді сату арқылы ақша ағындарын барынша арттыру» бизнес-моделі шеңберінде пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары.

Осы бизнес-модель шеңберінде «алу үшін ұстап қалу» мақсаты көзделмеген және «алу және/немесе сату үшін ұстап қалу» мақсаты көзделмеген. Шартта қарастырылған ақша ағындарын алу осы модельдің мақсатына қатысты екінші дәрежелі болып табылады.

Нақты қаржылық активтерге арналған бизнес-модельді анықтау үшін Топ келесі ақпаратты талдайды:

- бизнес-модельдің (және осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелілігі қалай бағаланады және бұл ақпарат негізгі басқару персоналына қалай хабарланады;
- бизнес-модельдің өнімділігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модельде ұсталатын қаржылық активтер) және осы тәуекелдер қалай басқарылады;
- портфельді басқаруға жауапты менеджерлер қалай марапатталады, мысалы, бұл сыйақы олар басқаратын активтердің әділ құнына немесе олар активтерден алған шартта көзделген ақша ағындарына байланысты ма;
- өткен кезеңдердегі сату жиілігі, көлемі мен мерзімі, мұндай сатылымдардың себептері, сондай-ақ болашақ сату деңгейіне қатысты күтулер. Бұл ретте сату деңгейлері туралы ақпарат басқа деректерден оқшау емес, Топтың қаржылық активтерді басқару мақсатына қалай қол жеткізетінін және ақша қаражаттарының ағындары қалай іске асырылатынын біртұтас тұтас талдау шеңберінде қаралады. Бұл өткен сатылымдар туралы ақпаратты, осы сатылым себептерін және қазіргі жағдайлармен салыстырғанда сол кездегі жағдайларды талдайды.

Басшылық қаржы құралы бастапқы танылған кезде оған жатқызылатын санатты анықтайды.

Топ бастапқыда танылған кезде, өз қалауы бойынша амортизацияланған құн бойынша немесе басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағалау критерийлеріне сәйкес келетін қаржы активін, егер бұл басқаша болатын бухгалтерлік сәйкессіздікті жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағалау санатына анықтай алады.

Оң әділ құны бар саудаға арналған барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ сатып алынған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте активтер ретінде көрсетіледі. Теріс әділ құны бар саудаға арналған барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ шығарылған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте міндеттемелер ретінде көрсетіледі.

Топ қаржылық активтер туралы мәліметтерді басқару үшін қолданылатын бизнес-модельді өзгерткен жағдайда ғана қаржылық активтерді қайта жіктейді. Қайта жіктеу бизнес-модельдің өзгеру кезеңінен кейінгі келесі есепті кезеңнен бастап перспективалы түрде қолданылады.

Топ өзінің қаржылық активтерін келесі түрде жіктейді:

- *кредиттер мен дебиторлық берешек* амортизацияланған құн бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі, өйткені шарттары SPPI критерийіне сәйкес келмейтін несиелерден басқа, SPPI критерийіне сәйкес келетін «келісімшарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделінің бөлігі ретінде басқарылады;
- *корреспонденттік шоттардың қалдықтары, банкаралық кредиттер мен депозиттер, кері РЕПО операциялары* амортизацияланған құны бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктеледі, өйткені олар SPPI критерийіне сәйкес келетін «шарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі шеңберінде басқарылады;
- *борыштық бағалы қағаздар* таңдалған бизнес үлгісіне және SPPI критерийіне сәйкестігіне байланысты кез келген үш жіктеу санатына жіктелуі мүмкін;
- *үлестік бағалы қағаздар*, әдетте, оның кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамындағы өзгерістерін көрсете отырып, әділ құн бойынша бағаланатын құралдар санатына жіктелетін болады;
- *туынды қаржы құралдары* оның кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамындағы өзгерістерін көрсете отырып, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері санатына жіктеледі.

Бастапқы тану кезіндегі қаржылық міндеттемелер келесі құралдарды қоспағанда, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын болып жіктеледі:

- пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (ХҚЕС (IFRS) 9 Топтың қалауы бойынша қаржылық міндеттемені кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде бастапқы танылған кезде жіктеу мүмкіндігін көздейді).

(ii) Шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі қаржы құралдарын тану

Қаржылық активтер мен міндеттемелер Топ аталған қаржы құралдары нысанасы болып табылатын шарттық қатынастарға түскен кезде қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Қаржы активтерін стандартты сатып алудың барлық жағдайлары есеп айырысқан күні көрсетіледі.

(iii) Қаржы құралдарының құнын бағалау

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы активі немесе міндеттеме, қаржы активін немесе міндеттемені сатып алу немесе шығаруға тікелей жатқызылатын мәміле бойынша шығындар болған жағдайда, қаржылық актив немесе міндеттеме бастапқыда минус/плюс әділ құны бойынша бағаланады.

Бастапқы танылғаннан кейін активтер болып табылатын туынды қаржы құралдарымен қоса, қаржы активтері сату немесе өзге де шығарылу нәтижесінде туындауы мүмкін мәмілелер бойынша қандай да бір шығындарды шегермей, олардың әділ құны бойынша бағаланады, төмендегілерде қоспағанда:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін, корреспонденттік шот қалдықтарын, банкаралық кредиттер мен депозиттерді, сондай-ақ ақша қаражаттары мен олардың баламаларын пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешек;

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын «шарттық ақша ағындарын алу үшін ұстап қалу» бизнес-моделі шеңберіндегі инвестициялар;
- амортизацияланған құн бойынша бағаланатын басқа да қаржы активтері.

(iv) Амортизацияланған құн және жалпы баланстық құн

Қаржы активінің немесе міндеттеменің амортизацияланған құны тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып айқындалған бастапқы танылған құн мен өтеу сәтіндегі құн арасындағы айырманың жинақталған амортизациясының шамасына түзетілген берешектің негізгі сомасын төлеуді, сондай-ақ шығындар үшін бағалау қорын шегергенде қаржы активі немесе міндеттеме бастапқы танылған сәтте бағаланған құн болып табылады. Сыйлықақылар мен дисконттардың шамасы, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығындардың сомалары тиісті құралдың баланстық құнына енгізіліп, осы құралдың тиімді пайыздық мөлшерлемесіне сүйене отырып амортизацияланады.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активінің жалпы баланстық құны – шығындар үшін бағалау қорының шамасына түзетуге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құны.

Нарықтық емес мөлшерлемелер бойынша алынған/берілген қаржылық активтер немесе міндеттемелер әділ құн бойынша алынған/берілген кезде бағаланады, бұл ұқсас құралдар бойынша нарықтық пайыздық мөлшерлемелер бойынша дисконтталған берешек пайыздары мен негізгі сомасы (негізгі сомалары) бойынша төлемдердің болашақ сомаларын білдіреді. Егер транзакция Топпен байланысты емес Тараптармен орындалған жағдайда, пайда болатын айырма пайда немесе залал құрамында қаржы құралдарын нарықтық құннан басқа мөлшерлемелер бойынша алу/беруден түскен пайда немесе залал ретінде көрсетіледі (әділ құнды бағалау байқалатын бастапқы деректер негізінде жүзеге асырылған жағдайда). нәтижесінде мұндай активтердің немесе міндеттемелердің баланстық құны алу/(беру) сәтіндегі пайданың/(залалдың) амортизация сомасына түзетіледі және тиісті кірістер/(шығыстар) тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе залалдың құрамындағы пайыздық кірістің/(шығыстың) құрамында көрсетіледі.

(v) Әділ құн бойынша бағалау қағидаты

Әділ құн-бұл активті сату кезінде алынатын немесе ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жағдайында міндеттемені негізгі нарықта бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында немесе ол болмаған жағдайда топтың көрсетілген күнге қол жеткізуі бар ең тиімді нарықта берілген кезде төленетін баға. Міндеттеменің әділ құны оны орындамау қаупін көрсетеді.

Топ мүмкіндігінше, белсенді нарықта берілген құралдың бағаларын қолдана отырып, құралдың әділ құнын бағалайды. Егер актив немесе міндеттеме бойынша операциялар тұрақты негізде баға белгілеулерді айқындауға жеткілікті жиілікте әрі жеткілікті көлемде жасалса, нарық белсенді деп танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға ұсыныстары болмаған жағдайда, Топ бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдаланатын және бақыланбайтын бастапқы деректерді аз пайдаланатын бағалау әдістерін пайдаланады. Таңдалған бағалау әдістері нарық қатысушылары осы жағдайларда ескеретін барлық факторларды қамтиды.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралының әділ құнының ең жақсы дәлелі әдетте мәміленің бағасы, яғни төленген немесе алынған өтемнің әділ құны болып табылады. Егер Топ бастапқы тану кезіндегі әділ құн мәміле бағасынан өзгеше екенін анықтаса және әділ құн ұқсас актив немесе міндеттеме үшін белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеулерімен расталмаса және тек бақыланатын бастапқы деректерді пайдаланатын бағалау әдістеріне негізделмесе, қаржы құралы бастапқыда әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы айырмашылықты кейінге қалдыру үшін түзетілген әділ құн бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін айырмашылық құралдың бүкіл өмір бойы, бірақ бір сәттен кешіктірмей пайда немесе залал құрамында, бірақ бағалау бақыланатын бастапқы деректермен толық расталған сәттен кешіктірмей немесе операция аяқталған кезде тиісті түрде көрсетіледі.

Егер әділ құн бойынша бағаланатын актив немесе міндеттемелер сұраныс бағасы мен ұсыныс бағасына ие болса, активтер мен ұзақ позициялар сұраныс бағасы негізінде бағаланады, міндеттемелер мен қысқа позициялар ұсыныс бағасы негізінде бағаланады.

Топ өзгерістер жүзеге асырылған есепті кезеңнің соңындағы әділ құн иерархиясындағы деңгейлер арасындағы аударымдарды таниды.

(vi) Кейінгі бағалау кезіндегі пайда немесе залал

Қаржы активінің немесе міндеттеменің әділ құны өзгерген кезде туындайтын пайда немесе залал келесідей көрсетіледі:

- өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатындар санатына жіктелген қаржы құралы бойынша пайда немесе залал пайда немесе залал құрамында көрсетіледі;
- басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активі бойынша пайда немесе залал, бұрын басқа жиынтық табыстың құрамында көрсетілген жинақталған пайда немесе залал пайда немесе залал құрамына ауыстырылған кезде, активті тану тоқтатылған кезге дейін меншікті капитал құрамындағы өзге жиынтық кіріс ретінде көрсетіледі (басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін борыштық қаржы құралдары бойынша шетел валютасындағы қалдықтарды аударудан болатын құнсыздану немесе залалдардан күтілетін кредиттік залалдар мен қалпына келтірілген залалдар сомаларын қоспағанда). Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активі бойынша пайыздық кірістер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, пайда немесе залал құрамында пайда болған сәтте көрсетіледі.

Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша пайда немесе залал қаржы активін тану немесе құнсыздану тоқтатылған жағдайда, сондай-ақ тиісті амортизацияны есептеу процесінде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі

(vii) Тануды тоқтату

Топ осы қаржы активі бойынша ақшалай қаражат ағындарына шартта көзделген құқықтарын жоғалтқан сәтте немесе ол екінші тарапқа осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалар берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде қаржы активін бергенде немесе Топ осы қаржы активіне меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайданың маңызды бөлігін бермейтін немесе сақтамайтын және қаржы активін бақылауды сақтамағанда қаржы активін тануды тоқтатады. Топ құрған немесе оның артында сақталған, оларға қатысты тануды тоқтату үшін талаптар сақталатын берілген қаржы активтеріне қатысудың кез келген үлесі қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте жеке актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Топ қаржылық міндеттемені ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күші жойылған немесе тоқтатылған кезде тануды тоқтатады.

Топ шарттары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған активтерді беретін мәмілелер жасасады, бірақ бұл ретте берілген активтерге меншік құқығынан туындайтын тәуекелдер мен пайданың барлығын немесе бір бөлігін сақтайды. Барлық немесе іс жүзінде барлық тәуекелдер мен артықшылықтар сақтаған жағдайда Топ берілген активтерді тануды тоқтатпайды.

Топ шарттары бойынша өзін сақтамайтын, бірақ қаржы активіне меншік құқығынан туындайтын іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы бермейтін мәмілелер жасаған кезде, егер Топ активке бақылауды жоғалтса, осы активті тану тоқтатылады.

Егер активті берген кезде Топ оны бақылауды сақтап қалса, ол активті Топтың құнының өзгеруіне ұшырау дәрежесі ретінде анықталған активке қатысуын сақтаған дәрежеде тануын жалғастырады.

Егер топ өзінің борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен шығарылады және міндеттеменің баланстық құны мен төленген өтем арасындағы айырма міндеттемені мерзімінен бұрын өтеуден түскен пайда немесе залал құрамына енгізіледі.

Топ өндіріп алуға үмітсіз деп танылған активтерді олардың өтелуіне негізді үміт болмаған жағдайда есептен шығарады.

(viii) «Репо» және «кері репо» мәмілелері

Сатып алу міндеттемесі бар сату туралы келісімдер шеңберінде сатылған бағалы қағаздар («репо» мәмілелері) бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыруды тарту жөніндегі операциялар ретінде көрсетіледі, бұл ретте бағалы қағаздар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілуін жалғастырады, ал контрагенттер алдындағы міндеттемелер «репо» мәмілелері бойынша кредиторлық берешектің құрамына енгізіледі. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырмашылық пайыздық шығысты білдіреді және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, «репо» мәмілесінің қолданылу кезеңіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесі бар сатып алу туралы келісімдер («кері репо» мәмілелері) шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар ақша қаражаттары мен олардың баламаларының құрамына енгізілген. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырмашылық пайыздық кірісті білдіреді және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, «репо» мәмілесінің қолданылу кезеңіндегі пайда немесе залал ретінде көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесі бар сатып алу келісімдері арқылы сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ix) Туынды қаржы құралдары

Туынды құралдарға «своп» мәмілелері, форвардтық келісімшарттар мен фьючерстік мәмілелер, «спот» мәмілелері және пайыздық мөлшерлеме опциондары, шетел валютасы, бағалы металдар мен бағалы қағаздар және бұрын тізімделген құралдардың кез келген комбинациясы кіреді.

Туынды құралдар бастапқыда мәміле жасалған күнгі әділ құн бойынша көрсетіледі және кейіннен әділ құн бойынша қайта бағаланады. Барлық туынды құралдар, егер олардың әділ құны оң болса, активтер ретінде, ал егер олардың әділ құны теріс болса, міндеттемелер ретінде көрсетіледі.

Туынды құралдардың әділ құнының өзгерісі пайда немесе залал құрамында дереу көрсетіледі.

Топ тәуекелдерді хеджирлеу мақсатында туынды қаржы құралдарымен сауда операцияларын жүзеге асыратынына қарамастан, аталған құралдар хеджирлеу операцияларын есепке алу қағидаларын қолдану критерийлеріне сәйкес келмейді.

(x) Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу

Топтың қаржылық активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және егер бұл үшін тараптардың берешекті өзара есепке алу жолымен реттеуге немесе активті іске асыруға және міндеттемені бір мезгілде орындауға заңды негіздері мен ниеті болған жағдайда, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қайрылған түрде көрсетіледі. Егер осы құқық келешектегі оқиғаға негізделмесе, қазіргі уақытта Топтың құқықтық қорғаумен қамтамасыз етілген өзара есептесу құқығы бар және әдеттегі қызмет барысында да, топтың немесе кез келген контрагенттің міндеттемесін, дәрменсіздігін немесе банкроттығын орындамаған жағдайда да заңды түрде орындалады.

(д) Негізгі қаражаттар

(i) Меньшік активтер

Негізгі құралдардың объектілері жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Егер негізгі құралдардың объектісі әр түрлі пайдалы пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұратын болса, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар бойынша амортизация оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеліп, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық тәсілмен салынған негізгі құралдар объектілері үшін – объект құрылысы аяқталған және оны пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі құралдардың әр түрлі объектілерін пайдалану мерзімдері келесідей ұсынылуы мүмкін:

- Ғимарат	40-100 жыл;
- Компьютерлер мен банк жабдықтары	5 жыл;
- Көлік құралдары	7 жыл;
- Кеңсе жиһазы	8-10 жыл;
- Жалға берілетін мүлікті жақсарту	5 жыл

(e) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі нақты шығындар бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамасыз ету лицензияларын сатып алу және оны енгізуге арналған шығындар тиісті материалдық емес актив құнына капиталдандырылады.

Материалдық емес активтердің амортизациясы оларды пайдалы пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде біркелкі тозуды есептеу әдісі бойынша есептеліп, пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Негізгі құралдардың әр түрлі объектілерін пайдалану мерзімдері келесідей ұсынылуы мүмкін:

- Сауда маркасы	10 жыл;
- Бағдарламалық қамтылым мен басқа материалдық емес активтер	15 жылға дейін.

(ж) Активтердің құнсыздануы

ХҚЕС (IFRS) 9 «күтілетін кредиттік шығындар» моделін қолдануды талап етеді. Құнсыздануды бағалаудың аталған моделі кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер мен қаржылық кепілдік шарттарына да қолданылғанымен, үлестік құралдарға салынған инвестицияларға қолданылмайды.

(i) Құнсыздану

Топ пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын келесі қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін таниды:

- банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар;
- корреспонденттік шоттардағы ақша қаражаты;
- борыштық құралдар болып табылатын қаржы активтері;
- құжаттамалық есептер мен кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары, өтелмеген аккредитивтер, шығарылған немесе расталған кепілдіктер бойынша шартты міндеттемелер;
- кредит беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Топ резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік шығынға тең болатын төмендегі құралдардан басқа, бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығынға тең сомада күтілетін кредиттік шығынды бағалау резервін таниды:

- есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар мен басқа да қаржы активтері; және
- кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай өспеген басқа қаржы құралдары.

Топ:

- борыштық бағалы қағаздың кредиттік рейтингі әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, оның несиелік тәуекелі төмен деп есептейді;
- егер кредиттік мәміле S&P агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша BBB-ден асатын немесе оған тең кредиттік қабілеттілік рейтингі бар контрагентпен жасалса немесе Moody's және Fitch агенттіктерінің осыған ұқсас рейтингтері немесе кредиттік мәміле Қазақстан Республикасының Үкіметіне тиесілі компаниямен жасалса қаржы активінің кредиттік тәуекелі төмен болады.

12 айлық күтілетін кредиттік залал – есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі.

(ii) Кредиттік тәуекелдің елеулі өсуі

Қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын анықтауға арналған Топ:

- қаржы активі бойынша дефолттың басталу тәуекелін бастапқы тану күніндегі дефолттың басталу тәуекелімен салыстыру арқылы қаржы активінің күтілетін қолданылу мерзімі ішінде дефолттың басталу тәуекелінің өзгеруін бағалайды;
- бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өскенін көрсететін шамадан тыс шығындар мен күш-жігерсіз қол жетімді негізделіп, расталған ақпаратты талдайды.

Қаржы активі бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы төменде көрсетілген бір немесе бірнеше жағдайлардың басталғаны болып табылады:

- есепті күнге кредиттің қолданылу мерзімі ішінде дефолт ықтималдығы бастапқы тану кезінде ұқсас көрсеткіштен едәуір асқан жағдайда. 12 (он екі) ай ішінде PD үшін LTPD-нің 200%-ға ұлғаюы;
- қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингісінің контрагенттің сандық және сапалық көрсеткіштерінің жиынтығы негізінде қаржылық мониторингті жүзеге асыру кезінде айқындалатын нақты төмендеуі;
- актив бойынша қамтамасыз ету құнының немесе кепілдік сапасының елеулі өзгерістері (қаржы активін бастапқы тану сәтіндегі құнның 50%-дан астамы);
- теріс әсер болған кезде белгілі бір қаржы активі немесе сол сияқты күтілетін қолданылу мерзімі бар ұқсас қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелдің сыртқы нарықтық көрсеткіштерінің (операциялық ақша ағынына теріс әсер ететін салалық ортаның) елеулі өзгерістері;
- күнтізбелік отыз күн және одан да көп мерзімге кешіктірілген төлемдер.

Мониторинг контрагенттің жағдайын және Топ пен контрагент арасындағы барлық қатынастарды бақылау және талдау бойынша жұмысты білдіріп:

- қаржы активі бойынша төлем тәртібінің орындалуын бақылауды;
- мерзімді негізде контрагенттің қаржылық есептілігін талдауды;
- шоттар бойынша айналымдар мониторингіні;
- Топ қаржыландыратын жобаның іске асырылу барысына мониторинг жүргізуді қамтиды.

(iii) Кредиттік-құнсызданған қаржы активтері

Әрбір есепті күнге Топ амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтері мен басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша есепке алынатын борыштық қаржы активтерін (облигациялар) олардың кредиттік құнсыздануы тұрғысынан бағалайды. Осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған кезде қаржы активі «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының дәлелі, атап айтқанда, келесі бақыланатын деректер болып табылады:

- қарыз алушының немесе эмитенттің айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- жеке қаржы активтері бойынша 60 күннен және біртекті қаржы активтері бойынша 90 күннен артық мерзімге шарт талаптарын бұзу немесе төлемді кешіктіру;
- Топтың қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты кредитті қайта құрылымдауы;
- қарыз алушының банкроттық немесе өзге де қаржылық қайта ұйымдастыру ықтималдығы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы, бағалы қағаздың делистингі;
- ХҚЕС 9 және заңнама талаптарына сәйкес дефолттың басқа белгілері.

Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы салдарынан шарттары қайта қаралған кредит, әдетте, егер шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алмау тәуекелі айтарлықтай төмендегені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы куәлік болмаса, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі.

Мемлекет борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға инвестициялардың кредиттік құнсыздануы мәнін бағалау кезінде Топ келесі факторларды қарайды:

- Standard&Poor's халықаралық рейтингтік агенттігінің «В» деңгейінен немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингінен төмен облигациялардың ұзақ мерзімді тәуелсіз рейтингін төмендеуін;
- ішкі экономикалық себептер (мемлекет аумағындағы әскери іс-қимылдар, мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін жаһандық табиғи және/немесе техногендік апаттар, билікті демократиялық емес басып алу және мемлекеттік міндеттемелерге қызмет көрсетуден бас тарту және мемлекет экономикасына елеулі әсер ететін өзге де осындай оқиғалар);
- облигацияларды сатып алу міндеттемелерін қайта құрылымдау туралы шешім.

(iv) Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау

Күтілетін кредиттік шығындар – бұл дефолттың пайда болу ықтималдығы бойынша өлшенген кредиттік шығындардың есептік бағасы. Олар келесідей бағаланады:

- *есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын қаржы активтеріне қатысты:* шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша ағындары мен топ күткен ақша ағындары арасындағы айырмашылықтың ағымдағы құны ретінде;
- *есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты:* қаржы активінің жалпы баланстық құны мен болашақ ақша ағындарының ағымдағы құны арасындағы айырмашылық ретінде;
- *кредит беру жөніндегі міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алу құқығын және егер бұл кредит берілсе, топ алатын ақша ағындарын пайдаланса, шарт бойынша топқа тиесілі шартта көзделген ақша ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде;
- *қаржылық кепілдік шарттарына қатысты:* топ өтеуді күткен сомаларды шегергендегі кредиттік шығынды өтеу үшін шарт ұстаушыға күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалаудағы негізгі бастапқы деректер келесі айнымалылардың уақытша құрылымы болып табылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда шығын мөлшері (LGD көрсеткіші);
- дефолт жағдайында тәуекел сомасы (EAD шамасы).

Қаржы ұйымдарымен мәмілелер жасасу салдарынан туындаған борыштық бағалы қағаздар мен қаржы активтері бойынша:

- PD анықтамасы S&P агенттігі берген контрагенттің несиелік рейтингінің деңгейіне немесе Moody's және Fitch агенттіктерінің ұқсас рейтингіне байланысты S&P агенттігі жариялаған жаһандық корпоративтік және жаһандық егеменді орташа кумулятивтік PD деректері негізінде жүзеге асырылады;
- банкаралық салымдар, банкаралық қарыздар мен корреспонденттік шоттардағы ақша қаражаттары бойынша LGD айқындау Moody's агенттігі жариялайтын қамтамасыз етілмеген облигациялар бойынша Recovery Rate деректерін ескере отырып жүзеге асырылады;
- эмитенттердің қамтамасыз етілмеген корпоративтік облигациялары бойынша LGD 70% мөлшерінде айқындалған.

Жеке және біртекті қаржы активтеріне қатысты кредиттер бойынша PD және LGD көрсеткіштері макроэкономикалық көрсеткіштер бойынша болжамды ақпаратты ескере отырып, Топ пайдаланатын статистикалық модельдер мен басқа да тарихи деректер негізінде айқындалады.

Жеке қаржылық активтер

Жеке қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау қаржыландыру туралы мәселені қарау кезінде және тоқсан сайынғы мониторинг жүргізу кезінде айқындалатын қарыз алушылардың рейтингтері бойынша тарихи деректер және кемінде 5 жыл байқау кезеңіндегі қарыз алушылардың дефолттары бойынша тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Қарыз алушы рейтингінің деңгейіне сәйкес келетін PD деңгейін бағалау дефолтқа шыққан қарыз алушылар бойынша жиынтық баланстық берешектің жиынтық баланстық берешекке (бір жылдағы орташа) қатынасын, бақылау кезеңіндегі бақылау кезеңінің әрбір есепті күніне 1 күнтізбелік жыл уақыт аралығындағы қарыз алушы рейтингінің белгілі бір деңгейін айқындау жолымен жүзеге асырылады.

Жеке қаржы активтерінің кредиттік сапа санаттарының S&P халықаралық рейтингтік агенттігі жариялайтын PD кумулятивтік мәндерінің статистикасына сәйкестігі төменде келтірілген:

- «Стандартты» – орташа өлшенген ішкі кредиттік рейтингі 3 және орташа өлшенген PD деңгейі 1.4%-ға тең қарыздар, бұл «B+» үшін кумулятивтік PD мәндерінің статистикасына сәйкес келеді;
- «Тәуекел деңгейі төмен» – орташа өлшенген ішкі кредиттік рейтингі 4 және орташа өлшенген PD деңгейі 2.8%-ға тең қарыздар, бұл «B» үшін кумулятивтік PD мәндерінің статистикасына сәйкес келеді;
- «Орташа тәуекел деңгейімен» – 5-8 кредиттік рейтингі бар және орташа өлшенген PD деңгейі 39.10%-ға тең қарыздар, бұл «B-»/«CCC» үшін PD кумулятивтік мәндерінің статистикасына сәйкес келеді;
- «Проблемалық қарыздар» – тәуекел деңгейі жоғары қарыздар және проблемалық қарыздар, бірақ қолда бар өтімді кепілді қамтамасыз етуді іске асыру жолымен берешекті қайтару бойынша жоғары күтілетін қарыздар;

- «Тәуекел деңгейі жоғары проблемалық қарыздар» – тәуекел деңгейі жоғары қарыздар мен проблемалық қарыздар, бірақ өтімді кепілді қамтамасыз етудің болмауына байланысты берешекті қайтару бойынша күтулері төмен қарыздар.

Біртекті қаржылық активтер

Біртекті қаржы активтеріне жататын кредиттер бойынша PD бағалау кредиттік өнімнің түрін және кепілде бар қамтамасыз ету түрін қамтитын, олар үшін ортақ тәуекел сипаттамаларының негізінде біртекті активтер топтарына бөлуді ескере отырып, кемінде 5 жыл бақылау кезеңі үшін берудің әрбір буынының (айына) қарыз алушылардың дефолттары бойынша тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

Біртекті активтер тобы бойынша PD деңгейі бақылау кезеңінің әрбір айы үшін дефолтқа шыққан кредиттер санының әрбір беру буынының дефолтқа жатпайтын кредиттер санына қатынасы ретінде, бақылау кезеңінің әрбір айы үшін біртекті активтер тобы бойынша дефолттың орташа ықтималдығын кейіннен айқындауды ескере отырып, мәнді кейіннен жылдық мәнге келтіре отырып айқындалады.

Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері

Макроэкономикалық көрсеткіштердің PD деңгейіне әсерін есепке алу үшін PD есептік мәндері PIT (Point-in-Time) коэффициентіне калибрленеді. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлер Қазақстан Республикасы үшін негізгі көрсеткіштердің төмендегі мәндерін қамтыды:

- қаржы активтері бойынша: инфляция, ЖІӨ өсімі, республикалық бюджеттің кірістері, мұнай бағасы (Brent, орташа жылдық), АҚШ долларының бағамы (орташа жылдық), ҚР ҰБ базалық мөлшерлемесі, жұмыссыздық деңгейі мен басқалары:

Кезең	АҚШ		Ресей	ЖІӨ	Инфля-	Brent		Импорт,
	долла-	Еуро				мұнайының	Экспорт,	
	рының	бағамы	рублінің	өсімі, %	ция, %	бағасы, АҚШ	АҚШ млн	АҚШ млн
	бағамы	бағамы	бағамы			долл.	долл.	долл.
2024 жылға арналған болжам (негізгі)	475	506.50	6.29	4.90	8.50	80.00	92,358.82	55,325.18

Кезең	Базалық мөлшер- леме, %	Жұмыс- сыздық деңгейі, %	Республи- калық бюджет кірістері, млн теңге	Халықтың жан басына шаққандағы орташа номиналды ақшалай табыстары, теңге	Халықтың нақты жан басына шаққандағы ақшалай табыстары, теңге	Халықтың нақты жан басына шаққандағы ақшалай шығыстары, теңге	Нақты орташа айлық жалақы, теңге
2024 жылға арналған болжам (негізгі)	12.00	4.80	16,124,000.00	199,769.39	184,119.25	286,378.33	362,428.76

Корреляция нәтижелері бойынша қолданылған сценарий:

- жеке қаржы активтері бойынша: АҚШ долларының бағамы, Еуро бағамы, мұнай бағасы мен талданатын кезеңде дефолтқа ұшыраған гетерогенді қаржы активтерінің деңгейіне халықтың жан басына шаққандағы нақты ақшалай шығыстары:

Кезең	АҚШ долларының бағамы	Еуро бағамы	Brent мұнайының бағасы, АҚШ долл.	Халықтың нақты
				жан басына шаққандағы ақшалай шығыстары, теңге
2024 жылға арналған болжам (негізгі)	475.00	506.50	80.00	286,378.33
2024 жылға арналған болжам (пессимистік)	493.32	526.03	51.00	272,059.41
2024 жылға арналған болжам (оптимистік)	462.12	492.76	109.00	300,697.25

- біртекті қаржы активтері бойынша: АҚШ доллары мен Ресей рублінің бағамдары, ЖІӨ-нің өсуі, инфляция, Brent мұнайының бағасы, экспорт және импорт, жұмыссыздық деңгейі, республикалық бюджеттің кірістері, халықтың жан басына шаққандағы орташа номиналды ақшалай кірістері, халықтың нақты жан басына шаққандағы ақшалай кірістері, халықтың нақты жан басына шаққандағы ақшалай шығыстары, талданатын кезеңде бір жыл ішінде дефолтқа түскен біртекті қаржы активтерінің деңгейіне үш сценарийдегі нақты орташа айлық жалақы:

Кезең	АҚШ	Еуро	Ресей	ЖІӨ	Инфляция,	Brent	Экспорт,	Импорт,
	долларының	бағамы	рублінің	өсімі,	%	мұнайының	АҚШ млн	АҚШ млн
	бағамы	бағамы	бағамы	%	%	бағасы,	АҚШ млн	АҚШ млн
	бағамы	бағамы	бағамы	%	%	АҚШ долл.	долл.	долл.
2024 жылға арналған болжам (негізгі)	475.00	506.50	6.29	4.90	8.50	80.00	92,358.82	55,325.18
2024 жылға арналған болжам (пессимистік)	493.32	526.03	6.53	3.70	10.00	51.00	77,648.32	47,993.41
2024 жылға арналған болжам (оптимистік)	462.12	492.76	6.12	5.80	8.00	109.00	99,460.16	57,753.99

Кезең	Жұмыссыздық деңгейі, %	Республикалық бюджет кірістері, млн теңге	Халықтың	Халықтың	Халықтың	Нақты
			жан басына шаққандағы орташа номиналды ақшалай табыстары, теңге	нақты жан басына шаққандағы ақшалай табыстары, теңге	нақты жан басына шаққандағы ақшалай шығыстары, теңге	орташа айлық жалақы, теңге
2024 жылға арналған болжам (негізгі)	4.80	16,124,000.00	199,769.39	184,119.25	286,378.33	362,428.76
2024 жылға арналған болжам (пессимистік)	5.04	14,986,700.00	189,780.92	172,528.11	272,059.41	344,307.32
2024 жылға арналған болжам (оптимистік)	4.56	16,455,100.00	209,757.86	194,220.24	300,697.25	380,550.19

Сценарийлердің әрқайсысы бойынша өлшенген мәндер келесі диапазондағы мәндерді құрайды: «негізгі» сценарий 42%-дан 75%-ға дейін, «пессимистік» - 0%-дан 25%-ға дейін, «оптимистік» қолданылатын макро-индикаторға байланысты 8% - 33%.

Әсерді бағалау сызықтық корреляциялық-регрессиялық талдау әдісімен жүзеге асырылады (статистика кемінде 5 жыл), PIT коэффициенті болжамды сценарийлерді ескере отырып өлшенген дефолт деңгейінің (D) D мәніне қатынасы ретінде анықталады.

Банк LGD көрсеткіштерін активтің баланстық құны мен дефолтқа шығу сәтіндегі берешекке қатысты дефолт сәтінен бастап дефолт кредиттері бойынша қайтару деңгейінің жиынтығы (ақша қаражатын қайтару коэффициенті – Recovery Rates) мен қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған қамтамасыз етуді іске асырудан түсетін ақшалай қаражаттың есептік болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде бағалайды (яғни, бастапқы тану кезінде есептелген тиімді пайыздық мөлшерлеме).

Дефолт болған жағдайда тәуекел сомасы дефолт басталған күні кредиттік тәуекелге ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді. Бұл көрсеткішті амортизациямен қоса, Банк шарт талаптарына сәйкес осы шамадағы күтілетін өзгерістерді ескере отырып, есепті күнге ағымдағы шаманы негізге ала отырып есептейді. Біртекті қаржылық активтер үшін EAD шамасы жалпы баланстық құн болып табылады.

(v) Құнсызданудан болған шығындарды тану

Кредиттердің құнсыздануынан және дебиторлық берешектен болған барлық залалдар (құнсызданудан немесе құнсызданудан түскен пайдадан болған залалды қалпына келтіруді қоса алғанда) пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі.

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін борыштық қаржы активтерінің залалдарына арналған бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, өйткені бұл активтердің баланстық құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда шығындарға арналған бағалау резервінің шамасы ашылады және әділ құн өзгерістері резервінің құрамында танылады.

(vi) Есептен шығару

Кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар оларды өтеудің негізді күтулері болмаған кезде есептен шығаруға жатады (ішінара немесе толық сомада). Әдетте, бұл Топ қарыз алушының есептен шығарылатын қарыз сомаларын өтеуге жеткілікті көлемде ақша ағындарын тудыруы мүмкін активтері немесе кіріс көздері жоқ екенін анықтайтын жағдай. Алайда есептен шығарылған қаржылық активтерге қатысты топ қарыз сомаларын өтеу саясатына сәйкес берешекті өндіріп алу қызметін жалғастыра алады.

(vii) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салық активтерінен басқа қаржылық емес активтер құнсыздану белгілері болатын әрбір есепті күндегі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату шығындары мен пайдаланудан алынған құнды шегергендегі әділ құнның ең үлкен мәні болып табылады. Пайдалану құнын есептеу кезінде болашақта күтілетін ақша ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасы мен осы активке немесе ақша қаражатын өндіретін бірлікке («АҚӨБ») тән тәуекелдерді көрсететін салыққа дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың дисконтталған құнына дейін дисконтталады. Басқа активтер өндіретін ақша қаражат ағынынан едәуір дәрежеде тәуелсіз ақша қаражаттарының ағынын тудырмайтын актив үшін өтелетін құн актив тиесілі ақша қаражаттарын өндіретін активтер тобы бойынша айқындалады.

Егер активтің немесе оған сәйкес АҚӨБ баланстық құны оның есептік өтелетін құнынан жоғары болған жағдайда құнсызданудан болған залал деп танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залалдар пайда немесе залал құрамында көрсетіліп, өтелетін құнды айқындау кезінде пайдаланылатын бағалауларда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтіріледі.

Актив құнсыздануынан болған кез келген залал, егер құнсызданудан болған залал шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмесе, қалыптасатын осындай баланстық құннан (амортизацияны шегергенде) аспайтын көлемде қалпына келтіріледі.

(з) Резервтер

Қор Топтың орын алған оқиғаның нәтижесінде заңды немесе негізделген міндеттемесі болған және осы міндеттемені орындау үшін қаражатты бұру талап етілуі мүмкін болған жағдайда қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Егер мұндай міндеттеменің сомасы елеулі болса, онда резервтер ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және қолданылатын жерде осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, болжамды болашақ ақша ағындарын дисконттау жолымен айқындалады.

(и) Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер

Ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында Топ пайдаланылмаған кредиттік желілерді, аккредитивтер мен кепілдіктерді қамтитын кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелерді өзіне қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа да нысандарын ұсынады.

Қаржылық кепілдіктер – бұл белгілі бір дебитордың борыштық құралдың шарттарымен белгіленген мерзімде төлем жасай алмауы салдарынан болған шығындарды өтеу үшін Топты белгілі бір төлемдерді жүзеге асыруға міндеттейтін шарттар.

Шығарылған қаржылық кепілдік шарттары немесе нарықтық мөлшерлемеден төмен қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша бағаланады. Нәтижесінде олар екі шаманың ең үлкені бойынша бағаланады: ХҚЕС (IFRS) 9 сәйкес анықталған шығындар бойынша бағалау резервінің сомасы мен тиісті жағдайларда ХҚЕС (IFRS) 15 қағидаттарына сәйкес танылған жинақталған кіріс сомасын шегергенде бастапқыда танылған сома.

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер мен кредиттік сипаттағы басқа да міндеттемелер бойынша қорлар өзге міндеттемелердің құрамына енгізіледі.

(к) Акционерлік капитал

(i) Жай акциялар

Жай акциялар меншікті капитал ретінде жіктеледі. Жай акциялар мен акцияларға опциондар шығаруға тікелей байланысты шығындар кез келген салық әсерін шегергендегі меншікті капиталды азайту ретінде танылады.

(ii) Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялау және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

Жай акциялардың дивидендтері шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жарияланған кезде бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(л) Салық салу

Табыс салығының сомасына ағымдағы салық сомасы мен кейінге қалдырылған салық сомасы кіреді. Табыс салығы, тиісінше, басқа жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілетін, меншікті капиталдың шоттарында тікелей көрсетілетін, өзге жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілетін операцияларға қатысты сомалардан басқа, пайданың немесе залалдың құрамында толық көлемде көрсетіледі.

(i) Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сондай-ақ алдыңғы есепті жылдардағы табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жылдағы салық салынатын пайданың болжамды мөлшеріне сүйене отырып есептеледі.

(ii) Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаттары үшін айқындалатын активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық мынадай уақытша айырмашылықтарға қатысты танылмайды:

- бастапқы тану кезінде гудвиллді көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны төмендетпейтін айырмашылықтар;
- бизнесті біріктіру жөніндегі мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік, салық салынатын да пайдаға немесе салық залалына әсер етпейтін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы тану кезінде туындайтын айырмалар; және
- еншілес, қауымдастырылған кәсіпорындар мен бірлескен қызмет инвестицияларымен байланысты уақытша айырмашылықтар, бұл Топтың көрсетілген айырмашылықтарды іске асыру уақытын бақылауға мүмкіндігі бар шамада және олар жақын болашақта жүзеге асырылмайтынына сенімділігі бар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық шығындарына, пайдаланылмаған салық кредиттері мен шегерілетін уақытша айырмашылықтарға қатысты олар жүзеге асырылуы мүмкін болашақ салық салынатын пайданы алу ықтималдығы шамасында ғана танылады. Болашақ салық салынатын пайданың шамасы қалпына келтіруге тиісті салық салынатын уақытша айырмашылықтардың шамасы негізінде айқындалады. Кейінге қалдырылған салық активін толық мөлшерде тану үшін тиісті салық салынатын уақытша айырмалардың жеткілікті сомасы болмаған кезде болашақ салық салынатын пайда қосымша назарға алынады, ол топтың әрбір еншілес кәсіпорны үшін олардың бизнес-жоспарлары негізінде жеке айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің шамасы әрбір есепті күндегі жағдай бойынша талданады және тиісті салық жеңілдіктерін іске асыру бұдан артық ықтимал болмайтын шамада азаяды. Мұндай есептен шығару болашақ салық салынатын пайданың болу ықтималдығы артқан жағдайда қалпына келтіріледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта бағаланып, болашақ салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активін өтеуге мүмкіндік беретін шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салық шамасы есепті күндегі жағдай бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып, уақытша айырмашылықтар қалпына келтірілген сәтте болашақта қолданылатын салық ставкалары негізге алына отырып айқындалады. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Топтың есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеу немесе өтеуді жоспарлау тәсіліне байланысты салық салдарын көрсетеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуды жүргізуге заңды түрде бекітілген құқық болған жағдайда есептеледі және бұл активтер мен міндеттемелер бір салық салынатын кәсіпорыннан бір салық органы алатын табыс салығын білдіреді немесе әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан, бірақ бұл кәсіпорындар ағымдағы салық міндеттемелері мен активтерін таза негізде реттеуге ниетті немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін сату олардың салық міндеттемелерін өтеу арқылы бір уақытта жүзеге асырылады.

(м) Шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі кірістер мен шығыстарды тану

(i) Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, пайда немесе залал ретінде көрсетіледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржылық құралдың күтілетін мерзіміндегі болашақ ақшалай төлемдерді немесе түсімдерді дәл дисконттайтын мөлшерлеме:

- қаржылық активтің жалпы баланстық құны; немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құны.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған активтер болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу кезінде Топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын ескере отырып, бірақ күтілетін кредиттік залалдарды есепке алмай, ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын бағалайды. Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері үшін кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік залалдарды қоса алғанда, күтілетін болашақ ақша қаражаттарының ағындарының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеу мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомаларды қамтиды. Мәміле бойынша шығындар қаржы активін немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты қосымша шығындарды қамтиды.

(ii) Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеу

Қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржы активі немесе қаржылық міндеттеме бастапқы танылған кезде есептеледі. Пайыздық кіріс пен шығысты есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив кредиттік-құнсызданбаған кезде) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруін көрсету мақсатында өзгермелі пайыздық мөлшерлеме құралдары бойынша ақша қаражаттарының ағындарын мерзімді қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады.

Алайда бастапқы танылғаннан кейін кредиттік құнсызданған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс қаржы активінің таза баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржы активі бұдан былай кредиттік құнсызданбаса, онда пайыздық кірісті есептеу қайтадан жалпы баланстық құн негізінде жүзеге асырылады.

Бастапқы танылған кезде кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің таза баланстық құнының шамасына қолдану арқылы есептеледі. Мұндай активтер бойынша пайыздық кіріс, егер олар бойынша несиелік тәуекел кейіннен азайса да, жалпы баланстық құн негізінде есептелмейді.

Мәміле бойынша тікелей шығыстарды ескере отырып, кредит беруге байланысты және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық сыйақылар Топ ұсынған кредиттер бойынша дисконт ретінде көрсетіледі. Шарттың қолданылу мерзімі шегінде дисконт сомасы амортизацияланады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, Топтың кірістеріне жатады. Егер шартта өзгеше көзделмесе, жасалатын шарт талаптарында көзделген өзге де қызметтерді ұсынумен байланысты және қызмет көрсету шамасына қарай алынатын комиссиялық кірістер, егер шартта өзгеше көзделмесе, қарыз алушының есептелген комиссиялық сыйақы бойынша берешегінің шоттарында бір мезгілде көрсетілуі мүмкін және тиісті қызметтер көрсету шамасына қарай кірістер шоттарында танылады.

(iii) Ақпараттарды ұсыну

Пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пайда мен залал және өзге де жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің «өзге пайыздық кірістеріне» енгізіледі.

(н) Комиссиялық кірістер

Комиссиялық кірістер көрсетілетін қызметтерге айырбастау үшін Топ алатын сомада көрсетіледі және Топ клиенттерге қызмет көрсеткен кезде немесе сол шамада танылады.

Топ сақтандыру агентінің қызметтерін ұсынады, әр түрлі сақтандыру компанияларының өмірін сақтандыру полистерін бөлшек кредитті сату орындарында ұсынып, сақтандыру сыйлықақыларына пропорционалды түрде агенттік комиссия алады. Өмірді сақтандыру полисін сатып алу ерікті болғандықтан және кредит алу шарты болмағандықтан, ол кредит бойынша пайыздық мөлшерлемеге әсер етпейді. Демек агенттік қызметтердің комиссиялық кірістері тиімді пайыздық мөлшерлеменің бөлігі болып саналмайды. Қызмет сақтандыру полисін (сақтандыру шартын) ресімдегеннен кейін толық көрсетілген болып есептелгендіктен, Топ комиссияны орындау міндеті орындалған кезде, яғни сақтандыру полисі (сақтандыру шарты) жасалған кезде бір мезгілде таниды.

Кредиттер бойынша жалпы табыстылықтың ажырамас бөлігі ретінде қаралатын қаржыландыру бергені үшін комиссиялар және өзге де комиссиялар, сондай-ақ мәмілелер бойынша тиісті шығындар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, қаржы құралының болжамды қолданылу мерзімі ішінде дисконттар/сыйлықақылар ретінде көрсетіледі және пайыздық кірістерге амортизацияланады.

Төлем карталарына қызмет көрсеткені үшін комиссиялық кірістер сауда және сервис кәсіпорындарында жүзеге асырылған кредиттік және дебеттік карталар бойынша операциялардан өзара айырбастау алымын (interchange fee) қамтиды және төлем жүйелерінен өтемақы алғаннан кейінгі уақытта танылады. Төлем карталарымен байланысты өзге де комиссиялар транзакция аяқталған сәтте танылады.

Ақшаны алудың комиссиялық кірісіне клиенттердің шоттарына қызмет көрсету үшін төлемдер, сондай-ақ кассалық операциялардың төлемдері кіреді. Клиенттердің шоттары бойынша қызметтерінің ақысы, әдетте, ай сайынғы негізде қызметтер көрсетілетін кезеңде танылады. Кассалық операциялар үшін алынатын төлем қызмет көрсету сәтінде танылады.

Есеп айырысу операцияларының комиссиялары-бұл операция жасалған кезде алынатын төлемдер мен аударымдардың комиссиялық кірістері.

Кепілдіктер бергені үшін комиссиялық сыйақы түріндегі кірістер, сондай-ақ аккредитивтерді беруге және оларға қызмет көрсетуге байланысты комиссиялар кіріс шоттарына күнделікті амортизациямен есептеу әдісі бойынша есепте көрсетіледі.

(с) Жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Стандарттар мен түсіндірулерге енгізілген бірқатар жаңа түзетулер 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енді. Осы стандарттарға енгізілген түзетулер мен түсініктемелер Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ:

- «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS) 17;
- Бухгалтерлік бағалауды анықтау» ХҚЕС (IAS) 8-ге енгізілген түзетулер;
- «Есеп саясатын ашу» ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС бойынша 2 практикалық ұсынымдарға енгізілген түзетулер;
- «Табыс салығы» ХҚЕС (IAS) 12 түзетулері – бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық.

Шығарылған, бірақ күшіне енбеген ҚЕХС жаңа және қайта қаралған стандарттары

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға енгізілген түзетулер 2024 жылдың 1 қаңтарынан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен күшіне енеді. Банк осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаған кезде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын ауыспады.

Стандарттарға енгізілетін келесі түзетулер мен түсініктемелер Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- ХҚЕС-ке енгізілетін түзетулер (IAS) 1-міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерге ковенанттармен жіктеу;
- «Жалға алу» ХҚЕС (IFRS) 16 енгізілетін түзетулері – кері жалға беру сату операциясындағы жалдау міндеттемелері;
- Жеткізушілерді қаржыландыру шарттарының немесе сатып алуды қаржыландыру шарттарының тетіктеріне қатысты 7 ХҚЕС (IAS) және 7 ХҚЕС (IFRS) түзетулері;
- ХҚЕС (IAS) 21 түзетулері – еркін айырбасталудың болмауы.

4 Пайыздық кірістер мен шығыстар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер		
Клиенттерге амортизацияланған құны бойынша ескеріліп берілген кредиттер	260,938,472	162,732,833
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	10,867,968	11,195,442
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	31,063,780	8,105,159
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	22,158,505	7,498,433
«Кері репо» мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	115,147	344,663
Банктердегі шоттар мен депозиттер	927,049	86,336
Басқа қаржылық активтер	346,326	339,887
	326,417,247	190,302,753
Пайыздық шығындар		
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	(119,237,874)	(67,900,344)
«репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	(18,611,459)	(1,655,689)
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(12,654,936)	(12,008,456)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(1,650,592)	(1,796,978)
Өзге де тартылған қаражаттар	(934,015)	(841,186)
Жалға алу міндеттемелері	(376,472)	(314,631)
Банктердің шоттары мен депозиттері	(201,275)	(10,580)
	(153,666,623)	(84,527,864)
	172,750,624	105,774,889

5 Комиссиялық кірістер мен шығыстар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Комиссиялық кірістер		
Агенттік қызметтер*	24,626,953	26,879,884
Төлем карталарына қызмет көрсету	10,302,434	12,194,117
Есептеу операциялары	4,813,468	3,788,076
Ақша қаражаттарын алу	1,946,088	1,836,183
Кепілдіктер мен аккредитивтерді шығару	1,064,917	573,528
Кастодиандық қызметтер	240,689	170,481
Инкассация қызметтері	27,900	27,447
Басқалары	1,879,591	1,908,728
	44,902,040	47,378,444
Комиссиялық шығыстар		
Төлем карталарына қызмет көрсету	(11,394,992)	(10,819,448)
Есептеу операциялары	(1,375,174)	(1,093,036)
Мемлекеттік зейнетақы төлеу орталығы мен кредиттік бюролардың қызметтері	(1,385,825)	(1,067,730)
Ақша қаражаттарын алу	(471,364)	(407,748)
Кастодиандық қызметтер	(316,375)	(169,317)
Бағалы қағаздармен жүргізілетін операциялар	(74,236)	(35,104)
Басқалары	(250,987)	(358,746)
	(15,268,953)	(13,951,129)
	29,633,087	33,427,315

* 2023 және 2022 жылдары агенттік қызметтер мен төлем карталарына қызмет көрсетудің комиссиялық кірістерінің көп бөлігі «бөлшек банктік қызмет» сегментіне жатқызылды (27-ескертпе).

Шарттар бойынша активтер мен міндеттемелер

Келесі кестеде сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша дебиторлық берешек туралы ақпарат берілген.

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Комиссиялар бойынша дебиторлық берешек (18-ескертпе)	1,368,132	1,324,527

2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бастапқы күтілетін ұзақтығы бір жыл немесе одан аз болатын орындау жөніндегі қалған міндеттер туралы ақпарат ХҚЕС (IFRS) 15 көздегендей жария етілмейді.

Орындау міндеттері және кірісті тану саясаты

Түсім сатып алушымен жасалған шартта көрсетілген өтем негізінде бағаланады. Топ түсімді сатып алушыға қызметті бақылау ауысқан кезде мойындайды.

Келесі кестеде сатып алушылармен жасалған шарттардағы міндеттемелердің сипаты мен орындалу уақыты туралы мәліметтер, соның ішінде төлемнің маңызды шарттары мен қызметтердің маңызды түрлері бойынша кірісті танудың тиісті саясаты келтірілген.

Тауар/қызмет түрі	Төлемнің елеулі шарттарымен қоса, орындау міндеттемелерін орындау сипаты мен уақыт шеңбері	Түсімді 15 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес мойындау
Агенттік қызмет комиссиялары	Топ сақтандыру агентінің қызметтерін ұсынады, әр түрлі сақтандыру компанияларының өмірін сақтандыру полистерін бөлшек кредиттерді сату нүктелерінде ұсынады және сақтандыру полистері бойынша сақтандыру сыйлықақысына (құнына) барабар комиссиялық сыйақы алады. Өмірді сақтандыру полисін сатып алу ерікті болғандықтан және кредит алу шарты болмағандықтан, ол кредит бойынша пайыздық мөлшерлемеге әсер етпейді. Демек агенттік қызметтердің комиссиялық кірістері тиімді пайыздық мөлшерлеменің бөлігі болып саналмайды. Қызмет сақтандыру полисін (сақтандыру шартын) ресімдегеннен кейін толық көрсетілген болып есептеледі. Агенттік қызметтердің комиссиялық сыйақысы қызмет көрсету фактісі бойынша (есепті кезең үшін) төленеді.	Топ комиссиялық сыйақыны орындау міндеті орындалған кезде бір уақытта, яғни сақтандыру полисі (сақтандыру шарты) жасалғанда мойындайды.
Төлем карталарына қызмет көрсету жөніндегі комиссиялар	Төлем карталарына қызмет көрсету қызметтері сауда және сервис кәсіпорындарында жүзеге асырылған кредиттік және дебеттік карталар бойынша операциялардан өзара айырбастау алымын (interchange fee) қамтиды.	Өзара айырбастау алымынан түскен түсім төлем жүйелерінен өтем алғаннан кейінгі уақытта танылады. Төлем карталарымен байланысты өзге де комиссиялар транзакция аяқталған сәтте танылады.

6 Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардан түсетін таза пайда

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша таза іске асырылған пайда	9,234,778	2,145,225
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша таза іске асырылмаған пайда	169,434	343,676
Сауда бағалы қағаздарының әділ құнының өзгеруінен болған таза шығын	(998)	-
	9,403,214	2,488,901

7 Шетел валютасымен жүргізілетін операциялардан түсетін таза пайда

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Дилингтік операциялар, нетто	49,471,604	58,362,912
Бағамдық айырмашылықтар, нетто	(4,270,763)	(5,850,786)
	45,200,841	52,512,126

8 Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалдар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Клиенттерге берілген кредиттер (15-ескертпе)	64,353,442	18,242,342
Басқа активтер (18-ескертпе)	1,873,950	1,058,157
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтері (13-ескертпе)	4,810,957	5,860,100
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар (16-ескертпе)	1,153,161	10,758,875
Банктердегі шоттар мен депозиттер	42,402	(296)
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	(341,175)	386,272
	71,892,737	36,305,450

9 Персоналға жұмсалған шығындар

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Жалақы, сыйлықақылар және тиісті салықтар	42,313,792	32,070,479
Персоналға жұмсалатын басқа да шығындар	1,059,214	1,017,377
	43,373,006	33,087,856

10 Басқа жалпы және әкімшілік шығындар

	2023 ж.	2022 ж.
	мың теңге	мың теңге
Байланыс және ақпарат қызметтері	4,546,844	4,189,014
Тозу және амортизация	3,264,599	2,916,209
Табыс салығынан басқа салықтар	2,258,733	1,593,401
Жөндеу жұмыстары мен қызмет көрсету	1,694,773	898,379
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің тозуы мен амортизациясы	1,411,997	1,304,167
Күзет	1,405,233	1,255,196
Жарнама және маркетинг	1,174,846	776,248
Операциялық жалдау шығындары	844,181	436,398
Кәсіби қызметтер	529,503	621,418
Инкассация қызметтері	499,342	315,243
Иссапар шығындары	347,147	262,294
Канцеляриялық тауарлар	245,505	247,642
Аудитке шығындары	132,000	129,600
Көлік шығындары	121,119	92,441
Оқыту	115,508	81,006
Сақтандыру	85,212	58,467
Өкілдік шығындар	1,490	1,156
Басқасы	2,063,279	1,789,178
	20,741,311	16,967,457

Кәсіби қызметтерге арналған шығыстардың құрамына 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топтың аудитор компаниясымен байланысты көрсетілген аудиторлық емес қызметтердің құны 7,196 мың теңге мөлшерінде енгізілген.

11 Табыс салығының шығысы

	2023 ж.	2022 ж.
	мың теңге	мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстары		
Ағымдағы кезең	27,003,639	17,264,070
Алдыңғы кезеңдердегі ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	(196,163)	-
	26,807,476	17,264,070
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша (үнемдеу)/шығыс		
Уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және қалпына келуі	(1,810,742)	6,934,611
Табыс салығы бойынша барлық шығыстар	24,996,734	24,198,681

2023 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20%-ды құрайды (2022 жыл: 20%).

31 желтоқсанда аяқталған жылдың тиімді салық мөлшерлемесін есептеу:

	2023 ж.		2022 ж.	
	мың теңге	%	мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	120,437,139		107,518,853	
Табыс салығы бойынша қолданыстағы ставкаға сәйкес есептелген табыс салығы	24,087,428	20.00	21,503,771	20.00
Бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын кірістер	(7,244,367)	(6.02)	(3,368,455)	(3.13)
Алдыңғы кезеңдердегі ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	(196,163)	(0.16)	-	-
Құнсызданудан шегерілмейтін залалдар	3,984,912	3.31	3,972,413	3.69
Шегерілмейтін шығындар	4,364,924	3.62	2,090,952	1.94
	24,996,734	20.76	24,198,681	22.51

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмашылықтар 2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза кейінге қалдырылған салық міндеттемесінің пайда болуына әкеледі.

2017 жылы қалыптасқан болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалын пайдалану мерзімі 2027 жылғы 31 желтоқсанда аяқталады. 2022 жылы Топ болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығынының қалған сомасын толығымен пайдаланды. Табыс салығы бойынша салық салынатын базаның мөлшерін азайтатын қалған уақытша айырмашылықтарды пайдалану мерзімі Қазақстан Республикасының қолданыстағы салық заңнамасымен шектелмейді.

2023 және 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішіндегі уақыт айырмашылықтарының шамасының өзгеруі келесідей ұсынылуы мүмкін:

	2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	Пайда немесе залал ретінде танылған	Басқа жиынтық табыстың құрамында танылған	2023 жылғы 31 желтоқсан- дағы қалдық
2023 ж. мың теңге				
Клиенттерге берілген кредиттер	37,382	107,766	-	145,148
Негізгі қаражаттар	(1,257,995)	(235,956)	-	(1,493,951)
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	(82,214)	90,433	-	8,219
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төленетін сыйақы	67,959	(67,959)	-	-
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(18,749,128)	827,878	-	(17,921,250)
Басқа да міндеттемелер	1,187,960	1,078,773	-	2,266,733
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	1,047,000	-	1,327,864	2,374,864
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(533,728)	110,358	-	(423,370)
Жалға алу міндеттемелері	635,081	(100,551)	-	534,530
	(17,647,683)	1,810,742	1,327,864	(14,509,077)
	2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	Пайда немесе залал ретінде танылған	Басқа жиынтық табыстың құрамында танылған	2022 жылғы 31 желтоқсан- дағы қалдық
2022 ж. мың теңге				
Клиенттерге берілген кредиттер	1,312,621	(1,275,239)	-	37,382
Негізгі қаражаттар	(1,173,434)	(84,561)	-	(1,257,995)
Басқа активтер	25,158	(25,158)	-	-
Өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	(82,214)	-	(82,214)
Банктердегі депозиттер мен шоттар бойынша төленетін сыйақы	41,243	26,716	-	67,959
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	(19,450,720)	701,592	-	(18,749,128)
Басқа да міндеттемелер	950,348	237,612	-	1,187,960
Болашақ кезеңдерге келтірілген салық шығындары	6,453,565	(6,453,565)	-	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	12,539	-	1,034,461	1,047,000
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(431,401)	(102,327)	-	(533,728)
Жалға алу міндеттемелері	512,548	122,533	-	635,081
	(11,747,533)	(6,934,611)	1,034,461	(17,647,683)

12 Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Кассадағы ақша қаражаттары	53,046,208	70,070,846
ҚРҰБ-дағы «Ностро» үлгісіндегі шоттар	168,343,296	189,540,044
Басқа банктердегі «Ностро» үлгісіндегі шоттар		
- «АА-»-дан «АА+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	119,166,526	79,700,201
- «А-»-дан «А+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	30,624,290	40,085,569
- «ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	11,016,104	38,982,988
- «ВВ-»-дан «ВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	1,056,871	-
- «В-»-дан «В+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	-	1,641,863
- берілген кредиттік рейтингсіз	31,886,834	9,747,892
Басқа банктердегі «Ностро» үлгісіндегі барлық шоттар	193,750,625	170,158,513
ҚРҰБ-дағы мерзімді депозиттер	82,794,483	463,592,732
Басқа банктердегі мерзімді депозиттер		
- »-ВВ-»-дан «ВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	7,380,000	-
Басқа банктердегі барлық мерзімді депозиттер	7,380,000	-
Қор биржаларындағы шоттардағы маржалық қамтамасыз ету	14,391,257	13,925,765
Күтілетін кредиттік залалдар үшін резерв шегерілгенге дейін барлық ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	519,705,869	907,287,900
Күтілетін кредиттік залалдар үшін резервтер	(39,111)	(394,509)
Барлық ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	519,666,758	906,893,391

Кредиттік рейтингтер «Fitch» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктердің ұқсас стандарттарымен ұсынылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза баланстық құны 436,251,024 мың теңге болатын ақшалай баламасы кредиттік тәуекелдің 1-сатысына, 30,369,526 мың теңге – кредиттік тәуекелдің 2-сатысына, 0 теңге – кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жатқызылды (2022 жылғы 31 желтоқсан: таза баланстық құны 827,879,361 мың теңге болатын ақшалай эквиваленттер кредиттік тәуекелдің 1-сатысына, 8,734,586 мың теңге – кредиттік тәуекелдің 2 – сатысына, 208,598 мың теңге-кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жатқызылды).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 3 банкі (2022 жыл: 4 банк) бар, олардың әрқайсысында ақшалай эквиваленттерінің қалдықтары меншікті капиталдың 10%-дан асады. Көрсетілген контрагенттердегі қалдықтардың жиынтық көлемі 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 400,928,595 мың теңгені құрайды (2022 жыл: 808,732,031 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген кредиттік рейтингі жоқ «Ностро» типті шоттардың құрамына ресейлік банктер мен қаржы ұйымдарына ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттерінің жалпы баланстық құнының 5.85%-на баламалы жалпы сомасы 30,406,563 мың теңгеге қойылатын талаптар енгізілді (2022 жыл: 9,337,694 мың теңге, ақша қаражаты мен олардың эквиваленттерінің жалпы баланстық құнының 1.03%-на баламалы). Бұл ретте ресейлік контрагенттерге қойылатын талаптардың жоғарыда көрсетілген сомасының 99.9%-ы Ресейге қарсы санкцияларға ұшырамаған банктер мен қаржы ұйымдарындағы қалдықтармен ұсынылған (2022 жыл: 91%). Күтілетін кредиттік шығындардың қорларын есептеу мақсатында Топ Moody's рейтингтік агенттігі ұсынған статистикаға сәйкес «ССС» халықаралық кредиттік рейтингіне сәйкес PD және LGD көрсеткіштерін пайдаланды.

Минималды резервтерге қойылатын талаптар

ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес, минималды резервтік талаптар банктердің әртүрлі міндеттемелер топтарының белгілі бір қатынастарының жалпы сомасы ретінде есептеледі. Екінші деңгейдегі банктер резервтік активтердің (минималды резервтік талаптарды айқындау кезеңіндегі минималды резервтік талаптардың орташа мөлшерінің 50%-нан аспайтын мөлшерде ұлттық валютадағы кассадағы ақша қаражаты және ұлттық валютадағы ҚРҰБ шоттарындағы қалдықтар) орташа шамасын орташа минималды талаптарға тең немесе одан жоғары ұстау жолымен осы талаптарды орындауға міндетті. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша минималды резерв сомасы 40,278,670 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 32,021,925 мың теңге).

13 Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Топ меншігіндегі		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	229,454,238	78,932,285
АҚШ мемлекеттік қазынашылық облигациялары	33,602,598	1,654,536
Германияның егеменді облигациялары	90,743,579	-
Австрияның егеменді облигациялары	44,984,632	-
Нидерландтың егеменді облигациялары	10,030,737	-
Ұлыбританияның егеменді облигациялары	5,752,292	-
<i>Даму банктерінің облигациялары</i>		
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	24,152,088	1,038,434
<i>Корпоративтік облигациялар</i>		
«ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингісі бар корпоративтік облигациялар	442,298	10,160,308
«ВВ-»дан «ВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингісі бар корпоративтік облигациялар	3,390,041	-
Кредиттік рейтингісі жоқ корпоративтік облигациялар	1,676,464	9,050,551
	444,228,967	100,836,114
Өзге де тартылған қаражат бойынша кепілдегі		
«ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингісі бар корпоративтік облигациялар (23-ескертпе)	18,699,926	7,839,694
«ВВ-»дан «ВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингісі бар корпоративтік облигациялар (23-ескертпе)	-	3,146,018
	18,699,926	10,985,712
	462,928,893	111,821,826
Күтілетін кредиттік залалдардың резервтері*	(10,596,692)	(5,929,413)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін барлық қаржы активтері (баланстық құн)	462,928,893	111,821,826

Кредиттік рейтингтер «Fitch» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктердің ұқсас стандарттарымен ұсынылған.

** Жоғарыда келтірілген шығындар бойынша бағалау резерві басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздардың баланстық құны олардың әділ құны болып табылатындықтан, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды.*

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы әділ құны 1,676,464 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 9,050,551 мың теңге) «кредиттік рейтингсіз» санатындағы өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері Ресей эмитенттерінің облигацияларымен ұсынылған, бұл ретте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резервті есептеу үшін Топ бағалайтын ресейлік эмитенттердің ағымдағы кредиттік рейтингі облигацияларды төлеу бойынша дефолтқа жол берілген эмитенттердің кредиттік рейтингінен басқа, «ССС»-ны құрайды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны 461,252,429 мың теңге (жалпы баланстық құны 461,328,608 мың теңгеге тең) өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері кредиттік тәуекелдің 1-сатысына, кредиттік тәуекел деңгейінің 2-сатысына баланстық құны 405,104 мың теңге болатын басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері (жалпы баланстық құны 553,678 мың теңгеге тең), баланстық құны 1,271,360 мың теңге (жалпы баланстық құны 11,643,299 мың теңгеге тең) – кредиттік тәуекел деңгейінің 3-сатысына басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері жатқызылды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны 102,771,274 мың теңге (жалпы баланстық құны 102,871,656 мың теңгеге тең) өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері кредиттік тәуекелдің 1-сатысына, кредиттік тәуекел деңгейінің 2-сатысына – баланстық құны 8,986,914 мың теңге (жалпы баланстық құны 12,668,495 мың теңгеге тең) басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтері, кредиттік тәуекел деңгейінің 3-сатысына – баланстық құны 63,638 мың теңге (жалпы баланстық құны 2,211,088 мың теңгеге тең) басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтері жатқызылды.

Шығынға арналған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік залал мөлшерінде танылатын бағалы қағаздар бойынша PD деңгейі 0.00-0.29%-ды құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 0.37%-дан 5.00%-ға дейін), кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын бағалы қағаздар бойынша және залалдарға арналған резервтер олар бойынша толық көлемде, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 7.10%-ды құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 7.10%-дан 19.90%-ға дейін). Бағалы қағаздар бойынша қолданылған LGD деңгейі 70.00%-дан 79.40%-ға дейін (2022 жылғы 31 желтоқсан: 56.00%-дан 70.65%-ға дейін) құрады. PD көрсеткішінің көзі Standard&Poor's және Moody's халықаралық рейтинг агенттігі жариялаған статистика болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік залалдар резерві 10,596,692 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 5,929,413 мың теңге).

Келесі кестеде 2023 жылғы басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерімен есепті кезеңнің басындағы және соңындағы шығындарға бағалау резервінің қалдықтарын салыстыру келтірілген:

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Барлығы
мың теңге				
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	100,382	3,681,581	2,147,450	5,929,413
1-кезеңге аудару	-	-	-	-
2-кезеңге аудару	-	-	-	-
3-кезеңге аудару	-	(2,855,284)	2,855,284	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	(24,305)	(710,275)	5,545,537	4,810,957
Бағамдық айырмашылық әсері	102	32,552	(176,332)	(143,678)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	76,179	148,574	10,371,939	10,596,692

Келесі кестеде 2022 жылғы басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерімен есепті кезеңнің басындағы және соңындағы шығындарға бағалау резервінің қалдықтарын салыстыру келтірілген:

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Барлығы
мың теңге				
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	43,408	-	-	43,408
1-кезеңге аудару	-	-	-	-
2-кезеңге аудару	(14,019)	14,019	-	-
3-кезеңге аудару	(6,054)	-	6,054	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі	74,511	3,652,144	2,133,445	5,860,100
Бағамдық айырмашылық әсері	2,536	15,418	7,951	25,905
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	100,382	3,681,581	2,147,450	5,929,413

14 Банктердегі шоттар мен депозиттер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Мерзімдік депозиттер		
- ҚРҰБ-дағы шартты депозит	2,526,937	2,007,734
- «Қазақстанның Даму банкі» АҚ-тағы шот	5,380,442	2,112,962
- «АА-»-дан «АА+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	7,415,248	5,045,962
- «А-»-дан «А+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	3,599,564	2,684,082
- «ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	114,050,367	-
- кредиттік рейтингсіз	130,600	142,300
Барлық мерзімдік депозиттер	133,103,158	11,993,040
Банктерге берілген кредиттер		
- «ВВ-»-дан «ВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	547,704	-
- «В-»-дан «В+»-ға дейінгі кредиттік рейтингтермен	655,315	-
Банктерге берілген барлық кредит	1,203,019	-
Күтілетін кредиттік залалдар үшін резерв шегерілгенге дейін амортизацияланған күн бойынша бағаланатын банктердегі барлық шоттар мен депозиттер	134,306,177	11,993,040
Күтілетін кредиттік залалдардың қорлары	(41,248)	(1,968)
Банктердегі шоттар мен депозиттер	134,264,929	11,991,072

Кредиттік рейтингтер «Fitch» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктердің ұқсас стандарттарымен ұсынылған.

2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктердегі барлық шоттар мен депозиттер кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-дағы шартты депозиті «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ» АҚ) алынған 1,491,100 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 676,274 мың теңге) мөлшеріндегі қаражатты және «ҚДБ» АҚ және «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-пен жасалған кредиттік келісімдердің талаптарына сәйкес «ДАМУ» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан («ДАМУ ҚДҚ» АҚ) алынған 1,035,837 мың теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1,331,460 мың теңге) қамтиды. Қаражат кәсіпорындар мен жеке тұлғаларға арнайы жеңілдікті шарттармен кредит ретінде берілетін болады. Бұл қаражат шартты депозиттен тиісінше «ҚДБ» АҚ және «ДАМУ ҚДҚ» АҚ мақұлдағаннан кейін ғана алынуы мүмкін.

2023 жылғы 5 желтоқсанда Топ 2024 жылғы 10 сәуірде өтеу мерзімі және жылдық 5.20% мөлшерлемесі бар депозитке 250,000 мың доллар салды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-шотындағы 5,380,442 мың теңге мөлшеріндегі қалдық жеңілдікті автокредиттеудің мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-тан алынған қаражатты білдіреді (23-ескертпе) (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2,112,962 мың теңге).

Банктердегі шоттар мен депозиттердің шоғырлануы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоттар мен депозиттердің қалдықтары меншікті капиталдың 10%-нан асатын 1 контрагенті бар (2022 жылғы 31 желтоқсан: шоттар мен депозиттердің қалдықтары меншікті капиталдың 10%-дан асатын контрагенттер болған жоқ). Көрсетілген контрагенттегі қалдықтардың жиынтық көлемі 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 119,430,809 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 0 теңге).

15 Клиенттерге берілген кредиттер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, клиенттерге берілген кредиттер		
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілетін кредиттер	413,707,663	373,690,379
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	53,667,503	34,724,805
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық кредиттер	467,375,166	408,415,184
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер	517,071,745	473,500,800
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер	516,701,215	331,829,331
Ипотекалық кредиттер	6,784,711	7,483,490
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер	13,635,348	9,630,087
Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер	5,167,410	3,943,175
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша берілетін кредиттер	3,403,602	4,291,795
Бөлшек клиенттерге берілген барлық кредиттер	1,062,764,031	830,678,678
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерві шегерілгенге дейін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер	1,530,139,197	1,239,093,862
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(170,975,401)	(179,836,777)
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервін шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген барлық кредиттер	1,359,163,796	1,059,257,085

Төмендегі кестелерде 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы клиенттерге берілген кредиттер сыныптары бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің өзгерісіне талдау келтірілген:

мың теңге	1-кезең	2-кезең	3-кезең	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша					
күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы	34,738,547	15,286,783	128,104,782	1,706,665	179,836,777
1-кезеңге аудару	2,741,962	(2,411,079)	(330,883)	-	-
2-кезеңге аудару	(4,647,175)	10,086,456	(5,439,281)	-	-
3-кезеңге аудару	(2,446,561)	(16,313,547)	18,760,108	-	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі *	(18,108,416)	7,794,068	49,017,183	(1,480,301)	37,222,534
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	27,132,519	-	-	-	27,132,519
Танылуы тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	(1,611)	-	(1,611)
(Кредиттерді есептен шығару) /бұрын есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(87,961,152)	376,418	(87,584,734)
Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	14,630,677	165,753	14,796,430
РОСІ-активтерін тану	-	-	(1,533)	-	(1,533)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	(13,813)	(288,013)	(123,155)	-	(424,981)
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	39,397,063	14,154,668	116,655,135	768,535	170,975,401

* Тәуекел үлгі/параметрлеріндегі өзгерістермен қоса, өтеудің әсері (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу).

** Өтеу әсерін қоспағанда (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу).

мың теңге	1-кезең	2-кезең	3-кезең	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы	2,706,080	11,372,331	55,492,410	805,291	70,376,112
1-кезеңге аудару	702	(702)	-	-	-
2-кезеңге аудару	(6,588)	6,588	-	-	-
3-кезеңге аудару	(260)	(2,831,620)	2,831,880	-	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі *	(1,232,184)	731,691	(5,024,488)	(1,202,606)	(6,727,587)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері (Кредиттерді есептен шығару)/бұрын есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	535,514	-	-	-	535,514
Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	2,496,250	23	2,496,273
РОСІ-активтерін тану	-	-	-	-	-
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	(54,741)	(260,059)	(102,630)	-	(417,430)
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	1,948,523	9,018,229	28,402,551	110,850	39,480,153

мың теңге	1-кезең	2-кезең	3-кезең	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – бөлшек клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы	32,032,467	3,914,452	72,612,372	901,374	109,460,665
1-кезеңге аудару	2,741,260	(2,410,377)	(330,883)	-	-
2-кезеңге аудару	(4,640,587)	10,079,868	(5,439,281)	-	-
3-кезеңге аудару	(2,446,301)	(13,481,927)	15,928,228	-	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі *	(16,876,232)	7,062,377	54,041,671	(277,695)	43,950,121
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	26,597,005	-	-	-	26,597,005
Танылуы тоқтатылған қаржы активтері **	-	-	(1,611)	-	(1,611)
Кредиттерді есептен шығару	-	-	(60,670,281)	(131,724)	(60,802,005)
Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	12,134,427	165,730	12,300,157
РОСІ-активтерін тану	-	-	(1,533)	-	(1,533)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	40,928	(27,954)	(20,525)	-	(7,551)
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	37,448,540	5,136,439	88,252,584	657,685	131,495,248

* Тәуекел үлгі/параметрлеріндегі өзгерістермен қоса, өтеудің әсері (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу).

** Өтеу әсерін қоспағанда (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу).

Төмендегі кестелерде 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы клиенттерге берілген кредиттер сыныптары бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резервтің өзгеруіне талдау келтірілген:

мың теңге	1-кезең	2-кезең	3-кезең	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы					
1-кезеңге аудару	2,046,567	(1,456,250)	(590,317)	-	-
2-кезеңге аудару	(2,540,602)	25,394,275	(22,853,673)	-	-
3-кезеңге аудару	(3,015,772)	(5,624,634)	8,640,406	-	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі *	(13,715,142)	(5,501,579)	10,722,220	(628,405)	(9,122,906)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	27,365,248	-	-	-	27,365,248
(Кредиттерді есептен шығару)/ бұрын есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(11,287,098)	1,040,385	(10,246,713)
Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	9,541,821	92,017	9,633,838
РОСІ-активтерін тану	-	-	(413,747)	-	(413,747)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	420,742	(494,646)	1,393,943	-	1,320,039
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	34,738,547	15,286,783	128,104,782	1,706,665	179,836,777

* Тәуекел үлгі/параметрлеріндегі өзгерістермен қоса, өтеудің әсері (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу).

мың теңге	1-кезең	2-кезең	3-кезең	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы					
1-кезеңге аудару	7,308	(7,308)	-	-	-
2-кезеңге аудару	(543,834)	15,398,214	(14,854,380)	-	-
3-кезеңге аудару	(1,063,123)	(1,370,882)	2,434,005	-	-
Залалдар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі *	(1,227,525)	(3,192,241)	(594,420)	(539,043)	(5,553,229)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	1,503,644	-	-	-	1,503,644
(Кредиттерді есептен шығару)/ бұрын есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	(12,691,631)	487,864	(12,203,767)
Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	4,018,364	22	4,018,386
РОСІ-активтерін тану	-	-	(2,618)	-	(2,618)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	131,407	(440,096)	1,608,970	-	1,300,281
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	2,706,080	11,372,331	55,492,410	805,291	70,376,112

мың теңге	1-кезең	2-кезең	3-кезең	РОСІ	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын клиенттерге берілген кредиттер – бөлшек клиенттер					
Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы	20,279,303	1,984,973	57,377,107	346,220	79,987,603
1-кезеңге аудару	2,039,259	(1,448,942)	(590,317)	-	-
2-кезеңге аудару	(1,996,768)	9,996,061	(7,999,293)	-	-
3-кезеңге аудару	(1,952,649)	(4,253,752)	6,206,401	-	-
Шығындар бойынша бағалау резервінің таза өзгерісі *	(12,487,617)	(2,309,338)	11,316,640	(89,362)	(3,569,677)
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	25,861,604	-	-	-	25,861,604
Бұрын есептен шығарылған кредиттерді қалпына келтіру	-	-	1,404,533	552,521	1,957,054
Күтілетін кредиттік залалдардың келтірілген құнына қатысты дисконтты босату	-	-	5,523,457	91,995	5,615,452
РОСІ-активтерін тану	-	-	(411,129)	-	(411,129)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	289,335	(54,550)	(215,027)	-	19,758
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	32,032,467	3,914,452	72,612,372	901,374	109,460,665

* Тәуекел үлгі/параметрлеріндегі өзгерістермен қоса, өтеудің әсері (оның ішінде мерзімінен бұрын өтеу).

2023 жыл ішінде Топ 87,584,734 мың теңге сомасындағы кредиттерді есептен шығарып, бұл 3-сатыға жатқызылған кредиттер мен РОСІ-активтер бойынша сол сомадағы залалдарға арналған бағалау резервінің азаюына әкелді (2022 жылы: 10,246,713 мың теңге).

Жыл ішінде берілген кредиттердің едәуір көлемі кредиттер портфелінің жалпы баланстық құнының 1,339,992,641 мың теңгеге (2022 жылы: 1,139,719,734 мың теңгеге) өсуіне әкелді, 12 айлық негізде бағаланатын залалдарға арналған резервтің тиісті ұлғаюы 27,132,519 мың теңгені құрады (2022 жылы: 27,365,248 мың теңге).

Жыл ішінде өтелген кредиттердің едәуір көлемі клиенттерге берілген барлық кредиттер бойынша кезең үшін есептелген сыйақымен қоса, кредит портфелінің жалпы баланстық құнының 1,220,839,688 мың теңгеге төмендеуіне әкелді (2022 жылы: 859,911,368 мың теңге), залалдарға арналған резервтің тиісті төмендеуі 51,473,715 мың теңгені құрады (2022 жылы: 36,508,598 мың теңге).

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат берілген:

мың теңге	Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шегерілгенге дейінгі кредиттің шамасы	Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілетін кредиттер	413,707,663	(39,278,008)	374,429,655
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	53,667,503	(202,145)	53,465,358
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер	517,071,745	(94,605,205)	422,466,540
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер	516,701,215	(34,645,773)	482,055,442
Ипотекалық кредиттер	6,784,711	(976,784)	5,807,927
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер	13,635,348	(32,638)	13,602,710
Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер	5,167,410	(1,116,993)	4,050,417
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша берілетін кредиттер	3,403,602	(117,855)	3,285,747
Клиенттерге берілген барлық кредиттер	1,530,139,197	(170,975,401)	1,359,163,796

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша несие өнімдерінің түрлері туралы ақпарат берілген:

мың теңге	Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шегерілгенге дейінгі кредиттің шамасы	Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер			
Ірі кәсіпорындарға берілетін кредиттер	373,690,379	(65,671,550)	308,018,829
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	34,724,805	(4,704,562)	30,020,243
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер			
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер	473,500,800	(91,064,078)	382,436,722
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер	331,829,331	(14,750,697)	317,078,634
Ипотекалық кредиттер	7,483,490	(1,094,867)	6,388,623
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер	9,630,087	(1,390,721)	8,239,366
Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер	3,943,175	(1,020,476)	2,922,699
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша берілетін кредиттер	4,291,795	(139,826)	4,151,969
Клиенттерге берілген барлық кредиттер	1,239,093,862	(179,836,777)	1,059,257,085

(а) Клиенттерге берілген кредиттердің сапасы

Бұдан әрі кестелерде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттердің сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Тек ішкі кредиттік тәуекел градациясы бар:					
Стандартты	59,333,031	-	-	-	59,333,031
Төмен тәуекел деңгейімен	285,450,494	728,771	-	-	286,179,265
Орташа тәуекел деңгейімен	755,133	28,614,087	309,028	-	29,678,248
Тәуекел деңгейі жоғары	-	-	4,150,939	-	4,150,939
Тәуекел деңгейі жоғары проблемалық	-	-	26,219,820	110,849	26,330,669
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	6,446,090	-	-	-	6,446,090
Рейтингсіз	1,589,421	-	-	-	1,589,421
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер – корпоративтік клиенттер	353,574,169	29,342,858	30,679,787	110,849	413,707,663
Залалдарға арналған бағалау резерві	(1,922,558)	(9,018,094)	(28,226,507)	(110,849)	(39,278,008)
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, құнсыздану резервін шегергендегі кредиттер – корпоративтік клиенттер	351,651,611	20,324,764	2,453,280	-	374,429,655

мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар					
Тек ішкі кредиттік тәуекел градациясы бар:					
Стандартты	9,201,391	-	-	-	9,201,391
Төмен тәуекел деңгейімен	16,235,563	597,023	-	217,571	17,050,157
Орташа тәуекел деңгейімен	-	-	87,496	50,053	137,549
Проблемалық	-	-	438,424	-	438,424
Тәуекел деңгейі жоғары проблемалық	-	-	268,095	-	268,095
Рейтингсіз	3,207,027	-	-	-	3,207,027
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	23,115,505	249,355	-	-	23,364,860
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар	51,759,486	846,378	794,015	267,624	53,667,503
Залалдарға арналған бағалау резерві	(25,965)	(135)	(176,044)	(1)	(202,145)
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, құнсыздану резервін шегергендегі кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар	51,733,521	846,243	617,971	267,623	53,465,358

мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	434,609,505	1,014,399	11,604,312	278,859	447,507,075
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	19,029,982	319,975	2,994,506	30,208	22,374,671
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	10,122,296	3,009,055	-	13,131,351
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	53,603	11,153,546	12,051	11,219,200
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	14,065,058	10,149	14,075,207
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	8,393,506	205	8,393,711
	453,639,487	11,510,273	51,219,983	331,472	516,701,215
Залалдарға арналған бағалау резерві	(5,938,315)	(934,923)	(27,582,660)	(189,875)	(34,645,773)
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер, нетто	447,701,172	10,575,350	23,637,323	141,597	482,055,442
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	408,446,363	2,442,872	21,190,914	388,125	432,468,274
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	20,898,175	762,171	3,211,506	49,184	24,921,036
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	13,796,296	4,373,045	39,901	18,209,242
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	390,045	15,631,856	30,144	16,052,045
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	16,630,979	41,316	16,672,295
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	8,740,071	8,782	8,748,853
	429,344,538	17,391,384	69,778,371	557,452	517,071,745
Залалдарға арналған бағалау резерві	(31,245,888)	(4,151,055)	(58,745,139)	(463,123)	(94,605,205)
Баланстық құны	398,098,650	13,240,329	11,033,232	94,329	422,466,540
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер					
Мерзімі кешіктірілмеген	11,809,147	1,440,279	354,375	-	13,603,801
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	2,938	-	2,938
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	28,609	-	28,609
	11,809,147	1,440,279	385,922	-	13,635,348
Залалдарға арналған бағалау резерві	(2,413)	(798)	(29,427)	-	(32,638)
Баланстық құны	11,806,734	1,439,481	356,495	-	13,602,710
Ипотекалық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	5,088,966	157,937	132,529	126,519	5,505,951
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	174,194	4,389	52,324	-	230,907
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	42,512	3,832	3,955	50,299
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	33,052	-	33,052
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	29,664	-	29,664
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	897,202	37,636	934,838
	5,263,160	204,838	1,148,603	168,110	6,784,711
Залалдарға арналған бағалау резерві	(71,052)	(34,649)	(867,016)	(4,067)	(976,784)
Баланстық құны	5,192,108	170,189	281,587	164,043	5,807,927
Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	3,887,832	7,932	15	521	3,896,300
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	56,758	-	-	7	56,765
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	57,267	-	-	57,267
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	20,682	-	20,682
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	83,957	233	84,190
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	1,051,620	586	1,052,206
	3,944,590	65,199	1,156,274	1,347	5,167,410
Залалдарға арналған бағалау резерві	(91,165)	(10,577)	(1,014,631)	(620)	(1,116,993)
Баланстық құны	3,853,425	54,622	141,643	727	4,050,417
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша берілетін кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	3,268,267	-	-	-	3,268,267
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	56,618	-	-	-	56,618
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	30,226	892	-	31,118
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	2,781	-	2,781
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	44,818	-	44,818
	3,324,885	30,226	48,491	-	3,403,602
Залалдарға арналған бағалау резерві	(99,707)	(4,437)	(13,711)	-	(117,855)
Баланстық құны	3,225,178	25,789	34,780	-	3,285,747

Бұдан әрі кестелерде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланып, клиенттерге берілген кредиттердің сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік	Кредиттік	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
		құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар		
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – корпоративтік клиенттер					
Тек ішкі кредиттік тәуекел градациясы бар:					
Стандартты	71,708,788	-	-	-	71,708,788
Төмен тәуекел деңгейімен	183,591,516	-	-	-	183,591,516
Орташа тәуекел деңгейімен	17,965,423	41,948,089	5,621,860	-	65,535,372
Тәуекел деңгейі жоғары	-	-	3,020,500	-	3,020,500
Проблемалық	-	-	1,182,395	331,977	1,514,372
Тәуекел деңгейі жоғары проблемалық	-	-	47,508,904	810,927	48,319,831
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер - корпоративтік клиенттер					
Залалдарға арналған бағалау резерві	273,265,727	41,948,089	57,333,659	1,142,904	373,690,379
	(2,629,469)	(11,372,137)	(50,864,801)	(805,143)	(65,671,550)
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, - құнсыздану резервін шегергендегі кредиттер – корпоративтік клиенттер					
	270,636,258	30,575,952	6,468,858	337,761	308,018,829

мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар					
Тек ішкі кредиттік тәуекел градациясы бар:					
Стандартты	8,545,707	-	-	-	8,545,707
Төмен тәуекел деңгейімен	8,765,620	129,215	-	248,939	9,143,774
Орташа тәуекел деңгейімен	4,870,691	9,885	513,129	128,037	5,521,742
Проблемалық	-	-	106,032	-	106,032
Тәуекел деңгейі жоғары проблемалық	-	-	4,757,069	-	4,757,069
Рейтингсіз	1,756,375	-	18,063	-	1,774,438
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	4,876,043	-	-	-	4,876,043
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар	28,814,436	139,100	5,394,293	376,976	34,724,805
Залалдарға арналған бағалау резерві	(76,611)	(194)	(4,627,609)	(148)	(4,704,562)
Клиенттерге берілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, - құнсыздану резервін шегергендегі кредиттер – шағын және орта кәсіпорындар	28,737,825	138,906	766,684	376,828	30,020,243

мың теңге	12 айлық күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік құнсызданған болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Бастапқы тану кезінде кредиттік-құнсызданған активтер	Барлығы
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	293,490,735	1,563,625	5,153,693	292,514	300,500,567
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	12,844,191	699,243	1,332,113	45,565	14,921,112
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	5,453,962	849,336	11,396	6,314,694
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	20,066	3,196,638	-	3,216,704
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	1,894,939	-	1,894,939
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	4,981,126	189	4,981,315
	306,334,926	7,736,896	17,407,845	349,664	331,829,331
Залалдарға арналған бағалау резерві	(3,666,576)	(583,081)	(10,303,958)	(197,082)	(14,750,697)
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер, нетто	302,668,350	7,153,815	7,103,887	152,582	317,078,634
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	374,536,366	2,232,138	10,747,628	576,877	388,093,009
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	17,076,420	789,339	1,704,608	89,401	19,659,768
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	151,856	10,498,931	1,371,973	35,474	12,058,234
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	66,041	10,641,438	15,301	10,722,780
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	11,402,292	16,643	11,418,935
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	31,546,364	1,710	31,548,074
	391,764,642	13,586,449	67,414,303	735,406	473,500,800
Залалдарға арналған бағалау резерві	(28,110,438)	(3,298,024)	(59,016,729)	(638,887)	(91,064,078)
Баланстық құны	363,654,204	10,288,425	8,397,574	96,519	382,436,722
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер					
Мерзімі кешіктірілмеген	7,859,260	-	362,853	14,497	8,236,610
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	30,839	-	30,839
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	-	25,974	25,974
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	1,284,359	52,305	1,336,664
	7,859,260	-	1,678,051	92,776	9,630,087
Залалдарға арналған бағалау резерві	(15,899)	-	(1,315,017)	(59,805)	(1,390,721)
Баланстық құны	7,843,361	-	363,034	32,971	8,239,366
Ипотекалық кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	5,368,854	101,071	290,382	147,393	5,907,700
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	154,054	40,487	116,272	-	310,813
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	68,340	53,674	-	122,014
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	54,176	-	54,176
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	21,921	1,269	23,190
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	1,026,406	39,191	1,065,597
	5,522,908	209,898	1,562,831	187,853	7,483,490
Залалдарға арналған бағалау резерві	(55,229)	(18,190)	(1,016,466)	(4,982)	(1,094,867)
Баланстық құны	5,467,679	191,708	546,365	182,871	6,388,623
Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	2,761,622	-	18,292	700	2,780,614
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	40,104	-	12,043	-	52,147
30-89 күн мерзімі кешіктірілген	-	35,058	-	-	35,058
90-179 күн мерзімі кешіктірілген	-	-	13,523	-	13,523
180-360 күн мерзімі кешіктірілген	-	-	13,556	-	13,556
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	1,047,691	586	1,048,277
	2,801,726	35,058	1,105,105	1,286	3,943,175
Залалдарға арналған бағалау резерві	(58,324)	(11,145)	(950,389)	(618)	(1,020,476)
Баланстық құны	2,743,402	23,913	154,716	668	2,922,699
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша берілетін кредиттер					
Мерзімі кешіктірілмеген	4,149,610	22,488	13,671	-	4,185,769
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	53,282	-	-	-	53,282
30-89 күнге мерзімі кешіктірілген	-	30,585	-	-	30,585
90-179 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	7,792	-	7,792
180-360 күнге мерзімі кешіктірілген	-	-	2,556	-	2,556
360 күннен астам мерзімі кешіктірілген	-	-	11,811	-	11,811
	4,202,892	53,073	35,830	-	4,291,795
Залалдарға арналған бағалау резерві	(126,001)	(4,012)	(9,813)	-	(139,826)
Баланстық құны	4,076,891	49,061	26,017	-	4,151,969

(б) Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар**(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер**

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің мөлшерін айқындау кезінде басшылық келесі жорамалдар жасады:

- сатылған жағдайда кепілге салынған мүліктің бастапқы бағаланған құнының төмендеуі 30-60% құрайды;
- кепіл массасына кредиттердің сапасын арттыратын жылжымалы және жылжымайтын мүлік пен өзге де қамтамасыз ету сияқты кепіл түрлерін ғана қосу;
- қамтамасыз етуді іске асырудан түскен түсімдерді алған кезде 36 айға дейінгі кідіріс;
- 12 айлық күтілетін кредиттік залал мөлшерінде залалдарға арналған резервтер танылатын кредиттер бойынша PD деңгейі 0.05-24.47%-ды құрады, кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын кредиттер бойынша және олардың залалдарға арналған резервтері толық көлемде танылады, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне, қарыз алушының ішкі рейтингінің деңгейіне байланысты басым түрде 0.76-78.74%-ды құрады;
- кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1, 2 кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша LGD орташа өлшенген деңгейі 26.58%-ды құрады, кредиттік сапаны есепке алу бойынша 3 кезеңге жатқызылған кредиттер бойынша 64.76%-ды құрады.

Жоғарыда келтірілген бағалаулардың өзгеруі күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв мөлшеріне әсер етуі мүмкін. Мысалы, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің мөлшері ағымдағы сәтке келтірілген ақшалай қаражаттың болжамды ағындарының таза құнының плюс/минус бір пайызға өзгерген кезде 4,278,950 мың теңгеге төмен/жоғары болады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 3,380,391 мың теңге төмен/жоғары).

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер мен ұжымдық негізде бағаланатын басқа кредиттер

Топ бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік шығындардың қор мөлшерін осы кредит түрлері бойынша келтірілген нақты шығындардың өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалайды. Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдардың қор мөлшерін айқындау кезінде басшылық пайдаланатын елеулі жорамалдарға мыналар жатады:

- залалдардың көші-қон деңгейі тұрақты болып табылады және кемінде 5 жыл кезең ішінде келтірілген нақты залалдардың көші-қон моделі негізінде айқындалуы мүмкін; кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-кезеңге жататын өнім топтары бойынша PD_{12 ай} деңгейі 0.90-14.71% құрады (ең төменгі мәні 0.90% «SME» («ШОБ») өніміне сәйкес келеді) және 14.71% максималды мәні «UnCL» («қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер») өніміне сәйкес келеді), кредиттік сапаның 2 сатысына жататын PD_{lifeTime} деңгейі біртекті портфель өнімдерінің тобына байланысты 5.02-47.08%-ды құрады (ең төменгі мәні 5.02% «Авто – жеңілдікті кредиттеу» өніміне сәйкес келеді және ең жоғары мәні 47.08% «UnCL» («қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер») өніміне сәйкес келеді);
- қамтамасыз етілмеген кредиттерді қайтару коэффициенттері кем дегенде 5 жыл кезеңдегі ақшалай қаражатты қайтарудың тарихи коэффициенттері негізінде есептеледі; 1 және 2-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша LGD деңгейі «CAR» өнімі бойынша 30.02%-дан («Автокредиттеу») «UnCL» өнімі бойынша 68.93%-ға дейін құрады («Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер»). 3-сатыдағы біртекті портфель өнімдері бойынша «қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер» өнімі бойынша 100% жоғарғы шекараға дейін «Бизнес ПОС» өнімі бойынша 2.0%-ды құрады;

- қамтамасыз етуді іске асырудан түскен түсімдерді алу кезіндегі кідіріс 24 айды құрайды;
- іске асыру мерзімін күтілетін мерзімнен ұзағырақ ұзартуы мүмкін қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған машиналарды алу үшін елеулі заңды қиындықтар жоқ;
- автокөліктер елеулі зақымданусыз алынады немесе зақымдануды сақтандыру компаниялары өтейді және есепті күнге қолданыстағы нарықтық бағалар бойынша қызмет көрсетуге негізделген шығыстар мен өтімділіктің жеткіліксіздігі үшін дисконтты шегергенде сатылатын болады.

Жоғарыда келтірілген бағалаулардың өзгеруі күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв мөлшеріне әсер етуі мүмкін. Мысалы, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв мөлшері ағымдағы сәтке келтірілген ақшалай қаражаттың болжамды ағындарының таза құнының плюс/минус үш пайызға өзгерген кезде 27,938,063 мың теңгеге төмен/жоғары болады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 21,636,540 мың теңге төмен/жоғары).

(в) Қамтамасыз етуді талдау

(i) Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер

Кестеде бұдан әрі қамтамасыз ету түрлері бойынша корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер бойынша қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың басқа да құралдары туралы ақпарат берілген:

2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Әділ	Әділ	Әділ құны анықталмаған
		қамтамасыз ету құны – есепті күндегі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз етуге арналған	қамтамасыз ету құны – несиені берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз етуге арналған	
Корпоративтік клиенттерге амортизацияланған құны бойынша бағаланып берілген кредиттер				
Кредиттік-құнсызданбаған кредиттер				
Көлік құралдары	133,362,280	132,807,260	555,020	-
Жылжымайтын мүлік	64,459,566	57,109,573	7,349,993	-
Сақтандыру	65,144,001	-	-	65,144,001
Ақша қаражаттары мен депозиттер	43,800,675	43,800,675	-	-
Айналымдағы тауарлар	39,309,622	36,587,610	2,722,012	-
Корпоративтік кепілдіктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ) және жеке тұлғалардың кепілдіктері	26,579,970	-	-	26,579,970
Корпоративтік кепілдіктер (мемлекет қатысатын немесе жоғары рейтингі бар заңды тұлғалардан)	14,345,557	-	-	14,345,557
Жабдық	3,076,260	3,022,634	53,626	-
Аяқталмаған құрылыс	2,072,038	624,261	1,447,777	-
Өзге қамтамасыз ету	369,938	132,672	237,266	-
Кредит қабілеттілігін қамтамасыз етуді және басқа да күшейту құралдарынсыз	32,036,232	-	-	32,036,232
Кредиттік-құнсыздан болып табылмайтын барлық кредиттер	424,556,139	274,084,685	12,365,694	138,105,760
Кредиттік-құнсызданған кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	3,009,000	2,704,657	304,343	-
Корпоративтік кепілдіктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ) және жеке тұлғалардың кепілдіктері	276,041	-	-	276,041
Корпоративтік кепілдіктер (мемлекет қатысатын немесе жоғары рейтингі бар заңды тұлғалардан)	51,833	-	-	51,833
Ақша қаражаттары мен депозиттер	2,000	2,000	-	-
Кредиттік-құнсызданған барлық кредит	3,338,874	2,706,657	304,343	327,874
Корпоративтік клиенттерге амортизацияланған құны бойынша бағаланып берілген барлық кредиттер				
	427,895,013	276,791,342	12,670,037	138,433,634

	Клиенттерге берілген кредиттердің баланстық құны	Әділ қамтамасыз ету құны – есепті күндегі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз етуге арналған	Әділ қамтамасыз ету құны – несиеленген күнге берілген жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз етуге арналған	Әділ құны анықталмаған
2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге				
Корпоративтік клиенттерге амортизацияланған құны бойынша бағаланып берілген кредиттер				
Кредиттік-құнсызданбаған кредиттер				
Көлік құралдары	92,651,781	92,576,976	74,805	-
Жылжымайтын мүлік	72,300,453	58,590,075	13,710,378	-
Корпоративтік кепілдіктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ) және жеке тұлғалардың кепілдіктері	37,313,048	-	-	37,313,048
Сақтандыру	27,068,283	-	-	27,068,283
Ақша қаражаттары мен депозиттер	14,675,146	14,675,146	-	-
Айналымдағы тауарлар	9,152,335	9,152,335	-	-
Корпоративтік кепілдіктер (мемлекет қатысатын немесе жоғары рейтингі бар заңды тұлғалардан)	9,472,098	-	-	9,472,098
Жабдық	3,612,133	3,612,133	-	-
Аяқталмаған құрылыс	1,326,604	-	1,326,604	-
Жер қойнауын пайдалану құқықтары	640,468	640,468	-	-
Өзге қамтамасыз ету	1,110,447	1,110,447	-	-
Кредит қабілеттілігін қамтамасыз етуді және басқа да күшейту құралдарынсыз	60,766,145	-	-	60,766,145
Кредиттік-құнсыздан болып табылмайтын барлық кредиттер	330,088,941	180,357,580	15,111,787	134,619,574
Кредиттік-құнсызданған кредиттер				
Жылжымайтын мүлік	6,155,780	2,901,036	3,254,744	-
Сақтандыру	958,067	-	-	958,067
Корпоративтік кепілдіктер (мемлекет қатысатын немесе жоғары рейтингі бар заңды тұлғалардан)	238,758	-	-	238,758
Жабдық	131,287	68,422	62,865	-
Корпоративтік кепілдіктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ) және жеке тұлғалардың кепілдіктері	75,706	-	-	75,706
Ақша қаражаттары мен депозиттер	4,339	4,339	-	-
Кредит қабілеттілігін қамтамасыз етуді және басқа да күшейту құралдарынсыз	386,194	-	-	386,194
Кредиттік-құнсызданған барлық кредит	7,950,131	2,973,797	3,317,609	1,658,725
Корпоративтік клиенттерге амортизацияланған құны бойынша бағаланып берілген барлық кредиттер	338,039,072	183,331,377	18,429,396	136,278,299

Жоғарыда келтірілген кестелер артық қамтамасыз ету құнын жояды.

3-кезеңнің құнсызданған кредиттеріне қатысты негізгі болжам жылжымайтын мүлік түріндегі негізгі қамтамасыз етуді бағалау болып табылады. Ол есепті күнге кірістерге негізделген әдістер мен салыстырмалы сатылымдарды біріктіру арқылы бағаланады. Топ неғұрлым маңызды әрі мамандандырылған қамтамасыз ету түрлері үшін тәуелсіз бағалау компанияларын тартады.

Топтың кредит берілген күні әділ қамтамасыз ету құны бағаланып, кейіннен қамтамасыз ету құны бағаланбаған кредиттері, сондай-ақ әлір қамтамасыз ету құны анықталмаған кредиттері бар. Кредиттердің бір бөлігі үшін әділ қамтамасыз ету құны есепті күндегі жағдай бойынша айқындалды. Қамтамасыз ету құны туралы ақпарат, егер мұндай бағалау жүргізілсе, оның қай күнге бағаланғанына байланысты ұсынылады.

Аралас қамтамасыз ету түрлерімен қамтамасыз етілген кредиттер бойынша бағалау үшін ең маңызды болып табылатын қамтамасыз ету туралы ақпарат ашылады. ШОБ қарыз алушыларының акционерлері сияқты жеке тұлғалардан алынған кепілдіктер мен кепілдер құнсыздану мәніне бағалау мақсатында есепке алынбайды. Осылайша осы кредиттер және ішінара қамтамасыз етілген кредиттердің қамтамасыз етілмеген бөлігі «қамтамасыз етусіз және кредит қабілеттілігін күшейтудің өзге де құралдарынсыз» санатына жатады.

Корпоративтік клиенттерге берілген мерзімі өтпеген және құнсызданбаған кредиттерді өндіріп алу мүмкіндігі қарыз алушының қамтамасыз ету құнынан гөрі кредиттік қабілеттілігіне байланысты және Топ қамтамасыз етуді әр есепті күнгі жағдай бойынша бағалай бермейді.

(ii) Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер

Тиісті тұрғын үймен қамтамасыз етілген ипотекалық кредиттер. Шағын бизнес кәсіпорындарына берілетін кредиттер жылжымайтын мүлік пен жылжымалы мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер тиісті автокөлік кепілімен қамтамасыз етілген. Ақшалай кредиттер ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген. Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттердің кепілі болмайды.

Ипотекалық кредиттер

Ипотекалық кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 311,575 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 458,545 мың теңге), әділ қамтамасыз ету құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан аз кредиттер енгізілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 20,877 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 64,117 мың теңге).

Басшылық ипотекалық кредиттер бойынша таза баланстық құны 5,496,352 мың теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан: 5,930,078 мың теңге) қамтамасыз етудің әділ құны есепті күндегі жағдай бойынша тиісті кредиттердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Топ жылжымайтын мүлік объектілері құнының болжамды өзгерістерін ескере отырып, кредит берілген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері пайда болған жағдайда әр алты ай сайын жеке кредиттер бойынша қамтамасыз етуді арнайы бағалайды.

Таза баланстық құны 1,890,542 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 842,800 мың теңге) ипотекалық кредиттерге қатысты қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күні айқындалды және есепті күндегі жағдай бойынша кейінгі өзгерістер ескеріле отырып түзетілмеді.

Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер

Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттердің құрамына таза баланстық құны 548,800 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда 538,573 мың теңге) кредиттер енгізілген, олар жекелеген кредиттердің таза баланстық құнынан аз мөлшерде әділ құнмен кепілмен қамтамасыз етілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 12,975 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 5,000 мың теңге).

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілетін таза баланстық құны 3,501,617 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2,384,126 мың теңге) кредиттерге қатысты басшылық қамтамасыз етудің әділ құны есепті күні жекелеген кредиттердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Топ жылжымайтын мүлік объектілері құнының болжамды өзгерістерін ескере отырып, кредит берілген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері пайда болған жағдайда әр алты ай сайын жеке кредиттер бойынша қамтамасыз етуді арнайы бағалайды.

Жеке кәсіпкерлік қызметке берілетін кредиттерге қатысты таза баланстық құны 1,735,024 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 864,585 мың теңге) қамтамасыз етудің әділ құны кредит берілген күнге айқындалды және есепті күндегі жағдай бойынша кейінгі өзгерістер ескеріле отырып түзетілмеді.

Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер

Жеке шарттармен бағдарламалық емес несиелердің құрамына жекелеген кредиттердің таза баланстық құнынан аз мөлшерде әділ құнмен кепілмен қамтамасыз етілген таза баланстық құны 122 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 0 теңге) кредиттер енгізілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 0 теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 0 теңге).

Жеке шарттарда таза баланстық құны 13,602,588 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 8,239,366 мың теңге) болатын бағдарламалық емес несиелерге қатысты басшылық қамтамасыз етудің әділ құны есепті күні жекелеген кредиттердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Топ жылжымайтын мүлік объектілері құнының болжамды өзгерістерін ескере отырып, кредит берілген күнгі қамтамасыз етудің бағалау құнын оның ағымдағы құнына дейін қайта қарайды. Топ құнсыздану белгілері пайда болған жағдайда әр алты ай сайын жеке кредиттер бойынша қамтамасыз етуді арнайы бағалайды.

Жеке шарттарда таза баланстық құны 8,022,601 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1,150,689 мың теңге) болатын бағдарламалық емес несиелерге қатысты қамсыздандырудың әділ құны кредит берілген күні айқындалды және есепті күндегі жағдай бойынша кейінгі өзгерістер ескеріле отырып түзетілмеді.

Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер

Автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 30,945,670 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 17,502,792 мың теңге), қамтамасыз етудің әділ құны тиісті кредиттердің таза баланстық құнынан аз кредиттер енгізілген. Көрсетілген кредиттер бойынша қамтамасыз етудің әділ құны 21,747,318 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 11,833,710 мың теңге).

Басшылық автомобильдерді сатып алуға арналған кредиттер бойынша таза баланстық құны 451,109,772 мың теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсан: 299,575,842 мың теңге) қамтамасыз етудің әділ құны есепті күндегі жағдай бойынша тиісті кредиттердің баланстық құнына тең деп есептейді.

(г) Экономика салалары мен географиялық аймақтар бойынша кредиттік портфельді талдау

Кредиттер негізінен Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың мынадай салаларында қызмет жүргізетін клиенттерге берілді:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Корпоративтік клиенттерге амортизацияланған құны бойынша ескеріліп берілген кредиттер		
Машина жасау	128,787,881	77,670,246
Бөлшек сауда	59,857,242	54,329,446
Көтерме сауда	57,339,885	73,917,834
Қаржы делдалдығы	41,371,540	28,460,578
Тау-кен өнеркәсібі /металлургия	35,855,855	4,327,206
Құрылыс	24,703,505	41,001,882
Тамақ өнімдерін өндіру	18,230,271	27,109,338
Жылжымайтын мүлік	17,848,127	26,240,316
Қызметтер	17,507,284	27,284,840
Көлік	17,276,431	12,471,132
Өнеркәсіптік өндіріс	14,608,822	13,163,502
Медициналық қызмет көрсету және әлеуметтік сала	9,492,791	4,263,413
Тоқыма бұйымдарын өндіру	7,818,176	9,205,855
Ауыл шаруашылығы, ағаш өнеркәсібі және ағаш өңдеу кешені	5,743,251	4,732,004
Жалға алу, прокат және лизинг	2,230,386	1,478,809
Электр энергиясын өндіру және жеткізу	-	30,122
Басқалары	8,703,719	2,728,661
Бөлшек клиенттерге амортизацияланған құны бойынша ескеріліп берілген кредиттер		
Қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер	517,071,745	473,500,800
Автокөлік сатып алуға арналған кредиттер	516,701,215	331,829,331
Ипотекалық кредиттер	6,784,711	7,483,490
Жеке шарттардағы бағдарламалық емес несиелер	13,635,348	9,630,087
Жеке кәсіпкерлік қызметке арналған кредиттер	5,167,410	3,943,175
«Бизнес Авто» бағдарламасы бойынша берілетін кредиттер	3,403,602	4,291,795
	1,530,139,197	1,239,093,862
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтері	(170,975,401)	(179,836,777)
Клиенттерге амортизацияланған құны бойынша ескеріліп берілген барлық кредиттер	1,359,163,796	1,059,257,085

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 3 қарыз алушысы немесе кредиттері бойынша қалдықтары меншікті капиталдың 10%-дан астамын құрайтын өзара байланысты қарыз алушылар тобы бар (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2). Көрсетілген контрагенттердегі кредиттердің жиынтық көлемі (күтілетін кредиттік залалдар үшін резерв шегерілгенге дейін) 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 199,353,527 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 110,529,406 мың теңге).

(д) Кредиттерді өтеу мерзімі

Кредиттік портфельді құрайтын кредиттерді өтеу мерзімі есепті күндегі жағдай бойынша 28 (г) ескертпеде ұсынылған және есепті күннен бастап кредиттік шарттар бойынша өтеу күндеріне дейінгі уақыт кезеңдерін білдіреді.

(е) Қаржы активтерін аудару

2023 жылы «7-20-25» және «нарықтық ипотекалық өнім» («Баспана хит») мемлекеттік ипотекалық бағдарламаларына қатысу шеңберінде Топ «Қазақстандық орнықтылық қоры» АҚ-қа 387,646 мың теңге сомасына ипотекалық кредиттер берді (2022 жылы: 181,565 мың теңге). Топ активтерді сатып алушыға тәуекелдері мен пайдасын бермейтінін және сәйкесінше бақылауды сақтайтынын және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте кредиттерді мойындайтынын жалғастыратынын анықтады. Өзге міндеттемелердің құрамына енгізілген жалғасып жатқан қатысудан тиісті міндеттеме 3,211,626 мың теңгені құрайды (2022 жылы: 3,192,377 мың теңге).

(ж) Мемлекеттік бағдарламаларға берілген қарыздар

2023 жылы Топ «ҚДБ» АҚ қаражаты есебінен қаржыландыруды жүзеге асырды – жалпы сомасы 8,909,317 мың теңгеге 670 қарыз алушы, «Даму» АҚ – 11,735,309 мың теңге жалпы сомада 39 қарыз алушы, «ӨДҚ» АҚ – жалпы сомасы 2,988,567 мың теңгеге 271 қарыз алушы (2022 жылы: «ҚДБ» АҚ – 7,229,155 мың теңгеге жалпы сомасы 660 қарыз алушы, «ДАМУ» АҚ – 7,227,319 мың теңгеге жалпы сомасы 40 қарыз алушы, «ӨДҚ» АҚ – жалпы сомасы 34,674,744 мың теңгені құрайтын 4,284 қарыз алушы). Қаржыландырудың көрсетілген сомалары ашық лимиттер шеңберінде, оның ішінде жаңартылатын негізде игерілген қаражатты қамтиды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мемлекеттік бағдарламалар қаражаты есебінен қаржыландырылған қарыздар бойынша негізгі борыш пен сыйақы бойынша берешек қалдығы 58,009,231 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 55,297,016 мың теңге).

(з) Автокредиттер портфелін сатып алу

2022 жылғы наурызда Топ «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ еншілес ұйымынан экономиканың қайта өңдеуші салаларын қолдау жөніндегі мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде бұрын отандық өндірістегі автомобильдерді сатып алуға ресімделген «Жеңілдікті авто» өнімінің қарыз шарттары бойынша талап ету құқығын сатып алды. Сатып алынған талап ету құқықтарының нарықтық құны 11,032,496 мың теңгені құрады. Сонымен бірге Топ ВТБ мен «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ арасында жасалған банктік қарыз шарттары бойынша міндеттемелерді қабылдады (23-ескертпе).

16 Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Топ меншігіндегі		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	71,344,392	126,361,185
АҚШ мемлекеттік қазынашылық облигациялары	50,167,705	74,223,193
«ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингі бар корпоративтік облигациялар	2,336,969	-
Кредиттік рейтингісі жоқ корпоративтік облигациялар	13,816,926	25,734,558
	137,665,992	226,318,936
Өзге де тартылған қаражат бойынша кепілдегі		
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигациялары (23-ескертпе)	4,653,910	4,763,500
«ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ға дейінгі кредиттік рейтингі бар корпоративтік облигациялар (23-ескертпе)	-	4,627,915
	4,653,910	9,391,415
«Репо» мәмілелері бойынша кепілде		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары	32,465,139	-
	32,465,139	-
	174,785,041	235,710,351
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(11,809,354)	(10,798,140)
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	162,975,687	224,912,211

Кредиттік рейтингтер «Fitch» рейтингтік агенттігінің стандарттарына сәйкес немесе басқа халықаралық рейтингтік агенттіктердің ұқсас стандарттарымен ұсынылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы баланстық құны 13,816,926 мың теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 25,734,558 мың теңге) «кредиттік рейтингсіз» санатында амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері Ресей эмитенттерінің облигацияларымен ұсынылған, аталған активтердің таза баланстық құны 2,017,959 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 14,950,773 мың теңге). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындарға резервті есептеу үшін банк бағалайтын ресейлік эмитенттердің кредиттік рейтингі облигацияларды төлеу бойынша дефолтқа жол берілген эмитенттердің кредиттік рейтингінен басқа, «ССС»-ны құрайды.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза баланстық құны 160,957,728 мың теңге болатын амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатады, баланстық құны 0 теңгемен амортизацияланған құн бойынша ескерілетін инвестициялар – кредиттік тәуекел деңгейінің 2-кезеңіне, таза баланстық құны 2,017,959 мың теңгемен амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар – кредиттік тәуекелдің 3-сатысына (2022 жылғы 31 желтоқсанда: таза баланстық құны 209,975,791 мың теңге болатын амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар кредиттік тәуекелдің 1-сатысына, таза баланстық құны 13,319,278 мың теңгемен амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар – кредиттік тәуекел деңгейінің 2-кезеңіне және таза баланстық құны 1,617,142 мың теңгемен амортизацияланған құн бойынша ескерілетін инвестициялар – кредиттік тәуекел деңгейінің 3-кезеңіне жатқызылды).

12 айлық күтілетін кредиттік залал мөлшерінде залалдарға арналған резервтер танылатын бағалы қағаздар бойынша PD деңгейі 0.00%-дан 0.29%-ға дейін құрады. Бағалы қағаздар бойынша қолданылған LGD деңгейі 70.00%-дан 79.40%-ға дейін құрады. PD көрсеткішінің көзі Standard&Poor's және Moody's халықаралық рейтинг агенттігі жариялаған статистика болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша баланстық құны 32,465,139 мың теңге болатын амортизацияланған құны бойынша ескерілетін ҚР Қаржы министрлігінің мемлекеттік облигациялары баланстық құны 32,226,575 мың теңге болатын «репо» мәмілелері бойынша берешекті қамтамасыз ету ретінде қызмет етеді (2022 жылғы 31 желтоқсан: болмаған). «Репо» келісімдері бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген осы мемлекеттік облигациялардың әділ құны 31,927,091 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: болмаған).

Келесі кестеде залалдарға арналған бағалау резервінің қалдықтарын амортизацияланған құн бойынша бағаланатын инвестициялар үшін есепті кезеңнің басындағы және соңындағы салыстырмасы келтірілген:

мың теңге	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Барлығы
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	14,353	5,149,583	5,634,204	10,798,140
1-кезеңге ауысу	-	-	-	-
2-кезеңге ауысу	-	-	-	-
3-кезеңге ауысу	-	(4,031,300)	4,031,300	-
Залалдарға арналған бағалау резервінің таза өзгерісі	(3,719)	(1,145,722)	2,302,602	1,153,161
Бағамдық айырмашылық әсері	(247)	27,439	(169,139)	(141,947)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	10,387	-	11,798,967	11,809,354

мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Барлығы
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	75,947	-	-	75,947
1-кезеңге ауысу	-	-	-	-
2-кезеңге ауысу	(36,924)	36,924	-	-
3-кезеңге ауысу	(5,936)	-	5,936	-
Залалдарға арналған бағалау резервінің таза өзгерісі	(20,381)	5,067,050	5,712,206	10,758,875
Бағамдық айырмашылық әсері	1,647	45,609	(83,938)	(36,682)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	14,353	5,149,583	5,634,204	10,798,140

17 Негізгі қаражаттар, пайдалану құқығы нысанындағы активтер мен материалдық емес активтер

мың теңге	Жер және ғимарат	Компьютерлер мен банк жабдықтары	Көлік құралдары	Кеңсе жиһазы	Аяқталмаған құрылыс және орнатуға арналған жабдықтары	Жалға алынған жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда маркалары	Бағдарламалық қамтылымдар мен өзге материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты құны									
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,721,257	16,446,442	908,369	1,057,642	2,098	785,468	1,075,716	20,636,755	52,633,747
Түсімдер	6,532	4,720,667	466,082	169,819	475	-	-	3,648,859	9,012,434
Шығулар	-	(1,281,243)	(21,525)	(111,623)	(2,098)	-	-	(219,931)	(1,636,420)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,727,789	19,885,866	1,352,926	1,115,838	475	785,468	1,075,716	24,065,683	60,009,761
Тозу және амортизация									
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,712,905)	(12,226,838)	(513,180)	(698,729)	-	(785,126)	(1,075,716)	(13,842,249)	(31,854,743)
Бір жылдағы тозу және амортизация	(148,713)	(1,505,371)	(84,748)	(67,000)	-	(98)	-	(1,458,669)	(3,264,599)
Шығулар	-	1,276,052	21,525	110,636	-	-	-	215,783	1,623,996
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,861,618)	(12,456,157)	(576,403)	(655,093)	-	(785,224)	(1,075,716)	(15,085,135)	(33,495,346)
Баланстық құны									
2023 жылғы 31 желтоқсан бойынша	8,866,171	7,429,709	776,523	460,745	475	244	-	8,980,548	26,514,415

мың теңге	Жер және ғимарат	Компьютерлер мен банк жабдықтары	Көлік құралдары	Кеңсе жиһазы	Аяқталмаған құрылыс және орнатуға арналған жабдықтары	Жалға алынған жылжымайтын мүлікті жақсарту	Сауда маркалары	Бағдарламалық қамтылымдар мен өзге материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты құны									
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	11,725,907	16,087,262	609,801	893,587	2,128	787,794	1,075,716	19,159,547	50,341,742
Түсімдер	-	1,353,056	330,364	218,034	-	-	-	1,500,425	3,401,879
Шығулар	(4,650)	(993,876)	(31,796)	(53,979)	(30)	(2,326)	-	(23,217)	(1,109,874)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	11,721,257	16,446,442	908,369	1,057,642	2,098	785,468	1,075,716	20,636,755	52,633,747
Тозу және амортизация									
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	(2,568,885)	(11,968,964)	(509,421)	(670,443)	-	(786,862)	(1,075,716)	(12,447,293)	(30,027,584)
Бір жылдағы тозу және амортизация	(148,671)	(1,242,621)	(35,555)	(70,733)	-	(589)	-	(1,418,040)	(2,916,209)
Шығулар	4,651	984,747	31,796	42,447	-	2,325	-	23,084	1,089,050
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	(2,712,905)	(12,226,838)	(513,180)	(698,729)	-	(785,126)	(1,075,716)	(13,842,249)	(31,854,743)
Баланстық құны									
2022 жылғы 31 желтоқсан бойынша	9,008,352	4,219,604	395,189	358,913	2,098	342	-	6,794,506	20,779,004

2023 және 2022 жылдары негізгі құралдарды сатып алу немесе салуға байланысты капиталдандырылған шығындар болған жоқ.

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		
<i>Нақты құны</i>		
1 қаңтардағы қалдық	4,847,277	4,747,004
Түсімдер	860,207	1,815,801
Шығулар	(308,859)	(1,715,528)
31 желтоқсандағы қалдық	5,398,625	4,847,277
<i>Тозу және амортизация</i>		
1 қаңтардағы қалдық	(2,178,638)	(2,589,999)
Бір жылдағы тозу және амортизация	(1,411,997)	(1,304,167)
Шығулар	308,859	1,715,528
31 желтоқсандағы қалдық	(3,281,776)	(2,178,638)
<i>Баланстық құны</i>		
31 желтоқсан бойынша	2,116,849	2,668,639

18 Басқа активтер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Қарыз операциялары бойынша дебиторлар	6,796,779	4,262,461
Сатылған тұтынушылық кредиттер бойынша дебиторлық берешек	4,170,196	262,875
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	2,941,121	3,035,716
Есептелген комиссиялық кірістер	1,368,132	1,324,527
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша дебиторлар	1,195,370	1,195,370
Бағалы қағаздармен жүргізілетін операциялар бойынша есеп айырысулар	586,379	1,419,483
Мүлікті бөліп-бөліп сату бойынша дебиторлық берешек	125,619	-
Пластикалық карталармен жүргізілетін операциялар бойынша есептеулер	6,662	740,369
Берілген активтерге үздіксіз қатысудан алынған актив	4,062	17,709
Басқалары	2,115,020	2,823,181
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(5,670,250)	(4,829,129)
Басқа барлық қаржы активтері	13,639,090	10,252,562
Балансқа қабылданған кепіл мүлкі	10,186,127	3,477,836
Алдын ала төлемдер	2,078,932	1,437,874
Табыс салығынан басқа, салықтардың алдын ала төлемі	1,502,048	666,088
Күрделі шығындардың аванстары	849,887	994,571
Шикізат пен материалдар	304,788	402,912
Бағалы металл	253,592	116,421
Басқа барлық қаржылық емес активтер	15,175,374	7,095,702
Басқа барлық активтер	28,814,464	17,348,264

Қарыз операциялары бойынша дебиторлар

Қарыз операциялары бойынша дебиторлар негізінен кредиттер беру жөніндегі Топ серіктестерінің дебиторлық берешегінің сомасымен ұсынылады.

Сатылған тұтынушылық кредиттер бойынша дебиторлық берешек

4,170,196 мың теңге сомасына сатылған тұтынушылық кредиттер бойынша дебиторлық берешек қамтамасыз етілмеген тұтынушылық кредиттер бойынша қарыз шарттары бойынша талап ету құқықтарын басқаға беру нәтижесінде қалыптасты, осы дебиторлық берешекті өтеу мерзімі 2024-2025 жылдары аяқталады, ай сайын өтеледі (2022 жылғы 31 желтоқсан: 262,875 мың теңге).

Балансқа қабылданған кепіл мүлкі

Балансқа қабылданған кепіл мүлкі 10,186,127 мың теңге сомасында (2022 жылғы 31 желтоқсан: 3,477,836 мың теңге) қарыздар бойынша берешекті өтеу есебіне алынған коммерциялық және тұрғын үй жылжымайтын мүлік, аяқталмаған құрылыс объектілерімен ұсынылған.

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің өзгерісін талдау

31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің өзгерісі келесідей берілуі мүмкін:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Жыл басындағы күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	4,829,129	3,939,747
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің таза құру	1,873,950	1,058,157
Берешекті есептен шығару	(1,517,300)	(804,196)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қалпына келтіру	494,236	640,537
Бағамдық айырмашылықтың әсері	(9,765)	(5,116)
Жыл соңына күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервтің шамасы	5,670,250	4,829,129

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге активтердің құрамына 1,853,225 мың теңге сомасына мерзімі өткен дебиторлық берешек енгізілді (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1,186,326 мың теңге), оның ішінде 150,176 мың теңге мөлшеріндегі дебиторлық берешек 90 күннен астам, бірақ бір жылдан кем мерзімге мерзімі өткен болып табылады (2022 жылғы 31 желтоқсан 17,939 мың теңге) және 1,664,035 мың теңге бір жылдан астам мерзімге кешіктірілді (2022 жылғы 31 желтоқсан: 1,153,678 мың теңге).

19 Банктердің шоттары мен депозиттері

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Мерзімдік депозиттер	681,840	693,975
«Востро» үлгісіндегі шоттар	19,634,701	21,357,506
	20,316,541	22,051,481

20 Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Талап етілгенге дейінгі ағымдағы шоттар мен депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	337,388,512	269,356,363
- Корпоративтік клиенттер	402,579,138	540,423,643
Мерзімдік депозиттер		
- Бөлшек клиенттер	745,555,876	605,084,126
- Корпоративтік клиенттер	658,209,374	516,114,613
	2,143,732,900	1,930,978,745

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ клиенттерінің жалпы сомасы 71,609,149 мың теңгеге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 25,769,103 мың теңге) ағымдағы шоттары мен депозиттері Топ ұсынған кредиттер мен танылмаған кредиттік құралдар бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 8 клиенті бар (2022 жылғы 31 желтоқсан: 18 клиент), олардың шоттары мен депозиттеріндегі қалдықтар меншікті капиталдың 10%-дан астамын құрайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 397,291,681 мың теңгені құрайды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 719,131,105 мың теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 18,208,249 мың теңге сомасына бөлшек клиенттердің талап етілгенге дейінгі ағымдағы шоттары мен депозиттері кредиттердің алдын ала төлемдер болып табылады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 16,582,178 мың теңге). Кредиттер бойынша алдын ала төлемдер бөлшек қарыз алушылар мерзімінен бұрын жүзеге асырған төлемдерді білдіреді. Бұл төлемдер кезекті жарнаны төлей бастаған күнгі кредит қалдығының есебіне есептеледі.

21 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Номиналды құны	7,939,823	16,058,713
Сыйлықақы/(дисконт)	8,127	(66,485)
Есептелген сыйақы	326,029	674,916
	8,273,979	16,667,144

Төменде 2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы облигациялар шығарылымы туралы ақпарат берілген:

	Шығары- лымның бірінші орналасты- рылған күні		Купондық мөлшер- лемесі	Тиімді сыйақы мөлшер- лемесі	Баланстық құны	
	Өтеу күні	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге			2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	
Он сегізінші эмиссия						
облигациялары	15-там.-19ж.	15-там.-26ж.	10.95%	10.91%	8,273,979	8,277,799
Бесінші эмиссия						
облигациялары	22-қазан-08ж.	1-қырк.- 23ж.	Инфляция +1%*	14.48%	-	8,389,345
					8,273,979	16,667,144

* Проспектіде көзделген сыйақы купондық мөлшерлемесінің ең жоғары мәні – жылдық 13%.

2023 және 2022 жылдары Топ облигацияларды орналастырған жоқ.

2023 жылғы 1 қыркүйекте Топ айналыс мерзімінің аяқталуына байланысты жиынтық номиналды құны 8,118,890 мың теңгені құрайтын бесінші эмиссияның шығарылған купондық облигацияларын өтеді.

22 Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Номиналды құны	152,952,200	167,469,550
Дисконт	(89,633,066)	(94,495,634)
Есептелген сыйақы	1,325,469	1,711,598
	64,644,603	74,685,514

2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелерін қамтиды. Банкроттық жағдайда реттелген борыштық бағалы қағаздар Топ өзінің барлық басқа міндеттемелерін толығымен өтегеннен кейін өтеледі.

Реттелген борыштық бағалы қағаздар эмиссиясы туралы ақпарат 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төменде келтірілген:

	Шығарылымның бірінші орналастырылған күні		Купондық мөлшерлемесі	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі	Баланстық құны	
	Өтеу күні				2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Он жетінші эмиссия облигациялары	18-қаз.-17 ж.	18-қаз.-32ж.	4.00%	18.00%	61,571,491	57,430,033
Он үшінші эмиссия облигациялары	29-қырк.-14 ж.	10-қаңт.-24ж.	9.00%	13.98%	3,073,112	2,489,450
Сегізінші эмиссия облигациялары	21-там.-09 ж.	15-қаз.-23ж.	1%*	18.72%	-	14,766,031
					64,644,603	74,685,514

* Проспектіде көзделген сыйақы купондық мөлшерлемесінің ең жоғары мәні – жылдық 13%.

Инфляция деңгейі бойынша индекстелген купондық төлемдермен ұсынылған кіріктірілген туынды құралдар негізгі борыштық құралдармен тығыз байланысты ретінде қарастырылады, өйткені инфляция индексі әдетте осы мақсатта теңгені қолданудың экономикалық ортасында «иінтірек» факторынсыз пайдаланылады.

2023 жылғы 11 тамызда Топ екінші облигациялық бағдарлама, 450,011 мың теңге сомасына он үшінші эмиссия шегінде шығарылған жылдық 9% тіркелген купондық мөлшерлемесі бар реттелген қамтамасыз етілмеген облигацияларды орналастырды.

Банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ-ның 2017 жылғы 27 қыркүйектегі № 183 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына (Бағдарлама) қатысуы мақұлданды.

Бағдарлама шарттарына сәйкес Банк, шығарылым проспектісінде көзделген талаптарға сәйкес Банктің жай акцияларына айырбасталатын, Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын («Облигациялар») шығару арқылы, ҚРҰБ еншілес ұйымы «Қазақстандық орнықтылық қоры» АҚ-тан ақшалай қаражат алды.

Банк өз қызметінде облигациялар орналастырылған күннен бастап 5 жыл ішінде қолданылатын мынадай шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды, олардың кез келгенін бұзу облигация ұстаушылардың облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастау құқығын іске асыруға әкеп соғады:

- Банк Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері үшін уәкілетті орган белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенттерін орындауға міндеттенеді.
- Банк банк активтерін шығару бойынша іс-әрекеттер жасамауға міндеттенеді; бұл ретте активтерді шығару ретінде қаралатын жағдайлардың тізімі облигациялар шығару проспектісінде келтірілген.

Осы бағдарламаға қатысу шеңберінде 2017 жылғы 18 қазанда Банк «Қазақстан қор биржасы» АҚ-қа айналыс мерзімі 15 жыл және купон мөлшерлемесі жылдық 4.00% болатын 150,000,000 мың теңге сомасына облигацияларды орналастырды. Облигацияларды бастапқы тану сәтінде пайда мен залал және өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте табыс түрінде танылған 18.00% нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде облигацияларды дисконттау нәтижесі 106,961,607 мың теңгені құрайды.

2023 жылғы 17 қазанда Топ айналыс мерзімінің аяқталуына байланысты жиынтық номиналды құны 14,974,550 мың теңгені құрайтын сегізінші эмиссияның шығарылған реттелген купондық облигацияларын толық өтеді.

Топ 2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған келісімдерді бұзған жоқ.

23 Өзге тартылған қаражаттар

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Мемлекеттік қаржы институттарынан алынған кредиттер	72,984,547	69,855,654
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен алынған кредиттер	-	202,724
	72,984,547	70,058,378

Бұдан әрі 2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тартылған қаражат бойынша төлемдерді өтеу шарттары мен кестесі ұсынылған:

	Валюта-сы	Сыйақының орташа мөлшерлемесі	Өтеу жылы	Баланстық құны	
				2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
«Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ	теңге	1.00%	2052	35,217,671	35,182,329
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	теңге	1.00-2.00%	2029-2037	23,949,525	23,981,641
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	теңге	1.00-8.50%	2024-2035	13,817,351	10,691,684
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	теңге	ҚРҰБ қайта қаржыландыру мөлшерлемесі	2023	-	102,118
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	долл.	Либор +1%	2023	-	100,606
				72,984,547	70,058,378

2023 жыл ішінде Банк «ДАМУ «кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан (бұдан әрі – «ДАМУ КДҚ» АҚ) 2030 жылғы 1 қазанда өтелетін 2% ставка бойынша жалпы сомасы 5,102,864 мың теңгеге қаражат тартты, қарыз қаражаты Банкке соңғы қарыз алушыларды – шағын және/немесе орта кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу мақсаттарына – өтеу мерзімі 7 жылға дейінгі жылдық 6%-дан аспайтын мөлшерлеме бойынша берілді.

2022 жылдың ішінде Топ «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-тан (бұдан әрі – «ӨДҚ» АҚ) мерзімі 2052 жылғы 30 сәуірде өтелетін 1% ставка бойынша 35,000,000 мың теңге алды, бұл қарыз қаражаты Топқа өтеу мерзімі 7 жылдан аспайтын жылдық 4% мөлшерлеме бойынша отандық өндірістегі жеңіл автокөлікті сатып алушы – соңғы қарыз алушыларға кредит беру мақсатына берілді. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк осы қарыз бойынша «BBB-»-дан «BBB+»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтерінің құрамында көрсетілген 13,633,340 мың теңге мөлшерінде корпоративтік облигациялар (13-ескертпе) мен амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялар құрамында көрсетілген 4,647,029 мың теңге жалпы сомаға облигациялар түрінде (16-ескертпе) қамтамасыз етуді ұсынды (2022 жылғы 31 желтоқсан: «BBB-»-тен «BBB+»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар 2,962,747 мың теңге мөлшерінде және «BB-»-тен «BB+»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар 3,146,018 мың теңге мөлшерінде өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің құрамында көрсетілген корпоративтік облигациялар, жалпы сомасы 9,391,415 мың теңгені құрайтын, амортизацияланған құны бойынша ескерілетін инвестициялар құрамында көрсетілген облигациялар).

«ДАМУ КДҚ» АҚ пен «ҚДБ» АҚ-тан тартылған өзге де қаражат өнеркәсіптің белгілі бір салаларында қызметін жүзеге асыратын корпоративтік және шағын және орта бизнес («ШОБ») кәсіпорындарын қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына сәйкес алынды. «ДАМУ КДҚ» АҚ пен «ҚДБ» АҚ-пен жасалған қарыз шарттарына сәйкес Топ жоғарыда аталған бағдарламаға қатысу құқығы бар корпоративтік қарыз алушыларға және ШОБ-қа жылдық 6.00% мөлшерлеме бойынша, өтеу мерзімі 10 жылдан аспайтын кредит беруге жауапты болады.

2022 жыл ішінде Топ «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ еншілес ұйымының «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ алдындағы міндеттемелерін жеңілдікті автокредиттеудің мемлекеттік бағдарламалары шеңберінде берілген автокредиттердің сомасы бойынша баламалы портфеліне айырбастау үшін 2029-2037 жылдары өтелетін жылдық 1% мөлшерлеме бойынша жалпы сомасы 11,500,000 мың теңгені құрайтын міндеттеме қабылдады (15-ескертпе). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ҚДБ» АҚ алдында қабылданған міндеттемелердің баланстық құны 11,520,361 мың теңгені құрайды.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ «ҚДБ» АҚ алдындағы міндеттемелер бойынша 5,066,586 мың теңге мөлшерінде әділ құны бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы ескерілетін қаржы активтерінің құрамында көрсетілген «ВВВ-»-дан «ВВВ+»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар корпоративтік облигациялар түрінде қамтамасыз етуді ұсынды (2022 жылғы 31 желтоқсан: «ВВВ-»-тен «ВВВ+»-ке дейінгі кредиттік рейтингі бар, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерінің құрамында көрсетілген 4,876,947 мың теңге мөлшеріндегі корпоративтік облигациялар) (13-ескертпе).

Топ басшылығы ерекше сипатқа байланысты «ӨДҚ» АҚ, «ДАМУ ҚДҚ» АҚ және «ҚДБ» АҚ кредиттері белгілі бір салаларда қызметін жүзеге асыратын субъектілерді қолдау үшін мемлекеттік компаниялар ұсынатын кредиттеу нарығында жеке сегментті білдіреді деп есептейді. Нәтижесінде «ӨДҚ» АҚ, «ДАМУ ҚДҚ» АҚ және «ҚДБ» АҚ кредиттері жай мәмілелер шеңберінде алынды, бұл ретте қарыз шарттары шеңберінде алынған сома бастапқы тану кезінде олардың әділ құнын білдіреді.

Топ жоғарыда келтірілген қаражатты тарту шарттарының талаптарын орындау бойынша белгілі бір міндеттемелерді сақтауға міндетті. Топ тарапынан 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелердің ешқайсысы бұзылған жоқ.

Қаржылық қызметтің міндеттемелері мен ақша ағындарының өзгерістерін салыстыру:

мың теңге	Міндеттемелер				
	Басқа тартылған қаражаттар	Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Жалдау міндеттемелері	Барлығы
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	70,058,378	74,685,514	16,667,144	3,175,407	164,586,443
Қаржылық қызметтен түсетін ақша ағындарына байланысты өзгерістері					
Басқа да тартылған қаражатты тарту	5,102,864	-	-	-	5,102,864
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(2,197,036)	-	-	-	(2,197,036)
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздардан түсетін түсімдер	-	450,011	-	-	450,011
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар бойынша төлемдері	-	(14,974,550)	-	-	(14,974,550)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төлемдері	-	-	(8,118,890)	-	(8,118,890)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,349,839)	(1,349,839)
Қаржылық қызметтен түсетін ақша ағындарына байланысты барлық өзгерістер	2,905,828	(14,524,539)	(8,118,890)	(1,349,839)	(21,087,440)
Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру әсері	(1,711)	-	-	-	(1,711)
Басқа өзгерістер					
Пайыздық шығындар	934,015	12,654,936	1,650,592	376,472	15,616,015
Пайыздық төленгендер	(911,963)	(8,171,241)	(1,924,867)	(390,893)	(11,398,964)
Жалдау міндеттемелерін тану және басқа өзгерістер	-	(67)	-	860,207	860,140
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	72,984,547	64,644,603	8,273,979	2,671,354	148,574,483

	Міндеттемелер			Жалдау міндеттемелері	Барлығы
	Басқа тартылған қаражаттар	Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		
мың теңге					
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	26,029,572	70,309,216	16,462,157	2,562,741	115,363,686
Қаржылық қызметтен түсетін ақша ағындарына байланысты өзгерістері					
«ӨДҚ» АҚ-тан басқа да тартылған қаражатты тарту	35,000,000	-	-	-	35,000,000
Басқа да тартылған қаражатты өтеу	(2,611,181)	-	-	-	(2,611,181)
Жалдау шарттары бойынша төлемдер	-	-	-	(1,242,881)	(1,242,881)
Қаржылық қызметтен түсетін ақша ағындарына байланысты барлық өзгерістер	32,388,819	-	-	(1,242,881)	31,145,938
Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру әсері	9,258	-	-	-	9,258
Басқа өзгерістер					
Пайыздық шығындар	841,186	12,008,456	1,796,978	314,631	14,961,251
Пайыздық төленгендер	(710,457)	(7,632,158)	(1,591,991)	(274,885)	(10,209,491)
Жалдау міндеттемелерін тану	-	-	-	1,815,801	1,815,801
Ақшалай емес басқа өзгерістер					
Берілген қарыздар бойынша талап ету құқықтарын беру нәтижесінде «ҚДБ» АҚ алдындағы міндеттемелерді қабылдау (15-ескертпе)	11,500,000	-	-	-	11,500,000
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	70,058,378	74,685,514	16,667,144	3,175,407	164,586,443

Операциялық жалдау шарттары қоса алғанда, жалдау шарттары бойынша ақша қаражатының кетімі 2023 жылы 1,895,698 мың теңгені құрады (2022 жылы: 1,672,707 мың теңге).

24 Басқа да міндеттемелер

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Бантік қызмет бойынша өзге де кредиторлар	4,210,244	3,391,282
Кредит беру операциялары бойынша қарыз алушылар алдындағы кредиторлық берешек	3,448,128	1,725,862
Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме (15 (е) ескертпе)	3,211,795	3,205,524
Клиенттердің тапсырмасының төлемдері мен аударымдары бойынша есеп айырысулар	1,353,865	2,435,516
Есептелген әкімшілік шығындар	1,307,968	570,691
Төлем карталары бойынша есеп айырысулар	887,471	1,769,420
Депозиттерге міндетті кепілдік беру қорына төленетін төлемдер	400,000	-
Сақтандыру компаниясы алдындағы берешек	374,138	373,155
Шығарылған электрондық ақша бойынша міндеттеме	265,488	518,760
Күрделі шығындар бойынша кредиторлық берешек	169,507	3,850
«AsiaCredit Банк» АҚ салымшыларының қаражаттары	30	30
Басқа қаржылық міндеттемелер	771,228	1,611,735
Басқа барлық қаржы міндеттемелері	16,399,862	15,605,825
Қызметкерлер алдындағы кредиторлық берешек	8,776,857	4,576,184
Демалыстар бойынша қорлар	2,341,418	1,694,289
Шартты міндеттемелер бойынша залалдарға арналған бағалау резерві	2,301,055	199,371
Болашақ кезең кірістері	1,542,696	700,959
Төленетін басқа салықтар	1,337,463	378,019
Басқа қаржылық емес міндеттемелер	540,669	341,122
Басқа барлық қаржылық емес міндеттемелер	16,840,158	7,889,944
Басқа барлық міндеттемелер	33,240,020	23,495,769

25 Акционерлік капитал

(а) Шығарылған акционерлік капитал және эмиссиялық кіріс

Банктің тіркелген акционерлік капиталы 2,096,038,900 жай акциялардан тұрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 2,096,038,900 жай акциялар) және 3,000,000 сатып алуға жатпайтын кумулятивтік артықшылықты акциялар (2022 жылғы 31 желтоқсан: 3,000,000 артықшылықты акциялар).

2023 жылы акциялар шығарылмады (2022 жылы акциялар шығарылмады).

31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған және орналастырылған акционерлік капитал келесі толық төленген жай акциялардан тұрды:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
	Акция саны	Акция саны
955.98 теңгеден шығарылғаны	8,368,300	8,368,300
1,523.90 теңгеден шығарылғаны	2,631,500	2,631,500
1,092.00 теңгеден шығарылғаны	2,930,452	2,930,452
6,532.60 теңгеден шығарылғаны	7,030,137	7,030,137
Барлық шығарылған және айналыстағы акциялар	20,960,389	20,960,389

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жарғылық капиталы 61,135,197 мың теңгені құрады.

Жай акциялардың иелері дивидендтер жариялануына қарай оларды алуға құқылы, сондай-ақ Банк акционерлерінің жылдық және жалпы жиналыстарында бір акцияға бір дауыс беруге құқылы.

(б) Дивидендтер

Қазақстан заңнамасы мен Банктің жарғылық құжаттарына сәйкес бөлуге қолжетімді резервтер Қазақстан Республикасының ережелері мен нормативтік-құқықтық актілеріне жатады.

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде дивидендтер жарияланбады немесе төленбеді (2022 жылы: дивидендтер жарияланбады немесе төленбеді).

(в) Бір акцияның баланстық құны

Қазақстан қор биржасы листингінің қағидаларына сәйкес Топ өзінің шоғырландырылған қаржылық есептілігінде жай акцияға шаққандағы баланстық құнның шамасын ұсынуға тиіс.

Жай акцияға шаққандағы баланстық құн материалдық емес активтерді шегергенде таза активтерді орналастырылған жай акциялар санына бөлу арқылы есептеледі. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акцияның баланстық құны 14,078.57 теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 9,090.30 теңге).

(г) Резервтердің сипаты мен мақсаты

Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға арналған резервтер

2013 жылға дейін «Екінші деңгейдегі банктердің резервтік капиталының ең төменгі мөлшерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі («ҚҚА») басқармасының 2011 жылғы 31 қаңтардағы (2013 жылы күшін жойған) №196 қаулысына енгізілген өзгерістерге сәйкес, Банк бөлінбеген пайданың сомасын бөлінбейтін резервтің құрамына аудару арқылы резервтік капиталды құруға міндетті болды.

2013 жылдан бастап Банк басшылығы осы резервті қалыптастыруды дербес айқындайды. 2023 жылғы 31 Желтоқсанда және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдық кезеңдер ішінде резервке және резервтен жалпы банктік тәуекелдерді жабуға аударымдар жасалмады.

26 Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы пайданы есептеу шоғырландырылған таза пайданың мөлшеріне және орналастырылған жай акциялардың орташа өлшенген санына негізделіп, төменде көрсетілгендей жүзеге асырылады. Топтың әлеуетті сұйытылған жай акциялары жоқ.

	<u>2023 ж.</u>	<u>2022 ж.</u>
Таза пайда (мың теңге)	95,440,405	83,320,172
Жай акциялардың орташа өлшенген саны (дана)	20,960,389	20,960,389
Бір акцияға шаққандағы базалық пайда (теңге)	<u>4,553.37</u>	<u>3,975.13</u>

27 Сегменттер бойынша талдау

Топтың бес есеп беру сегменті бар, олар төменде сипатталғандай топтың негізгі шаруашылық бөлімшелері болып табылады. Аталған негізгі экономикалық бөлімшелер әр түрлі өнімдер мен қызметтерді ұсынады және бөлек басқарылады, өйткені олар әр түрлі технологиялар мен нарықтық стратегияларды қолдануды талап етеді. Операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты тұлға, атап айтқанда Басқарма Төрағасы әрбір негізгі шаруашылық бөлімшесі бойынша басшылықтың ішкі есептерін тоқсанына кемінде бір рет қарайды. Бұдан әрі есеп беру сегменттерінің әрқайсысының операцияларының қысқаша сипаттамасы берілген.

- Корпоративтік банктік қызмет көрсету – кредит беруді, депозиттер тарту мен корпоративтік клиенттермен жасалатын басқа да операцияларды қамтиды.
- Бөлшек банктік қызмет – кредит беруді, депозиттерді тарту және бөлшек клиенттермен жүргізілетін басқа операцияларды қамтиды.
- Активтер мен міндеттемелерді басқару өтімді активтер портфелін (ақша қаражатын, ҚРҰБ және басқа банктердегі «Ностро» шоттарын) жүргізуді, банкаралық қаржыландыруды (1 айға дейінгі мерзімге), өтімді активтердің инвестициялары мен облигациялар эмиссиясын басқаруды қамтиды.
- Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету – кредит беруді, депозиттер тарту және шағын және орта кәсіпорындармен жүргізілетін басқа операцияларды қамтиды.
- Қазынашылық – нарықтық тәуекелдер мен өтімді бағалы қағаздарға (корпоративтік облигацияларға) инвестицияларды хеджирлеу мақсатында Топты банкаралық қарыз алу және туынды қаржы құралдарын пайдалану арқылы қаржыландыруды қамтиды.

Әрбір есепті сегмент қызметінің нәтижелеріне қатысты ақпарат бұдан әрі келтіріледі. Сегмент қызметінің нәтижелері табыс салығы шегерілгеннен кейін сегмент алған пайда негізінде бағаланады, өйткені олар Басқарма Төрағасы қарайтын басшылықтың ішкі есептеріне енгізіледі. Сегмент алған пайда оның қызмет нәтижелерін бағалау үшін пайдаланылады, өйткені басшылық тұрғысынан бұл ақпарат экономиканың сол салаларда жұмыс істейтін басқа кәсіпорындармен салыстырғанда белгілі бір сегменттердің нәтижелерін бағалау кезінде ең өзекті болып табылады. Сегменттер арасындағы операциялардағы баға тараптардың тәуелсіздігі жағдайында жүзеге асырылады.

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
АКТИВТЕР		
Активтер мен міндеттемелерді басқару	1,150,791,444	1,256,229,137
Бөлшек банктік қызмет көрсету	915,026,177	706,753,394
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	389,239,717	313,865,914
Қазынашылық	184,247,136	372,251
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	68,698,456	47,400,397
Бөлінбеген активтер	50,769,349	31,104,736
Барлық активтер	2,758,772,279	2,355,725,829

МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Бөлшек банктік қызмет көрсету	1,094,308,489	911,028,557
Корпоративтік банктік қызмет көрсету	786,107,434	603,104,714
Шағын және орта кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	327,939,704	467,253,925
Активтер мен міндеттемелерді басқару	109,517,124	99,890,736
Қазынашылық	55,102,500	14,091,807
Бөлінбеген міндеттемелер	74,526,277	64,611,466
Барлық міндеттемелер	2,447,501,528	2,159,981,205

Есеп беру сегменттерінің активтері мен міндеттемелерінің жиынтық шамалары арасындағы салыстырулар келесі түрде берілуі мүмкін:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Есеп беру сегменттерінің жиынтық активтері	2,758,772,279	2,355,725,829
Шоғырландыру әсері	(59,674)	1,345,943
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(49,524,696)	(372,251)
Қаржы активтерінің құнын түзету	(6,207,468)	-
Басқа активтердің құнын түзету	(3,289,319)	-
Басқа да түзетулер	(2,884,319)	(518,871)
Барлық активтер	2,696,806,803	2,356,180,650

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Есеп беру сегменттерінің жиынтық міндеттемелері	2,447,501,528	2,159,981,205
Шоғырландыру әсері	(195,390)	(240,900)
Шетел валютасын сатып алу-сату шарттарының толық сомасын көрсету	(49,524,696)	(372,251)
Басқа да түзетулер	(5,047,484)	(518,080)
Барлық міндеттемелер	2,392,733,958	2,158,849,974

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың негізгі есеп беру сегменттері туралы ақпарат келесідей берілуі мүмкін:

мың теңге	Шағын және орта			Қазынашылық	Активтер мен міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер*	Барлығы
	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету				
Пайыздық кірістер	50,876,292	12,069,095	222,673,211	12,219,519	52,864,388	-	350,702,505
Комиссиялық кірістер	2,683,114	6,104,711	36,247,407	300,905	-	-	45,336,137
Бағалы қағаздармен, дилерлік операциялармен және бағамдық айырмашылықтармен жасалған таза пайда	12,033,193	9,209,985	4,826,072	28,481,618	2,793,625	-	57,344,493
Басқа (шығындар)/кірістер	(220,782)	-	1,125	31,607	-	120,706	(67,344)
Қорларға трансферттік баға белгілеу	48,695,957	35,524,045	87,862,454	176,123	72,320,060	-	244,578,639
Түсім	114,067,774	62,907,836	351,610,269	41,209,772	127,978,073	120,706	697,894,430
Пайыздық шығындар	(32,023,066)	(19,458,543)	(69,653,552)	-	(32,252,671)	-	(153,387,832)
Комиссиялық шығыстар	(981,849)	(2,331,605)	(22,522,333)	(628,018)	(314,381)	(93,543)	(26,871,729)
(Құнсызданудан болған залалдар)/ құнсызданудан болған залалдарды қалпына келтіру	(1,121,667)	2,272,093	(75,274,579)	-	(11,830,382)	(198,526)	(86,153,061)
Қорларға трансферттік баға белгілеу	(44,757,303)	(6,603,446)	(126,585,695)	(13,767,807)	(52,864,388)	-	(244,578,639)
Операциялық шығындар (тікелей)	(1,931,541)	(1,981,422)	(14,749,240)	(3,329,385)	(69,398)	(21,031,623)	(43,092,609)
Операциялық шығындар (жанама)	(1,783,912)	(2,384,381)	(12,906,778)	(794,711)	(15,192)	(3,197,148)	(21,082,122)
Корпоративтік табыс салығы	(6,940,229)	(7,150,210)	(6,598,308)	(5,004,150)	-	-	(25,692,897)
Сегменттің қаржылай нәтижесі	24,528,207	25,270,322	23,319,784	17,685,701	30,631,661	(24,400,134)	97,035,541
Сегменттердің басқа көрсеткіштері							
Негізгі құралдарды сатып алу	-	-	-	-	-	9,012,434	9,012,434
Тозу және амортизация	(29,692)	(17,821)	(438,487)	(2,773)	(487)	(4,187,336)	(4,676,596)

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың негізгі есеп беру сегменттері туралы ақпарат келесідей берілуі мүмкін:

мың теңге	Шағын және орта			Қазынашылық	Активтер мен міндеттемелерді басқару	Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер*	Барлығы
	Корпоративтік банктік қызмет көрсету	кәсіпорындарға банктік қызмет көрсету	Бөлшек банктік қызмет көрсету				
Пайыздық кірістер	32,886,620	4,562,871	135,599,695	658,480	26,567,401	-	200,275,067
Комиссиялық кірістер	2,292,703	3,403,109	41,569,779	275,688	-	-	47,541,279
Бағалы қағаздармен, дилерлік операциялармен және бағамдық айырмашылықтармен жасалған таза пайда	6,042,161	7,687,480	11,193,686	33,440,013	(3,579,611)	-	54,783,729
Басқа кірістер/(шығындар)	-	-	3,286	44,626	-	(654,984)	(607,072)
Қорларға трансферттік баға белгілеу	28,330,194	22,850,584	48,501,870	150,044	32,156,596	-	131,989,288
Түсім	69,551,678	38,504,044	236,868,316	34,568,851	55,144,386	(654,984)	433,982,291
Пайыздық шығындар	(18,190,046)	(10,957,603)	(40,556,962)	-	(14,585,062)	-	(84,289,673)
Комиссиялық шығыстар	(618,598)	(6,836)	(20,342,863)	(597,996)	(307,793)	(84,775)	(21,958,861)
Құнсызданудан болған залалдарды қалпына келтіру/(құнсызданудан болған залалдар)	25,167	777,535	(25,126,054)	-	(14,703,598)	(87,902)	(39,114,852)
Қорларға трансферттік баға белгілеу	(27,801,986)	(3,306,266)	(73,597,738)	(715,897)	(26,567,401)	-	(131,989,288)
Операциялық шығындар (тікелей)	(1,544,076)	(1,141,321)	(12,262,407)	(3,194,825)	(46,871)	(13,884,246)	(32,073,746)
Операциялық шығындар (жанама)	(1,296,670)	(1,873,491)	(10,653,479)	(496,907)	(7,700)	(3,458,426)	(17,786,673)
Корпоративтік табыс салығы	(3,862,846)	(4,221,885)	(10,427,774)	(5,674,312)	-	-	(24,186,817)
Сегменттің қаржылай нәтижесі	16,262,623	17,774,177	43,901,039	23,888,914	(1,074,039)	(18,170,333)	82,582,381
Сегменттердің басқа көрсеткіштері							
Негізгі құралдарды сатып алу	-	-	-	-	-	3,401,849	3,401,849
Тозу және амортизация	(17,748)	(11,872)	(397,335)	(2,220)	(509)	(3,790,692)	(4,220,376)

* «Бөлінбеген активтер мен міндеттемелер» қызметі әкімшілік-бақылау функциясын, реттеуші және заңнамалық талаптарды орындаумен байланысты бөлімшелердің шығыстарын білдіреді.

Есепті сегменттердің түсімі мен пайдасы немесе залалы арасындағы салыстырулар келесідей берілуі мүмкін:

	2023 ж.	2022 ж.
	мың теңге	мың теңге
Есепті сегменттердің кірісі	697,894,430	433,982,291
Шоғырландыру әсері	24,710	146,735
Қорларға трансферттік баға белгілеу	(244,578,639)	(131,989,288)
Басқа да түзетулер	(24,656,355)	(11,946,415)
Барлық кірістер	428,684,146	290,193,323
	2023 ж.	2022 ж.
	мың теңге	мың теңге
Есепті сегменттердің пайдасы	97,035,541	82,582,381
Басқа да түзетулер	(144,009)	650,531
Шоғырландыру әсері	(1,451,127)	87,260
Барлық пайда	95,440,405	83,320,172

Шоғырландыру әсері: шоғырландыру әсері Төрағаның басшылықтың ішкі есептерін шоғырландырылмаған негізде талдауы нәтижесінде пайда болады.

Өзге түзетулер: бұл түзетулер негізінен өзге активтер мен өзге де міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың өзара есебімен, сондай-ақ кредиттік-құнсызданған қарыз алушылар бойынша пайыздық табысты көрсету үшін 14,814,489 мың теңге (2022 жыл: 3,309,050 мың теңге) мөлшерінде қажетті түзетулермен берілген. Басқа түзетулер Басқарма Төрағасының жалпы есептеу негізінде дайындалған басшылықтың ішкі есептеріне жүргізген талдау нәтижесінде туындайды, ал ҚЕХС-қа сәйкес дайындалған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің мақсаттары үшін өзара есеп айырысу бөлінбеген активтер/міндеттемелер құрамына енгізілген белгілі бір басқа активтерге/міндеттемелерге қатысты жүзеге асырылады.

Қорларға трансферттік баға белгілеу: басшылықтың ішкі есеп беру мақсаттары үшін трансферттік баға ақшалай ресурстарды тартатын сегменттер мен ақшалай ресурстарды пайдалана отырып, пайыздық кіріс әкелетін активтерді жасайтын сегменттер арасында кірістер мен шығыстарды бөлуді білдіреді.

Ірі клиенттер мен географиялық аймақтарға қатысты ақпарат

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Топтың жалпы кірісінің 10%-дан астамын құрайтын ірі корпоративті клиенттері болған жоқ (2022 жылдың 31 желтоқсаны: болмаған).

Сыртқы клиенттермен жасалатын операциялардан түсетін табыстың басым бөлігі Қазақстан Республикасының резиденттерімен жасалатын операцияларға тиесілі. Ұзақ мерзімді активтердің басым бөлігі Қазақстан Республикасында орналасқан.

28 Тәуекелдерді басқару

(а) Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары

Тәуекелдерді басқару банк қызметінің негізі болып табылады және банктің операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі мен операциялық тәуекел Топ өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың басты міндеті тәуекел лимиттерін айқындап, белгіленген лимиттердің сақталуын одан әрі қамтамасыз ету болып табылады. Операциялық және заңды тәуекелдерді басқару операциялық және заңды тәуекелдерді барынша азайту мақсатында ішкі регламенттер мен рәсімдердің тиісінше сақталуын қамтамасыз етуі тиіс.

Тәуекелдерді басқаруды ұйымдастыру барысында банк «үш қорғау желісі» тұжырымдамасын пайдаланады:

- бастамашы бөлімше тарапынан бастапқы талдау;

- бақылау бөлімшесі тарапынан талдау (тәуекел-менеджмент бөлімшесі, заң департаменті, комплаенс қызметі және т.б.);
- банктегі тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеу тиімділігін тексеру және тәуелсіз бағалау.

Топ жыл сайын негізгі тәуекелдерді анықтау және бағалау рәсімін жүргізеді, оның нәтижелері бойынша Директорлар кеңесі тәуекелдің тәбет нормативтерін белгілейді.

Топтың тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Топ ұшырайтын тәуекелдерді анықтау, талдау және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін белгілеу және тиісті бақылауға, сондай-ақ тәуекелдер деңгейі мен олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер ұсынылатын банк өнімдері мен қызметтердің, сондай-ақ пайда болатын үздік тәжірибелердің нарықтық жағдайларының өзгерістерін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің тиісінше жұмыс істеуін, негізгі тәуекелдерді басқару және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен рәсімдерді мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты болады. Тәуекелдер мен ішкі бақылау комитеті осы мәселелерді алдын ала қарайды да, Директорлар кеңесінің алдында осы мәселелерді қарау және/немесе бекіту туралы өтініш жасайды.

Басқарма тәуекелдерді төмендету жөніндегі шаралардың мониторингі мен енгізілуіне жауапты, сондай-ақ Топ қызметі тәуекелдердің белгіленген шегінде жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекел-менеджмент бөлімше басшылығының міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуын бақылау, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдер бойынша есептерді анықтау, бағалау, басқару және жасау жөнінде жалпы қағидаттар мен әдістердің қолданылуын бақылау жатады. Тәуекел-менеджмент бөлімшелерінің басшылығы тікелей Басқарма Төрағасына және жанама түрде тәуекелдер және ішкі бақылау Комитеті арқылы, Директорлар кеңесіне есеп береді.

Кредиттік комитеттердің жүйесі, Нарықтық тәуекелдер мен өтімділікті басқару жөніндегі комитеті (НТМӨБК) кредиттік және нарықтық тәуекелдерді, сондай-ақ өтімділік тәуекелдерін тұтастай алғанда портфель деңгейінде де, жекелеген мәмілелер деңгейінде де басқарып бақылайды. Шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін банк тәуекелге ұшыраудың түрі мен мөлшеріне байланысты кредиттік комитеттердің сатылы құрылымын құрды.

Сыртқы және ішкі тәуекел факторлары да банк аясында анықталып, басқарылады. Барлық тәуекел факторларының тізбесін анықтау мен тәуекелдерді төмендету бойынша ағымдағы рәсімдердің жеткіліктілік деңгейін айқындауға ерекше назар аударылады. Кредиттік және нарықтық тәуекелдерді стандартты талдаудан басқа, тәуекел-менеджмент бөлімшелері жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық бағалау алу мақсатында операциялық бөлімшелермен тұрақты кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

(б) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – нарықтық жағдайдың қолайсыз өзгерістеріне негізделген және нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің, шетел валюта бағамдарының, қаржы құралдарының, тауарлардың нарықтық құнының өзгерістерінде көрінетін баланстық және баланстан тыс баптар бойынша қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Нарықтық тәуекелге валюталық, пайыздық және баға тәуекелдері кіреді.

Нарықтық тәуекел қоржындық деңгейде басқарылады. Осы тәуекелді басқару міндеті қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлер шеңберінен шықпауын басқару және бақылау болып табылады.

НТМӨБК нарықтық тәуекел мен өтімділікті басқаруға жауапты. НТМӨБК нарық тәуекел лимиттерін Тәуекел-менеджменті блогының ұсынымдарына сүйене отырып қарайды да, Басқарма мен Директорлар кеңесінің келісіп, бекітуіне ұсынады.

Топ нарықтық тәуекелді жекелеген қаржы құралдары бойынша қоржын шамасына, сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру мерзімдеріне, валюталық позиция мен шығындар лимиттеріне қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді белгілеу арқылы басқарады. Топ Басқарма мен Директорлар кеңесі жанартып, бекітетін осындай позицияларға үнемі мониторинг жүргізіп отырады.

Сонымен қатар Топ жекелеген ерекше нарықтық сценарийлердің жеке сауда портфельдеріне және жалпы позицияға ықтимал қаржылық әсерін үлгілеу үшін әртүрлі стресс-тестілерді қолданады. Стресс-тесттер төтенше жағдайларда туындауы мүмкін шығындардың ықтимал мөлшерін анықтауға мүмкіндік береді. Топ қолданатын стресс-тесттерге тәуекелдің әр санаты стресстік өзгерістерге ұшырайтын тәуекел факторларының стресс-тестілері, сондай-ақ ықтимал стресстік оқиғалардың жеке позицияларға қолдануды қамтитын арнайы стресс-тесттер кіреді.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару банктің таза пайыздық маржасының пайыздық мөлшерлемелерді өзгертудің әр түрлі стандартты және стандартты емес сценарийлеріне сезімталдығын мониторингтеумен толықтырылады.

Сондай-ақ Топ өзінің сауда позициялары бойынша нарықтық тәуекелді басқару үшін тәуекел арқылы құнды бағалау әдіснамасын (VaR) пайдаланады.

(i) Пайыздық мөлшерлемені өзгерту тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты шығындардың пайда болу ықтималдығы. Банк оның шоғырландырылмаған қаржылық жағдайына және ақша ағындарына үстемдік ететін нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің ауытқуына ұшырайды. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін жоғарылатуы мүмкін, бірақ оны төмендетуі мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелердің күтпеген өзгеруі жағдайында шығындардың пайда болуына әкелуі мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі негізінен пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруін бақылау және болжау, пайыздық активтер мен міндеттемелердің уақытша алшақтықтарын азайту арқылы басқарылады.

2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы негізгі қаржы құралдары бойынша пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдеріне қатысты қысқаша ақпарат мынадай түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	3 айдан кем	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан астам	Пайызсыз	Баланстық құны
2023 жылғы 31 желтоқсан							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	160,300,991	56,544,541	-	-	-	302,821,226	519,666,758
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	285,199	285,199
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	149,265,174	29,156,237	11,859,516	189,969,488	82,678,478	-	462,928,893
Банктердегі шоттар мен депозиттер	639,483	114,015,016	560,405	-	11,012,046	8,037,979	134,264,929
Клиенттерге берілген кредиттер	188,258,886	94,894,944	217,068,774	737,320,108	121,621,084	-	1,359,163,796
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	12,655,546	10,143,971	76,172,533	64,003,637	-	-	162,975,687
	511,120,080	304,754,709	305,661,228	991,293,233	215,311,608	311,144,404	2,639,285,262
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	134,362	134,362
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	20,316,541	20,316,541
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	32,226,575	-	-	-	-	-	32,226,575
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	449,977,443	369,747,422	441,079,829	115,731,216	24,384,339	742,812,651	2,143,732,900
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	326,029	-	-	7,947,950	-	-	8,273,979
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	3,073,112	-	1,200,000	-	60,371,491	-	64,644,603
Өзге де тартылған қаражаттар	503,086	460,821	494,913	2,515,922	69,009,805	-	72,984,547
Жалға алу міндеттемелері	63,794	173,806	112,084	2,321,670	-	-	2,671,354
	486,170,039	370,382,049	442,886,826	128,516,758	153,765,635	763,263,554	2,344,984,861
	24,950,041	(65,627,340)	(137,225,598)	862,776,475	61,545,973	(452,119,150)	294,300,401

мың теңге	3 айдан кем	3-6 ай	6-12 ай	1-5 жыл	5 жылдан астам	Пайызсыз	Баланстық құны
2022 жылғы 31 желтоқсан							
АКТИВТЕР							
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	463,851,297	-	-	-	-	443,042,094	906,893,391
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	500,923	500,923
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	3,368,986	2,480,046	17,875,186	87,606,803	490,805	-	111,821,826
Банктердегі шоттар мен депозиттер	7,728,077	-	-	-	-	4,262,995	11,991,072
Клиенттерге берілген кредиттер	174,536,720	62,082,817	214,228,843	536,844,555	71,564,150	-	1,059,257,085
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	29,637,101	24,905,389	13,671,059	156,698,662	-	-	224,912,211
	679,122,181	89,468,252	245,775,088	781,150,020	72,054,955	447,806,012	2,315,376,508
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	89,853	89,853
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	-	-	22,051,481	22,051,481
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	394,798,932	247,036,016	574,963,463	125,456,079	29,489,002	559,235,253	1,930,978,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	326,030	-	8,389,344	7,951,770	-	-	16,667,144
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	15,966,031	2,383,412	56,230,033	-	74,685,514
Өзге де тартылған қаражаттар	529,052	437,864	410,093	3,715,569	64,965,800	-	70,058,378
Жалға алу міндеттемелері	35,046	13,747	224,457	2,876,626	25,531	-	3,175,407
	395,795,098	247,487,627	599,953,388	142,383,456	150,710,366	581,376,587	2,117,706,522
	283,327,083	(158,019,375)	(354,178,300)	638,766,564	(78,655,411)	(133,570,575)	197,669,986

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Келесі кестеде 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелері көрсетілген. Аталған пайыздық мөлшерлемелер тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеудің шамамен алынған кірістілігін көрсетеді.

	2023 жылғы 31 желтоқсан Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %			2022 жылғы 31 желтоқсан Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %		
	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар	Теңге	АҚШ доллары	Басқа валюталар
Пайыздық активтер						
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	14.70	3.62	0.36	-	3.46	-
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	13.64	3.83	3.65	9.93	2.45	1.6
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	5.17	-	-	3.6	-
Клиенттерге берілген кредиттер	26.23	8.38	7.24	25.53	5.95	13.98
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	14.57	3.63	-	12.51	3.51	-
Пайыздық міндеттемелер						
«репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	15.60	-	-	-	-	-
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері						
- Корпоративтік клиенттер	10.90	1.03	1.33	9.56	0.50	0.37
- Бөлшек клиенттер	12.72	0.99	0.12	11.53	1.14	0.21
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	10.91	-	-	12.77	-	-
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	16.86	-	-	17.15	-	-
Өзге де тартылған қаражаттар						
- Мемлекеттік қаржы институттарынан алынған кредиттер	1.35	-	-	1.39	-	-
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен алынған кредиттер	-	-	-	16.00	1.96	-

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелердің сезімталдығын мониторингілеу арқылы толықтырылады. 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданылып жүрген пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша сыйақы мөлшерлемелерін және қайта қаралған позицияларды ұлғайту немесе азайту жағына қарай 100 базистік пунктке кірістілік қисықтарының параллель ауысуының оңайлатылған сценарийі негізінде жасалған пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) пайда немесе залал мен меншікті капиталдың (салықтарды шегергенде) сезімталдығын талдау келесі тәртіпте берілуі мүмкін:

мың теңге	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншік капитал	Пайда немесе залал	Меншік капитал
Мөлшерлемелерді азайту жағына қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу	427,938	427,938	(484,836)	(484,836)
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік пунктке параллель ауысуы	(427,938)	(427,938)	484,836	484,836

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеруі салдарынан басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруіне таза пайда немесе залал мен меншікті капиталдың сезімталдығын талдау (2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әрекет ететін позициялар негізінде құрастырылған), және сыйақы мөлшерлемелерінің ұлғаюына немесе төмендеуіне қарай 100 базистік пунктке кірістілік қисықтарының параллель ауысуының жеңілдетілген сценарийі келесідей берілуі мүмкін:

мың теңге	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншік капитал	Пайда немесе залал	Меншік капитал
Мөлшерлемелерді азайту жағына қарай 100 базистік пунктке параллель ауысу	-	9,282,827	-	2,314,111
Мөлшерлемелерді ұлғайту жағына қарай 100 базистік пунктке параллель ауысуы	-	(8,811,869)	-	(2,377,554)

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржылық шығындардың пайда болу ықтималдығы. Топ өзінің валюталық тәуекелге ұшырауын хеджирлейді. Топ өзінің шетел валютасындағы позициясын валюталық позициялар бойынша лимиттер белгілеу және таза валюталық позициялар бойынша лимиттер белгілеу арқылы басқарады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде берілуі мүмкін:

мың теңге	АҚШ доллары	Ресей рублі	Еуро	Басқа валюталар	Барлығы
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	282,865,454	97,662,130	25,091,803	66,320,020	471,939,407
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	100,378,897	-	147,556,146	5,752,292	253,687,335
Банктердегі шоттар мен депозиттер	126,226,949	50,600	-	-	126,277,549
Клиенттерге берілген кредиттер	99,712,490	753,154	8,775,495	-	109,241,139
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	129,161,773	-	-	-	129,161,773
Басқа қаржылық активтер	361,514	30,445	85,603	7,460	485,022
Барлық активтер	738,707,077	98,496,329	181,509,047	72,079,772	1,090,792,225
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	10,958,324	3,329,741	4,069,218	864,519	19,221,802
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	755,324,189	110,875,542	133,099,254	63,951,360	1,063,250,345
Басқа қаржылық міндеттемелер	1,326,162	150,202	1,047,097	89,796	2,613,257
Барлық міндеттемелер	767,608,675	114,355,485	138,215,569	64,905,675	1,085,085,404
2023 жылғы 31 желтоқсандағы таза позиция	(28,901,598)	(15,859,156)	43,293,478	7,174,097	5,706,821
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері **	22,344,897	14,942,423	(43,192,640)	-	(5,905,320)
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсерін ескере отырып, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы таза позиция	(6,556,701)	(916,733)	100,838	7,174,097	(198,499)

**СПОТ мәмілелерін ескергенде

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

мың теңге	АҚШ доллары	Ресей рублі	Еуро	Басқа валюталар	Барлығы
АКТИВТЕР					
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	655,377,568	26,963,785	117,839,330	59,438,598	859,619,281
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	45,697,369	-	1,531,073	-	47,228,442
Банктердегі шоттар мен депозиттер	7,728,076	64,300	-	-	7,792,376
Клиенттерге берілген кредиттер	59,708,911	19,033,928	5,223,428	-	83,966,267
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	170,778,262	-	-	-	170,778,262
Басқа қаржылық активтер	2,216,960	92,660	98,526	21,268	2,429,414
Барлық активтер	941,507,146	46,154,673	124,692,357	59,459,866	1,171,814,042
МІНДЕТТЕМЕЛЕР					
Банктердің шоттары мен депозиттері	19,465,861	1,309,208	662,983	728	21,438,780
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	864,203,583	28,073,335	122,474,377	58,105,827	1,072,857,122
Өзге де тартылған қаражаттар	100,606	-	-	-	100,606
Басқа қаржылық міндеттемелер	2,198,625	648,113	1,199,742	306,800	4,353,280
Барлық міндеттемелер	885,968,675	30,030,656	124,337,102	58,413,355	1,098,749,788
2022 жылғы 31 желтоқсандағы таза позиция	55,538,471	16,124,017	355,255	1,046,511	73,064,254
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері **	(53,791,164)	(15,168,626)	(492,860)	33,365	(69,419,285)
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсерін ескере отырып, 2022 жылғы 31 желтоқсандағы таза позиция	1,747,307	955,391	(137,605)	1,079,876	3,644,969

**СПОТ мәмілелерін ескергенде

Келесі валюталарға қатысты теңге бағамының әлсіреуі, төмендегі кестеде көрсетілгендей, 2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша меншікті капиталдың және пайданың немесе залалдың бұдан әрі сипатталған ұлғаюына/(азаюына) әкеп соқтырар еді. Бұл талдамалық ақпарат салық сомасын шегергенде ұсынылады және Топ есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша негізді мүмкін деп қараған валюталардың айырбас бағамдарының ауытқуларына негізделген. Талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда сыйақы мөлшерлемелері өзгеріссіз қалады деген болжамға сүйене отырып жүргізілді.

мың теңге	2023 ж.		2022 ж.	
	Пайда немесе залал	Меншік капитал	Пайда немесе залал	Меншік капитал
Теңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының 20% өсімі	(1,049,072)	(1,049,072)	279,569	279,569
Теңгеге қатысты ресей рублі бағамының 20% өсімі	(146,677)	(146,677)	152,863	152,863
Теңгеге қатысты Еуро бағамының 20% өсімі	16,134	16,134	(22,017)	(22,017)
Теңгеге қатысты басқа валюталар бойынша бағамның 20% өсімі	1,147,856	1,147,856	172,780	172,780

2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда аталған валюталарға қатысты теңге бағамының ұлғаюы барлық басқа айнымалылар өзгеріссіз қалған жағдайда баламалы, бірақ кері әсерге ие болар еді.

(iii) Басқа баға тәуекелдері

Басқа баға тәуекелдері – бұл белгілі бір құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардың немесе нарықтағы барлық ұқсас қаржы құралдарына әсер ететін факторлардың әсерінен болғанына қарамастан, нарықтық бағалардың өзгеруі нәтижесінде (сыйақы мөлшерлемесінің немесе валюталық тәуекелдің өзгеру тәуекелінің әсерінен туындаған өзгерістерден басқа) әділ құнның ауытқуы немесе қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындары ауытқуы салдарынан жоғалту ықтималдығы. Басқа баға тәуекелдері Топтың қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позициясы болған кезде пайда болады.

(iv) Тәуекелді бағалау әдістемесі (VAR)

Топ валюталық позициямен байланысты нарықтық тәуекелді бақылау үшін тәуекелді бағалау әдіснамасын (VAR) қолданады.

Тәуекелді бағалау әдістемесі белгілі бір сенімділік интервалында белгілі бір уақыт кезеңі ішінде нарықтық мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі нәтижесінде тәуекелдік позициялар бойынша орын алуы мүмкін ықтимал шығындарды бағалау тәсілі болып табылады. Топ пайдаланатын тәуекелді бағалау моделі 99% сенімділік интервалынан туындайды және позиция түріне байланысты 1 күнге созылатын қаржы құралын ұстау кезеңін қамтиды. Тәуекелді бағалау моделі тарихи деректерге негізделген болжамды білдіреді. Модель нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақыт серияларын негізге алып және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлемелер арасындағы өзара тәуелділікті ескере отырып, болашақтың дамуының ықтималдық сценарийлерін жасайды. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде анықталады.

Тәуекелді бағалау әдістемесі нарықтық тәуекелдің ықтимал мөлшерін бағалаудың маңызды құралы болғанымен, оның бірқатар шектеулері бар, әсіресе өтімділігі төмен нарықтарға қатысты, олар келесідей берілуі мүмкін:

- Тарихи деректерді болашақ оқиғаларды анықтау үшін негіз ретінде пайдалану барлық мүмкін сценарийлерді көрсетпеуі мүмкін (әсіресе бұл тек стандартты емес сценарийлерге қатысты).

- 1 күндік қаржы құралын ұстап қалу кезеңін қолдану барлық позицияларды 1 күндік кезең ішінде сатуға немесе хеджирлеуге болатындығын көрсетеді. Іс жүзінде барлық жағдайларда бұл мүмкін, бірақ нарықтың айрықша өтімсіздігі ұзақ уақыт бойы жалғасуы мүмкін жағдайлар да кездеседі.
- 99% сенімділік аралығын пайдалану осы аралықтан тыс болуы мүмкін шығындарды ескермейді. 1% ықтималдығы бар, шығындар тәуекелге қарағанда үлкен мәнге ие болады.
- Тәуекел кезіндегі құн мөлшерін есептеу сауда-саттық сессияларының жабылу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, ол әрдайым күн ішіндегі ауытқуларды көрсете бермейді.
- Тәуекелді бағалау әдіснамасы бойынша есептелген тәуекел мөлшері нарықтық бағалардың позициясы мен құбылмалылығына байланысты болады. Егер нарықтық бағалардың құбылмалылығы төмендесе, тіркелген позиция үшін тәуекел құны төмендейді және керісінше.

Нарықтық тәуекелді бағалау кезінде Топ бұл әдістеде бұрын сипатталған кейбір шектеулер болғадықтан, тәуекелдің құнын есептеуге ғана сүйенбейді. Тәуекелмен құнды есептеу әдісінің шектеулері басқа позицияларға басқа қосымша лимиттер мен сезімталдық лимиттерді, соның ішінде сауда портфельдерінің әрқайсысы бойынша тәуекелдердің ықтимал шоғырлануының шектеулерін, сондай-ақ позициялар арасындағы сәйкессіздіктерді құрылымдық талдауды енгізу арқылы ескеріледі.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың валюталық тәуекеліне қатысты тәуекел кезіндегі күн шамасы туралы деректер төменде келтірілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Валюта бағамдарының ауытқу тәуекелі	<u>158,915</u>	<u>66,904</u>

(в) Кредиттік тәуекелді басқару

Кредиттік тәуекел – қарыз алушының немесе контрагенттің шарттың (келісімшарттың) талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындамау салдарынан туындайтын шығындардың туындау ықтималдығы. Топ кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер мен танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелді шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы басқарады. Сондай-ақ Топта функцияларына кредиттік тәуекелге және кредиттік тәуекелді басқаруға байланысты шешімдерді қабылдауды қамтитын өкілеттіктердің белгілі бір лимиті бар уәкілетті алқалы органдардың жүйесі құрылды.

Бұдан басқа банкте кредиттік тәуекел деңгейін бақылау үшін Банк Басқармасы мен/немесе Директорлар кеңесі бекіткен банктің кредиттік тәуекелді қабылдауына байланысты барлық процестерді регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттар қолданылады. Сондай-ақ Топтың әрбір қызметкер/бөлімшенің ІНҚ талаптарын орындауына мониторинг жүргізу процестері әзірленген.

Кредиттік саясат келесілерді анықтайды:

- кредиттік өтінімдерді қарау және мақұлдау рәсімдері;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және бөлшек) кредитті өтеу қабілеттілігін бағалау әдіснамасы;
- контрагент, эмитент пен сақтандыру компаниялардың кредитті өтеу қабілеттіліктерін бағалау әдіснамасы;

- ұсынылатын қамтамасыз етуді бағалау әдіснамасы;
- кредиттік құжаттамаға қойылатын талаптар;
- кредит тәуекелі бар кредиттер мен өзге де өнімдерге тұрақты мониторинг жүргізу рәсімдері.

Кредиттік тәуекелді қабылдау жөніндегі шешім шығарылатын сәтке дейін банк клиенттерінің өтінімдері қарыз алушының (талдаушылардың қорытындылары қарыз алушының бизнесі мен қаржылық жағдайын құрылымдық талдауға негізделеді) қаржылық жағдайын, клиенттің құқықтық ауқаттылығын (құқық белгілейтін құжаттардың құқықтық сараптамасы жүргізіледі, қол қоюшылардың құқықтылығы, клиенттің корпоративтік шешімдерін ресімдеудің дұрыстығы және кредиттік тәуекелдің бір бөлігі ретінде құқықтық тәуекелдердің басқа да аспектілері) талдау процесіне, клиенттің сенімділігі мен оның іскерлік беделін бағалау, сондай-ақ қамтамасыз ету құнын сараптау процесіне тартылған банк қызметтерінің сараптамасынан өтеді.

Клиенттің өтінімі бойынша жоғарыда көрсетілген барлық аспектілерді тексергеннен кейін Тәуекел-менеджмент блогы тәуекелдерге тәуелсіз сараптама жүргізіп, оның нәтижелері бойынша қарыз алушы бизнесіне және ұсынылатын мәміле құрылымына тән тәуекелдер көрсетілетін қорытынды жасалып, Банк тәуекелдерін азайту жөнінде ұсынымдар беріледі. Бұдан басқа Тәуекел-менеджмент блогы банк клиенті өтінімінің банктің кредит саясатының талаптарына және ҚР заңнама талаптарына сәйкестігіне сараптама жүргізеді.

Уәкілетті алқалы орган банктің ішкі құрылымдық бөлімшелерінің қорытындылары негізінде шешімдерді қабылдайды.

Клиентті қаржыландырудың бүкіл мерзімі ішінде кредиттік тәуекелдерді барынша азайту үшін Топ кредиттердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді және өз қарыз алушыларының төлем қабілеттілігін тұрақты негізде қайта бағалайды. Қайта бағалау рәсімдері соңғы есепті күні қарыз алушының қаржылық есептілігі мен/немесе қарыз алушының өзі ұсынған немесе банк басқа тәсілмен алған өзге де ақпаратты талдауға негізделеді. Тәуелсіз кәсіби бағалаушылар ағымдағы қамтамасыз етудің нарықтық құнын олардың есептері бойынша Топ мамандары сараптама жүргізетін немесе бағалау саласындағы барлық заңнама талаптарын ескере отырып, Топ мамандары дербес бағалайтын тұрақты негізде бағалайды. Қамтамасыз етудің нарықтық құны азайған жағдайда қарыз алушыға қосымша қамтамасыз етуді ұсыну туралы талап қойылады.

Жеке тұлғалардан кредит алуға арналған өтінімдерді қарау скорингтік модельді және банктің басқа құрылымдық бөлімшелерімен бірлесіп Тәуекел-менеджмент блогы әзірлеген кредит алуға арналған өтінімдегі деректерді тексерудің өзге де рәсімдерін қамтитын Банктің шешім қабылдау жүйесі (АБАЖ) арқылы жүргізіледі.

Жекелеген қарыз алушылардың кредиттік тәуекел бөлімшесі жүргізетін кредит өтеу қабілеттілігін талдаудан және кепілдіктерді бағалаудан басқа, Тәуекел-менеджмент блогы тұтастай алғанда кредиттік тәуекелді қоржын бойынша бағалауды, оның ішінде кредиттік қоржын бойынша шоғырлануды бағалайды.

Ең жоғары кредиттік тәуекел деңгейі әдетте, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі қаржы активтерінің баланстық құнында және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі әлеуетті кредиттік тәуекелді төмендетуге арналған елеулі мәнге ие емес.

Есепті күндегі жағдай бойынша қаржы активтеріне қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі мынадай түрде берілуі мүмкін:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	466,620,550	836,822,545
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	285,199	500,923
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	462,928,893	111,821,826
Банктердегі шоттар мен депозиттер	134,264,929	11,991,072
Клиенттерге берілген кредиттер	1,359,163,796	1,059,257,085
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	162,975,687	224,912,211
Басқа қаржылық активтер	13,639,090	10,252,562
Тәуекелдің барлық максималды деңгейі	2,599,878,144	2,255,558,224

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша кредиттік тәуекелдің шоғырлануын талдау 15-ескертпеде келтірілген.

Есепті күндегі жағдай бойынша танылмаған шарттық міндеттемелерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейі 30-ескертпеде ұсынылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топта кредиттік тәуекелге ұшырауы қауіпі бар кредиттік тәуекелге ұшыраудың ең жоғары деңгейінің 10%-дан асатын борышкерлер жоқ (2022 жылғы 31 желтоқсанда: бір борышкер (ҚРҰБ) бар). 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген контрагентпен жиынтық қалдықтар 655,140,510 мың теңгені құрады.

(г) Өтімділік тәуекелін басқару

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің өз міндеттемелерін белгіленген мерзімде елеулі шығындарсыз орындай алмауы нәтижесінде қаржылық шығындардың туындау ықтималдығы. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері мен сыйақы мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және / немесе бақыланатын сәйкес келмеуі өтімділік тәуекелін басқарудағы негізгі сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуан түрлілігі және олармен байланысты белгісіздік салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды. Мұндай сәйкессіздік операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ сонымен бірге шығындар қаупін де арттырады.

Банк жоғары өтімділік деңгейін өз міндеттемелерін орындау мерзімінің басталуына қарай төлеуге арналған ақша қаражатының болуын тұрақты қамтамасыз ету мақсатында қолдайды.

Банк шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақ және қысқа мерзімді кредиттерінен, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ Банктің өтімділікке қатысты күтпеген талаптарға жедел және кенеттен ауытқуларсыз ден қоюға қабілетті болуы үшін жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған қоржынын қолдауға ұмтылады.

ALM басқармасы өтімділік позициясына күн сайын мониторинг жүргізеді, ал Тәуекел-менеджмент блогы нарық жағдайының қалыпты және қолайсыз жағдайларда әртүрлі ықтимал сценарийлерін ескере отырып, тұрақты негізде стресс-тесттер жүргізеді. ALM басқармасы бизнес-бөлімшелерден олардың қаржылық активтері мен міндеттемелерінің өтімділік құрылымы, сондай-ақ болашақта күтілетін ақша қаражатының болжамды ағындары туралы ақпарат алады. Қысқа мерзімді және орта мерзімді деңгейде болжанып, қорландырудың әртүрлі көздерін, оның ішінде сыртқы тартуларды және уақытша бос қаражатты орналастырудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану мүмкіндігін ескере отырып, әрбір жоспарлау уақытының аралығында тактикалық қадамдар көзделеді. ALM басқармасы күтілетін қаражат ағындары мен жылыстау болжамы негізінде өтімділік тапшылығын/артықшылығын бағалап, өтімділік нормативтерінің жедел болжамын жүзеге асырады.

Банк басшылығы өтімділіктің жай-күйі туралы ақпаратты тұрақты түрде алып тұрады. Ақпаратты ұсыну мерзімділігі әрбір нақты уақыт сәтіндегі банктің өтімділік жағдайына байланысты болады. Қалыпты нарықтық жағдайда өтімділіктің жай-күйі туралы есептер жоғары басшылыққа апта сайын беріледі. Ұсынылатын ақпарат тұтастай және жекелеген бағыттар (валюталар, клиенттер және т. б.) бойынша Банктің өтімді позициясын барабар бағалауға жеткілікті, бұл да банктің алқалы органдары мен құрылымдық бөлімшелеріне Банк қабілетіне қатысты негізделген шешім қабылдауға, өтімділікке деген өз қажеттіліктерін қанағаттандыру және өз міндеттемелерін толық көлемде уақтылы орындауға мүмкіндік береді.

Келесі кестелерде шарт талаптарына сәйкес мүмкін болатын өтеу мерзімінің ең ерте күніне қатысты қаржылық міндеттемелер мен кредиттік сипаттағы танылмаған міндеттемелер бойынша ақшалай қаражаттың дисконтталмаған ағындары туралы ақпарат қамтылады. Осы кестелерде көрсетілген ақша қаражаттарының түсімі мен кетімінің жиынтық шамалары қаржылық міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер бойынша ақшалай қаражаттардың шарттық дисконтталмаған ағындары болып табылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу мерзімі бойынша қаржылық міндеттемелерді талдау келесідей берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аспайды					1 жылдан астам	Ақша қаражаты ағындарының шығуының (түсімінің) жиынтық шамасы	Баланстық құны
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	1 жылдан астам			
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктердің шоттары мен депозиттері	20,316,541	-	-	-	-	-	20,316,541	20,316,541
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	32,351,980	-	-	-	-	-	32,351,980	32,226,575
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	921,499,219	255,230,674	393,499,790	468,040,514	176,576,208	2,214,846,405	2,143,732,900	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	434,705	-	434,705	9,678,644	10,548,054	8,273,979	
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	3,085,049	-	-	6,000,000	198,000,000	207,085,049	64,644,603	
Өзге де тартылған қаражаттар	66	548,150	696,993	791,704	85,222,793	87,259,706	72,984,547	
Жалға алу міндеттемелері	146,521	279,245	391,953	617,544	1,259,486	2,694,749	2,671,354	
Басқа қаржылық міндеттемелер	16,183,269	-	-	216,593	-	16,399,862	16,399,862	
Туынды қаржы құралдары *								
- Түсімдер	(201,438,016)	-	-	-	-	(201,438,016)	(206,418)	
- Шығулар	201,231,598	-	-	-	-	201,231,598	-	
Барлық міндеттемелер	993,376,227	256,492,774	394,588,736	476,101,060	470,737,131	2,591,295,928	2,361,043,943	
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер	242,377,942	-	-	-	-	242,377,942	242,377,942	

*СПОТ мәмілелерін ескергенде

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу мерзімі бойынша қаржылық міндеттемелерді талдау келесідей берілуі мүмкін:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аспайды					Ақша қаражаты ағындарының шығуының (түсімінің) жиынтық шамасы	Баланстық құны
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам			
Туынды емес қаржылық міндеттемелер							
Банктердің шоттары мен депозиттері	22,051,481	-	-	-	-	22,051,481	22,051,481
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	843,785,720	131,698,276	264,525,645	595,795,675	170,733,580	2,006,538,896	1,930,978,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	962,433	-	9,081,323	10,548,055	20,591,811	16,667,144
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	112,275	-	973,346	22,060,171	206,607,275	229,753,067	74,685,514
Өзге де тартылған қаражаттар	97	581,389	557,371	806,225	82,769,217	84,714,299	70,058,378
Жалға алу міндеттемелері	140,569	280,214	392,638	673,393	1,946,883	3,433,697	3,175,407
Басқа қаржылық міндеттемелер	15,415,569	-	-	189,193	-	15,604,762	15,604,762
Туынды қаржы құралдары *							
- Түсімдер	(88,707,137)	-	-	-	-	(88,707,137)	(190,953)
- Шығулар	88,516,184	-	-	-	-	88,516,184	-
Барлық міндеттемелер	881,314,758	133,522,312	266,449,000	628,605,980	472,605,010	2,382,497,060	2,133,030,478
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер	182,064,822	-	-	-	-	182,064,822	182,064,822

*СПОТ мәмілелерін ескергенде

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес-занды және жеке тұлғалар өздерінің мерзімді депозиттерін кез келген уақытта банктен алып қоюға құқылы, бұл ретте көп жағдайда олар есептелген пайыздық кіріс алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер шарттарда белгіленген өтеу мерзімдері негізінде ұсынылды. Мерзімді депозиттердің жалпы сомасын өтеу мерзімі келесідей:

- 201,519,806 мың теңге талап етілгенге дейін және бір айдан аз мерзімге ұсынылды (2022 жылғы 31 желтоқсан: 35,513,640 мың теңге);
- 255,159,070 мың теңге бір айдан үш айға дейінгі санатта ұсынылған (2022 жылғы 31 желтоқсан: 131,383,671 мың теңге);
- 393,200,820 мың теңге үш айдан алты айға дейінгі санатта ұсынылған (2022 жылғы 31 желтоқсан: 264,464,291 мың теңге);
- 466,715,341 мың теңге алты айдан он екі айға дейінгі санатта ұсынылған (2022 жылғы 31 желтоқсан: 595,774,642 мың теңге);
- 158,283,718 мың теңге бір жылдан астам санатқа ұсынылды (2022 жылғы 31 желтоқсан 169,517,763 мың теңге).

Дегенмен басшылық мерзімінен бұрын алу опциясының болуына және салымдардың едәуір бөлігі талап етілгенге дейінгі шоттар болып табылатындығына қарамастан, салымшылардың саны мен түрлері бойынша шоттар мен депозиттердің деректерін әртараптандыру, сондай-ақ Топтың бұрынғы тәжірибесі осы шоттардың ұзақ мерзімді және тұрақты қаржыландыру көзі болып табылатындығының белгісі болып табылады деп санайды.

Басшылық белгілі бір қаржы активтері мен міндеттемелерге қатысты ақша қаражаты ағындарының қозғалысы келісімшарттарда көрсетілгеннен өзгеше болуы мүмкін немесе басшылық ақша қаражаты ағындарының қозғалысын басқаруға уәкілеттік бергендіктен немесе өткен тәжірибе осы қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының қозғалыс мерзімдерінің шарттарда белгіленген мерзімдерден өзгеше болуы мүмкін екенін көрсететіндіктен өзгеше болуы мүмкін деп күтеді.

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға (өтеудің күтілетін мерзімдері бөлінісінде) жүргізілген талдау ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аспайды					Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі өткен	Барлығы
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам				
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	519,666,758	-	-	-	-	-	-	519,666,758
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	81,909,373	66,887,605	40,565,154	189,969,488	82,678,478	-	918,795	462,928,893
Банктердегі шоттар мен депозиттер	7,993,582	553,280	114,568,064	-	11,142,646	-	7,357	134,264,929
Клиенттерге берілген кредиттер	69,839,624	113,278,553	307,766,561	736,999,122	119,195,754	-	12,084,182	1,359,163,796
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	763,835	1,408,469	84,969,936	73,925,043	-	-	1,908,404	162,975,687
Ағымдағы салық активтері	75,813	-	-	-	-	-	-	75,813
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	26,514,415	-	26,514,415
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	-	-	-	-	2,116,849	-	2,116,849
Басқа активтер	9,584,945	1,214,800	2,633,607	1,946,189	2,941,121	10,490,915	2,887	28,814,464
Барлық активтер	689,833,930	183,342,707	550,503,322	1,002,839,842	215,957,999	39,122,179	14,921,625	2,696,521,604
Банктердің шоттары мен депозиттері	20,316,541	-	-	-	-	-	-	20,316,541
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	32,226,575	-	-	-	-	-	-	32,226,575
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	910,925,912	239,352,169	834,912,699	126,101,197	32,440,923	-	-	2,143,732,900
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	326,029	-	7,947,950	-	-	-	8,273,979
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	3,073,112	-	1,200,000	-	60,371,491	-	-	64,644,603
Өзге де тартылған қаражаттар	72	503,014	955,734	2,515,922	69,009,805	-	-	72,984,547
Жалға алу міндеттемелері	9,707	54,087	285,890	2,321,670	-	-	-	2,671,354
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	14,509,077	-	14,509,077
Басқа да міндеттемелер	22,244,743	1,252,163	9,355,532	127,539	260,043	-	-	33,240,020
Барлық міндеттемелер	988,796,662	241,487,462	846,709,855	139,014,278	162,082,262	14,509,077	-	2,392,599,596
Таза позиция	(298,962,732)	(58,144,755)	(296,206,533)	863,825,564	53,875,737	24,613,102	14,921,625	303,922,008
Жинақталған таза позиция	(298,962,732)	(357,107,487)	(653,314,020)	210,511,544	264,387,281	289,000,383	303,922,008	

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте (туынды құралдарды қоспағанда) көрсетілген сомаларға (өтеудің күтілетін мерзімдері бөлінісінде) жүргізілген талдау ұсынылған:

мың теңге	Талап етілгенге дейін және 1 айдан аспайды					Өтеу мерзімінсіз	Мерзімі өткен	Барлығы
	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам				
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	906,893,391	-	-	-	-	-	-	906,893,391
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін бағалы қағаздар	1,666,870	1,702,116	20,355,232	87,543,165	490,805	-	63,638	111,821,826
Банктердегі шоттар мен депозиттер	4,120,696	-	-	-	7,870,376	-	-	11,991,072
Клиенттерге берілген кредиттер	72,165,640	82,470,762	270,440,359	543,830,200	73,632,840	-	16,717,284	1,059,257,085
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын бағалы қағаздар	8,789,293	10,895,674	38,028,186	164,979,971	-	-	2,219,087	224,912,211
Ағымдағы салық активтері	8,235	-	-	-	-	-	-	8,235
Негізгі қаражаттар мен материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	20,779,004	-	20,779,004
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	-	-	-	-	-	2,668,639	-	2,668,639
Басқа активтер	9,814,127	265,764	323,770	14,868	3,035,716	3,880,748	13,271	17,348,264
Барлық активтер	1,003,458,252	95,334,316	329,147,547	796,368,204	85,029,737	27,328,391	19,013,280	2,355,679,727
Банктердің шоттары мен депозиттері	22,051,481	-	-	-	-	-	-	22,051,481
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	836,050,946	117,360,058	822,511,769	125,565,744	29,490,228	-	-	1,930,978,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	674,916	8,040,458	7,951,770	-	-	-	16,667,144
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	106,038	-	15,966,031	2,383,412	56,230,033	-	-	74,685,514
Өзге де тартылған қаражаттар	96	528,956	847,957	3,715,569	64,965,800	-	-	70,058,378
Жалға алу міндеттемелері	3,765	31,281	238,204	2,876,626	25,531	-	-	3,175,407
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	-	-	-	-	-	17,647,683	-	17,647,683
Басқа да міндеттемелер	23,260,576	-	235,193	-	-	-	-	23,495,769
Барлық міндеттемелер	881,472,902	118,595,211	847,839,612	142,493,121	150,711,592	17,647,683	-	2,158,760,121
Таза позиция	121,985,350	(23,260,895)	(518,692,065)	653,875,083	(65,681,855)	9,680,708	19,013,280	196,919,606
Жинақталған таза позиция	121,985,350	98,724,455	(419,967,610)	233,907,473	168,225,618	177,906,326	196,919,606	

Басшылық келесі факторлар өтімділіктің алшақтығын бір жылға дейінгі мерзіммен азайтуды қамтамасыз етеді деп пайымдайды:

- Салымшылардың соңғы үш жыл ішіндегі мерзімді депозиттері мінез – құлқының талдауы бәсекеге қабілетті сыйақы мөлшерлемелері мерзімді депозиттер шарттарын жаңартудың жоғары деңгейін қамтамасыз ететінін көрсетті.
- 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелерін өтеу мерзімі бір жыл ішінде басталатын байланысты тараптардың шоттары мен депозиттеріндегі қалдық сомалар 280,740,092 мың теңгені құрайды (2022 жылы: 309,400,468 мың теңге). Басшылық мерзімді депозиттер шарттары олар бойынша міндеттемелерді өтеу мерзімдері басталған кезде ұзартылатынын және клиенттердің өз шоттарынан қомақты сомаларды алуы өтімділікті қолдау жөніндегі топтың міндеттерін шешу шеңберінде үйлестірілетінін пайымдайды.

(д) Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – бұл сәйкессіз және жеткіліксіз ішкі процестер, адам және жүйе ресурстарының немесе стратегиялық тәуекел мен бедел тәуекелін қоспағанда, сыртқы оқиғалардың әсер ету нәтижесіндегі шығындардың туындау ықтималдығы.

Топтың операциялық тәуекелдерді басқару мақсаты стратегиялық міндеттерге сәйкес қабылданатын тәуекелді қолайлы деңгейде ұстап тұруды қамтамасыз ету, сондай-ақ ықтимал шығындарды азайту (алып тастау) негізінде активтер мен капиталды барынша сақтау және операциялық тәуекелдерді сапалы және сандық бағалау жүйелерімен өлшенеді.

Операциялық тәуекелдерді басқару процесі бизнесті басқару процесінің ажырамас бөлігі болып табылады және банк әзірлеп, регламенттеген операциялық тәуекел деңгейін уақтылы анықтау, өлшеу, бағалау, мониторингтеу және бақылауды жүзеге асыру, сол арқылы банкке тәуекелдердің елеулі әсерін барынша азайтуға мүмкіндік беретін, сондай-ақ оның қаржылық тұрақтылығы мен жұмыс істеу тұрақтылығын қамтамасыз ететін Топтың ішкі рәсімдері мен процестерінің, саясаттарының, құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимыл тетігін қамтамасыз ететін ҚРҰБ № 188 қағидаларында белгіленген құралдар Тобын білдіреді.

29 Капиталды басқару

ҚРҰБ тұтастай алғанда Банктің меншікті капитал деңгейіне қойылатын талаптардың орындалуын белгілейді және бақылайды.

Банк меншікті капитал ретінде заңнамаға сәйкес кредиттік институттардың капиталын құрайтын баптар ретінде айқындалған баптарды айқындайды.

1 деңгейдегі капитал негізгі капитал мен қосымша капиталдың сомасын білдіреді. Негізгі капитал төленген жай акциялардың, қосымша төленген капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген пайдасының және оларға қарсы құрылған резервтердің сомасы ретінде өткен жылдардағы шығындар және ағымдағы жылғы шығындар, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергендегі кейінге қалдырылған салық активімен қоса алғанда, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің, өзге қайта бағалау бойынша резервтердің, активтерді секьюритилендіру жөніндегі операцияларға байланысты сатудан түскен кірістердің, осындай міндеттеме бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты қаржылық міндеттеменің әділ құнының өзгеруінен болған кірістердің немесе залалдардың, қосымша капиталдан шегеруге жататын реттеушілік түзетулердің бір бөлігін қоспағанда, бірақ оның негізгі капиталдан шегерілетін және қаржылық есептілігі Банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде шоғырландырылмайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестициялар деңгейінің жеткіліксіздігіне байланысты, кейбір шектеулермен меншікті сатып алынған жай акцияларды, гудвилді қоса алғанда материалдық емес активтерді шегергендегі сомасы ретінде есептеледі.

Қосымша капиталға Банктің меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына инвестицияларын, меншікті сатып алынған артықшылықты акцияларды, қаржылық есептілігі банктің қаржылық есептілігін жасау кезінде шоғырландырылмаған заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды және екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуге жататын, бірақ оның деңгейінің жеткіліксіз болуына байланысты қосымша капиталдан шегерілетін реттеушілік түзетулерді шегере отырып, мерзімсіз шарттар және төленген артықшылықты акциялар енгізіледі.

2-деңгейдегі капитал Топтың қаржылық есептілігін жасау кезінде қаржылық есептілігі шоғырландырылмайтын, шығарылған акциялардың он немесе одан да көп пайызы банкке тиесілі болатын қаржы ұйымдарының реттелген борышына инвестицияларды, кейбір шектеулермен, шегере отырып, теңгемен көрсетілген реттелген борыш сомасы ретінде есептеледі.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы капитал 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді.

Жоғарыда аталған жалпы капитал элементтеріне қолданылатын бірқатар әр түрлі шектеулер мен жіктеу критерийлері бар.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Банк жалпы капиталдың жеткіліктілігін мынадай коэффициенттер деңгейінде қолдауға міндетті:

- негізгі капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің және операциялық тәуекелдің сандық шарасының сомасына қатынасы (k1);
- кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, және операциялық тәуекелдің сандық шарасының сомасына 1-деңгейдегі капиталдың қатынасы (k1-2);
- жалпы капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, және операциялық тәуекелдің сандық шарасының сомасына қатынасы (k2).

2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттер деңгейі келесідей:

	Консервациялық буферді ескере отырып		Консервациялық буферді ескермегенде	
	2023 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2022 ж.
k1 төмен емес	0.075	0.075	0.055	0.055
k1-2 төмен емес	0.085	0.085	0.065	0.065
k2 төмен емес	0.100	0.100	0.080	0.080

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк k1, k1-2 және k2 капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады. Осы коэффициенттердің нақты мәндері: k1 – 0.143, k1-2 – 0.143 және k2 – 0.217 (2022 жылғы 31 желтоқсан: k1 – 0.132, k1-2 – 0.132 және k2 – 0.241).

Банктің меншікті капиталының мөлшері 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Пруденциалдық нормативтер мен өзге де сақтауға міндетті нормалар мен лимиттерді, Банктің меншікті капиталының мөлшерін және ашық валюталық позицияны есептеу қағидалары мен лимиттерін есептеудің нормативтік мәндері мен әдістемелерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 13 қыркүйектегі № 170 қаулысында белгіленген талаптарға сәйкес есептелген меншік капитал мөлшері 440,898,148 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 334,568,877 мың теңге). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірінші деңгейдегі капитал мөлшері 290,422,151 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 183,639,837 мың теңге).

30 Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер

Топтың кредит ресурстарын ұсыну міндеттемелері бар. Бұл міндеттемелер мақұлданған несиелік карта лимиттері, сондай-ақ овердрафт түрінде кредит ресурстарын беруді көздейді.

Топ өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында қаржылық кепілдіктер беріп, аккредитивтерді ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді және, әдетте, бес жылға дейін жарамдылық мерзімі бар.

Топ қаржылық кепілдіктерді, кредиттік баланстан тыс міндеттемелер мен аккредитивтерді ұсынған кезде клиенттерге кредит беру сияқты тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын қолданады.

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан әрі Санаттар бөлінісінде кестеде ұсынылады. Кредит беру жөніндегі міндеттемелер бөлігінде кестеде көрсетілген сомалар көрсетілген міндеттемелер толық орындалады деп болжайды. Кепілдіктер мен аккредитивтер бөлігі бойынша кестеде көрсетілген сомалар, егер контрагенттер шарттардың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайда, есепті күндегі жағдай бойынша көрсетілетін бухгалтерлік залалдың ең жоғары шамасын білдіреді.

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Шартқа сәйкес сомасы		
Кредиттер мен кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер	197,291,968	146,580,721
Қаржы кепілдіктері	44,748,402	25,923,385
Аккредитивтер	337,572	9,560,716
Барлығы:	242,377,942	182,064,822
Залалдарға арналған бағалау резерві	(2,301,055)	(199,371)

Басшылық кредиттер мен кредиттік желілер бойынша міндеттемелер өтеу кестелеріне сәйкес ағымдағы кредиттік портфельді өтеуден алынған сомалар есебінен қажетті мөлшерде қаржыландырылады деп күтеді.

Көрсетілген міндеттемелер оларды ішінара немесе толық орындалмай тоқтатылуы мүмкін. Осының салдарынан жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражаттарының күтілетін шығысын білдірмейді. Барлық дерлік кредиттік желілер Банк шешімі бойынша қайтарып алынады.

Кестеде бұдан әрі 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелердің сапасы туралы ақпарат берілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге
Стандартты	45,158,173	53,139,135
Төмен тәуекел деңгейімен	38,913,927	45,442,524
Орташа тәуекел деңгейімен	124,350,303	61,373,396
Рейтингсіз (ақша кепілімен)	8,229,387	5,389,776
Рейтингсіз	6,360,254	896,042
Тәуекел деңгейі жоғары	2,670,477	-
Тәуекел деңгейі жоғары проблемалық	34,711	-
Кредит карталарының лимиттері бойынша шартты міндеттемелер	16,660,710	15,823,949
Барлығы	242,377,942	182,064,822
Залалдарға арналған бағалау резерві	(2,301,055)	(199,371)

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 189,577,434 мың теңге мөлшерінде кредиттер мен кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер 1-кезеңге жатады, 7,164,355 мың теңге 2-кезеңге жатады, 550,179 мың теңге 3-кезеңге жатады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 145,534,201 мың теңге мөлшерінде кредиттер мен кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер 1-кезеңге жатады, 437,704 мың теңге 2-кезеңге жатады, 608,816 мың теңге 3-кезеңге жатады).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелері кредиттік сипаттағы жалпы шартты міндеттемелердің 10%-дан асатын 1 клиенті бар (2022 жылғы 31 желтоқсан: болмаған). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл міндеттемелердің шамасы 25,000,000 мың теңгені құрады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 0 теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша шығындарға бағалау резервінің өзгерісі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер

Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы

	<u>1-кезең</u>	<u>2-кезең</u>	<u>3-кезең</u>	<u>Барлығы</u>
1-кезеңге аудару	-	-	-	-
2-кезеңге аудару	(6,895)	6,895	-	-
3-кезеңге аудару	(3,540)	(10,786)	14,326	-
Залалдарға арналған бағалау резервінің таза өзгерісі	(423,050)	475	1,411,622	989,047
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	1,025,524	4,243	73,964	1,103,731
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	(2,012)	10,918	-	8,906
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	<u>787,244</u>	<u>12,215</u>	<u>1,501,596</u>	<u>2,301,055</u>

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шартты міндеттемелер бойынша шығындарға бағалау резервінің өзгерісі келесі кестеде келтірілген.

мың теңге

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер

Жыл басындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы

	<u>1-кезең</u>	<u>2-кезең</u>	<u>3-кезең</u>	<u>Барлығы</u>
1-кезеңге аудару	167,231	2,591	2,055	171,877
2-кезеңге аудару	6,369	(1,899)	(4,470)	-
3-кезеңге аудару	(542)	542	-	-
Залалдарға арналған бағалау резервінің таза өзгерісі	(714)	-	714	-
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржы активтері	(294,361)	(5,587)	(1,130)	(301,078)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	302,965	4,823	4,471	312,259
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	16,269	-	44	16,313
Жыл соңындағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв шамасы	<u>197,217</u>	<u>470</u>	<u>1,684</u>	<u>199,371</u>

2023 жыл ішінде Топ жалпы сомасы 56,431,790 мың теңгеге кепілдіктер берді (2022 жылы: 21,112,964 мың теңге сомасына), оның ішінде кейіннен кредиттік сапаның 1-кезеңге жатқызылғандар – 53,761,832 мың теңге сомасында, 2-кезеңге – 0 теңгеге, 3-кезеңге – 2,669,958 мың теңге (2022 жылы: кредиттік сапаның 1-кезеңге – 20,636,339 мың теңге, 2-кезеңге – 400,061 мың теңгеге, 3-кезеңге – 76,564 мың теңге). 2023 жыл ішінде топ жалпы сомасы 37,144,628 мың теңгеге (2022 жылы: 20,407,993 мың теңге сомасына) қаржылық кепілдіктер бойынша шартты міндеттемелерді тануды тоқтатты, оның ішінде кредиттік сапаның 1-кезеңге жатқызылғандар бойынша – 36,948,848 мың теңге, 2-кезеңге – 0 теңге, 3-кезеңге – 195,780 мың теңге (2022 жылы: кредиттік сапаның 1-кезеңге жатқызылғандар бойынша – 19,561,362 мың теңге, 2-кезеңге – 801,204 мың теңге, 3-кезеңге – 45,427 мың теңге).

31 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу сатысында тұр және әлемнің басқа елдерінде таралған сақтандырудың көптеген нысандары Қазақстан Республикасында әлі қол жетімді емес. Топ өзінің өндірістік құрылыстарына, қызметін тоқтата тұрудан туындаған залалдарға немесе авариялар немесе топ қызметі нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тараптар алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру қорғанысына ие болмайды. Топ өз қызметін жеткілікті дәрежеде сақтандырмайынша, келтірілген шығындар немесе белгілі бір активтердің жоғалуы топтың қызметіне және шоғырландырылған қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс әсер етуі мүмкін.

(б) Сот процестері

Нарықтағы әдеттегі қызметін жүзеге асыру барысында Топ әртүрлі заңды талаптарға тап болады. Топ басшылығы сот талқылаулары нәтижесінде туындайтын Топ міндеттемелерінің түпкілікті шамасы (олар болған жағдайда) болашақта Топ қызметінің қаржылық нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді деп пайымдайды.

(в) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасының салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа бола отырып, заңнамалық нормалардың, ресми түсіндірмелердің және сот шешімдерінің жиі өзгеруімен сипатталады, олар көбінесе анық емес және қарама-қайшы болып табылады, бұл оларды әртүрлі салық органдарының, соның ішінде ХҚЕС-ке сәйкес кірістерді, шығыстарды және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің басқа баптарын есепке алу тәртібіне қатысты пікірлерді екіұшты түсіндіруге мүмкіндік береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыздар алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеушілер жүргізеді. Есепті кезеңдегі салықтарды есептеудің дұрыстығы келесі бес күнтізбелік жыл ішінде тексерілуі мүмкін, бірақ белгілі бір жағдайларда мерзімі ұзартылуы мүмкін.

Бұл мән-жайлар Қазақстан Республикасында салық тәуекелдерінің басқа елдерге қарағанда әлдеқайда жоғары болуына әкеп соғуы мүмкін. Топ басшылығы қолданыстағы салық заңнамасын, нормативтік талаптарды және сот шешімдерін түсінуіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық көрсетілген деп санайды. Алайда осы ережелерді тиісті органдардың түсіндіруі басқаша болуы мүмкін және егер олар өз ұстанымдарының заңдылығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

32 Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар

(а) Бақылау қатынасы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың Бас компаниясы «Еуразиялық қаржы компаниясы» АҚ («Бас компания») болып табылады. Бас компанияны жеке тұлғалар тобы А.А. Машкевич мырза, П.К. Шодиев мырза, М.Н. Ибрагимова ханым бақылайды, олардың әрқайсысы 33.3% иеленеді. Банктің бас компаниясы ашық қол жетімді шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсынады.

(б) Директорлар кеңесінің, Басқарманың және өзге де негізгі басқару персоналының мүшелерімен жүргізілетін операциялар

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «персоналға арналған шығыстар» бабына енгізілген сыйақының жалпы мөлшері келесі түрде берілуі мүмкін:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Директорлар кеңесінің мүшелері	780,774	415,543
Басқарма мүшелері	1,494,168	1,270,018
Басқа да негізгі басқару персоналы	2,964,116	2,777,203
	5,239,058	4,462,764

Көрсетілген сомаларға Директорлар кеңесінің, Басқарманың және басқа да негізгі басқару персоналының мүшелеріне есептелетін ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Директорлар кеңесінің, Басқарманың және басқа да негізгі басқару персоналының мүшелерімен жүргізілетін операциялар бойынша шоттардың қалдықтары мен орташа сыйақы мөлшерлемелері:

	2023 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %	2022 жылғы 31 желтоқсан мың теңге	Орташа тиімді сыйақы мөлшерлемесі, %
Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	212,513	5.68	236,221	6.18
Клиенттерге берілген кредиттер (күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв)	(3,984)		(3,374)	
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	20,488,981	7.00	27,745,477	6.80

Директорлар кеңесінің, Басқарманың және басқа да негізгі басқару персоналының мүшелерімен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы операциялар бойынша құрамға, пайдаға немесе залалға енгізілген сомалары келесідей берілуі мүмкін:

	2023 ж. мың теңге	2022 ж. мың теңге
Пайда немесе залал		
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	15,828	10,145
Пайыздық шығындар	(1,927,600)	(2,062,951)
Комиссиялық кірістер	73	332
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар	2,318	(1,214)

(в) Басқа байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардың қалдықтары мен сыйақының орташа келісімшарттық ставкалары, сондай-ақ басқа да байланысты тараптармен жүргізілген операциялар бойынша 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы тиісті пайда немесе залал келесіні құрады:

	Бас компания		Бас компанияның басқа еншілес ұйымдары		Басқа байланысты тараптар*		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	
2023 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- теңгеде	-	-	-	-	2,683,638	18.48	2,683,638
- АҚШ долларында	-	-	-	-	24,940,829	4.16	24,940,829
Клиенттерге берілген кредиттер (күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв)	-	-	-	-	(9,255,155)	-	(9,255,155)
Басқа активтер							
- теңгеде	-	-	68,840	-	25,104	-	93,944
- АҚШ долларында	-	-	-	-	50,660	-	50,660
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері							
- теңгеде	133,345	14.50	12,078,619	15.40	32,010,927	13.84	44,222,891
- АҚШ долларында	-	-	8,262,682	1.80	205,076,955	1.75	213,339,637
- басқа валюталарда	-	-	3,634,287	4.50	16,525,786	3.00	20,160,073
Басқа да міндеттемелер							
- теңгеде	-	-	587,210	-	206,891	-	794,101
- АҚШ долларында	-	-	-	-	91,401	-	91,401

	Бас компания		Бас компанияның басқа еншілес ұйымдары		Басқа байланысты тараптар*		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	
2023 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмаған баптар							
Кредиттер мен кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер	-	-	-	-	127,961	-	127,961
Берілген кепілдіктер	-	-	-	-	1,922,396	-	1,922,396
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	3,102,599	-	3,102,599
Пайда/(залал)							
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	261,792	-	261,792
Пайыздық шығындар	(89,213)	-	(3,366,590)	-	(5,912,390)	-	(9,368,193)
Комиссиялық кірістер	655	-	22,269,750	-	987,108	-	23,257,513
Комиссиялық шығыстар	-	-	(2,040)	-	(163,333)	-	(165,373)
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан таза пайда/(залал)	9	-	(143,329)	-	4,708,807	-	4,565,487
- оның ішінде дилингтік операциялар, нетто	9	-	11,453	-	3,941,489	-	3,952,951
- оның ішінде бағамдық айырмашылықтар, нетто	-	-	(154,782)	-	767,318	-	612,536
Басқа операциялық шығындар	-	-	-	-	(187,366)	-	(187,366)
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалдарды қалпына келтіру	-	-	-	-	1,967,720	-	1,967,720
Басқа жалпы және әкімшілік шығындар	-	-	(108,147)	-	(250,616)	-	(358,763)

* Басқа байланысты тараптар бас компанияның акционерлері бақылайтын компаниялардан тұрады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттардың қалдықтары мен сыйақының орташа келісімшарттық ставкалары, сондай-ақ басқа да байланысты тараптармен операциялар бойынша 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы тиісті пайда немесе залал келесіні құрады:

	Бас компания		Бас компанияның басқа еншілес ұйымдары		Басқа байланысты тараптар*		Барлығы мың теңге
	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	
2022 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- теңгеде	-	-	-	-	3,166,837	16.93	3,166,837
- АҚШ долларында	-	-	-	-	33,361,050	4.17	33,361,050
Клиенттерге берілген кредиттер (күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв)	-	-	-	-	(11,003,120)	-	(11,003,120)
Басқа активтер							
- теңгеде	-	-	546,312	-	2,815	-	549,127
- АҚШ долларында	-	-	-	-	29,121	-	29,121
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері							
- теңгеде	453,827	14.88	6,676,500	14.88	76,630,485	12.03	83,760,812
- АҚШ долларында	-	-	7,081,628	1.47	188,449,925	1.32	195,531,553
- басқа валютада	-	-	1,288,037	0.02	24,738,392	2.99	26,026,429
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар							
- теңгеде	-	-	52,462	13.00	-	-	52,462
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар							
- теңгеде	-	-	822,843	13.00	-	-	822,843
Басқа да міндеттемелер							
- теңгеде	-	-	393,347	-	169,477	-	562,824
- АҚШ долларында	-	-	-	-	38,877	-	38,877

	Бас компания		Бас компанияның басқа еншілес ұйымдары		Басқа байланысты тараптар*		Барлығы мың теңге
	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	мың теңге	Орташа келісім-шарттық сыйақы мөлшерлемесі, %	
2022 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмаған баптар							
Кредиттер мен кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер	-	-	-	-	855,128	-	855,128
Берілген кепілдіктер	-	-	19,584	-	1,220,784	-	1,240,368
Алынған кепілдіктер	-	-	-	-	5,415,838	-	5,415,838
Аккредитивтер	-	-	-	-	316,916	-	316,916
Пайда/(залал)							
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептелген пайыздық кірістер	-	-	-	-	558,466	-	558,466
Пайыздық шығындар	(440,862)	-	(882,236)	-	(4,052,044)	-	(5,375,142)
Комиссиялық кірістер	604	-	19,670,926	-	949,000	-	20,620,530
Комиссиялық шығыстар	-	-	(2,880)	-	(228,795)	-	(231,675)
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан таза залал	-	-	(98,429)	-	(4,758,836)	-	(4,857,265)
- оның ішінде дилингтік операциялар, нетто	-	-	24,232	-	14,560,989	-	14,585,221
- оның ішінде бағамдық айырмашылықтар, нетто	-	-	(122,661)	-	(19,319,825)	-	(19,442,486)
Басқа операциялық шығындар	-	-	-	-	(314,078)	-	(314,078)
Борыштық қаржы активтерінің құнсыздануынан болған залалдарды қалпына келтіру	-	-	-	-	4,527,109	-	4,527,109
Басқа жалпы және әкімшілік шығындар	-	-	(85,791)	-	(209,663)	-	(295,454)

* Басқа байланысты тараптар бас компанияның акционерлері бақылайтын компаниялардан тұрады.

Таза баланстық құны 18,561,538 мың теңге болатын (2022 жылғы 31 желтоқсан: 20,525,635 мың теңге) байланысты тараптарға берілген кредиттер жер учаскелерімен, жылжымайтын мүлікпен, кепілдіктермен, жылжымалы мүлікпен және қамтамасыз етудің өзге де түрлерімен қамтамасыз етілген, олардың құны артық қамтамасыз етуді есепке алмағанда осы кредиттердің баланстық құнын едәуір дәрежеде жабады. Байланысты тараптарға берілген кредиттердің қалған сомасы қамтамасыз етілмейді. Берілген кредиттерді қамтамасыз ету ретінде алынған кепілдіктердің қолданылу мерзімі осы кредиттерді өтеу мерзімдеріне байланысты болады.

33 Қаржылық активтер мен міндеттемелер: әділ құн және есепке алу жіктемелері**(a) Бухгалтерлік есептің жіктелуі және әділ құны**

Келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын			Жалпы баланстық құны	Әділ құны
	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін	Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін		
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	-	-	519,666,758	519,666,758	519,666,758
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	285,199	-	-	285,199	285,199
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	-	462,928,893	-	462,928,893	462,928,893
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	134,264,929	134,264,929	134,264,929
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	-	-	427,895,013	427,895,013	427,864,289
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	931,268,783	931,268,783	881,275,731
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	153,977,236	153,977,236	153,357,481
Даму банктерінің облигациялары	-	-	4,647,029	4,647,029	4,577,540
Корпоративтік облигациялар	-	-	4,351,422	4,351,422	4,229,424
Басқа қаржылық активтер	-	-	13,639,090	13,639,090	13,639,090
	285,199	462,928,893	2,189,710,260	2,652,924,352	2,602,089,334
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	134,362	-	-	134,362	134,362
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	20,316,541	20,316,541	20,316,541
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	-	-	32,226,575	32,226,575	31,927,091
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	2,143,732,900	2,143,732,900	2,135,910,940
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	8,273,979	8,273,979	7,618,221
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	-	-	64,644,603	64,644,603	74,768,985
Өзге де тартылған қаражаттар	-	-	72,984,547	72,984,547	72,984,547
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	16,399,862	16,399,862	16,399,862
	134,362	-	2,358,579,007	2,358,713,369	2,360,060,549

Келесі кесте 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

мың теңге	Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын		Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін	Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	-	-	-	906,893,391	906,893,391	906,893,391
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	500,923	-	-	-	500,923	500,923
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер	-	111,821,826	-	-	111,821,826	111,821,826
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	-	-	11,991,072	11,991,072	11,991,072
Клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	-	-	-
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	338,039,072	338,039,072	331,970,151
Бөлшек клиенттерге берілген кредиттер	-	-	-	721,218,013	721,218,013	674,103,957
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	-	-	-	-	-	-
Мемлекеттік облигациялар	-	-	-	200,584,378	200,584,378	197,651,374
Даму банктерінің облигациялары	-	-	-	4,756,088	4,756,088	4,644,870
Корпоративтік облигациялар	-	-	-	19,571,745	19,571,745	21,380,900
Басқа қаржылық активтер	-	-	-	10,252,562	10,252,562	10,252,562
	500,923	111,821,826		2,213,306,321	2,325,629,070	2,271,211,026
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	89,853	-	-	-	89,853	89,853
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	-	-	22,051,481	22,051,481	22,051,481
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	-	-	1,930,978,745	1,930,978,745	1,923,795,568
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	16,667,144	16,667,144	14,611,085
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	74,685,514	74,685,514	79,970,288
Өзге де тартылған қаражаттар	-	-	-	70,058,378	70,058,378	70,058,378
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	-	15,605,825	15,605,825	15,605,825
	89,853	-		2,130,047,087	2,130,136,940	2,126,182,478

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операция жағдайында міндеттемені беру кезінде төленетін бағаны анықтауға бағытталған. Дегенмен белгісіздік факторын, сондай-ақ пайдаланылған пайымдаулардың субъективтілігін ескере отырып, әділ құн активтер дереу іске асырылатын және міндеттемелер реттелетін құн ретінде қарастырылмауы керек.

Белсенді нарықтарда тізімделген қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеулеріне немесе дилерлік баға белгілеулеріне негізделген. Барлық басқа қаржы құралдары үшін топ бағалау әдістерін қолдана отырып, әділ құнды анықтайды.

Бағалау әдістерінің мақсаты активтерді сату немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүзеге асырылатын операцияның бағасын көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне қол жеткізу болып табылады.

Бағалау әдістеріне таза ағымдағы құнын бағалау және ақша ағындарын дисконттау модельдері және нарықтық баға белгілеулері белгілі ұқсас құралдармен салыстыру кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдаулар мен деректерге тәуекелсіз және базалық сыйақы мөлшерлемелері, кредиттік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемелерін, бағалау үшін қолданылатын басқа түзетулер, акциялар мен облигациялардың баға белгілеулерін және валюта бағамдарын жатады. Бағалау әдістері нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтайтын есепті күндегі жағдай бойынша қаржы құралының құнын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Топ стандартты және жай қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін кеңінен танылған бағалау модельдерін пайдаланады, мысалы, пайыздық және валюталық своптар, тек Жалпыға қол жетімді нарықтық деректерді пайдаланады және басшылықтың пайымдауын мен бағалауларын қажет етпейді. Бақыланатын баға ұсыныстары мен модельдердің бастапқы деректері әдетте нарықта айналымдағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржада айналымдағы туынды құралдар және пайыздық своптар сияқты жай биржадан тыс қаржы құралдары үшін қол жетімді.

Неғұрлым күрделі құралдар үшін Банк өзінің бағалау модельдерін қолданады. Осы модельдерде қолданылатын кейбір немесе барлық маңызды деректер жалпыға қол жетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық баға белгілеулерден немесе ставкалардан немесе пайымдаулар негізінде қалыптасқан бағалардан туындауы мүмкін. Бағалануы бақыланбайтын нарықтық деректерді пайдалануға негізделген құралдардың мысалы ретінде белсенді нарық жоқ кейбір кредиттер мен бағалы қағаздар болуы мүмкін.

Басшылық қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін келесі болжамдарды қолданады:

- корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер мен бөлшек клиенттерге берілген кредиттер бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін тиісінше 5.67 – 18.73% және 4.04 – 38.72% дисконттау мөлшерлемелері пайдаланылды (2022 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 5.73 – 20.65% және 6.15 – 40.96%);
- корпоративтік және бөлшек клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша болжамды болашақ ақша ағындарын есептеу үшін тиісінше 2.60 – 14.60% және 0.90 – 13.70% дисконттау мөлшерлемелері пайдаланылды (2022 жылғы 31 желтоқсан: тиісінше 0.90 – 14.44% және 0.87 – 13.27%);
- бағаланатын нарықтық құн борыштық шығарылған бағалы қағаздардың әділ құнын анықтау үшін қолданылады;
- реттелген облигациялардың нарықтық құнын анықтау үшін Қазақстан қор биржасының қисық кірістілік қисығы және Bloomberg жариялаған өтеу мерзіміне түзетілген топтың рейтингі үшін кредиттік спрэд сияқты барлық бақыланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, капиталды ұлғайту моделі пайдаланылды.

Әділ құнды бағалау қаржы құралын осындай мәміле жасағысы келетін, жақсы хабардар, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында айырбастауға болатын құнды дәл анықтауға бағытталған. Дегенмен белгісіздік факторын, сондай-ақ пайдаланылған пайымдаулардың субъективтілігін ескере отырып, әділ құн активтерді дереу іске асыруға және міндеттемелерді өтеуге болатын құн ретінде қарастырылмауы керек.

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Топ көрсетілген бағалауларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын деректердің маңыздылығын ескеретін әділ құнды бағалаудың мынадай иерархиясын пайдалана отырып, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын бағалайды:

- 1-деңгей: бірдей қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген).
- 2-деңгей: тікелей (яғни баға ұсыныстары) немесе жанама (яғни баға ұсыныстарынан алынған деректер) қол жетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санат мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдарды қамтиды: ұқсас құралдар үшін белсенді нарықтардағы нарықтық баға белгілеулер, белсенді ретінде қарастырылмайтын нарықтардағы бірдей немесе ұқсас құралдар үшін нарықтық баға белгілеулер немесе барлық пайдаланылатын деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын нарықтық деректерге негізделетін бағалаудың басқа әдістері.
- 3-деңгей: бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар кіреді, мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға айтарлықтай әсер етеді. Бұл санатқа ұқсас құралдарға арналған баға белгілеулер негізінде бағаланатын құралдар кіреді, оларға қатысты құралдар арасындағы айырмашылықты көрсету үшін елеулі бақыланбайтын түзетулерді немесе пайымдауларды пайдалану талап етіледі.

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына жүргізілген талдау келтірілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
- Туынды активтер	93,000	-	-	93,000
- Туынды міндеттемелер	(134,362)	-	-	(134,362)
- Корпоративтік акциялар	192,199			192,199
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер				
- Борыштық құралдар мен тұрақты кірістілігі бар өзге де құралдар	153,617,786	308,039,747	1,271,360	462,928,893
	153,768,623	308,039,747	1,271,360	463,079,730

Бұдан әрі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы құралдарына жүргізілген талдау келтірілген:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
- Туынды активтер	500,923	-	-	500,923
- Туынды міндеттемелер	(89,853)	-	-	(89,853)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер				
- Борыштық құралдар мен тұрақты кірістілігі бар өзге де құралдар	37,139,456	67,060,800	7,621,570	111,821,826
	37,550,526	67,060,800	7,621,570	112,232,896

Нарықтың төмен өтімділігіне байланысты басшылық белсенді нарықтардағы баға белгілеулер, оның ішінде Қазақстан қор биржасында баға белгіленетін мемлекеттік бағалы қағаздар үшін қолжетімсіз деп санайды. Тиісінше 2023 және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл қаржы құралдарының бағаланған әділ құны бақыланатын нарықтық деректерді пайдаланумен байланысты бағалау әдіс нәтижелеріне негізделген.

Бастапқы тану кезінде бақыланбайтын бағалау мәндерінің арасындағы айырмашылықтар

Көптеген жағдайларда бағалау әдістері негізделген барлық маңызды бастапқы деректер толығымен қол жетімді, мысалы, валюта нарығындағы ұқсас мәмілелер туралы ақпарат негізінде. Барлық бастапқы деректер байқалмайтын жағдайларда, мысалы, есепті күндегі жағдай бойынша тәуекелдің ұқсас сипаттамалары бар байқалатын мәмілелердің болмауына байланысты, Топ тек бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген бағалау әдістерін пайдаланады, мысалы, кейбір негізгі қаржы құралдарының құбылмалылығы, мәмілелерді тоқтату кезеңдеріне қатысты күтулер. Егер бастапқы тану кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулермен расталмаса немесе тек бақыланатын бастапқы деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне негізделмесе, бастапқы тану кезіндегі әділ құн мен мәміле бағасы арасындағы кез келген айырмашылық пайда немесе залал құрамында дереу көрсетілмейді, бірақ болашақ кезеңдерге ауыстырылады (3 (г)(v)-ескертпе).

Кестеде 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құн бағалары арасындағы салыстыру келтірілген.

	3-деңгей
	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер
	Борыштық құралдар және тұрақты кірістілігі бар өзге де құралдар
	2023 ж.
мың теңге	
Жыл басындағы қалдық	7,621,570
3-деңгейден 2-деңгейге аудару	(405,104)
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардың таза шығыны	(5,908,546)
Есептелген пайыздық кірістер	219,521
Купонды өтеу	-
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	(256,081)
Жыл соңындағы қалдық	1,271,360

Кестеде 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін әділ құн иерархиясының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құн бағалары арасындағы салыстыру келтірілген.

	3-деңгей
	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржылық активтер
	Борыштық құралдар және тұрақты кірістілігі бар өзге де құралдар
	2022 ж.
мың теңге	
Жыл басындағы қалдық	-
1-деңгейден аудару	11,689,278
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялардың таза шығыны	(5,118,900)
Есептелген пайыздық кірістер	288,939
Купонды өтеу	(7,155)
Бағамдық айырмашылықтар мен басқа өзгерістер	769,408
Жыл соңындағы қалдық	7,621,570

Топ әділ құнды бағалау барабар деп санаса да, әртүрлі әдістер мен пайымдауларды қолдану әділ құнды әртүрлі бағалауға әкелуі мүмкін.

Бағалау әдістері және айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер

Төмендегі кестеде әділ құн иерархиясының 3-деңгейі үшін әділ құнды бағалау әдістері, сондай-ақ елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер берілген.

Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары

Қаржы құралының түрі	Бағалау әдісі	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнды бағалау арасындағы байланыс
Борыштық құралдар және тұрақты кірістілігі бар өзге де құралдар	Нарықтағы ұқсас облигациялардан алынған бақыланатын параметрлер	- Белсенді нарықтың болмауына байланысты жеңілдік 18.80%	Есептелген әділ құн өседі (азаяды), егер: - белсенді нарықтың болмауына байланысты дисконт төмен (жоғары) болса

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына жүргізілген талдау ұсынылған.

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құны	Барлық баланстық құны
Активтер					
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	-	519,666,758	-	519,666,758	519,666,758
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	134,264,929	-	134,264,929	134,264,929
Клиенттерге берілген кредиттер	-	1,268,525,002	40,615,018	1,309,140,020	1,359,163,796
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	49,985,448	110,161,038	2,017,959	162,164,445	162,975,687
Міндеттемелер					
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	20,316,541	-	20,316,541	20,316,541
«Репо» мәмілесі бойынша кредиторлық берешек	-	31,927,091	-	31,927,091	32,226,575
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	2,135,910,940	-	2,135,910,940	2,143,732,900
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	7,618,221	-	7,618,221	8,273,979
Шығарылып реттелген борыштық бағалы қағаздар	-	74,768,985	-	74,768,985	64,644,603
Өзге де тартылған қаражаттар	-	72,984,547	-	72,984,547	72,984,547

Келесі кестеде әділ құнды бағалау жатқызылған әділ құн иерархиясының деңгейлері бөлінісінде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн бойынша бағаланбайтын қаржы құралдарына жүргізілген талдау ұсынылған.

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құны	Барлық баланстық құны
Активтер					
Ақша қаражаттары мен олардың эквиваленттері	-	906,893,391	-	906,893,391	906,893,391
Банктердегі шоттар мен депозиттер	-	11,991,072	-	11,991,072	11,991,072
Клиенттерге берілген кредиттер	-	980,418,497	25,655,611	1,006,074,108	1,059,257,085
Амортизацияланған құны бойынша есепке алынған инвестициялар	153,026,643	57,362,101	13,288,400	223,677,144	224,912,211
Міндеттемелер					
Банктердің шоттары мен депозиттері	-	22,051,481	-	22,051,481	22,051,481
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	-	1,923,795,568	-	1,923,795,568	1,930,978,745
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	14,611,085	-	14,611,085	16,667,144
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар	-	79,970,288	-	79,970,288	74,685,514
Өзге де тартылған қаражаттар	-	70,058,378	-	70,058,378	70,058,378

34 Есептік кезеңнен кейінгі оқиғалар

2024 жылғы 10 сәуірде жылдық 5.20% мөлшерлеменен 2023 жылғы желтоқсанда орналастырылған мөлшері 250,000 мың доллар салым қайтарылды.